

අමරපුර ශ්‍රී සඬමංග නිකායාධිනාථ වූ
පූජ්‍යපාද ශ්‍රී සඬමංගපාල ගණාචාර්‍ය

ලඬකාගොඩ ශ්‍රී බිරානන්ද මහාස්වාමිපාදයන්

වහන්සේ විසින් රචනා කොට වදාළ

විනිශ්චයාථිදීපනි

නම්

නියමිතිශ්‍චය ව්‍යාධ්‍යානය

උනතරවිනිශ්චය

වසන් කොට ඇති අවසානභාගය

විෂයාධිකරයෝ

සිරිසඬමමංගපාල බිරානන්ද

තලල්ලේ ඉහළවෙල සිරි ධම්මරතනානිධාන

මහාභායක ස්වාමීන්ද්‍රයෝ

සංස්කාරකයෝ

තලල්ලේ උණඬින ධම්මානන්ද සථවිරයෝ

ප්‍රකාශක

ලඬකාබෙහිමණඬිලය

මුද්‍රණය

ජාතික මුද්‍රණාලය.

ශ්‍රී බු. ව. 2501

ක්‍රි. ව. 1957

අමරපුර ශ්‍රී සඞ්ඵලංක නිකායාධිනාථ වූ
පූජ්‍යපාද ශ්‍රී සඞ්ඵලංකපාල ගණාචාර්‍ය

ලංකාගොඩ ශ්‍රී බීරානන්ද මහා ස්වාමීපාදයන්

වහන්සේ විසින් රචනා කොට වදාළ

විනිශ්චයාථිදීපනී

නම්

නායවිනිශ්චය ව්‍යාධ්‍යානය

උනතරවිනිශ්චය

වසන් කොට ඇති අවසානභාගය

විශාලාචාර්‍යයෝ

සිරිසඞ්ඵලංකපාල බීරානන්ද

තලල්ලේ ඉහළවෙල සිරි ධම්මරතනාචාර්‍ය

මහාගායක ස්වාමීන්ද්‍රයෝ

සංස්කාරකයෝ

තලල්ලේ උණඬුවා ධම්මානන්ද සථවිරයෝ

ප්‍රකාශක

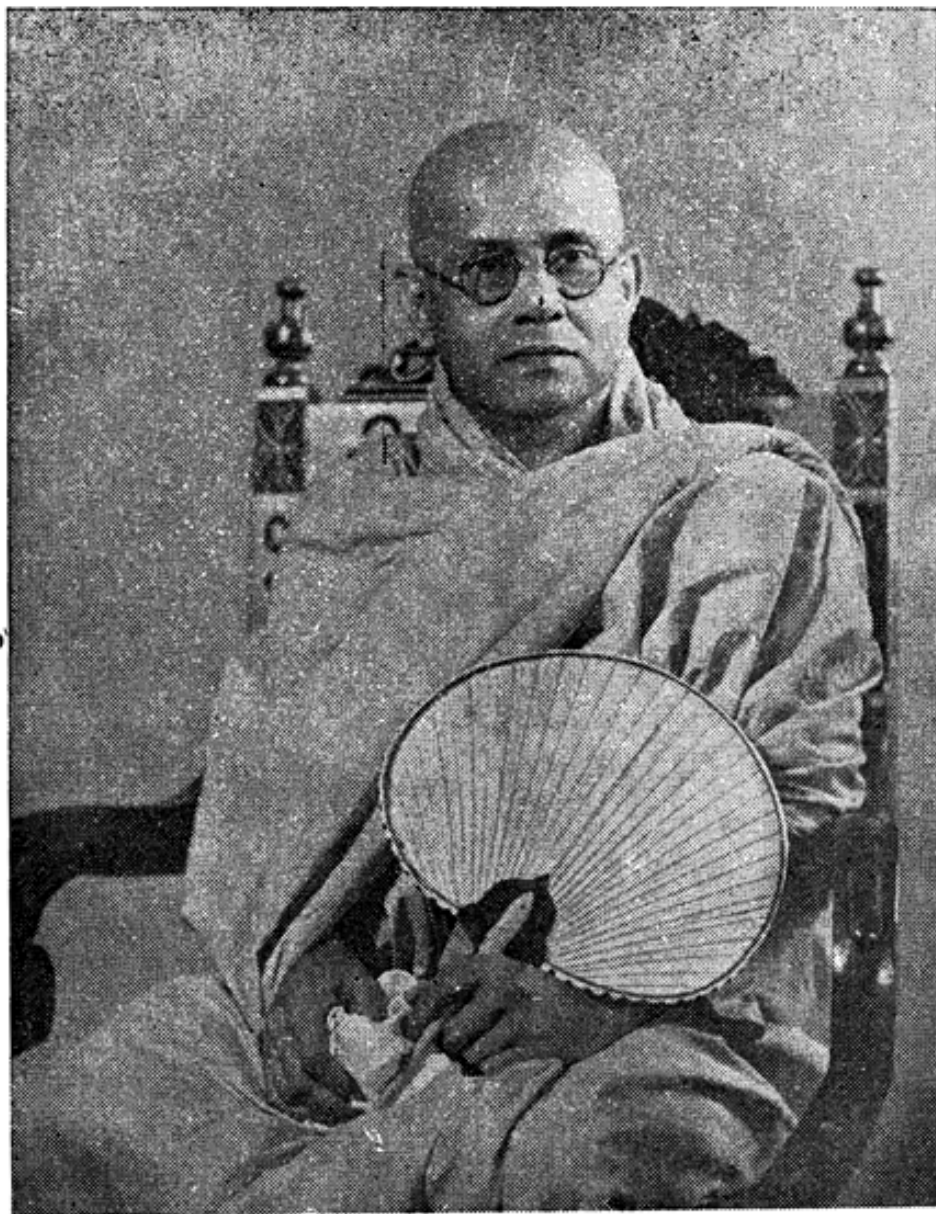
ලංකාබෞද්ධමණ්ඩලය

මුද්‍රණය

ජාතික මුද්‍රණාලය.

ශ්‍රී බු. ව. 2501

ක්‍රි. ව. 1957

තිශ්වසානිදිපතිස විශෝධනයෙන් මහත් ශාසනසංග්‍රහයක් කොට වදාළ
 කොළඹ දෙමටගොඩ ජයගෙඩිරාමාඤ්චිවංශ විසු
 සුජයපාද

සිරිසඬමමවංසපාල බිරානඤ

තලළේ ඉහළවෙල

සිරිසඬමරක්බිතාභිධාන මහානායක

මාහිමියන් වහන්සේ

උපන්නේ

ශ්‍රී බු. ව. 2421

ක්‍රි. ව. 1880 ඡායා: 8 වැනි දින

අපවත්වූයේ

ශ්‍රී බු. ව. 2494

ක්‍රි. ව. 1951 ජූලි 31 වැනි දින

සංඥාපනය

විනයවිනිශ්චයව්‍යාධ්‍යානයේ හිඤ්ඤාණවිභවනය අවසන් කොට ඇති පුළුභාගය ගාථා දෙදහස්සිව්වියතෙසාලිසකින් සමන්විතය. දෙදහස් පන්සියයේ සම්බුද්ධචර්යානික නිමිති කොට පසුගිය (1956) වර්ෂයෙහි දී එය අපගේ ම සංස්කාරකතාවයෙන් ලඬකාබොධමණඛලය මගින් ප්‍රකාශයට පමුණුවන ලදී.

මේ ඒ ග්‍රන්ථයෙහි අවසාන භාගයයි. බකිකකථාවෙහි පටන් සම්පූර්ණ විනයවිනිශ්චයයෙහි හා උත්තරවිනිශ්චයයෙහි ව්‍යාධ්‍යානය මේ භාගයට ඇතුළත් ය. විනිශ්චයවිනිශ්චයව්‍යාධ්‍යානයෙහි පුළුභාගයේ ඇතුළත් කොටස් වරින්වර මුද්‍රිතව ඇති නමුත් උත්තරවිනිශ්චය සහිත වූ මේ අවසාන භාගයේ ව්‍යාධ්‍යානය නම් මීට පෙර ප්‍රකාශයට නො පැමිණියේ ය.

එහෙයින් විනයවිනිශ්චයව්‍යාධ්‍යානය පරිශීලනය කරන්නවුන්ට මේ අවසාන භාගය මහාසීලාභයක් වනු ඇත. උත්තරවිනිශ්චය සහිත වූ මුළු පොතට ම පිළියෙල කළ වචනඅනුක්‍රමණිකාවක් මේ පොත අවසන්හි යොදනු හැකිවීම අපට මහත් සතුටකි. එය පිළියෙල කිරීමෙහි දී අගන මහාපණ්ඩිත පොල්වත්තේ බුබදගනකාමිණියන් වහන්සේගේ සංස්කාරකතාව ඇතිව ඉංග්‍රීසි අකුරින් මුද්‍රිතව එඛලනනයෙහි පළකර වූ උත්තරවිනිශ්චය සහිත විනයවිනිශ්චයෙහි අගට යොදා ඇති අකාරාදිය අපේ කායඝීහාරය සැහැල්ලු කළ බව සඳහන් කරන්නේ කෘතඥතාපුළුක වූ ගෞරවයෙනි. විනය පෙළේ ආ රිසියෙන පාළි වචනයකට මේ ව්‍යාධ්‍යාකථාන් වහන්සේ දුන් සිංහල අදහස කුමක්දැයි පහසුවෙන් දැන ගැනීමට ඒ අනුක්‍රමණිකාව ඉවහල් වනු ඇත. ලඬකාබොධමණඛලයෙහි සාහිත්‍යකාරකසභාවේ සමපාදක තැන්පත් විද්‍යාලඬකාර පිරුවන්හි ආවායඝී පණ්ඩිත කොස්ගොඩ බම්මංග සාමිණියන් වහන්සේ මෙහි දී අපට හැම අයුරින් ම උපසාහක වූහ.

අපහට පැවරෙන තොයෙක් කටයුතු මධ්‍යයෙහි මේ සඳහා වැඩි අවකාශයක් ලබාගනු පිණිස අප හිතවත් මාකාමිට මෙධාලඬකාර සභිවරයන් වහන්සේගේ කාරුණික අනුග්‍රහය හැම ලෙසින් ම උපකාර වූ බව ගුණානුස්මරණ පුළුභව පවසමිහ. මෙහි ශොධ්‍යපත්‍ර බැලීමෙහි දී අපට සහායව ක්‍රියා කළ සියලුම ස්වාමියායුෂ්මතුන් වහන්සේලාට අපගේ කෘතඥතාව හිමි ය. පොතේ අගට යොදා ඇති නිසංයාවරිය නිවෙ දනයෙහි සවැනි ගාථාවේ ‘වසනා වලකාරාමෙ’ යනු ‘වසනා වාලු කාරාමෙ’යි වියයුතු. මෙය මුද්‍රණය කරවීම සඳහා හැම අයුරින් ම රුකුල් දුන් ලඬකාබොධමණඛලයේ සාහිත්‍යකාරකසභාවට අපගේ හෘදයසිතම කෘතඥතාව පිරිනමමු.

මේ පොතේ කටයුතු පිරිසිදු ලෙස ඕනෑකමින් සම්පූර්ණ කොට දුන් සිංහලජාතියමුද්‍රණාලයායිකාරිතුමන් ඇතුළු කායඝීමණඛලයට ද අපගේ සතුතිය හිමි වේ.

මෙයට,
ලෝ සසුන් වැඩ කැමති,
නලල්ලේ බම්මානඤ්ඤාමි.

සූචිපත.

විෂය	පෘෂ්ඨාංක
බ්‍රහ්මකතාංග	
පබ්බජ්ජාකතාං	537—542
උප්පක්ඛාචරියවතනකතාං	542—544
සංඛිච්ඡාරනෙතවාසිකවතනකතාං	544
නිසංසපටිප්පස්සමහනකතාං	544—545
පරිසද්දසකකතාං	546—552
නිවාරණකතාං	553—554
පණ්ඩකකතාං	554—555
ථෙය්‍යසංවාසකකතාං	555—556
නිත්‍යපක්කනනකතාං	556—557
තිරච්ඡානගතකතාං	558
එකාදසඅභබ්බපුගගලකතාං	558

මහාබ්‍රහ්මකතාං

සීමාකතාං	563—568
උපොසථකබ්‍රහ්මකතාං	563—576
වස්සුපතාසිකකබ්‍රහ්මකතාං	576—582
පචාරණකබ්‍රහ්මකතාං	583—587
වමමකබ්‍රහ්මකතාං	587—591
හෙසල්ප් කබ්‍රහ්මකතාං	591—598
කසිතකබ්‍රහ්මකතාං	598—604
විවරකබ්‍රහ්මකතාං	605—609
මහාවග්ගො	537—609
පාරිවාසිකනාබ්‍රහ්මකතාං	610—613
සමථකබ්‍රහ්මකතාං	613—618
බුද්ධකච්ඡේදකබ්‍රහ්මකතාං	618—627
සෙනාසනකබ්‍රහ්මකතාං	627—645
වතුනකබ්‍රහ්මකතාං	645—653
භික්ඛුනිබ්‍රහ්මකතාං	653—658

බ්‍රහ්මකතාං නිසිතා

කමමකතාංග

වතුබ්බිධකමමකතාං	659—666
කමමවිපතනිකතාං	666—672
පතිණණකතාංගො	673—689
කමමසානභාවනාවිධානං	689—701

විනයවිනිවිජයො සමනො

විෂය	පෘෂ්ඨාංක
උගතරවිනිවිජයො	
පාරාජිකකථා	717—721
සමසාදිසෙසකථා	721—725
නිසංගහිසකථාය	
කසිතවග්ගො පඨමො	725—728
කොසිසවග්ගො දුතියො	728—729
පනතවග්ගො තතියො	729—732
නිංසනිසංගහිසකථා	732
පාවිතනිසකථාය	
මුසාවාදවග්ගො පඨමො	732—734
භුතගාමිවග්ගො දුතියො	735—737
ඔවාදවග්ගො තතියො	737—739
භොජනවග්ගො චතුර්ථො	739—740
අවෙලකවග්ගො පඤ්චමො	740—742
සුරාපානවග්ගො ඡයො	743—745
සප්පාණකවග්ගො සත්තමො	745—747
සහධම්මිකවග්ගො අඨමො	748—750
රතනවග්ගො නවමො	750—752
පාවිතනිසකථා	
පාට්ඨෙසනිසකථා	752
සෙබ්බකථා	752
මහාවිහරිකසමග්ගො නිසිකො	754
පාරාජිකකථා	754—756
සමසාදිසෙසකථා	756—759
නිසංගහිසකථා	759—760
ලසුණවග්ගො පඨමො	760—762
රතනකිකාරවග්ගො දුතියො	762—763
නහනවග්ගො තතියො	763—765
නුවට්ටවග්ගො චතුර්ථො	765—766
විත්තාගාරවග්ගො පඤ්චමො	767—768
ආරාමවග්ගො ඡයො	768—771
ගබ්භිනිවග්ගො සත්තමො	771
කුමාරිභුතවග්ගො අඨමො	772
ඡන්ද්‍රපාහනවග්ගො නවමො	772—774

පාච්ඡනියානි

විෂය

පෘෂ්ඨාංක

පාච්ඡෙසනියකථා	...	774
භික්ඛුනිවග්ගො නිසීතො	...	775
චතුර්විංශකථා	...	775—777
අභිකරණපච්චයකථා	...	777—780
බ්බකපුච්ඡා නිසීතා	...	780—785
පස්මපාරාජිකසමුදානං	...	785—792
දුතියපාරාජිකසමුදානං	...	792—795
සඤ්චරිතසමුදානං	...	795—797
සමනුභාසනසමුදානං	...	797—799
කසීනසමුදානං	...	799—800
එළකලොම සමුදානං	...	801—802
පදසොධම්මසමුදානං	...	803
අසාන සමුදාන	...	803—804
ථෙය්‍යසත්ථ සමුදානං	...	804
ධම්මදෙසනසමුදානං	...	804—805
සමුදානසීසකථා	...	805
ආපනති සමුදානකථා	...	805—809

එකුත්තරනසෙ

එකකකථා	—	809—811
දුකකථා	...	811—820
නිකකථා	...	820—827
චතුකකකථා	...	827—848
පඤ්චකථා	...	849—851
ඡකකකථා	...	851—852
සත්තකකථා	...	852
අසකකථා	...	853—855
නවකකථා	...	857
දසකකථා	...	858—859
එකාදසකකථා	...	858—859
එකුත්තරනසෙ සම්මතො	...	860
සෙදමොචකගාථායො සම්මතො	...	861—879
සාධාරණසාධාරණකථා	...	880—890
ලකඛණකථා	...	891—893
සබ්බසම්මලනකය	...	898—913
නිගමනං	...	914—917

විනයවිනිවජ්‍යො නිසීතො

නිසසයාවජියනිවෙදනං.

වචනානුක්‍රමණිකාව.

බ්‍රහ්මකතා

- 2444 සීලකතාදියුතොන සහකතොන දෙසිතෙ,
බ්‍රහ්මකතා පටිකතාමි - සමාසෙන විනිව්ජයං.
- 2445 මාතර අනුසුඤ්ඤානං - පිතර වාපි භික්ඛුනො,
භණ්ඩුකමමපුච්ඡිතා - පබ්බාපෙන්නස්ස දුක්ඛං.
- 2446 උදෙසපරිපුච්ඡාය - සයකෙව ව්‍යාවචො සියා,
දහරෙ ආණ්පෙනබ්බො - පබ්බාපෙතො'නායාති ව.

මෙසේ තාහි සංක්ෂෙප විකාර වශයෙන් විහරිතවයෙහි හා තද්ථී කතායෙහි ද ආවාචු විනිශ්චය දක්වා දැන් බ්‍රහ්මකාගත විනිශ්චය දක්වන්ට අරඹන්නේ, සීලකතාදියුතෙ'යි කියේ.

2444. සීලකතාදියුතොන, ශීලසකතාදියෙන් යුක්තවූ. (ආදි සදිත් සමාසි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥන දර්ශනසකතායෙන් ගෘහිතයි) සුභකතොන, සචර්ණ ලිඛිතසදාශ ප්‍රවාක්ෂාසකතාය ඇතිවන බැවින් ශෝභනසකතා ඇති බුදුහුටිසිත්; (සුභො සුඤ්ඤාතො බ්‍රහ්ම ඵලස්සාති සුභකතො, තො තසි විග්‍රහයි) දෙසිතෙ, දෙසිත ලද; බ්‍රහ්මකෙපි, බ්‍රහ්මකයෙහිද, (බ්‍රහ්මානං සම්මහො බ්‍රහ්මකො, බ්‍රහ්මානං වා කාසිතො දීපිතො බ්‍රහ්මකො, තස්මිං'පි විග්‍රහයි. මෙහි බ්‍රහ්මයන්නෙන් ප්‍රච්ඡේදාපසම්පදදි විනය කම් සංඛ්‍යාත වාරිත්‍ර, වාරිත්‍ර ශික්ෂාපද යයි කියනලද ප්‍රඥප්ති දත්තා ලදහ. ප්‍රච්ඡේදාදි වතාහි බුදුන් විසින් පණවන ලද බැවින් ප්‍රඥප්තිහු යයි කියනු ලැබෙති. ඒ ප්‍රඥප්තියෙහි ද බ්‍රහ්ම ශබ්දය පැනෙයි. දර්ශනකො, අග්නිකකො, උදකකකො'යි ආදියෙහි මෙහි. තවද භාග්‍යව, රුහිකයද මෙහි යෙදේ මය. ඒ ප්‍රඥප්තින්ගේ භාග වශයෙන් රුහි වශයෙන්ද විහරිත හෙයිනි. ඒ බ්‍රහ්මකයෙහිදැයි වී. 'අපි' ශබ්දය උක්තා පෙක්ෂායෙහිය.

පසුපසතික, සප්තසතික බ්‍රහ්මකවයහැර පබ්බජ්‍යා බ්‍රහ්මකය ආදි කොට, භික්ඛුනී බ්‍රහ්මකය කෙළවර කොට ඇති විංශතිවිධ බ්‍රහ්මකයෙහි උක්ත විනිශ්චය මෙහි වක්ෂ්‍යමාන බැවින් එම සදහා, බ්‍රහ්මකො'පි පටිකතාමි සමාසෙන විනිව්ජයං'යි කියේ)

විනිව්ජයං, විනිස; සමාසෙන, සංක්ෂෙපයෙන්; පටිකතාමි, කියන් නෙමි.

2445. මාතර වා, මව් විසින් හෝ; පිතර වාපි; පියා විසින් ද හෝ, අනුසුඤ්ඤානං, අනු නොදන්නකු; භණ්ඩුකමමං අපුච්ඡිතා, මහණකම් නොවිචාර; පබ්බාපෙන්නස්ස භික්ඛුනො, පැවිදි කරන භික්ෂුහට; දුක්ඛං, දුක්ඛං වේ.

2446. උදෙස පරිපුච්ඡාය, උදෙස්පරිපුච්ඡායෙහි; සියං, තෙමේ; වෙය්‍යාවචො සියා, ඉදින් ව්‍යාවාන වූයේ වේද; පබ්බාපෙතො, පැවිදිකොට; ආනය ඉති ව, ගෙනෙව'යිද; දහරෙ, ලදරා භික්ෂුවක්; ආණ්පෙනබ්බො, ඇණවිය යුත්තේය.

මෙහි කෙශවෙස්දන කමායවස්ත්‍රාව්ජාදන ශරණදානය'යි මේතුණ කරන්නේ පැවිදිකරවන්නේ යයි කියනු ලැබේ. එයින් එකක් දෙකක් හෝ කරන්නේද, එසේ ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ. එහෙයින් පබ්බාපෙතො නයාති, යන මෙයින් කෙශවෙස්දනය කොට කමාය වස්ත්‍රාව්ජාදනයද කොට ගෙනෙවයි මේ අර්ථය දක්වන ලද්දි දතයුතුයි. 1

- 2447 උප්පකායමුද්දිසං - අවුත්තො දහරෙ පන,
පබ්බාජෙති සචෙ නං සො - සයමෙවාපි වට්ඨති.
- 2448 සාමණේරෙපි වත්තබ්බො - දහරෙ නත්ති තස්ස ඉව,
බණ්ඩසීමමං තෙත්වා - පබ්බාජෙත්වා 'නසා'ති ව.
- 2449 සරණාති පනෙ'නසං - දහබ්බො තෙව අත්තනා,
එවමපි භික්ඛුනායෙව - හොති පබ්බාජ්ඣො නරෙ.
- 2450 පුරිසං භික්ඛුතො අසෙසං - පබ්බාජෙති න වට්ඨති,
ඉත්ථං භික්ඛුනිතො අසෙසං - පබ්බාජෙති න වට්ඨති,
- 2451 සාමණේරෙපි වා දාතුං - සාමණේරෙපි වා තථා,
ආණන්ධියා උභින්නමපි - කාසායාති ලහනති තෙ.

2447. අවුත්තො, උපාධ්‍යායයන් විසින් තොකියන ලද; සො දහරෙ පන, මේ ලදරු භික්ෂුවෙම වතාහි; සචෙ, ඉදින්; නං, ඔහු; සයමෙවාපි, තෙමේ ම ද; උප්පකායං උද්දිසං, උපාධ්‍යායයන් උදෙසා; අථ පබ්බාජෙති, ඉදින් කෙයවෙල්දන කථාය වස්ත්‍රාවර්ණදානාදියෙන් පැවිදිකර ද, වට්ඨති, වටී.

2448. තස්ස, එහි තමාලභ, වෙ, ඉදින්; දහරෙ, ලදරු භික්ෂුවක්තෙම; නත්ති, තැත්තේ ද; ඉමං, මොහු; බණ්ඩ සීමං තෙත්වා, බණ්ඩ සීමාවට පමුණුවා; පබ්බාජෙත්වා, පැවිදි කොට (මෙහි පබ්බාජෙත්වා'යි කෙයවෙල්දනය සදහා කියේ) ආනයාති වා, ගෙනෙවයි හෝ; සාමණේරෙපි, හෙරණේක්ද; වත්තබ්බො, කිය යුත්තේ ය.

2449. එනසං, මොහුට; සරණාති පන, ගරණයෝ වතාහි; අත්තනායෙව, තමා විසින් ම; දහබ්බොති, දිය යුත්තාහ; එවමපි, මෙසේ ද; භික්ඛුනායෙව, භික්ෂුව විසින් ම; නරෙ, මනුෂ්‍ය තෙම; පබ්බාජ්ඣො හොති, පැවිදි කරන ලද්දේ වේ.

2450. පුරිසං, පුරාණයෙකු; භික්ඛුතො අසෙසං, භික්ෂුව කෙරෙහි අතිකෙක්; පබ්බාජෙති, පැවිදි කර ද; නවට්ඨති, නො වටී; ඉත්ථං, ඉතිරියකු. භික්ඛුනිතො අසෙසං, භික්ෂුණිය කෙරෙහි අතිකෙක්; පබ්බාජෙති, පැවිදි කර ද; න වට්ඨති, නො වටී; (මෙහි භික්ඛුතො අසෙසං පබ්බාජෙති නවට්ඨති'යි මේ සරණ දනය සදහා කියන ලදී.)

2451. උභින්නමපි, ථෙර ථෙරී දෙදෙනාගේ ද; ආණන්ධියා, ආණන්ධියෙන්; සාමණේරෙපි වා, හෙරණේක් ද හෝ; තථා, එසේ; කාසායාති, කාසායාති ද හෝ; තෙ, ඔහු දෙදෙන; කාසායාති දාතුං, සිදුරු දෙකට ලහනති, ලැබෙත්.

- 2452 සයමෙව ව යං කිඤ්චි - පබ්බාජෙතොන භික්ඛුනා,
කෙසාපනයනං කඤ්චා - පඨමං උදකෙ පුන.
- 2453 න්‍යාපෙනබ්බො සියාසුචු - සංසිඤ්ඤා ගොමයාදිනා,
සරීරෙ පිලකා වා පි - කච්ඡු වා තස්ස භොනති වෙ.
- 2454 මානා යථා නියං පුත්තං - න ජ්ඣෙව්ඡති සබ්බසො,
න්‍යාපෙනබ්බොව යතිනා - තථෙව අජ්ඣෙව්ඡනා.
- 2455 කසමා පනෙතනකෙතාපි - උපකාරෙන සාසනෙ
සො සද්ධං බලවස්තෙතො - හොතු'පජ්ඣායකාදිසු.
- 2456 විනොදෙඤ්ඤා උපපන්නං - උක්කණ්ඨං කුලපුත්තකා,
සික්කායො පරිපුරෙඤ්ඤා - නිබ්බාණං පාපුණන්ති හි.

2452. සයමෙව ව, තෙමීම ද; යං කිඤ්චි, යම් කිසිවෙකු; පබ්බා
ජෙතොන, පැවිදි කරන්නා වූ; භික්ඛුනා, භික්ෂුවක් විසින්, පඨමං, පළමු
කොට; කෙසාපනයනං කඤ්චා, තමපඤ්චක කමටගන් දී කෙසාපනයනය
කොට, පුන, නැවත; උදකෙ, ජලයෙහි;

2453. ගොමයාදිනා, ගොම ආදියෙන්; (ආදි ශබ්දයෙන් සුණු මැටි
ආදීන් ගේ ග්‍රහණය යි) සුචු සංසිඤ්ඤා, මොනවට සටා; න්‍යාපෙනබ්බො
සියා, නැහැවිය යුත්තේ වේ; තස්ස සරීරෙ, ඔහුගේ ශරීරයෙහි; පිලකා වා,
සුදුලපිඩකා හෝ; කච්ඡුවාපි, සියුම් කස්ගවු ද හෝ; වෙ භොනති, ඉදින්
වෙන් ද;

2454. මානා, මානා තොමෝ; නියං පුත්තං, තම පුත්‍රයාට; සබ්බසො,
හැම සෙසින්; යථා න ජ්ඣෙව්ඡති, යම්සේ පිළිකුල් නො කරා ද; තථෙව,
එසේ ම; අජ්ඣෙව්ඡනා, පිළිකුල් නොකරන්නා වූ; යතිනා, යතිහු විසින්;
න්‍යාපෙනබ්බොව, නැහැවිය යුත්තේම ය.

2455. කසමා පන, කවර හෙයකින් මෙසේ නැහැවිය යුත්තේද;
ඵනනකෙතාපි උපකාරෙන, මෙපමණ ද වූ උපකාරයෙන්; සාසනෙ,
ශාසනයෙහි; උපජ්ඣායකාදිසු, උපාධ්‍යායාදීන් කෙරෙහි (ආදි ශබ්දයෙන්
ආවායඪී සමාන උපාධ්‍යායකාදීන්ගේ ග්‍රහණය'යි) සො, හෙතෙම; සද්ධං,
හැම කල්හි; බලව ස්තෙතො යොති, බලවත් ස්තෙනය ඇති වේ.

2456. උපපන්නං උක්කණ්ඨං පන, උපන් අනභිරතිය වතාහි; විනො
දෙඤ්ඤා, විනෝදනය කොට; කුලපුත්තකා, කුලපුත්‍රයෝ; සික්කායො, ශික්ෂා
වන්; පරිපුරෙඤ්ඤා, පරිපුරණ කොට; නිබ්බාණං, නිවණට; පාපුණන්ති හි, යම්
හෙයකින් පැමිණෙත් ද එහෙයින් උපකාර කටයුත්තේ ය.

- 2457 ගනිවුණේණන වා පච්ඡා - වුණේණනාපි හලිඳ්ඛයා,
සරීරං තස්ස සිසඤ්ච - උබ්බවෙට්ඨා පුනප්පුනං.
- 2458 ගිහිගනං විනොදෙඤා - කාසායානි පනෙ'කතො,
චන්තිකඛන්තං සකිං වාපි - දුතබ්බානස්ස ගිකඛුතා.
- 2459 අථ හන්ඨපි වා තස්ස - අදඤා සයමෙව නං,
අච්ඡාදෙනි උපජ්ඣායො - චට්ටනාචරියොපි වා.
- 2460 නිවාසෙති අනාණතො - සො පාරුපති වා සයං,
අපනෙඤා තතො සබ්බං - පුන දුතබ්බමෙව නං.
- 2461 ගිකඛුතා තු සහන්ඨන - තථා ආණ්ඩනියාපි වා,
දින්නං චට්ටනි කාසාවං - නාදින්නං පන චට්ටනි.
- 2462 තස්සෙව සන්තකං වාපි - කා කථා අත්තසන්තකො,
වඤ්ඤෙඤා තත්ථ ගිකඛු - කාරුපෙඤාන උකකුට්ඨං.

2457. ගනිවුණේණන වා, ගද සුඤ්ඤිත් හෝ; පච්ඡා, පසු; හලිඳ්ඛයා වුණේණනපි වා, කසාසුඤ්ඤිත්ද හෝ; තස්ස, ඔහුගේ; සරීරඤ්ච, ශරීරය ද; සිසඤ්ච, හිස ද; පුනප්පුන, නැවත නැවත; උබ්බවෙට්ඨා, උලා;

2458. ගිහිගනං, ගිහිගද; විනොදෙඤා, හැර; කාසායානි පන, සිවුරු වනාහි; එකතො, සියලු සිවුරු එක්කොට; තිකඛන්තං වා, තුන් වරක් හෝ; විකඛන්තා වා, දෙවරක් හෝ; සකිං වාපි, වරක් ද හෝ; අස්ස, ඔහුට; ගිකඛුතා, ගික්ඝුව විසින්; දුතබ්බානි, දිය යුත්තා හ.

2459. (අථ යනු අධිකාරනාරුරුතෙයෙහි නිපාතය.) තස්ස, ඔහුගේ; හන්ඨපි වා, අතෙහි ද හෝ; අදඤා, තො දී; උපජ්ඣායො වා, උපාධ්‍යාය තෙමේ හෝ; ආචරියොපි වා, ඇඳුරු තෙමේ ද හෝ; සයං එව, තෙමේ ම; නං, ඔහු; අච්ඡාදෙනි, හන්දවා ද; චට්ටනි, වටි.

2460. ආනාණතො, අනුනොදන්තා ලද; සො, හෙතෙම; සයං, තෙමේ; නිවාසෙති වා, හදී හෝ; පාරුපති වා, පොරවා හෝ; තතො, ඔහු ශරීරයෙන්; තං සබ්බං, ඒ සියල්ල; අපනෙඤා, පහකොට; පුන, නැවත; දුතබ්බමෙව, දිය යුත්තේ ම ය.

2461. ගිකඛුතා තු, ගික්ඝුවක් විසින්; සහන්ඨන වා, සියතින් හෝ; තථා, එසේ; ආණ්ඩනියාපි වා, ආණ්ඩනයෙන් ද හෝ; දින්නං කාසාවං, දෙන ලද සිවුර; චට්ටනි, වටි; අදින්නං පන, නොදෙන ලද්දක් වනාහි; න චට්ටනි නො වටි.

2462. තස්සෙව සන්තකං වාපි, ඔහුම සන්තකයක්ද හෝ; (නුදුන්නක් නොවටි,) අත්තනොසන්තකො, ආවායථී උපාධ්‍යායයන්ගේ නමින් සන්තක විවරයෙහි; කා කථා, කියනු කවරේද; තත්ථ, එහි; ගිකඛු, රැස්වූ ගික්ඝුන්; වඤ්ඤෙඤා, වදවා; උකකුට්ඨං කාරුපෙඤාන, උකකුට්ඨක කරවා; (මෙහි උකකුට්ඨකං'සි වුවමනා තැන ගාථා බකි සැපය පිණිස ක කාරලෝපයෙන් දක්වන ලදී)

- 2463 අඤ්ඤාපිටකපොඨා - දුතඛං සරණන්තයං,
පටිපාටිවසෙතො - න ච උපපටිපාටියා.
- 2464 සචෙ එකපදං වාසි - දෙනි එකකරමපි වා,
පටිපාටිං විරජකිකා - ගතිතසෙතො න වට්ඨති.
- 2465 නිකඛන්තං යදි වා දෙනි - බුධං සරණමෙව වා,
නථා සෙසෙසු වෙවමපි - න දින්නාතොව හොනති හි.
- 2466 කථා'නුනාසිකන්තාති - එකාබ්බාති වා පන,
විච්ඡද්ධා'ච්ඡන්තාති - දුතඛාති විජානතා.
- 2467 උපසම්පදකම්මන්තො - එකන්තා සුඛියා සියා,
න හොතොව ච පබ්බජ්ජා - උහතො සුඛියා විතා.

2463. අඤ්ඤාපිටකපොඨා, අඤ්ඤා ගන්වා; පටිපාටි වසෙතො, පිටිවෙල වශයෙන් ම; සරණන්තයං, තුන්සරණය; දුතඛං, දියයුත්තේය; උපපටිපාටියා, උපිටිවෙලින්; න ච දුතඛං, තො දිය යුත්තේ ය.

2464. එකපදංපි වා, බුධං යනාදි එක පදයක් ද හෝ; එකකරමපිවා, "බු" කාදාදින් අතුරෙන් එක අකුරක් ද හෝ; පටිපාටිං විරජකිකා, පිටි වෙල වරදවා; සචෙ දෙනි, ඉදින් දේද; වෙ ගතිතං, ඉදින් ගන්නා ලද ද; න වට්ඨති, තො වට්.

නොකට්ඨතු ප්‍රකාරය දක්වන්ට, 'නිකඛන්තං යදි වා'යි ආදි කියේ.

2465. බුධං සරණමෙව වා, බුධං සරණං'යි බුත්සරණය හෝ, නිකඛන්තං, තුන් වරක්; යදි වා දෙනි, ඉදින් දේද; සෙසෙසු වා, ධම්මං සරණං සංඝං සරණං'යි සෙස්සෙතිද, නථා, එසේ ය; වෙවමපි, මෙසේ ද; අදින්නාති එවහොනති හි, තුන්සරණ තොදෙන ලද්දහුම වෙති.

2466. එකාබ්බාති වා පන, එකාබ්බව හෝ වනාහි; අනුනාසිකන්තාති කතාව, බුධං සරණං ගම්මාමි'යි අනුනාසිකානා කොට හෝ; අථ, තොහොත්; විච්ඡද්ධා, විසිද; මන්තාති කතා වා, මකාරානතකොට හෝ; විජානතා, දන්නහු විසින්; දුතඛාති, දිය යුත්තා හ.

2467. උපසම්පද කම්මන්තො, උපසම්පද කමීය වනාහි; එකතො සුඛියා, ආවායඝීයන්ගේ සුඛනිකම්මාකොච්චාරණශුචි සංඛාරාන එකතො ශුචියන්; සියා, වේ; පබ්බජ්ජා, ප්‍රව්ජ්ජා තොමෝ; උහතො සුඛියා විතා, ආවායඝී අනෙක වාසික දෙදෙනාගේ ශරණදාන ග්‍රහණයෙහි උච්චාරණ ශුචියක් නැතිව; න හොති එව ම; තොවේ ම ය.

- 2468 නසමා ආවරියෙනාපි - තථ'නොවාසිකෙනාපි,
 චු ඛ කාභදයො චණණා - ඨානකරණසමපදං
- 2469 අනාපෙන්නෙන චතතබ්බා - පබ්බජ්ජාගුණමිච්ඡතා,
 එකචණණවිනාසෙන - පබ්බජ්ජා හි න රුහති.
- 2470 යදි සිඛාපි පබ්බජ්ජා - සරණාගමනතොච හි,
 දුතබ්බාන'ස්ස සිලානි - පුරණත්ථාය හික්ඛුතා.

පබ්බජ්ජාකථා.

- 2471 උපජ්ඣායමථාවරියං - නිස්සාය වසතා පන,
 කතතබ්බාතොච චතතානි - පියසිලෙන හික්ඛුතා.

2468-2469. නසමා, එහෙයින්; පබ්බජ්ජා ගුණ ඉච්ඡතා; ප්‍රවුජ්ජා ගුණ කැමැත්තා වූ; ආවරියෙනාපි, ආවායසීයන් විසින් ද; තථා එසේ; අනොවාසිකෙනාපි; අත වැස්සා විසින් ද; චුඛකාරදයොචණණා, “චු” කාර ‘ඛ’කාර ආදී වණයෝ; ඨානසමපදං, අක්‍ෂරෙතපතති ස්ථාන වූ කණ්ඨ, තාල, මුළු, දන්ත, ඔෂ්ඨ නාසිකා ප්‍රභේද ඨානසමපතතිය ද; කරණ සමපදං, අක්‍ෂරෙතපතති සාධක ජීව්‍යා මධ්‍යාදී කරණ සමපතතිය ද, අනාපෙන්නෙන, නො පිරිහෙලන්නහු විසින්; චතතබ්බා, කිය යුත්තා හ; පබ්බජ්ජාහි; ප්‍රවුජ්ජා නොමෝ වනාහි, එකචණණ විනාසෙන, එක වණ විනාශයෙන් හෙවත් එක් අක්‍ෂරයක්හුගේ අනුච්චාරණයෙන්, න රුහති, යම් හෙයකින් රුහතය නො වේ ද, එහෙයින්.

2470. සරණාගමනතොච හි, ශරණා ගමනයෙන් ම වනාහි; පබ්බජ්ජා, ප්‍රවුජ්ජා නොමෝ; යදි සිඛාපි, ඉදින් සිඛවන ලද්ද ද; අස්ස, ඒ හෙරණතට; පුරණත්ථාය, පුරණය පිණිස; හික්ඛුතා, හික්ඛුව විසින්; සිලානි, දෘශ්‍ය ශික්‍ෂා පදයන්; දුතබ්බානි, දිය යුත්තා හ.

පබ්බජ්ජාකථා, ප්‍රවුජ්ජා කථාවය.

2471. උපජ්ඣායං, උපාධ්‍යායයක්හුද; (වජ්ජා වජ්ජං උපනිජ්ඣාය නිති උපජ්ඣායො, නංසි විග්‍රහයි) ඒ භාග්‍යවන්හු විසින් වදාරන ලද අඩක යෙන් සමන්වාහන පිරිපුන් දසවස් ඇති, පුගුල්-නැද පෙරවා සිරස ඇදිලි ගෙන නම අභිමුඛයෙහි උකකුටුකයෙන් හිද, උපජ්ඣායො මෙ භගෙන භොති'යි ස්වාමීනි! මට උපාධ්‍යායවුව මැනවැයි තුන්සලක් කියා යාවඤ්ඤ කළ කල්හි, සාධුය, අගරුය උපාය ප්‍රතිසංයුක්තය. අනුරූපය, ප්‍රසංදවන කාය වාක්ප්‍රයෝගයෙන්ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාව සිඛකරව'යි මේ පසින් එකක් කසින් හෝ වචනයෙන් හෝ දෙකින් හෝ විතවා ඒ පිළිගත් කල්හි පිතාසථාන යෙහි සිට පුත්‍රයකු මෙන් ඔහු ගෙන කුඳු මහත් වරද පරීක්‍ෂා කොට දෙමයෙන් නිග්‍රහ කොට, සඬි විහාරිකයන් හික්මවන්නේ උපාධ්‍යාය නම)

- 2472 ආසනං පඤ්ඤපෙතබ්බං - දන්තකඨමුඛොදකං,
දහබ්බං තස්ස කාලෙන - සචෙ යාගු භවිස්සති.
- 2473 යාගු තස්සු පතෙතබ්බං - සඤ්ඤා කුලතොපි වා,
පතෙන වතනඤ්ච කාතබ්බං - වතනං ගාමප්පචෙසතෙ.
- 2474 විවරෙ යාති වතනාති - චුතනාති හි මහෙසිනා,
සෙනාසතෙ තථා පාද - පිඨකඨලිකාදිසු.
- 2475 එවමාදිති වතනාති - සබ්බාති පන භෙග්ගතො,
චුට්ඨානාගමනනනාති - සතනති සසතං සිසුං.

අළු යනු ආරම්භයෙහිය; ආවරියං, ඇළුරක්හු ද; (ආවාර සමාවාරං වා සිකිතිතු කාමෙහි ආදරෙන වරිතබ්බං උපට්ඨානබ්බංහි ආවරියො නං සි, විග්‍රහයි. හේ උපාධ්‍යායයන් කෙරෙහි උක්ත ලක්ෂණයෙන් සමන්විත පුග්ලය. උක්තතයින් හිද ආවරියො මෙ හතෙන හොති, අහං අයසමතො නිස්සාය චච්ඡාමි සි යොමිති! මට ආවායම් වුව මැනව, මම ආයුෂ්මත්හු නිසා වසන්තෙමි'යි තුන් යලක් කියා යාවඤ්ඤ කළ කල්හි සාහු, ලහු, ඔපා සිහං, පන්රූපං, පාසාදිකෙන සමපාදෙති'යි පසින් යථොක්තතයින් එකක් කියා ඒ පිළිගත් කල්හි පිතාසථානයෙහි සිට පුත්‍රසථානීය අනවැසියා හික්ම වන්නේ ආවායම් නම.)

නිස්සාය වසනා පන, නිසා වසන්නාවූ වතාති; පියසීලෙන, පියගිලි වූ හෙවත් සිල්පුරණු කැමැත්තාවූ; (පියං සීලමෙතස්සාති, පියසීලො, තෙන සි විග්‍රහයි) හිකුට්ඨා, හිඤ්ච විසින්; වතනාති, වත්; කාතනබ්බංහි එව, කළ මනාමය.

2472-2473. තස්ස, ඒ උපාධ්‍යායයානට; (ආවායම්යානට) ආසනං - පඤ්ඤ පෙතබ්බං, අසුන් පැනවිය යුත්තේය; දන්තකඨමුඛොදකං, දහැටි හා මුවදෙතා පැත්; (මුඛංධාමනොදකං'යි වුවමනාති, මෙහි මධ්‍ය පදලොපයෙන් මුඛොදකං'යි කියේ) දහබ්බං, දිය යුත්තේ ය; සඤ්ඤා තො වා, සඤ්ඤා කෙරෙත් හෝ; කුලතොපි වා, කුලයකින්ද හෝ; සචෙ යාගු භවිස්සති, ඉදින් හුළුකැත් වේ ද; කාලෙන, කලින්; යාගු, හුළුකැත්; තස්ස, එනට; උපතෙතබ්බං, එළඹවිය යුත්තිය; පතෙන වතනඤ්ච, පයෙහි වන් ද, ගාමප්පචෙසතෙ වතනඤ්ච, ගම්පිටිසීමෙහි වන්ද, කාතබ්බං, කට යුත්තේ ය.

2474-2475. විවරෙ, සිවුරෙහි; යාති වතනාති, යම්වත් කෙතෙක්; මහෙසිනා, මහමිහිහු විසින්; චුතනාති, කියන ලද්ද හු ද; සෙනාසතෙ, සෙනස්තෙහි; පාදකඨලිකාදිසු, පාදෝතා පුවරු ආදියෙහි; (ආදි සදින් පැත් විවාද යුත්තේයයි ආදිවත් සංග්‍රහ කෙරේ) තථා චුතනාති, එසේ කියන ලද්දහුද; එවමාදිති, මේ ආදිවූ; රොගතො, රෝගයෙන්; චුට්ඨානා ගමනනනාති, චුට්ඨානාවලොකන අවසන් කොට ඇති, සබ්බාති, සියලු; වතනාති පන, වත් වතාති; සතනති සසතං, සත්තිසක් අසික කොටඇති සියයක්; සිසුං, වෙති.

2476 වත්තභෙදෙන සබ්බස්සං - දුක්ඛටනතු පසාසිතං,
අනාදරවසෙතො - අකරොන්තස්ස භික්ඛුනො.

උප්පක්ඛායාවටියවත්තකථා.

2477 උප්පක්ඛායස්සවත්තානි - නථාසඞ්චිභාරිකො,
සතං තෙරස්ස භොගෙනව - නථගෙනවාසිකෙසි ව.

සඞ්චිභාරිකගෙනවාසිකවත්තකථා.

2478 පක්කනොනො වාපි විබ්භනොන - පක්කසංකන්තකො මනෙ,
ආණ්ඨනියා උප්පක්ඛායා - පස්සමහනි ව නිස්සයො.

අනාදරවසෙතො, අනාදර වශයෙන් ම; අකරොන්තස්ස භික්ඛුනො, වත් තොකරත්තාවූ භික්ඛූහට; සබ්බස්සං, සැමතැන්හි; වත්තභෙදෙන, වත් හෙදයෙහි; දුක්ඛටනතු, දුක්ඛට වන්නා; පසාසිතං, ප්‍රකාශ කරන ලදී.

උප්පක්ඛායාවටියවත්තකථා, එනම් කථාවයි.

මෙසේ උපාධිසායාවායභී වත් සංක්ෂෙපයෙන් දක්වා උපාධිසායාවායභී යන් විසින් සඞ්චිභාරික අනොවාසිකයන්ට කටයුතු වත් දක්වන්ට “උප්පක්ඛායස්සවත්තානි”යි ආදී කියේ.

2477. උප්පක්ඛායස්ස වත්තානි, උපාධිසායයන් අයත් හෙවත් උපාධිසාය යන් විසින් සඞ්චිභාරිකයාට යුක්තප්‍රාප්ත කල්හි කටයුතුවන්; නථා සඞ්චිභාරිකො, සඞ්චිභාරිකයන් විසින් උපාධිසායයන්ට කළමනා වතෙහි යම් සේද එසේ; සතං තෙරස්ස භොගෙනව, ග්‍රාම ප්‍රවේශයෙහි පශ්චාත් ශ්‍රමණව නුදුරුව තො ලං ව යාමය අතර කථා තො එළිමය. ඇවැත් සාමන්ත කථා නිවාරණය පාපරියාපන්නයන් පිළිගැන්වීමය යන සභර ද අනුන්ට පාත්‍ර දානය ආදිකොට ඇති තොවිචාර දිසා පක්කමනය අවසන් විස්සයයි සිව් විස්ස හැර සෙසු හෙළෙසක් අධික කොට ඇති සියයෙක්ම වෙති. අනො වාසිකෙසි ව, ආවායභීයන් විසින් අතවාසියා කෙරෙහි කළමනා වතෙහි ද; නථා, එසේ’යි; එපමණ ම වෙති.

සඞ්චිභාරිකගෙනවාසිකවත්තකථා, එනම් කථාවයි.

උපාධිසායාවායභීයන් කෙරෙන් සඞ්චිභාරික අනො වාසිකයන්ගේ නිස ප්‍රතිප්‍රශ්නිසිප්‍රකාරය දක්වන්ට පක්කනොනොවාපි’යි ආදී කියේ.

2478. පක්කනොනො වා, එදවස් තො එන කැමැත්තෙන් දිශාවකට ගිය කල්හි ද හෝ; විබ්භනොනො වා, ගිහිබවට පැමිණි කල්හි ද හෝ; පක්කසංකන්තකෙසි වා, නිජ්ඣායතනයට ගිය කල්හි ද හෝ; මනෙ වා, මළ කල්හි ද හෝ, ආණ්ඨනියාපි වා, ආණ්ඨනියෙන් ද හෝ; උප්පක්ඛායා, උපාධිසායයා කෙරෙන්; නිස්සයො, නිස; පස්සමහනි ව, ප්‍රශ්නිතිය ද වේ.

- 2479 හොති ආවර්ගමනාපි - ඡධානිස්සයහෙදනං,
පක්කනෙනවාපි විබ්බනෙන - පක්කසංකනනකෙ මනෙ.
- 2480 ආණ්ඨනියා උභින්නමපි - ධුරනිකෙතපනෙපි ව,
එකෙකස්ස උභින්නං වා - නාලයෙ සති භිජ්ජති.
- 2481 උපජක්ඛායසමොධාන - ගතස්සාපි ව භිජ්ජති,
දස්සනං සවනස්සවාති - සමොධානං විධා මනං.
- 2482 අභිකස්ස ගිලානස්ස - ගිලානුපසඝකස්ස ව,
යාවිතස්ස න දෙසොව - වසිතුං නිස්සයං විනා.
- 2483 ජානනා අත්තනොවෙව - වනෙ ඵාසුචිහාරනං,
සභාගෙ දයකෙ සනෙන - වසිතුමපි ව චට්ටති.
- නිස්සයපටිපස්සමහනකථා.

2479-2480. ආවර්ගමනාපි, ආවාය්‍යයන් කෙරෙන් ද; ඡධා, සය ආකාරයකින්; නිස්සය හෙදනං හොති, නිස බිඳීම වේ; කෙසේද, පක්කනෙනවාපි, දිශාවකට ගිය කල්හිද හෝ; විබ්බනෙනවාපි, ගිහිවූ කල්හිද හෝ; පක්ක සඝකනෙනවාපි, නිජ්‍යායභ්‍යව ගිය කල්හිද හෝ; මනෙපි වා, මල කල්හිද හෝ; ආණ්ඨනියා පන, ආණ්ඨනයෙහි; (නිසස්ස පනාමනයෙහි) වනාහි; (මෙහි පන ශබ්දය ලුප්ත නිද්දිෂ්ටයි.) උභින්නමපි, ආවාය්‍ය අනෙකවැඩික දෙදෙනාගේන්; ධුරනිකෙතපනෙපි ව, ධුරනිකෙතප යෙහි හෙවත්, නිරුලය භාවය ඇතිකල්හි දැයි යන අවිආකාරයෙනි. එකෙකස්ස වා, එක් එක්කෙනෙකුගේ හෝ; උභින්නමපි වා, දෙදෙනාගේ හෝ; ආලයෙ සති, ආලය ඇති කල්හි; න භිජ්ජති, නොබිඳේ.

මෙසේ පස්සාධාරනාභිගය දක්වා අසාධාරණාභිගයන් දක්වන්ට උපජක්ඛායසමොධානගතස්ස'යි ආදී කියේ.

2481. උපජක්ඛාය සමොධාන ගතස්සාපි ව, උපාධ්‍යායයන් හා එක්වුව හුවද; භිජ්ජති, බිඳේ; දස්සනං, දැකිය; සවනස්සවාති, ශ්‍රවණයදැයි; සමොධානං, සමොධානයනෙම, විධා, දෙපරිද්දෙකින්, මනා, දන්තා ලදී.

2482-2483. සභාගෙදයකෙ අසනෙන, සභාග වූ නිස දෙන්නෙකු නැතිකල්හි; අභිකස්ස ව, අභිකයාහට ද; ගිලානස්ස ව, ගිලනාට ද; යාවිතස්ස, ගිලනා විසින් මා උපසථාන කරවයි යාවඤ්ඤ කරන ලද; ගිලානුපසඝකස්ස ව, ගිලානොපසථායකයා හටද; (මෙහි ගිලානුපසඝකස්ස යි වුවනො නැත. ගිලානුපසඝකස්ස යි ගාථාවක වශයෙන් හුස්වයි. නිස්සයං විනා, නිස නැතිව, වසිතුං, වසන්ට; න දෙසො ව, දෙසෙක් නැත්තේමය. අත්තනො, තමහට; වනෙ, වනයෙහි; ඵාසුචිහාරනං, සමථ විදැනා ප්‍රතිලාභ වශයෙන් ඵාසුචිහරණ බවක්; ජානනාවෙව, දන්තහු විසින් ද; සභාගෙදයකෙ අසනෙන, සභාග නිස දෙන්නකු නැති කල්හි, වසිතුමපි ව, වසන්ට ද; චට්ටති, වටී.

සියලු මේ විධිය වස් ඇතුළතින් අතින් කල්හි දත යුත්තේය.

නිස්සයපටිපස්සමහනකථා, එනම් කථාවයි.

- 2484 කුච්ඡිං ගණ්ඨිං කිලාසිඤ්ච - සොසිඤ්ච අපමාදිකං,
තථාග්ග්ගං චොරං - ලිඛිතං කර්තෙදකං.
- 2485 කසාහනං නරඤ්චං - පුරිසං ලකඛණාහනං,
ඉණාසිකඤ්ච දාසඤ්ච - පබ්බාජේනාසං දුක්ඛං.
- 2486 ගජච්ඡි නනමලච්ඡිනනා - පාදච්ඡිනනඤ්ච පුග්ගලං,
කණ්ණනාසඛුලිච්ඡිනනා - කණ්ඩරච්ඡිනනමෙව ච.
- 2487 කාණං කුණිඤ්ච චුජ්ඡඤ්ච - වාමනං එණගස්සකං,
වසජ්ජං පකඛග්ගඤ්චං - සිප්පිං පාපරොගිනං.

2484. කුච්ඡිඤ්ච, රක්තපෙට්තාදි හෙද යම්කිසි කුෂ්ඨයකින් විවණ් ප්‍රාප්ත ශරීර ඇතියකු ද; (කුච්ඡමස්ස අනිති කුච්ඡිතං'යි විග්‍රහයි.) ගණ්ඨිඤ්ච, වැඩෙන පසසිටි ඩෙබරුව පමණ නමුදු මේදස්ගඩු ආදියක් ඇතියක් හුදු, කිලාසිඤ්ච, පිපුම් පොඬුරු පත්වත් කුෂ්ඨවතකු හෙවත් කබර ගතෙකු ද; සොසිං ච, සයරෝවතෙකු ද; අපමාදිකඤ්ච, අපසමාර වතෙකු ද; තථා, එසේ; රාජහටඤ්ච, රාජහත්තයෙන් පොෂ්‍යවන්නෙකු ද; චොරඤ්ච, ග්‍රාමසාභාදියෙන් ප්‍රකට සෙරෙකු ද; ලිඛිතඤ්ච, සොර කමක් හෝ අනික් ගරු රාජාපරාධයක් හෝ කොට පලාගිය දුටුතැන මැරිය යුතුය පා සිත්ද යුතුය මේ පමණ දඩ ගෙවිය යුතුයයි හෝ රජ පත ලියන ලද්දක්හුද; කර්තෙදකංච, හිරක් බිඳ පලාගියෙකුද; (ගාථා වශයෙන් කර්තෙදකං'යි හුස්වයි.)

2485. කසාහනං නරඤ්චං, නයගෙන ඒ දෙව්ට නො හැකියෙන් මෙම දඩයයි. කසපහර දුන් පුගුලකු හෙවත් එදුන් වණ නොසමනවූ පුගුලකු ද; ලකඛණාහනං පුරිසඤ්ච, ලකුණු දුන් හෙවත් එකාංශකළ කළ නොවැසෙන වැනක තත්ලොහො ගැසුම්ලද පුගුලක්හුද; ඉණාසිකඤ්ච, මිනිසුන් මුහුත් විසින් තබා නයගත් නයධරන්නක්හු ද; දාසඤ්ච, චතුර්විධ දාසයන්ගෙන් එකකුද; පබ්බාජේනාසං, පාවිදි කරන්නාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛං මේ.

2486. ගජච්ඡිනන පුග්ගලඤ්ච, අතසුන් පුගුලකුද; අලච්ඡිනනඤ්ච, නියසෙස් තෙපෙනන සේ අත්කුමක් සුන් පුගුලකු ද; පාදච්ඡිනනංච, පාසුන් පුගුලෙකු ද; කණ්ණච්ඡිනනඤ්ච, කන්සුන්නක්හුද; නාසච්ඡිනනඤ්චනාස්සුන් පුගුලකු ද; අභුලිච්ඡිනනං ච, නිය නොපෙනෙ සේ ඇඟිල්ලක් සුන් පුගුලකුද, කණ්ඩරච්ඡිනනමෙව ච, මහ තහරසුන් පුගුලකුද.

2487. කාණංච, කණෙකුද; කුණිංච, වක්අත් ආදිය ඇත්තෙකු ද; චුජ්ජංච, කුදෙකු ද; වාමනඤ්ච, හුස්වගෙයින් පිරි වට බඩ ඇත්තෙකු ද; එණ ගජකඤ්ච, බඳැහිලි පෙණ අතෙකු ද; වසජ්ජඤ්ච, අත්පාවිලුම් ආදි යෙන් සක්මන් කරන්නකු ද; පකඛග්ගඤ්ච, පකෂාසානයෙකුද, සිප්පිඤ්ච, කරබර පයෙකුද; පාපරොගිනඤ්ච, අගිස්ගහඤ්ජකාසග්ගාසාදියෙන් නිත්‍යාතුර අතෙකිව්ශ්‍යෙකුද;

2488 ජාය ප්‍රබලං අකං - බරිතෙවෙව මමනං,
පිඨසප්පිං තථා මුගං - පබ්බාපේනනස්ස දුක්ඛං.

2489 අනිදිසො'නිතෙසො වා - අනිකාලොපි වා තථා,
අවෙවාදුතොපි වා මට්ට - තමබ්බොගනිදස්සනො.

2490 අනිච්ඡලො අනිකිසො - මහාසිසොපි වා තථා,
අනිච්ඡදාසිසො - සහිතෙන සුතොපි වා.

2491 කුට කුටකසිසො වා - තථා සිබරසිසො,
වෙඨනාලිසමානෙන - සිසෙන ව සුතො නරො.

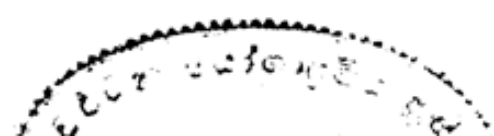
2488. ජාය ප්‍රබලං, සිවුරු රන් ආදිය කරගන්ට නො හැකි ජාය ලෙකු ද, අකං, ජායානියක් හුදු; බරිතෙවෙව, බිහිරක් හුදු; මමනෙවෙව, බලිතව්වන ඇත්තෙකු ද; පිඨසප්පිං, පිළික් හුදු; මුගෙවෙව, වාක්ශ්‍යයෙකු ද, පබ්බාපේනනස්ස, පැවිදිකරන්නා හට; තථා, එසේ; දුක්ඛං, දුක්ඛ වේ.

තමා විරු බැවින් පිරිස් දූෂ්‍යකරන පරිසරයකින් දක්වන්ට අනිදි සො'පි ආදි කියේ.

2489. අනිදිසොපි වා, අනුන් හිස පමණට තැබ ඇති ඉතා දිගෙක් හෝ; අනිතෙසො වා, දෙඅසින් හුසට වාමනයකු වැනි හුසටෙකු ද; අනි කාලොපි වා, ඉතා කල්ලෙක් හෝ; තථා, එසේ; මට්ටතමබ්බොගනිදස්සනො, මට තම ලොහො මෙන් දක්නා; අනි ඔදුතොපි වා, ඉතා සුද්දෙක් හෝ;

2490. අනිච්ඡලො වා, මහා උදර මහා භූතයකු වැනි අති සපුලයෙක් ද හෝ; අනි කිසො වා, ඉතා කාශයෙක් හෝ; තථා, එසේ; මහා සිසොපි වා, පැස හිසලා සිටියෙක් වැනි මහතිසෙකු හෝ; අසහිතෙන, ශරීරයට අත තුරු ඇති; අනිච්ඡදාසිසො සුතොපි වා, ඉතා කුදු හිසෙන් යුක්තෙකු හෝ;

2491. කුට කුටක සිසො වා, තල්වල්ල සදාශනිස ඇත්තෙක් හෝ, තථා, එසේ; සිබර සිසො වා, පථනය මෙන් කෙමෙන් සිහින් හිස ඇත් තෙක් හෝ; වෙඨනාලිසමානෙන, හුනපුරුක් සමාන; සිසෙන, හිසින්, යුතො නරො ව, යුත් මනුෂ්‍යයෙක් ද;

- 2492 කප්පසිසොපි පබ්භාර - සිසො වා චණ්ඩිසකො,
නථා කණණිකකෙසො වා - පුලකෙසොපි වා නථා.
- 2493 පුනිතිලොමසිසො වා - ජාතිපණ්ඩරකෙසකො,
ජාතියා තමබකෙසො වා - තපෙව්චතන සිසකො.
- 2494 සිසලොමෙකබ්බෙති - හමුකෙති සුනොපි වා,
සමබ්බහමුකො වාපි - නිලොමහමුකොපි වා.
- 2495 මහනනචුද්දනෙනො වා - නථා විසමලොචනො,
කෙකරො වාපි ගමහිර - නෙනො විසමචකචුලො.

2492. කප්පසිසොපි වා, ගජමත මෙන් දෙබේ බුන් හිස් ඇතියෙක් හෝ; පබ්භාරසිසො වා, ප්‍රාන්භාර සදාශ වූ හෙවත් එක්පසකින් නැමුණු හිසින් යුක්තයෙක් හෝ; චණ්ඩිසකො වා, වුණයෙක් යුත් හිස ඇතියෙක් හෝ; නථා, එසේ; කණණික කෙසො වා, පණුවන් විසින් කතලද කෙන වැනි තැනින් තැන නැති කෙස් ඇති බැවින් කණණික කෙසයන් ඇති එකෙක් හෝ; නථා, එසේ; පුලකෙසො පි වා, තල් ඉරවූ වැනි කෙස් ඇතියෙක් හෝ;

2493. පුනිසිසො වා, දුගඳ හිස් ඇති එකෙක් හෝ; නිලොමසි සො වා, ලොම රහිත හිස ඇති එකෙක් හෝ; ජාතිපණ්ඩරකෙසකො වා, ජාති පලිත පාණ්ඩරකෙසයන් ඇති එකෙක් හෝ; ජාතියා තමබකෙසො වා, ජාතියෙන් දිළිසෙන තමවන් කෙස් ඇති එකෙක් හෝ; තපෙව්, එසේ වී, ආවහන සිසකො වා, ගවයන්ගේ මෙන් අක් උඩුකුරු ආවහන කෙසයෙන් යුත් හිස් ඇති එකෙක් හෝ;

2494. සිසලොමෙකබ්බෙති හමුකෙති සුනොපි වා, හිස් ලොම හා එකාබ්බ ලොම ඇති බැවින් යුත් එකෙක් හෝ, සමබ්බහමුකොපි වා, එකාබ්බ දෙබැම ඇති එකෙක් හෝ; නිලොම හමුකොපි වා, ලොම රහිත බැමයෙන් යුත් එකෙක් ද හෝ; (මෙහි පි ශබ්දයෙන් ද චක්‍රබැම ඇත්තවු ගෘහිතයි)

2495. මහනනචුද්දනෙනො වා, මහනෙන් ඇති එකෙක් හෝ; බුද්ද නෙනො වා, ඉතා කුඩා ඇස් ඇති එකෙක් හෝ; නථා, එසේ; විසමලොච නො වා, එකකින් කුඩා එකකින් මහත් විසම ඇස් ඇති එකෙක් හෝ; කෙකරොපි වා, වමරුසෙක් ද හෝ; (මෙහි අපි ශබ්දයෙන් කකුළු ඇස් මෙන් නිකුත් ඇස් ඇතිසහ ගෘහිතයි.) ගමහිර නෙනො වා, ගැඹුරුනෙන් ඇති එකෙක් හෝ; විසම චකචුලො වා, එකකින් උඩ එකකින් යට යයි මෙසේ විෂමව ජාත ඇස් වලින් යුක්තයෙක් හෝ;

2496. ජතු මුසික කණේණා වා - හත්ති කණේණාපි වා පන,
ඡද්දමහතකකණේණා වා - තපේවාච්චිකණේණො.

2497. තථා ටඨිකිත කණේණා වා - පුත්තිකණේණාපි වා පන,
යොනකාදිපපහෙදෙපි - නායං පිටිසද්දසකො.

2498. අනිපිඛලනෙතො වා - තථානිපබ්බමකි වා,
අසසුපග්ගරතෙතො වා - පකක පුප්පිත ලොචනො.

2499. තපේව ට මහානාසො - අනිබුද්දකනාසිකො,
තථාච්චිට්ඨනාසො වා - නරො කුච්චනාසිකො.

2496. ජතු කණේණා වා, ඉතාකුදු කන් සැකිල්ලෙන් යුක්තයෙක් හෝ; මුසික කණේණා වා, මුසිකකණාකාර කන් ඇති එකෙක් හෝ; හත්ති කණේණාපි වා පන, ඇත්කන් සදාශ අනුරූප වූ මහත් කන් සැකිලි ඇතියෙක් හෝ; ඡද්දමහතකකණේණා වා, සැකිලි විරහිත සිදුර පමණින් යුත් කන් ඇති එකෙක් හෝ; තපේව, එසේ ම; අච්චිකණේණොවා, තොවිදිකන් ඇති එකෙක් හෝ;

2497. තථා, එසේ; ටඨිකිතකණේණා වා, ගොනනුකකොටිසණ්ඨාන ඇතිකණින් යුත් එකෙක් හෝ; පුත්තිකණේණාපි වා පන, තිති පුයා වැගෙන කුණු කන් ඇති එකෙක් හෝ වේද; (පැවිදි කරන්ට තොවටි තොවිදි කන් ඇතියහු පරිසද්දසකයයි කියන ලද. කෙසේ යොන් ආදිනිගේ ප්‍රමුච්ඡාව වේදැයි යොනකා දිපප හෙදෙ'යි ආදි කියේ;)

අයං, යොනකාදිපප හෙදෙපි, මේ යොන් ආදි ප්‍රහෙදයද; තපරිස දසිකො, කන්තොවිදිම ස්වභාවක් හෙයින් පරිසද්දසක නො වේ.

2498. අනිපිඛලනෙතො වා, ඉතා පිහු තෙත් ඇත්හෙත් හෝ; තථා, එසේ; නිපබ්බමකි වා, ඇස්දල රොමරහිත ඇස් ඇති එකෙක් හෝ; අසසුපග්ගර තෙතො වා, කදුලු වැගෙන ඇස් ඇති එකෙක් හෝ; පකකලොචනො වා, පැසුනු ඇස් ඇති එකෙක් හෝ; පුප්පිත ලොච නො වා, හටගත් පුෂ්පතෙත්තු ඇත්තෙක් හෝ;

2499. තපේව, එසේ ම; මහානාසො වා, ශරීරයට අනුරූප මහත් තාසය ඇත්තෙක් හෝ; අනිබුද්දකනාසිකො වා, ඉතා කුඩා තාසය ඇති එකෙක් හෝ; තථා, එසේ; චිට්ඨනාසො වා, ඇතුලු පිටිසි ඇලි තාසය ඇති එකෙක් හෝ; (මෙහි වා යන්තෙන් දිවින් ලෙවිය හැකි දික් තාසය ඇතියහු ගාහිතයි) කුච්චනාසිකො නරො වා, කුච්ච වූ එක්පසක පිහිටි තාසය ඇති මනුෂ්‍යයෙක් හෝ;

2500. නිව්වේසාවනාසො වා - යො වා පන මහාමුඛො,
වසිකගිනනමුඛො වාපි - මහාඛසොපි වා පන.
2501. තථා තනුකඛසො වා - විපුලුතතරඛසකො,
ඛට්ඨවජ්ජෙනොපි උප්පකක - මුඛො ඵල මුඛො පි වා.
2502. සඛබ්බුණොධාපි දුග්ගකි - මුඛො වා පන පුග්ගලො,
මහාදනොපි අව්වනනං - තථා අසුරදනනකො.
2503. හෙට්ඨා උපරිතො වාපි - බහිනිකකනන දනනකො,
අදනෙනා සුනිදනෙනා වා - අනිබ්බදදනනකො.
2504. යසස දනනනනරෙ දනෙනා - කාලකදනන සන්තිනො,
සුමුමොව සිතො තසෙව - පබ්බාජේතුමපි වට්ඨති.

2500. නිව්ව වේසාවනාසො වා, නිතිමුකුණු හෙවත් සොටු වැහෙන නාසය ඇත්තෙක් හෝ; යො මහාමුඛො පන, මැඩි මුවමෙන් යම් මහා මුහුණු ඇතියෙක් හෝ; වසික මුඛො වා, වක් මුව ඇතියෙක් හෝ; භින්න මුඛොපි වා, හැමකල් හැරි මුව බුන්මුව ඇත්තෙක් හෝ; මහා ඛසොපි වා පන, හැලිමුව වැනි මහතොල් ඇති එකෙක් හෝ;

2501. තථා, එසේ; තනු ඛසො වා, බෙරමුවසම සදාශ තුනී ඛෂය ඇති එකෙක් හෝ; (මෙහි වා යන්නෙන් මහා අධරොෂය තුනී උත්ත රොෂය තුනී අධරොෂය යන තුන්දෙන ගැනිතයි.) විපුලුතතර ඛසකො වා, විපුල් උත්ත රොෂය ඇති එකෙක් හෝ; ඛට්ඨවජ්ජෙනො පි වා, සුන් ඛෂය ඇති එකෙක් හෝ; උප්පකක මුඛො වා, පැසුනු මුව ඇත්තෙක් හෝ; ඵලමුඛො පි වා, නිතිකෙල වැහෙන මුව ඇති එකෙක් ද හෝ;

2502, 2503. සඛබ්බුණොධා පි වා, පිටසුදු ඇතුළු ඉතා රතු තොල් ඇති සක්කුඩෙක් හෝ; දුග්ගකි මුඛො පුග්ගලො වා පන, දුග්ද කුණු මුව ඇති පුගුලෙක් හෝ; මහාදනොපි වා, මහත් දත් ඇති පුගුලෙක් හෝ; තථා, එසේ; අව්වනනං, අනිශඤ්ඤා; හෙට්ඨා උපරිතො වාපි බහි නිකකනනදනනකො, යටින් උඩින් හෝ බිහිනිකුන් දත් ඇති; අසුර දනනකො වා, දෘතව දත් ඇති පුගුලෙක් හෝ; අදනෙනා වා, දත් නැති පුගුලෙක් හෝ; සුනිදනෙනා වා, කුණු දත් ඇති පුගුලෙක් හෝ; අනි බ්බදදනනකො වා, ඉතා කුඩා දත් ඇති පුගුලෙක් හෝ වේ ද; (හේ පෘථිදි කරන්ට නො වරි.)

2504. යසස, යමෙකුගේ; දනනනනරෙ; දත් අතර; කාලක දනන සන්තිනො, ලෙහෙන දත් සදාශ වූ; දනෙනා, දනෙක්; සුමුමොව සිතො, සිසුම් වූයේ ම සිටියේ ද; වෙ, ඉදින්; තං, ඔහු; පබ්බාජේතුමපි, පෘථිදි කරන්ට වනාහි; (මෙහි අපි ශබ්ද ය තු ශබ්දයායි.) වට්ඨති, වරි.

2509. හිනනජාණු මහාජාණු - දිසජ්ඣෙසා විජ්ඣෙසකො,
විකපො වාපි පණ්ණො වා - තථා උබ්බධපිණ්ණිකො.
2510. යසිජ්ඣෙසා මහාජ්ඣෙසා - මහාපාදොපි යො නතෙ,
තථා සිඛකපාදො වා - මහාපණ්ණපි වා පන.
2511. වඛකපාදො නතෙ යො වා - ගණ්ඨකඛුලිකොපි වා,
යො පනකිනබො වා'පි - කාලපුත්ති නබොපි වා.
2512. ඉච්චෙ'ව මාදිකං කඤ්ච - නරං පරිසද්ධකං,
පබ්බාපේනනස්ස හික්ඛස්ස - හොති ආපනති දුක්ඛං.

පරිසද්ධකකථා.

2509. හිනනජාණු, එකක් හෝ දෙකම හෝ බුන් දණ ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; මහා ජාණු වා, අනුරූප මහත් දණ ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; දිස ජ්ඣෙසා, දික් දහ ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; විජ්ඣෙසකො වා, විපරිත දහ ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; විකපො පි වා, සරස යන පයින් යුත් පුද්ගලයෙක් හෝ; පණ්ණො, පස්සෙන් පරිවර්තය වන පාදයෙන් යුත් පුද්ගලයෙක් හෝ; තථා, එසේ; උබ්බධපිණ්ණිකො වා, යට බැස්සා වූ හෝ මතු නැංගා වූ හෝ මහත් දහ පිහිට් යුත් පුද්ගලයෙක් හෝ;

2510. යසි ජ්ඣෙසා වා, යටය වැනි දහ ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; මහා ජ්ඣෙසා වා, අනුරූප මහාදහ ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; මහා පාදො යො නරො පි වා, මහත් පා ඇති යම් මිනිසෙක් ද හෝ; (අපි ශබ්දයෙන් යුද්ධජ්ඣෙසා පිණ්ඩය ඇත්තාහු ගාභිතසි) තථා, එසේ; සිඛක පාදො වා, පා වෙමැදින් උපන් දහ ඇති, පුද්ගලයෙක් හෝ; මහා පණ්ණි පි වා පන, මහත් විඵම් ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ;

2511. යො වඛකපාදො නරො වා, වක් පා ඇති යම් මිනිසෙක් හෝ; ගණ්ඨකඛුලිකොපි වා හිගුරු පෙණ වැනි ගුණ්ඨකඛුලි ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; යො පන අකිනබොපි වා, යම් අදනිය ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ; (හෙවත්) කාලපුත්තිනබො පි වා, කළු කුණු නිය ඇති පුද්ගලයෙක් හෝ වේ ද,

2512. ඉච්චෙ'ව මාදිකං, මේ ආදි වූ; කංචි පරිස දුස්සකං නරං, කිසි පරිසදුස්සකමිනිසෙකු; පබ්බාපේනනස්ස හික්ඛස්ස, පැවිදි කරන හික්ඛනට; ආපනති දුක්ඛං හොති, දුක්ඛවාපනති වේ.

පරිසද්ධක කථා, එනම් කථාවයි.

2513. සාමණේරස්ස මා බාද - මා භුක්ඛ්ව ච පිට්ඨානි ව,
නිවාරෙන්නස්ස ආහාරං - ගොති ආපනති දුක්ඛං.
2514. නිවාරෙස්සාමි ආහාර - මිති වා පනතව්වරං,
අනෙතානිකම්පතො සබ්බ - පට්ඨාගෙසුපි දුක්ඛං.
2515. දුබ්බතනසාමණේරස්ස - අනාචාරස්ස කෙවලං,
දණ්ඩකම්මං හවෙ කඨා - හිතකාමෙන භික්ඛුතා.
2516. යාභං වා පන හතතං වා - දස්සෙකා කිර හාසිතුං,
ආහවෙ දණ්ඩකම්මෙකං - ලව්ඡසීදනති වට්ඨති.
2517. අපරාධානුරූපෙන - දණ්ඩකම්මනතු කාරයෙ,
වාලිකාසලිලාදිත - මාහරාපනම්මෙ තං.

2513. සාමණේර, හෙරණ; අස්, අද; මා බාද, නොක; මා භුක්ඛ්ව, නොබුදුව; මා පිට්ඨානි ව, නොබොවයිද; ආහාරං, ආහාරය; නිවාරෙන්නස්ස, වළකන්නා හට; ආපනති දුක්ඛං ගොති, දුක්ඛවාපනති වේ.

2514. ආහාරං, ආහාරය; නිවාරෙස්සාමිති වා, වළකන්නෙමි'යි හෝ; පනත ව්වරං, හෙරණ හුණේ පාසිවුරු; අනෙතා නිකම්පිතො'පි, ගඬාදීන් ඇතුළත තබන්නාහට ද; සබ්බපට්ඨාගෙසු, ආමග්ගිනාදි සියලු පියෝවෙති; දුක්ඛං, දුක්ඛව වේ.

2515. අනාචාරස්ස, වන්හි නො පවත්නා, දුබ්බතනසාමණේරස්ස, දුච්ච සාමණේරයා හට; කෙවලං, හුදෙක්; හවෙ, එකානනයෙන්; දණ්ඩකම්මං; දඬුවම්; (දණ්ඩනති විනේනති එතෙනාති දණ්ඩා සො ගෙව කතනබ්බතනා කම්මං'යි විග්‍රහයි.) කඨා, කොට හෙවත් යොදා; හිතකාමෙන භික්ඛුතා, හිතකාමී භික්ෂුව විසින්;

2516. යාභං වා පන, හුළුකැන් හෝ; හතතං වා, බත් හෝ; (වා සදිත් පයක් හෝ සිවුරක් හෝ'යි ගාතිතයි.) දස්සෙකා, දක්වා; (කිර යනු පද පුරණයෙහි නිපාතයි.) දණ්ඩ කම්මෙ ආහවෙ, දඬුවම් ගෙනා කල්හි; කො, තෝ; ඉදං, මේ; ලව්ඡසීති, ලබන්නෙහි ය යි; හාසිතුං, කියන්න; වට්ඨති, වටී.

ධම්මසංග්‍රහක තෙරුන් විසින් තුඩු දඬුවම් දක්වන්ට අපරාධානුරූපෙන'යි ආදී කියේ.

2517. අපරාධානුරූපෙන, අපරාධානුරූප වශයෙන්; දණ්ඩ කම්මනතු, දඬුවම් වනාහි; කාරයෙ, කරන්නේය; තං, එනම්; වාලිකා සලිලාදිතං ආහරාපනං එව, වාලි සිලිල් ආදිය ගෙන්වීම ම ය; [ආදි සදිත් දර ආදිය ගාතිතයි.]

නොකටයුතු දඬුවම් දක්වන්ට “සිසෙ”යි ආදීකියේ.

2518. සීසෙ වා නිකඛිපාපෙහුං - පාසාණාදිනි කානිවි,
නිපජ්ජාපෙහුමුත්තො වා - පාසාණෙ භූමියාපි වා.

2519. උදකං වා පච්චෙසෙහුං - න ච චට්ටනි හිකඛුතො,
ඉධාචරණමත්තො - දණ්ඩකමමං පකාසිතං.

නිවාරණ කථා.

2520. පකෙබාපකකමිකා සිත්තා - චතුරේවා පනුසුයකො,
නපුංසකෙන පසෙච 'තෙ - පණ්ඩකා පටිදිපිතා.

2521. තෙසු ආසිත්තාසුයානං - පබ්බජ්ජා 'න නිවාරිතා,
ඉතරෙසානා නිණ්ණමපි - පණ්ඩකානං නිවාරිතා.

2518. කානිවි පාසාණාදිනි, කිසිපහන් ආදියක් (ආදි සදිග් ගාඛොල් ආදිය ගනී) සීසෙ, හිසෙහි; නිකඛිපාපෙහුං වා, තබවන්ට හෝ; උණහ පාසාණෙ, උණුපහණෙහි; නිපජ්ජාපෙහුං වා, ගොවවන්ට හෝ; භූමියා උණුබිම; නිපජ්ජාපෙහුමපි වා, ගොව වන්ට ද හෝ;

2519. උදකං, ජලය; පච්චෙසෙහුං වා, ප්‍රවේශ කරන්ට හෝ; හිකඛු තො, හිසුහට; න ච චට්ටනි, තොවට් (බුදුන් විසින් අනුදන් දඬුවම් දක්වන්ට' ඉධ සී ආදි කියේ) ඉධ, මේ දණ්ඩකමාකාරයෙහි; ආචරණ මත්තො, මෙහි ප්‍රවේශ ගොවසි නිවාරණ මාත්‍රයක්ම; දණ්ඩකමමං, දඬු වම් සයි; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරන ලදී. (යම්තාක් යෙදු දඬුවම් ගොකරා ද එතාක්මාමාගේ ප්‍රදාලික පිරිවෙණට හෝ වස්පිළි වෙළුන් පැළඳී සෙන යන්ට හෝ ප්‍රවිෂ්ටවන්ට තොදි නිවාරණය ආචරණය නම)

නිවාරණ කථා, එනම් කථාවයි.

2520. පකෙබාපකකමිකාසිත්තා, කාල පක්ෂයෙහි පණ්ඩක භාවයට පැමිණෙන පක්ෂ පණ්ඩකය, උපසුමයෙන් පණ්ඩක භාවයට පත් ඔපකක මික පණ්ඩකය, අනුන්ගේ නිමිති මුව ගෙන අසුම් මොවනගෙන් සමනය වන පරිලාභ ඇති ආසිත්තා පණ්ඩකය, යන තුන්දෙනය. (පකෙබා ච ඔපකකමිකො ච, ආසිත්තො ච'යි විග්‍රහයි.) චතුරේවා පන උසුයකො, පරහු අපකාමාර දක්නාහට, ඊශ්වා උපන් කල්හි පරිලාභ සමනය වීම ඇති; සතර වැන්නා වනාහි උසුයපණ්ඩකයා'යි; නපුංසකෙන, පිළි සිදිමෙන් ම නැතිව උපන් පණ්ඩකයා හා; එතෙ පසු, මොහු පස් දෙන; පණ්ඩකා, පණ්ඩකයෝ යි; පටිදි පිතා, දකවන ලද්දහුය.

2521. තෙසු, ඔවුන් අතුරෙන්; ආසිත්තා උසුයානං, ආසිත්තා උසුයකපණ්ඩකයන්ට; පබ්බජ්ජා, ප්‍රව්‍රජ්ඣාව; න නිවාරිතා, තොවලක් වන ලද; ඉතරෙසානා නිණ්ණමපි පණ්ඩකානං, අනික් පණ්ඩකයන් තුන් දෙනාට ම වනාහි; නිවාරිතා, වළක්වන ලද.

2522. වාරිතා යස්ස පබ්බජ්ජා - නාසෙනබ්බොති සො මනො,
නිව්ඛෙ පන තෙ ඤායා - පබ්බාජෙනායස්ස දුක්ඛං.

පරික්ෂකයා.

2523. ලිඛගෙසෙන්නා ව සංවාස - ථෙතො තදුගයස්ස ව,
ථෙය්‍යසංවාසකො නාම - නිව්ඛො'පි පවුච්චති.

2524. සයමෙව ව යො තත් - පබ්බජ්ඣාන ගණනි,
ගිකඛුචස්සානි වා තෙව - යථා බුඛ්ඞ්මි පදනං.

2525. ලිඛගෙසෙන්නො අයං ලිඛ - මනාස්ස ථෙතො සියා,
යො ව පබ්බජ්ඣො භුතා - ගිකඛු චස්සානි ගණනි.

2526. සංවාසං ආදියනො ව - සංවාසෙන්නකො මනො,
උගයෙන්නකො චුතා - නයො යෙව යථාන ව.

2522. යස්ස, යමෙකුට; පබ්බජ්ජා, ප්‍රච්ඡත්තා; වාරිතා, වලක්වන ලද ද; සො, හෙතෙම; නාසෙ නබ්බොති මනො, ලිඛගතාසනායෙන් තැසිය යුත්තේ ය'යි දන්නා ලදී; හෙතිවිධෙ පන, ඒ පුරුද්දෙන් වනාහි ඤායා, දැන; පබ්බාජෙනායස්ස, පැවිදි කරන්නාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛව වේ.

පරික්ෂකයා, එනම් කථාවයි.

2523. ලිඛගෙසෙන්නා ව, පැවිදිවෙස සොරකම් කළේ ද; (ලිඛගස්ස පබ්බජ්ජන වෙසස්ස ථෙතො, ලිඛගෙසෙන්නා'යි විග්‍රහයි.) සංවාසෙන්නා ව, භික්ෂුව වෘත්තන්තාදි සංවාසය සොරකම් කළේ ද; (සංවාසස්ස භිකඛුචස්සානන්තාදිකස්ස ථෙතො, සංවාසෙන්නො'යි විග්‍රහයි.) තදුගයස්ස ථෙතො ව, ඒ දෙක සොරකම් කරන්නේ දැයි, (ලිඛගස්ස සංවාසස්ස වානි උගයස්ස ථෙතො යි විග්‍රහයි) නිව්ඛොපි, නිව්ඛ වූ යෙමි; ථෙය්‍යසංවාසකො නාම, ථෙය්‍යසංවාසක නමැයි; පවුච්චති, කියනු ලැබේ.

2524. තත්, එහි; යො, යමෙක් තෙම; සයමෙව ව, තෙමේ ම; පබ්බජ්ඣාන, පැවිදිව; භිකඛුචස්සානි වා, භික්ෂු වෘත්තන්තාදි; යථා බුඛ්ඞං වන්දනමි වා, මහලු පිළිවෙල වැළඹී ද හෝ; (අපි ශබ්දයෙන්, ආසනයෙන් ප්‍රතිබාහනය නො කෙරී ද? උපොසථ පචාරණාදියෙහි නො පැමිණේ දැයි මේ ගෘහිතයි) තෙවගණනි, නො ගණී ද—

2525. අයං, මේ හෙමේ; ලිඛගමනායස්ස ථෙතො, පැවිදි වෙස් මාත්‍රයක් සොරකළ හෙයින්, ලිඛගෙසෙන්නා සියා, ලිඛගෙසෙන්නක වේ; යො ව පබ්බජ්ඣො භුතා, යමෙක් ද පැවිදිව; ගිකඛු චස්සානි ගණනි, භික්ෂු වස් ගනීද—

2526. සංවාසං ආදියනො ව, වන්දනාදි සංවාසය ඉවසන්නේ ම; සංවාසෙන්නකො මනො, සංවාසෙන්නක යයි දන්නා ලදී; උගයෙන්නකො; උගයෙන්නක තෙම; චුතානායො යෙව, දෙන්නාහට වෙන්ව කියන ලක්ෂණ ඇත්තේ ම ය, (අතිරේක මූලයෙන් ථෙය්‍යසංවස ලක්ෂණ නියම කරනවි අටුවාවෙහි කී ගාථාවය උද්ගරණ කරන්නේ යථානම'යි කී; යථාන ව, මෙසේ අටුවා වාරිගු කිහි.

2527. රුජදුබ්භිකකනනාර- රෙගවෙරිහසෙහි වා,
ච්චරහරණ්ඤං වා- ලිඛගමාදියනිධි සො.

2528. සංවාසං නාබ්වාසෙති- යාව සො සුඛමානසො,
ථෙය්‍යසංවාසකො නාම-නාව එස න වුච්චති.

ථෙය්‍යසංවාසකකථා.

2529. තිස්සියො'හං භවිස්සං'නති- උපසම්පන්නතික්ඛු වෙ,
සලිඛෙගතෙව සො යාති- තිස්සියානමුපස්සං.

2530. ගච්ඡන්තො පදවාරෙත- ගොති ආපනති දුක්ඛං,
ගොති තිස්සියපක්ඛනෙනා- ලිඛෙග තෙසනතු නිසසිතෙ.

2527. රුජදුබ්භිකකනනාරරෙගවෙරිහසෙහි වා, රුජදුබ්භිකක
කනනාරරෙගවෙරිහසින් ගෝ; ච්චරහරණ්ඤං වා, තමා හරත
ලද සිවුරු තැවත වෙහෙරට ගෙන එන පිණිස ගෝ; ඉධ, මේ
ශාසනයෙහි; සො, යමෙක් තෙමි; ලිඛං ආදියති, ප්‍රවුජිත වෙශස
ගනී ද.

2528. සො, හෙතෙම; සුඛමානසො, ශුඛ සිත් ඇතියේ; යාව
සංවාසං නාබ්වාසෙති, යම් තාක් සංවාසය නො ඉවසා ද; නාව,
එහාක්; එසො, මෙතෙමි; ථෙය්‍ය සංවාසකො නාම, ථෙය්‍යසංවාසක
නමැයි; න වුච්චති, නො කියනු ලැබේ.

ථෙය්‍යසංවාසකකථා, එනම් කථාවයි.

2529. සො උපසම්පන්න තික්ඛු, යම් උපසම්පන්න තික්ඛුවක් තෙමි;
අහං, මම; තිස්සියො භවිස්සං ඉති, තිස්සික වත්තෙමි'යි; සලිඛෙගතෙව,
තමා භික්ෂු වෙසින් ම; තිස්සියානං උපස්සං, තිස්සියාන් වසන
තැනකට; යාති වෙ, යා නමි;

2530. ගච්ඡන්තො, යන්නාහට; පදවාරෙත, පදවාර වශයෙන්;
දුක්ඛං ගොති, දුක්ඛවා පතති වේ; ගෙසනතු, ඒ තිස්සියයන්ගේ
වනාහි; ලිඛෙග නිසසිතෙ, වෙශස ගත් කල්හි, තිස්සියපක්ඛනෙනා
ගොති, තිස්සියයන් අතුරෙහි ප්‍රවිෂ්ට වූයේ වේ.

2531. නිත්‍යියො'හං හමියසනති- කුසච්ඡදිකං පන,
සයමෙව නිවාසෙති- සොපි පක්කන්තකො සියා.
2532. නගෙහා ආජීවකාදිනං- ගතඛා තෙසමුපසස්සං,
ලුඤ්චාපෙති සචෙ කෙසෙ- චතානා'දියනිධි වා.
2533. මොරපිඤ්ජාදිකං තෙසං- ලිඛිතං ගණනති වා සමෙ,
සාරතො චෙති වා තෙසං- පබ්බජ්ජාලබ්මෙව වා.
2534. හොති නිත්‍යපක්කන්තො- න පතෙ'ස විමුවචති,
නගහස්ස ගච්ඡතො චුත්තං- පදවාරෙත දුක්ඛං.
2535. චුත්තො අනුපසම්පන්න- වසෙන ථෙය්‍යවාසකො,
තථා නිත්‍යපක්කන්තො- උපසම්පන්නභික්ඛුනා.

නිත්‍යපක්කන්තකථා.

2531. අහං, මම; නිත්‍යියොහමියසනති, නිත්‍ය වන්නෙමිසි; කුස-
ච්ඡදිකං පන, කුසවැහැරි ආදියක්; සයමෙ ව, තෙමේ ම; නිවාසෙති,
හදිද; සොපි, හෙතෙමේ ද; පක්කන්තකො සියා, නිත්‍යයන් අතුරෙහි
ප්‍රමිත වූයේ වේ.

2532. නගෙහා, තගනව; තෙසං ආජීවකානං, ඒ ආජීවකාදීන්ගේ;
උපසස්සං, ගතඛා, වසන තැනට ගොස්; සචෙ කෙසෙ ලුඤ්චාපෙති වා,
කෙස් සිදුවවා නම් හෝ; ඉධ, මෙහි; චතානි ආදියති වා, උගඤ්චිකප-
ධානාදි චුත ගතී හෝ;

2533. තෙසං, ඔවුන්ගේ; මොරපිඤ්ජාදිකං ලිඛිතං, මොර පිල්
ආදි ලිඛිත සංඥනය, ගණනති වා සමෙ, ගත්තේ වී නම් හෝ; තෙසං;
ඔවුන්ගේ; පබ්බජ්ජං වා, ප්‍රවුජ්ජාව හෝ; ලබ්මෙව වා, ලබ්බිය හෝ,
සාරතො, එහි වා, සාර වශයෙන් ගෙන පැමිණෙන්නේ හෝ;

2534. නිත්‍යපක්කන්තොහොති, නිත්‍යයන් අතුර ප්‍රමිත
වූයේ වේ; පතෙ, මෙතෙම; න පන විමුවචති, නිත්‍ය පක්කන්ත බැවින්
තො මිදේ, නගහස්ස ගච්ඡතො, ආජීවක වන්නෙමිසි, ආජීවකයන්
වසන තැනට තගනවයන්නාහට; පදවාරෙත, පදවාරයෙන්; දුක්ඛං
චුත්තං; දුක්ඛට කියන ලදි.

2535. අනුපසන්නවසෙන, අනුපසපන් වශයෙන්, ථෙය්‍ය-
සංවාසකො, ථෙය්‍ය සංවාසක තෙම; චුත්තො, කියන ලදි; (උපසපන්
වශයෙන් තො කියන ලදි. මෙයින් උපසපන් භික්ඛු කුට වස් ගන්නේ
අශ්‍රමණ තො වෙයි. ප්‍රවුජ්ජන වෙශයෙහි සොන්සානිව පාරුජ්ජාවට
පැමිණ භික්ඛු වෘද්ධිය ගත්තේත්, ථෙය්‍යසංවාසක තොවෙයි'යි-
අභි කථාගත විනිශ්චය දක්වයි) උපසම්පන්න භික්ඛුනා, උපසපන්
භික්ෂුම වශයෙන්; නිත්‍යපක්කන්තො, නිත්‍ය පක්කන්තතෙම; තථා,
එසේ කියන ලදි; (භික්ඛුනා'යි මෙයින් අනුපසපන් වලක්වා එයින්ම
හෙරණ සවලිඛගයෙන් නිත්‍යයතනයට ගියේත් තැවත ප්‍රවුජ්ජාව ද
උපසම්පදාව ද ලබා යයි කුරුඤ්ඤ අවුවාගතනය දක්වයි)

නිත්‍යපක්කන්ත කථා, එනම් කථාවයි.

2536. නාගො වාපි සුපණේණා වා- යකො සකකාපි වා ඉධ,
තිරව්ජානගතො වුතො- පබ්බාපේතුං න චට්ඨති.

තිරව්ජානගතකථා.

2537. පඤ්චානන්තරියෙ පොසෙ- පබ්බාපේනනස්ස දුක්ඛං,
උභතො බ්‍යඤ්ජනසෙවච- තථාගිකවුනිදුසකං.

2538. එකතො උපසම්පන්නා- ගිකවුනිනනා සනහිකෙ,
දුසෙකො පන සො තෙව- ගිකවුනිදුසකො සියා,

2539. සචෙ අනුපසම්පන්න- දුසකො උපසම්පදං,
උභතෙව ච පබ්බජ්ජං- සා ච තෙව පනජිතා.

එකාදස අනබ්බපුග්ගලකථා.

2526. ඉධ, මේ ප්‍රච්ඡේදාපසම්පදායී කාරයෙහි; නාගො වාපි,
නාග තෙමේ ද හෝ; සුපණේණා වා, සුවත් හෝ; යකො වා, යක්
හෝ; සකකාපි වා, සක් ද හෝ; තිරව්ජානගතො ඉති වුතො, නියතීග්ග
තයසි කියන ලදී; (මෙහි ඉති ශබ්දය ලුප්ත නිර්දේශයි.) පබ්බා පේතුං,
තච්චට්ඨති, පැවිදි කරන්ට නො වේ.

තිරව්ජානගත කථා, එනම් කථාවයි.

2537. පඤ්චානන්තරියෙ පොසෙ, මාතෘකානාදි පඤ්චානන්තරික
පුද්ගලයන් පබ්බාපේනනස්ස, පැවිදි කරන්නාහට, දුක්ඛං, දුක්ඛ වේ;
උභතො බ්‍යඤ්ජනසෙවච, උභතො බ්‍යඤ්ජනකයෙකු ද; (මෙහි කකාර
ලොප් වී,) ගිකවුනිදුසකසෙව, ගික්ඝුණී දුෂකයෙකු ද; තථා, එසේ,
පැවිදි කරන්නාහට දුක්ඛ වේ; පාළි අනුකථායෙන් වෙන්වූ-
ආවායසී පරමපරයෙන් ගෙනාවා වූ විනිස දක්වන්ට එකොතො'යි ආදී
කියේ.

2538, 2539. ගිකවුනිනනා සනහිකෙ, ගික්ඝුණින් ලඟ ම; එකතො
උපසම්පන්නං, එක් පසකින් උපසම්පද වූ ගික්ඝුණියක්; දුසෙකො පන,
දුෂ්‍ය කොට වනාහි; සො, හෙතෙම, තෙව ගිකවුනිදුසකො සියා,
තොම ගික්ඝුණී දුෂක වේ; උපසම්පදං ලඟති එව ච, උපසම්පන්නිය
ලබන්නේ ම ය, පබ්බජ්ජං ලඟති එව ච, ප්‍රච්ඡේදාප ලබන්නේ ම ය; සාව,
බිතොමෝද; තෙව පරජිතා, තොම පරදිනු ලද, (ගික්ඝුණා සාමණේරු
වත් කෙරෙහි විප්‍රතිපන්න තෙමේ තොම ගික්ඝුණී දුෂක වෙයි. ප්‍රච්ඡේදා
උපසම්පදදිය ද ලබන්නේ යයි අනුකථාගත විනිශ්චය දක්වන්ට සචෙ
අනුපසම්පන්නදුසකො යි ආදී කියේ. සචෙ අනුපසම්පන්න දුසකො,
ඉදින් අනුපසම්පන්න දුෂ්‍ය කෙරේවේද; පබ්බජ්ජං, ප්‍රච්ඡේදාප ද;
උපසම්පදසෙව උපසම්පදව ද, ලඟති එව, ලබා ම ය.

එකාදසඅනබ්බපුග්ගලකථා, එකොළොස් අනව්‍යපුද්ගල කථාවයි.

2540. අනුපජ්ඣායකො නරෙ, අනුපජ්ඣායකො නරෙ,
කරෙතො දුක්ඛං ගොති- න කුප්පති සචෙ කතං.
2541. කුප්පති චදනෙනෙ- නගහෙනබ්බමෙචනං,
සෙසෙසුපි අයං ඤෙය්‍යො- නයො සබ්බත්ථි විඤ්ඤානා.
2542. උපසම්පදකම්මස්ස- අභබ්බා පඤ්ච මිසති,
අජානිකා කරො වාපි- ඔසාරො නාසනාරහො.

2540. අනුපජ්ඣායකො නරෙ, උපාධ්‍යායයක්නු ලභ නැත්තාවූ හෝ උපාධ්‍යායග්‍රහණය නොකරන ලද්ද වූ හෝ උපාධ්‍යායයක්නු විරහිත පුතුල් හෙමි; න උපසම්පාදනියොච, උපසම්පද නොකටයුත්තේමය; කරෙතො, කරන්නාවූ ඇදුරුහට ගාගෙණට, දුක්ඛං ගොති, දුක්ඛට වේ; සචෙ කතං, උපාධ්‍යාය විරහිත වූවක්නුගේ උපසම්පදකම්මය ඉදින් කරන ලද ද; න කුප්පති, කොප්‍ය නොවේ.

2541. එකෙ, සමනරා හෙවත් අභයගිරිවාසීහු; කුප්පතිචදනති, කොප්‍ය වෙයි කියති; හා, ඒ කීම; න ගහෙනබ්බමෙච, (උපාධ්‍යායයන් ලභ නැති තමුදු ග්‍රහණය නොකළ තමුදු කම්මාකාරයෙන් උපාධ්‍යාය කිහිපයක කළ හෙයින් පුහුලං නිපණමසති'යි පුදාල පරමගීතය නොකෙරේදැයි වී. කම්ම මිථ්‍යාකිය සමනල හුවුයෙන් නොගත යුත්තේමය. (මෙයින් අමිරිපුත් පාසිවුරු ඇතිකරනු උපසම්පද කරන කල පරිපුර්ණත්වය පතන විවරං'යි අවිද්‍යමාන වස්තු කිහිපයකට කම්ම වාකාර කළ කල්හි උපසම්පද රුහනය වේද එමෙන්, අයං බුබුරුකම්මො ආයසමතො ධම්මරකම්මාස්ස උපසම්පදපෙබ්බො සි'නැති පුතුලුකිහිතයකට විද්‍යමාන පදනිහාරයෙන් කම්ම වාකාර කළ කල්හි උපසම්පදව රුහනය වෙයි ම දන යුතු. පෙළෙහිද, න හිකිවෙ අනුපජ්ඣායකො උපසම්පාදෙනබ්බො යො උපසම්පාදෙය්‍ය ආපනති දුක්ඛටස්ස,යි මෙපමණක් ම කියා සොච පුහුලො අනුපසම්පතො'යි නොකියන ලදී.)

සෙසෙසු සබ්බත්ථි, (සඤ්ඤා ගණ පණ්ඩක ථෙය්‍යසංවාසක නිත්‍යය පකකන්තක නිරවර්තනන මාතෘපිතාඥානනඝාතක හික්මුණි දුෂ්ඨ සම්ඝහෙදක ලොභිභූපාදක උභයතාබ්‍යසාදනක සම්බන්ධන උපාධ්‍යායයන් විසින් උපසම්පද කරන ලදැයි ආදී) සෙසු සියලු විකල්පයෙහිද; විඤ්ඤානා, විඤ්ඤ විසින්; අයං නයො (ඉදින් කරන ලද්ද කොප්‍ය නොවෙයි) මේතය ඤෙය්‍යො, දන යුත්තේ ය.

2542. උපසම්පද කම්මස්ස, උපසම්පද කම්මයට, අභබ්බාපඤ්චමිසති, සුච්ඡි පාරුඡික පුදාලයන් හා උනු විසි වයස් පුතුලායි පස්විසි අභව්‍ය පුතුල්; අජානිකා, නොදන; ඔසාරො කරො වාපි, උපසම්පද කම්ම වශයෙන් ප්‍රවේශ කරන ලද ද; නාසනාරහො; සුදු පිළි දී නැසිය යුත්තේ ය.

2543. ගජඵලිකාදිබන්ධංසං - කුසිආදි ඵ තෙරසං,
අප්පනො තෙසමොසාතෙ - කතො චෙ පන රුහනි.
2544. ඵකුප්පකායකො හොති - හොති ආචරියා නයො,
උපසම්පදපෙබා ව - හොති චෙ වා නයොපි වා.
2545. තිති ආචරියෙහෙව - ඵකතො අනුසාවනං,
ඛසාරෙඤා කතං කම්මං - න ඵ කුප්පති කප්පති.

2543. ගජඵලිකාදි බන්ධංසං, අත්සුන් ආදි දෙනිස ද; කුසි ආදි ඵ තෙරසං, කුට්ඨි ආදි තෙලෙස ද යන; තෙසං, ඔවුන්ගේ, ඔසාරො; උපසම්පදා කම්ම ව්‍යයෙන් ඔසාරණය; අප්පනො, නුසුදුස්සේ ය, කතො චෙ පන, ඉදින් කරන ලද ද වනාහි; රුහනි, රුහණය වේ; 'සිඬවේ.'

අනුජානාමි භික්ඛවෙ චෙතයො එකානු සාවනෙ කාතුං තඤ්චබ්බො, එකෙන උප්පකායෙන සි කි ගෙසින් ඉදින් ආචාර්යයෝ තුන් දෙනෙක් එක සීමායෙහි හිද එක් උපාධ්‍යායයක්හු නාමය ගෙන උපසම්පතති කාමති තුන් දෙනාට වෙන් වෙන්ව ම කම්මවාක්‍ය එකක්‍යණයෙහි කියා තුන් දෙනෙක් උපසම්පදා කෙරෙත් ද වටී, සි දක්වන්ට "ඵකු-ප්පකායකොහොති"යි ආදි කියේ.

2544. උප්පකායකො එකො හොති, එක් උපාධ්‍යායයෙක් වේද; ආචරියා නයො හොති, ආචාර්යයන් තුන් දෙනෙක් වෙන් ද, උප-සම්පදපෙබා ව, උපසම්පතති කාමන්තෝ; (උපසම්පදං අපෙඝ්ඛනති'ති උපසම්පදා පෙබා'යි විග්‍රහයි) චෙ වා නයො වා පි හොති, දෙදෙනෙක් හෝ තුන් දෙනෙක් හෝ වෙන්ද;

2545. තිති ආචරියෙහි ඵච, ආචාර්යයන් තුන්දෙනා විසින්ම; එකතො, එකෙණෙහි; අනුසාවනං, කම්මවාක්‍යය; ඛසාරෙඤා, කියා; කතං කම්මං, කරන ලද කම්මය; න ඵ කුප්පති, කොප්‍ය නොවේ; කප්පති, වටී.

අනුජානාමි භික්ඛවෙ චෙ තයො එකානුසාවනෙ කාතුං'යි කි ගෙසින්, ඉදින් එක් ආචාර්ය කෙනෙක් නෙම අයං බුද්ධිරකඛිතො ව අයං ධම්ම රකඛිතො ව, අයං සම්මාරකඛිතො ව ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස උපසම්පදා පෙබො'යි උපසම්පදාවන්තවුන්ගේ නාමයන් වෙන වෙන ගෙන කම්මවාක්‍ය කියා දෙතුන් දෙනෙකුදු උපසම්පදා කෙරේද වටී'යි දක්වන්ට ඵකුප්පකායකොහොති'යි ආදි කියේ.

2546. එකපක්‍ෂකායකො හොති- ආවර්ගියෙති තථෙකකො,
උපසම්පදපෙබා ව- හොනති වෙ වා තයොපි වා.

2547. අනුපුබ්බන්ත සාවෙඤා- තෙසං නාමනතු තෙන ව,
එකතො අනුසාවෙඤා- කතම් න ව කුප්පති,

2548. නානුපක්‍ෂකායකෙනාපි- නානාවර්ගකෙන ව,
අඤ්ඤමඤ්ඤානුසාවෙඤා- කතං කම්මනතු වට්ඨති.

2549. සුමනො නිසං ථෙරස්ස- අනුසාවෙති සිසංකං,
නිසෙසා සුමන ථෙරස්ස- අනුසාවෙති සිසංකං.

2546. එකො උපක්‍ෂකායකො හොති, එක් උපාධ්‍යායයෙක් වේද;
ආවර්ගියෙති, ආවාය්‍යී තෙමේ ද; තථා එකකො, එසේ එක් කෙනෙක්
වේ ද; උපසම්පද පෙබා ව, උපසම්පන්න කැමැත්තක් ද; වෙ වා තයොපි වා
හොනති, දෙන්නෙක් හෝ තුන් දෙනෙක් හෝ වෙන්න;

2547. තෙසං නාමනතු, ඔවුන්ගේ නාමයන්; අනුපුබ්බන්ත සාවෙඤා,
යථාසථානයෙහි පිළිවෙලින් අස්වා, තෙන ව, ඒ එක් ආවාය්‍යීයක්හු
විසින් ද; එකතො අනුසාවෙඤා, එක් කොට කම්ම වාක්‍ය කියා; කතම්,
කරන ලද ද; න ව කුප්පති, කොප්‍ය නො වේ.

2548. නානා උපක්‍ෂකායකෙනාපි, නානා උපාධ්‍යායයන් කරණ
භූතව ද, නානා ආවර්ගකෙන ව, තොයෙක් ආවාය්‍යීයන් කරණභූතව ද;
අඤ්ඤමඤ්ඤං අනුසාවෙඤා, උනුනුන් නම් ගෙන කම්ම වාක්‍ය කියා;
කතං කම්මනතු, කම්ම කරන ලද වතාහි; වට්ඨති, වටී.

ඒ විධිය දක්වන්නට 'සුමනො'යි ආදී කියේ.

2549. සුමනො, සුමනස්ථවිරතෙම, නිසංථෙරස්ස සිසංකං, නිසං
ස්ථවිරයන්ගේ ශිෂ්‍යයා, අනුසාවෙති, කම්මවාක්‍ය අස්වා; නිසෙසා, නිසං
ස්ථවිර තෙම; සුමන ථෙරස්ස සිසංකං, සුමන ස්ථවිරයන්ගේ ශිෂ්‍යයා;
අනුසාවෙති, කම්ම වාක්‍ය අස්වා.

(මොහු දෙදෙන එක සීමායෙහි හිඳ එකෙකෙහි උනුනුන් සඟි විහාරි-
කයන් කම්ම වාක්‍යය අස්වන්නවුන් නමින් සඟි විහාරිකයන් නිසා
උපාධ්‍යාය වෙති, අනවැසි නිසා ආවාය්‍යී වෙති, උනුනුන්ට ගණපුරකද
වෙති.)

2550. නානු'පජ්ඣායකෙනෙව- එකාවරියකෙනිධ,
උපසම්පදා පටිකඛිතතා- බුබ්බතාදිවච්ඡිකුතා.

මහාබකිකකථා,

2550. ඉධ, මේ උපසම්පදාධිකාරයෙහි; නානා උපජ්ඣායකෙනෙව,
තොයෙක් උපාධියායන් කරණ භූත වූ ම, එක ආවරියකෙන, එකාවරිය
යෙකු කරණභූත වූ; උපසම්පදා, උපසම්පතති තොමෝ; ආදිවච්ඡිකුතා
බුබ්බත, ආදිතා බුබ්බ වූ බුදුන් විසින්; පටිකඛිතතා, ප්‍රතිෂේධ කරන
ලදි.

මෙහි උපාධියායයන්ගේ ගොත් ආදි නමින් ද, අනුසාවතා කටයුතු.
එයින් ගොතෙනා'පිසි කි. එතෙයින් යම් කිසි නමක් ප්‍රසිද්ධ එකෙණෙහි
සුබග්‍රහණය පිණිස නමක් පණවන ලද ද එ සියල්ලගෙන් ද, අනුසාවතාව
කට යුතු හෙයින් විමති විතොදනියෙහි “තසමාඅඤ්ඤමපි යං කිඤ්චි
තස්ස තාමං පසිඬං තයමිං වා බණේ සුබග්‍රහණන්තං තාමං පඤ්ඤපිතං
තං සබ්බං ගහෙත්වාපි අනුසාවතා කාතබ්බා'යි කි. යම්සේ උපාධියා-
යන්ගේ ද එමෙන් උපසම්පදාවන්තවුන්ගේ ද ගොත් ආදි නමින්,
තඛිණික නමින් ද, අනුසාවතා කරන්ට වටී. එයින්, “යථා උපජ්ඣා-
යස්ස එවං උපසම්පදාපෙබ්බතමපි ගොතනාදිතාමෙන තඛිණිකතාමෙන ච
අනුසාවතාකාතුං වට්ටති”යි කි.

එකෙණෙහි මේ නිස්ස යයි හෝ, මේ තාග යයි හෝ නම් කරන්තහු
විසින් අනුශාසක සම්මුතියෙන් පළමුකොට ම කටයුතු. එයින් “අයං-
නිස්සොති වා, තාගොති වා, තාමං කරොතොති අනුසාසකසම්මුතිතො
පස්මමෙව කාතබ්බං'යි කි

මෙසේ තො කොට ද අනුතරාසිකධමානුශාසනපුළුකල්හි;
කිං නාමොසි? කිතමියෙහි'යි අහං හතො! නාගො නාම, මම ස්වාමීනි
නාගනම් වෙමිසි, කො නාමො තෙ උපජ්ඣායො? තොප උපාධියායා කිතම්
දූසි; උපජ්ඣායො මෙ හතො නිස්සො නාමාති, ස්වාමීනි! මා උපාධියාය
තෙමේ නිස්ස නමැයි ආදින් විතවමින් දෙදෙන සිත මේ මා නමැයි
යම්සේ සංඥ උපදි ද, එසේ විතවිය යුතුයි.

එයින්, එවං අකත්වාපි ආදි එවං විඤ්ඤපෙතබ්බං” අවසන් කියේ.

උපාධියායයන් හා උපසම්පදාවන්තවුන්ගේ බොහෝ නම් වුව,
එක් තැනක ගත් නම් ගැම ඤාති අනුසාවතාහි ද ගත යුතු, ගත්
නමින් අතික් නමක් ගත බ්‍යඤ්ඤන භින්න හෙයින් කම් විපතති වේ.
අභි වශයෙන් ද බ්‍යඤ්ඤන වශයෙන් ද අභින්නාවම, ඤාති අනුසාවතා
වටී. එයින් “අත්තො බ්‍යඤ්ඤනතො අභින්නා එව ඤාති අනුසාවතා
වට්ටන්ති”යි කි.

2551. බඩබඩවසෙතෙව- සීමා නාම විධා මනා,
නිමිතෙන නිමිතනතු- සටෙකා පන සමමනා.

2552. අයං සීමාවිපතනිති- එකාදසති චජ්ජිතා,
බඩා නාම සියා සීමා- යා නිසමපතනිසංසුතා.

එහි කිසිසේත් උපාධියායයන්ගේ නාමය නොගෙන යම් කිසි නමකින් 'නිසංසුත උපසම්පදා පෙබෝ'යි ආදීන් ද, පුද්ගල පරමගීතය කළ කල්හි කමිය මොනවට කරන ලද මය. ඒ අනුපාධියායකයන්ගේ උපසම්පදා කමිය සිඛවන්නා මෙකි.

උපසම්පදා අපේක්ෂකයාගේ වතාහි තුබුණා වූ හෝ, තංබනික වූ හෝ සිය නම නොගෙන අතින් යම්කිසි නමකින් අනුසාවතා කළ කල්හි කමි කොපා වේ. හෙතෙම අනුපසම්පන්න ම වේ. එහි සිටි අතින් අනුපසම්පතෙකු මෙකි. ගෘහිත නාමවස්තු පුගුල් එහි තැනි හෙයින් ද මොහු නම ද අනුසාවතාවෙහි නොගත් හෙයින් දැයි දත යුතු. එයින්, 'උපසම්පදා පෙකබ්බස පන යථා සකං නාමං විතා අඤ්ඤාන නාමෙන අනුසාවිතෙ කමමං කුප්පති, සො අනුපසම්පන්නොව ගොති තත්ථ ධිතො අඤ්ඤාද අනුපසම්පන්නො විය'යි එම කියේ යි.

උපාධියාය නාමයට පුළුසෙන් "ආයස්මතො නිසංසුත"යි ආදීන් ආයස්මන්න පදය ගැම තන්හි යොදා අනුසාවතා කරන්නේ ය. එසේ නොයෙදූ කල්හිද දෙසෙක් තැන්තේ ය. පෙළෙහින් "ඉත්තනාමස්ස ආයස්මතො"යි මෙසේ උපාධියාය නාමයට පසුකොට "ආයස්මතො"යි කියන ලදී. එසේ වුව ද "ආයස්මා සාරිපුත්තො අත්ඤ්ඤාදො"යි ආදීන් නාමයට පුළුසෙන් ආයස්මන්න පදයෙදීම පෙන හෙයින් පුළුසෙහි යෙදීම විශේෂයෙන් යුතු ම ය. හෙද එක් තැනෙක්හි යොදා අතින් තැනෙක්හි නොයෙදූ කල්හි ද එක් තැනක පුළුසෙහි යොදා අතින් තැනෙක්හි පසු කොට යෙදීමෙහි ද නම නොගැරි හෙයින් සාවතා විතාශයක් නොවේ. එසේ වුව ද එකප්‍රකාරයෙන් ම යොදා අනුසාවතා කිරීම ප්‍රශස්තයයි. "උපජ්ඣායනාමස්ස පන පුරතො"යි ආදීන් කි පාඨයෙන් මේ පැනෙයි.

2551. - 2552. සීමා නාම, සීමානම්; බඩබඩ වසෙතෙව, බඩසීමා අබඩසීමා වශයෙන්; විධාමනා, දෙපරිද්දෙකින් දක්නා ලද්දී ය; යා, යම් සීමාවක් නොමෝ; එකාදසති සීමා විපතනිති චජ්ජිතා, අතිවුද්ධාදි එකොළොස් සීමාවිපතනින් චජ්ජිතකොට; නිසමපතනිසංසුතා, නිමිතන පරිස කමිමවාක්‍ය සංකර්මන ත්‍රිසමපතනියෙන් යුක්තකොට; නිමිතෙන, පාෂාණාදි නිමිතනයෙන්; නිමිතනතු සටෙකා පන, නිමිතන සමිණය කොට; සමමනා, සමමන කරන ලද්ද; සා අයං, ඒ මේ සීමා නොමෝ; බඩසීමා නාම, බඩ සීමා නම් වූවා.

2553. බණ්ඩසමානසංවාසා - විප්පවාසාදි හෙදතො,
ඉති බබා නිධා වුතනා- අබබාපි නිධා මනා.
2554. ගාමතො උදකුකෙබ්පා- සත්තබ්බනතරතොපි ව,
තත්ථ ගාමපරිචේදයො- ගාමසීමාති වුච්චති.
2555. ජාතස්සරෙ සමුදෙද වා- නදියා වා සමනතතො,
මජ්ඣිමසසුදකුකෙබ්පො- උදකුකෙබ්පසංඤ්ඤිතො.
2556. අගාමකො අරඤ්ඤා භු- සත්තොචබ්බනතරා පන,
සමනතිතො අයං සීමා- සත්තබ්බනතරනාමිකා.
2557. එකං අබ්බනතරං වුතනං- අට්ඨවිසතිහත්ථකං,
ගුඵකෙබ්පනසෙතොච- උදකුකෙබ්පකා මනා.

2553. 2554. බණ්ඩ සමාන සංවාසා විප්ප වාසාදි හෙදතො, බණ්ඩ සීමා සමානසංවාස සීමා අවිප්පවාස සීමාදි හෙදයෙන්; ඉති, චේයේ බබසීමාව; නිධාවුතනා, ත්‍රිප්පහෙදයකින් කියන ලද; අබබාපි ව, අබබා- සීමාව ද; ගාමතො, ග්‍රාම පරිචේදයෙන් ද; උදකුකෙබ්පා, උදකොත්- ක්ෂෙප නිමිතින් ද; සත්තබ්බනතරතොපි ව, සත්තබ්බනතර පරිචේද- යෙන්දැයි; නිධා, භුන් ප්‍රකාරයකින්; මනා, දන්තා ලද; තත්ථ, එහි; ගාමපරිචේදයො, සියලු දික්ති සීමා පිරිසිදු මේ ප්‍රදේශයාගේ මෙපමණ අය යයි, නියම කරන ලද ග්‍රාම පරිචේදය; ගාමසීමාති, ග්‍රාම සීමාව යයි; වුච්චති, කියනු ලැබේ.

2555. ජාතස්සරෙ වා, නිසිවෙකු විසින් කැණ තො කළ සයංජාත හෙබෙක්ති හෝ; සමුදෙද වා, සමුද්‍රයෙහි හෝ; නදියා වා; ගහෙහි හෝ; සමනතතො, ගාත්පසින්; මජ්ඣිමස්ස; වඩුවියන දෙවියන්වූ ප්‍රකාති බල මැදුම් පුරාණයකුගේ; උදකුකෙබ්පො, උදකොතෙක්ෂප පරිච්ඡින්න අභ්‍යන්තර (අභ්‍යුත්ත) ප්‍රදේශය; උදකුකෙබ්පසංඤ්ඤිතො, උදකොත්ක්ෂෙප සීමාවයයි සලකන ලදී.

2556. අගාමකො අරඤ්ඤා භු, ග්‍රාමරහිත අරණ්‍යයෙහි වනාහි; සමනතතො, ගාත්පසින්, සත්තොච අබ්බනතරා පන, තමා සිටි තැනින් වට සන් සන් අභ්‍යන්තරයෙක් යම් සීමාවකගේ පරිචේදය ද; අයං සීමා, මේ සීමා තොමෝ, සත්තබ්බනතරනාමිකා, සත්තබ්බනතර සීමාව නම් වූවා.

2557. අට්ඨ විසති හත්ථකං, (කෙස් දශයක් එක් තලයෙක, තල සයක් එක්යවෙක, යව සතරෙක්, එක් අහලෙක, අහල් අටෙක්, මිටෙක, භුන් මිටෙක් රියතෙකැයි) රියන් අට විස්සෙක්; එකං අබ්බනතරං වුතනං, එක් අභ්‍යන්තරයෙකැයි කියන ලදී; ගුඵකෙබ්ප නයෙනෙව අක්ෂයුචියෝ නැම් බල දක්වා ගුලි උත්ක්ෂෙප කරන ආකාරයෙන්, උදකුකෙබ්පකා මනා, උදකොත්ක්ෂෙපයෝ දන්තා ලදහ.

මේ සීමා දෙදෙනාගේ වැඩෙනා ක්‍රමය දක්වන්ට, ඉමාමෙ'යි ආදී කියේ.

- 2558 ඉමා මෙ පන සීමායො - වඩ්ඪනති පජිසා වසා,
අබ්බනන්තරදකුකෙබ්බා - සිතොකාසා පරං සියං.
2559. සිතො අනො පරිච්ඡේදෙ- හත්ථපාසං විහාය වා,
තතතකං අනතිකකමම- පරිච්ඡේදමපි වා පරං.
2560. සිතො කමමං විකොපෙනි- ඉති අට්ඨකථානායො,
තස්මා සො හත්ථපාසෙ වා- කාතබ්බො බහි වා පන.
- 2561 බබ්බිමාය සණ්ඨානං- නිමිත්තං දිසකිත්තනං,
ඤ්ඤා පමාණං සොධෙඤ්ඤා- සීමං බකෙය්‍ය පණ්ඩිතො.
2562. නිකොණං චතුරස්සඤ්ඤා- චට්ටඤ්ච පණ්ඩිතමං,
විතානබ්බුකාකාරං- මුද්දිගසකච්ඡමං.

2559. 2560, අනො පරිච්ඡේදෙ, උදකොත්තෙපයෙන් හෝ සභාභ්‍යන්තරයෙන් හෝ පිරිසිදු අවකාශය තුළ, හත්ථපාසං විහාය, අත්පස ඇර; සිතො වා, සිටියේ හෝ; පරං තතතකං පරිච්ඡේදං අනතිකකමම සිතොපි වා, සීමාන්තරිකය පිණිස තැබිය යුතු වෙනත් ඵපමණ පරිච්ඡේදයක් නො ඉක්මවා සිටියේ හෝ; කමමං විකොපෙනි; (ඇතුළත සිටියේ කමයට වර්තාව කරණයෙන් ද පිටත ඵපමණ ප්‍රදේශයක් නො ඉක්මවා සිටියේ අතින් සම්පූර්ණ ගණපුරක භාවයට යමින් සීමා සංකර්මාවකරණයෙන් ද) කමිකොපස කෙරේ; ඉති, යම් හෙයකින්; අට්ඨකථානායො, අවුච්ඡාදය වේ ද; තස්මා, එහෙයින්; සො නෙතෙම; හත්ථපාසෙ වා, අත්පසා හෝ; බහි වා පන, පිට හෝ වතාහි; කාතබ්බො, කටයුත්තේ ය.

ඵපමණ පරිච්ඡේදයක් නො ඉක්මවා සිටියේ යම් තැනක සිටියේ ම ඉදින් අතින් සම්පූර්ණ ගණපුරක නො වේ නම් කමිකොපස නො කෙරේ'යි ගත යුතු යි.

2561. බබ්බිමාය, බබ්බිමාවගේ; සණ්ඨානං, ත්‍රිකෝටි ආදි සණ්ඨානය; නිමිත්තං, පමිතාදිනිමිත්තය; දිසකිත්තනං, පුරුමාය-දිසාය කිං නිමිත්තං, යනාදි දිශා කිහිපය, පමාණං, තුන් යොදුන් ප්‍රමාණය; ඤ්ඤා, දැන; සොධෙඤ්ඤා, උපසම්පදා භික්ෂුන් ගහනපාසා-නයන බහි සීමා කරණාදි වශයෙන් ශුචි කොට; පණ්ඩිතො, පණ්ඩිත තෙම; සීමං බකෙය්‍ය, සීමා බඳින්නේයි; කෙබඳුදැයි “නිකොණං”යි ආදි කියේ.

2562. නිකොණඤ්ඤා, තුන් කොන් ද; චතුරස්සං ව, සතරැස් ද; චට්ටඤ්ච, චට් ද; පණ්ඩිතමං, මැද සිහින්ව දෙකොන පළල්ව පනා-බෙර සටහන් ද; විතානාකාරඤ්ඤා, කොළවර වියන් ආකාර ද; බ්බුක-ආකාරඤ්ඤා, තැගුදුනු සටහන් ද; මුද්දිගපමඤ්ඤා, මැද පළල්ව දෙකොණ තුණුව මිහිගු බෙර සටහන් ද; සකච්ඡමං, සකටාකාරවූද සීමා බඳින්නේ ය.

පමිතාදි වූ නිමිත්තට සැහෙන නිමිති දක්වන්ට, පබ්බතං’යි ආදි කියේ.

2563. පබ්බතං වන පාසාණං- රුක්ඛං මහගඤ්ච වමමිකං,
උදකඤ්ච නදිං වාහි- නිමිත්තානට්ඨදිපසෙ.
2564. තෙසු තිණි නිමිත්තානි- ආදිං කකා සමනනතො,
නිමිත්තානං සතෙනාපි- බන්ධුං පන වට්ටති.
2565. නියොජනපරා සිමා- උක්කසාති පකාසිතා,
එකවිසති ගිඤ්ඤානං- ගණනනති හෙට්ඨිමා මනා.

2563. පබ්බතඤ්ච, පථිතය ද, වනඤ්ච, වනය ද; පාසාණං ව, පහණ ද; රුක්ඛඤ්ච, රුක් ද; මහගඤ්ච, මග ද; වමමිකඤ්ච, භූමිස ද; උදකඤ්ච, ජලය ද, නදිඤ්ච ඉති, නදිය දැයි, නිමිත්තානි අට්ඨ, නිමිති අට; දිපසෙ, දක්වන්නේ ය.

එහි මෙසේ සංකෂ්පයෙන් නිමිත්තාර්ථයෝ දත යුක්තාහ. අමිශ්‍ර පස් අමිශ්‍ර ගල් දෙවර්ගය මිශ්‍ර වශයෙන් තුන් වැදූරුම් පථිතය හසන් ප්‍රමාණය පටන් මතු නිමිත්තාර්ථ වේ. ඉන් අඩුවුව නො වරී. ඇතුළත හර ඇත්තාවූ ඇතුළත හරමිශ්‍ර වූ හෝ හතරක් පහක් රුක් ඇතිවනය වරී. ඉන් අඩුවුව නො වරී. පාෂාණ නිමිත්තයෙහි. යබොර ද පාෂාණ සංඛ්‍යාවට යේ. එහෙයින් ඇතෙකු පමණ තරමට අඩු එකක් ආදි කොට යටත් පිරිසෙයින් මගධරට හරදියෙන් කිරන ලද දෙතියේ පලම් උක් සකුරු පිඩක් පමණ වූ යම්කිසි පහණක් වරී. එයින්; කුඩා වුවක් නො වරී. ලොකික තරුදියෙන් දෙකක් මගධ තරුදියයි කියති. පිරිපහණ ඉතා මහත්වූයේ ද වරී.

රුක් ඇතුළත හර ඇත්තේ බිම පිහිටියේ යටත් පිරිසෙයින් උසින් අටගුල් මහනින් හුල්කටු දඩක් පමණ වූයේ නිමිත්තයට සුදුසු වේ. එයින් මැන නො වරී. මග්ගි ජඝ්‍ය මාගියෙක් හෝ සකට මාගියෙක් හෝ විනිවිද ගම් දෙකක් තුනක්යේ ද එබඳු ජඝ්‍යසකට සාමීවාහයන් විසින් වලඤ්ජනය කරන ලද මාගිය ම වරී. නො වලඳන මාගිය නො වරී.

යටත් පිරිසෙයින් එදවස් උපන් අටගුල් පමණ උස ගෙරි අහක් පමණ වූ ද භූමිස නිමිත්තාගීවේ. ඉන් මදිව නො වරී. ප්‍රභවණය නොවන වල්, පොකුණු, තටාක, හෙබි, ලොකිසමුද්‍රාදියෙහි සිටියක් ආදිකොට යටත් පිරිසෙයින් එකෙණෙහි කැණිවලක කළයෙන් ගෙන පිරුවක් ද කම්මාකෘතවස්තූන් දක්වා සිටියත් නිමිත්තාගීය. අතික් බස්තා ජලයක් කියන ලද පරිවේෂ්ඨ කාලය නො සිටින ජලයක් භාජන ගහයක් හෝ නො වරී.

අබ්බ සිමා ලක්ෂණයෙහි කියන ලද නදිය නිමිත්තාගීය. අතිකක් නොවරීයි.

2564. තෙසු, එයින්; තිණි නිමිත්තානි ආදිං කකා, නිමිත්තයන් තුනක් ආදිකොට; නිමිත්තානං, නිමිත්තයන් සමබ්බව; සතෙනාපි, සියයකින් ද; (අපි ශබ්දය සමභාවතායෙහි දතයුතු.) එයින් විසිනිමිත්තය කින් තිස් නිමිත්තයකින් කියයුත්තක්ම නැතැයි දක්වා, සමනනතො, හාත්පසින්; බන්ධුං පන, බඳින්නට වතාහි, වට්ටති, වරී.

2565. නියොජනපරා සිමා, තුන් යොදුන් ප්‍රමාණ සීමාව, උක්ක-
සාති, උතකාමයයි; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරණ ලද. ගිඤ්ඤානං, හිඤ්ඤා; එකවිසතිගණනනති, එක් විස්සක් ගන්නා සීමාව; හෙට්ඨිමා මනා, හෙට්ඨිම යයි දන්නා ලද.

2569 නදී සර සමුදදසු - සීමං බකිති වෙ පන,
න වොඤ්චරති තෙනෙව - අසීමාති ජිනොබුචි.

සීමාකථා

2570 දිනකාරක කතනබ්බා - කාරානනතු වසා පන,
නවෙවුපොසථා වුතතා - බුබ්බතාදිවචබකුතා.

2571 වාතුදදසො පණණරසො - සාමග්ගි ව උපොසථො,
දිවසෙතෙව නිද්දිඨා - තයොපෙතෙ උපොසථා.

2572 සඤ්ඤ උපොසථොවෙව - ගණේපුගගඋපොසථො,
කාරකානං වසෙතෙව - තයො වුතතා උපොසථා.

2569 නදීසරසමුදදසු, ගං විජ් මුහුදු යන මෙහි; වෙ පන, ඉදින් වතාහි; සීමං බකිති, සීමා බකිතය කෙරේද; නවොඤ්චරති, යම් ගෙයකින් සීමා භාවයෙන් ව්‍යාප්ත නො වේ ද; තෙනෙව, එම කරුණෙන්; ජිනො, සමීඤ්ඤම; අසීමාති බුචි, සබ්බා භික්ඛවෙ නදී අසීමා, සබ්බො සමුදද, අසීමො, සබ්බො ජාතස්සරො අසීමො'යි අසීමා යයි වදාළේය.

සීමාකථා, එනම් කථාවයි.

2570 දිනකාරකකතනබ්බාකාරානනතු වසා පන, දින කාරක කතීව්‍යාකාර වශයෙන් වතාහි; නව එව උපොසථා, පොහො නවයෙක් ම; ආදිවච බකුතා බුබ්බත, සුක්ඛී බකු වූ බුදුන් විසින්; වුතතා, කියන ලද්ද හුය.

ඔවුන් සවරූපයෙන් දක්වන්ට වාතුදදසො'යි ආදි කියේ

2571. වාතුදදසො උපොසථො ව, වාතුද්ධි පොහොය; පණණරසො උපොසථො ව, පණණරසීපොහොය; සාමග්ගිඋපොසථො ව, කොසමබ් - කබ්බකයෙහි ආ තසින් සඤ්ඤා භින්න කල්හි එහි උත්තේෂණීයකමිය කරන ලද භික්ෂුව ඔසාරණය කළ කල්හි ඒ වස්තුවගේ ව්‍යපශමනය පිණිස අනුදත් සමගි පොහොයදැයි; තයොපි එතෙ උපොසථා, මේ තුන් පොහොය ම; දිවසෙතෙව නිද්දිඨා; දින වශයෙන් ම දක්වන ලද්දහු ය.

2572. සඤ්ඤ උපොසථො ව, සඤ්ඤා විසින් කටයුතු සඤ්ඤපොහොය, ගණේ උපසථො ව, ගණ පොහොය; පුගගලෙ උපොසථො වෙව, පුතුල් පොහොය'යි; කාරකානං වසෙතෙව, කාරක වශයෙන් ම; තයො උපො සථා, පොහෝ තුනෙක්; වුතතා, කියන ලදහ.

- 2573** සුභතුද්දසාහිමානො ව - පාරිසුඛි උපොසථො,
අධිට්ඨානොති නිද්දො - තපො කමෙමනුපොසථා.
- 2574** සංකස්ස පානිමොකෙඛාව - පාරිසුඛි ගණස්ස ව,
අධිට්ඨානමට්ඨෙකස්ස - නිද්දො පන සසුතා.
- 2575** පානිමොකෙඛස්ස උද්දසා - පඤ්ච චුතො මහෙසිනා,
නිදනං උද්දසිකාන - සාවෙනබ්බනානු සෙසකං.
- 2576** අයමෙව නයො ඤෙයො - සෙසෙසු පන විඤ්ඤානා,
වතනාගෙ භික්ඛුනිනඤ්ච - උද්දසා නවිමෙ පන.

2573 සුභතුද්දසාහිමානො ව, සුත්‍රොද්දගනම් පොතොය ද, (සුභතස්ස උද්දසො සුභතුද්දසො සුභතුද්දසොති අභිධානං යස්ස සො, සුභතුද්දසාහිමානො'යි විග්‍රහයි.) පාරිසුඛි උපොසථො ව, පාරිසුඛි පොතොය ද; අධිට්ඨානො උපොසථො ව ඉති, අධිෂ්ඨාන පොතොයද්ධි; තපො උපොසථා, පොතෝතුත, කමෙමන, කාතප වශයෙන්; නිද්දො, දක්වන ලද්දහුය.

2574. සංකස්ස, සංකස්සාට; පානිමොකෙඛාව, ප්‍රානිමොක්‍ෂය ම දක්වන ලදි; ගණස්ස ව, ගෙණට; පාරිසුඛි, පාරිසුඛි උපොසථය දක්වනු ලදි; අථ, ඉක්බිති; එකස්ස, එක් නමට; අධිට්ඨානං, ඉටන් පොතොය; සසුතා පන, සථරහු විසින් වනාහි; නිද්දො, දක්වන ලදි.

2575. පානිමොකෙඛස්ස උද්දසා, ප්‍රානිමොක්‍ෂොද්දගයෝ; පඤ්ච, පසෙක්; මහෙසිනා, මහර්ෂිවූ බුදුන් විසින්; චුතො, කියන ලදහ; නිදනං, උද්දසිකාන, නිදනය උදෙසා; සෙසකං, නුදෙසු සෙස්ස; සාවෙනබ්බනානු; ශ්‍රාවපදයෙන් ඇස්විය යුත්තේම; සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සංකස්සා-පෙ-ආවි කතා හිස්ස එසුනොති, මේ නිදනය උදෙසා, උද්දොසංඛොඅයසමනො නිදනං, තපොයසමනො පුච්ඡාමි කච්ඡා පරිසුඛා-පෙ-ඵවමෙතං ධාරයාමි'යි කියා, උද්දොසං ඛො අයසමනො, නිදනං සුතා ඛො පතායසමනෙති වතනාගො පාරාජිකා ධම්මා-පෙ-අවිච්ඡේදානෙති සික්ඛිතබ්බං, යි අවුච්ඡාසෙති කි තස්මිත් අවශෙෂය ශ්‍රාවපදයෙන් ඇස්විය යුතුයයි කියේයි.

2576 සෙසෙසු පන, පාරාජිකොද්දගාදි සෙස්සෙති වනාහි; විඤ්ඤානා, විඤ්ඤානු විසින්; අයමෙව නයො, මෙම නය; ඤෙයො, දත යුත්තේය; (පාරාජිකොද්දග සංකස්සාදිගෙමොද්දග අනියතොද්දග විසානොද්දගයන් අභුරෙන් යම් උද්දගයක් පටන්ගෙන නො නිමිකල්හි අනතරයයෙන් විනම් ඒ හා සමග අවශෙෂය ශ්‍රාවයෙන් ඇස්විය යුත්තේය; නිදනොද්දගය වනාහි නො නිමි කල්හි ශ්‍රාවයෙන් ඇස්වියයුත්තක් නම් නැත්තේය) භික්ඛුනිනඤ්ච වතනාගෙ, අනියතොද්දගය පිරිනුනෙන් භික්ඛුණින් සම්බන්ධ සතර උද්දගයක්ද වෙති. උද්දසා පන ඉමෙ නව, භික්ඛුන්ගේ පඤ්ච උද්දගය හා භික්ඛුණින්ගේ සතර උද්දගය ද්ධි මේ වනාහි ප්‍රානිමොක්‍ෂයෙහි, නව උද්දගයෝ වෙති.

- 2577 පානිමොක්ඛස්ස උදෙසං - කාතබ්බොව උපොසමො,
අනතරුයං විනා වෙව - අනුදෙසො නිවාරිතො.
- 2578 ථෙරොව ඉස්සරො තස්ස - ථෙරධෙය්‍යනති පාඨතො,
අවතනනොනන අජ්ඣිමෙඨා - සස්ස සො පන වතනති.
- 2579 උද්දිසනො සමප්පා වා - ආගච්ඡනති සචෙ පන,
උද්දිසං තං සුද්දිසං - සාවෙහබ්බනානු සෙසකං.
- 2580 උද්දිසමනො හික්ඛුනං - පටිසායුට්ඨිතාය වා,
පාටිසුඛි භු කතනබ්බා - මුලෙ තෙසං සචෙ බහු.

2577. උපොසමො, සමිසප්පෙය්‍යය; පානිමොක්ඛස්ස උදෙසං, විසාරිත් පාමොක් උදෙසිමෙන්, කාතබ්බොව, කටයුත්තෙන් ම; අනතරුයං විනා, රුජ වෛර අග්නි උදක මනුෂ්‍ය අමනුෂ්‍ය ව්‍යාල සිරිංසප ජීවිත බ්‍රහ්ම වය්‍යානතරාය්‍යයි කි අනතරුයයක් නැතිව, වෙව, අනතරුය නැතැයි දැන; අනුදෙසො, විසාරිත් නුදෙසිම; නිවාරිතො, වළක්වන ලදි.

රුජනතරුයං යි ආදියෙහි ඉදින් භික්ෂුහු පොහෝ කරමියයි හුන් කල්හි රජ ඒද, මේ රුජනතරුයය. සොරු එන් ද මේ වෛරනතරුයය. දැවැන්තියෙක් හෝ ඒද, ආවාසයෙහි ගින්නෙක් හෝ නයිද-මේ අග්නි අනතරුයය. මෙසයක් හෝ වේද ඔසයක් හෝ ඒද මේ උදක අනතරුයය. බොහෝ මිනිස්සු එන්ද මේ මනුෂ්‍ය අනතරුයය. භික්ෂුව යක්ෂයෙක් ගනිද මේ අමනුෂ්‍ය අනතරුයය. ව්‍යාඝ්‍රාදි වණ්ඩ මාගයෝ එන් ද, මේ ව්‍යාල අනතරුයය. භික්ෂුවක් සප්පාදිනු දුෂටකෙරෙද්ද මේ සිරිංසප අනතරුයය. භික්ෂුවක් ගිලන් හෝ වේද කාලක්‍රියා හෝ කෙරේද වෛරිහු ඔහු මරණු කැමතිව අල්වා ගනිද්ද මේ ජීවිත අනතරුයය. මනුෂ්‍යයෝ එක් භික්ෂුවක් හෝ බොහෝ භික්ෂුන් හෝ බ්‍රහ්මවය්‍යියෙන් වුතකරනු කැමතිව ගනින් ද, මේ බ්‍රහ්මවය්‍යානතරුයයි.

2578. තස්ස, ඒ ප්‍රාතිමොක්ඛස්ස උදෙසිමට; ථෙරොව, සථවිර හෙමෙම; ථෙරධෙය්‍යනති පාඨතො, සථවිරයන්ට අසිති'යි පෙළවවනයෙන්, ඉස්සරො, ඉසුරුවේය. අවතනනොන, යටත් පිරිසෙයින් උදෙසවයකුළු ප්‍රගුණ නැති තෙරහු විසින්; අජ්ඣිමො, ඇවත හෝ පාමොක් දෙසව'යි අනවනු ලද්දේ; සස්ස, යම් භික්ෂුවක්හට; සො පන, ඒ ප්‍රාතිමොක්ඛස්ස වතාහි වතනති, ප්‍රගුණවේ ද; සො, හෙතෙම; ඉස්සරො, ඉසුරු වේ.

2579. උද්දිසනො, පාමොක් උදෙසන කල්හි; සමා වා, ආවාසික යන්ගේ ගණන සමව හෝ; අප්පා වා, අඩුව හෝ; සචෙ පන, ඉදින් වතාහි, ආගච්ඡනති, ආගන්තුක භික්ෂුහු එන් ද; තං උද්දිසං, ඒ උදෙසන ලද්ද; සුද්දිසං, මනාව උදෙසන ලද; සෙසකං, නුදෙසු සෙස්ස; සාවෙහබ්බනානු, ඇස්විය යුත්තේය.

2580. උද්දිසමනො වා, උදෙසුමාත්‍රයෙක්හි හෙවත් කරන ලද ආරමාසයෙන් පූජියෙහි හෝ; හික්ඛුනං පරිසාය උසිතාය වා, භික්ෂුන්ගේ සමහරක් බෙහෙවක් පිරිස නැගිටි කල්හි හෝ; හෙසං මුලෙ, උක්තප්‍රකාර ආවාසිකයන්ගේ සම්පයෙහි, පාරිසුඛි භු කතනබ්බා, පාරිශුචි කටයුත්තිය; සචෙ බහු, ඉදින් බොහෝ; ආගන්තුක භික්ෂුහු එන්ද පාමොක් දෙසිය යුත්තේය. සියලු විකල්පයෙහි පූජී කෘත්‍යකොට පාමොක් උදෙසිය යුතුය යන අර්ථය.

- 2551 සමමජ්ඣං පදිපෙතුං - සඤ්ඤාපෙතුං දකාසනං,
විනිද්දිඨස්ස ථෙරන - අභ්ගෙගනස්ස දුක්ඛං.
- 2552 කඤ්ඤා සමමජ්ඣං දීපං - ධ්වපෙඤ්ඤා උදකාසනං,
ගණ්ඤානතිං ධ්වපෙඤ්ඤා - කතනබ්බො නිසුප්පාසථො.
- 2553 පුබ්බකිව්වං සමාපෙඤ්ඤා - අධිට්ඨස්ස පතො'කකො,
තො වෙ අධිට්ඨපෙඤ්ඤාස්ස - ගොති ආපනති දුක්ඛං.
- 2554 අධමමෙත ව චගෙගන - සමගෙගන අධමමතො,
තථා ධමමෙත වගෙගන-සමගෙගන ව ධමමතො.

2551. සමමජ්ඣං, හමදිත්ථ; පදිපෙතුං, පහන් දල්වන්ථ; දකාසනං
සඤ්ඤාපෙතුං, පැත්තබන්ථ අසුන් පනවන්ථ; ථෙරන, තෙරුන් විසින්;
විනිද්දිඨස්ස, කියන ලද්දකි; අභ්ගෙගනස්ස, නො කරන හික්මව; දුක්ඛං,
දුක්ඛව වේ.

2552. සමමජ්ඣං, හමදිත්ථ, දීපං, පහන් දල්වීම; කඤ්ඤා, කොට;
උදකාසනං ධ්වපෙඤ්ඤා, පැත් අසුන් තබා; ගණ්ඤානතිං ධ්වපෙඤ්ඤා, 'සුඤ්ඤා
වෙ ආයසමනො අරුපොසථො යද්දසමනානං පනන කල්මයං පාරි
සුඤ්ඤාසථං කරෙය්‍යාම'යි මෙසේ ගණ්ඤානතිය තබා ම; තිති, තුන්තම
විසින්; උපොසථො කතනබ්බො, තෙරුන් විසින් උතතරාසභය එකාස
කොට උකකුටකයෙන් හිඳ ඇඳිලි බැඳගෙන අතින් දෙදෙතාට 'පරිසුඤ්ඤා
භං ආවුසො පරිසුඤ්ඤාති මං ධාරෙථ'යි දෙවෙනියකු විසින් තුන්වැනියකු
විසින්ද, පරිසුඤ්ඤා අහං භනො පරිසුඤ්ඤාති මං ධාරෙථ යි ද කීමෙන්
පොහෝ කටයුත්තේය.

පුබ්බකාසකොට ඤාති නො තබා තෙරුන් විසින් තව හික්මව 'පරි
සුඤ්ඤා අහං ආවුසො පරිසුඤ්ඤාති මං ධාරෙථ'යි ද තව හික්මව විසින් 'පරි
සුඤ්ඤා අහං භනො පරිසුඤ්ඤාති මං ධාරෙථ'යි ද පොහෝ කටයුතුයි කි
නෙයින් මේ දෙදෙන සම්බන්ධ වාරයෙහි ඥාතිය නො තැබීම හා 'ධාරෙථ'යි
එක වචන තිදෙනෙකු දැයි මෙපමණක්ම විනිශ්චයයි. ඒ නො ගෙන පුතු
ලකු විසින් කටයුතු පොහෝ විසිය දක්වන්ථ පුබ්බකිව්වං සමාපෙඤ්ඤා'යි
ආදී කියේ.

2553. පුබ්බකිව්වං සමාපෙඤ්ඤා, පුබ්බකාසකොට තිමවා; එකකො
පන, තනිවුයේ වනාහි; අධිට්ඨස්ස, 'අරුපොසථො පණ්ණරසො'යි හෝ
'වාසුද්දසො'යි හෝ 'අධිට්ඨාමි'යි, ඉටුන්තේය; තො වෙ අධිට්ඨපෙඤ්ඤා, නො
ඉටා නම්; අස්ස, ඒ හික්මව; ආපනති දුක්ඛං ගොති, දුක්ඛාපනති වේ.

දන් 'වන්තාරමාති හික්මවෙ උපොසථ කමමාති අධමමත වගහං
උපොසථ කමමං'යි ආදී තිසින් කියන ලද කමිවතුකෙය දක්වන්ථ
'අධමමත ව චගෙගන'යි ආදී කියේ.

2554. අධමමත වගෙගන ව, අධමයෙන් වගියෙන් ද; අධමමතො
සමගෙගන ව, අධමයෙන් සමගියෙන්ද; තථා, එසේ; ධමමත වගෙගන ව,
ධමයෙන් වගියෙන් ද; සමගෙගන ධමමතො ව, සමගියෙන් ධමයෙන්දැයි.

- 2585 උපොසථස්ස ඵතානි - කම්මානිනි ජිනොවුචි,
චතුස්සපි පනෙතෙසු - චතුස්සං ධම්මකං මනං.
- 2586 අධම්මෙති'ධි වග්ගො හි - කතමො වෙසුපොසථො,
වසනති ඵකසීමායං - වතනාරො යස් භික්ඛුනො.
- 2587 ඵකස්ස පාරිසුඛිං තෙ - ආනසිඤ්ඤා තයො ජනා,
කතෙතති පාරිසුඛිං වෙ - අධම්මො වග්ගොපොසථො.
- 2588 අධම්මන සමග්ගො හි - වතනාරො භික්ඛුනො'කතො,
කතෙතති පාරිසුඛිං වෙ - සමග්ගො හොති ධම්මනො.
- 2589 ධම්මන පන වග්ගො හි - කතමො සො උපොසථො,
වසනති ඵකසීමායං - වතනාරො යස් භික්ඛුනො.

2585. උපොසථස්ස, පොහොය සම්බන්ධ; ඵතානි කම්මානිනි, මේ සතර කම්මයෝගය; ජිනො, සම්මුතො; බ්‍රැචි, වදලේය; ඵතෙසු චතුස්සපි පන, මේ සතරෙන් වතානි; චතුස්සං, සතරවැනි කමය; ධම්මකං මනං, ධම්ම කමය යයි දන්නා ලදී.

ඒ කමයන් ප්‍රකාශ කරන්නට 'අධම්මෙති'යි ආදී කියේ.

2586. ඉධ, මේ ශාසනයෙහි, ඵත්, මේ සිව්පොහෝනි; අධම්මෙත වග්ගො උපොසථො හි, අධම්මෙත වග්ගී පොහොය වතානි; කතමො ව, කවරේද; යස් ඵක සීමායං, යම් ඵක සීමාවෙක්හි; වතනාරො භික්ඛුනො, භික්ඛුන් සතර නමක්; වසනති, වෙසෙත්ද;

2587. ඵකස්ස පාරිසුඛිං ආනසිඤ්ඤා, එක් නමකගේ පාරිසුඛිය ගෙන චුත්; තෙ තයොජනා, ඒ තෙදෙනා, පාරිසුඛිං කරුණෙහි වෙ, පිරිසිදු පොහොය කෙරෙත් නම්; අධම්මොවග්ගොපොසථො, කටයුතු වූ සම්මුතොපොසථය නොකොට ගණුපොසථාය කළ හෙයින් අධම්ම වූ සහ මැදට විනා ගණ මැදට පාරිසුඛිය නො එන හෙයින් අත් පසට නො ඊලෙන් වග්ගවූ පොහොය වන්නේය.

2588 අධම්මන සමග්ගො හි, අධම්මෙත සමග්ගී පොහොය කවරේද; වතනාරො භික්ඛුනො, භික්ඛුන් සතර නමක්; ඵකතො, ඵකට, පාරිසුඛිං කරුණෙහි වෙ, පිරිසිදු පොහෝ කෙරෙත් නම්; අධම්මනො සමග්ගො හොති, කළමනා සම්මුතොපොසථය නොකොට ගණ පොහොය කළ හෙයින් අධම්ම වූ, ගණාපාසුපගමනයෙන් සමග්ගී පොහොය වන්නේය.

2589. සො පන, යම් පොහොයෙක්, ධම්මන වග්ගො හි, ධම්මෙත වග්ගී වේ ද; සො උපොසථො, ඒ පොහොය; කතමො, කවරේද; යස් ඵක සීමායං, යම් ඵක සීමාවෙක්හි; වතනාරො භික්ඛුනො, භික්ඛුන් සතර නමක්; වසනති, වෙසෙත්ද,

- 2590 එකසස පාරිසරික ආනසිකා නයො ජනා,
පාතිමොකුඤ්ඤිකනති වෙ -- චගෙනා ධම්මනුපාසමා.
- 2591 ධම්මනො හි සමගෙනා සො -- වනනාගේ හිකුඤ්ඤිකනා,
පාතිමොකුඤ්ඤිකනති -- සමගෙනා ධම්මනො මනො.
- 2592 චගෙන සමගෙන චගෙනාති -- සඤ්ඤිකො විමනිසස වා,
උපොසථං කතෙතනසස -- හොති ආපනති දුක්ඛං.
- 2593 හෙදාසිප්පායනො නසස -- හොති උලලච්චසමපන,
චගෙන සමගෙන නා'පනති -- සමගෙනාති ව සඤ්ඤිකො.
- 2594 උකුඤ්ඤිකන ගහපෙසන -- සෙසෙහි සහ ධම්මිති,
මුත නිකුඤ්ඤිකන සිතකුඤ්ඤිකන -- එකාදසති වා සහ.
- 2595 උපොසමා න කාතකෙහි -- සනාගාපනතිකෙන වා,
ජගෙන පටිච්ඡෙදන -- කතෙතො හොති දුක්ඛං.

2590. එකසස පාරිසරික ආනසිකා, එක් නමකගේ පාරිසරිකය තෙත දිත්, තෙ නයොජනා, එ නෙදෙනෝ; පාතිමොකුඤ්ඤිකනති වෙ, පාතිමොකුඤ්ඤිකනති නම, ධම්මන වගෙනා උපොසමා, එකසිසිසථ සතර නම විසින් සම්මුතපොසථය කළ හෙයින් ධම්ම, එක් නමක් අත් පසට තො ආ හෙයින් වහිවු, පොහොය වන්නේය.

2591. යො, යම් උපොසථයෙක්; ධම්මනො හි සමගෙනා, ධම්මයන් සමිති ද; සො, හෙතෙම කවරේද; ඉධ, මේ සාසනයෙහි; වනනාගේ හිකුඤ්ඤිකනා, හිකුඤ්ඤිකන සතර නමක්; එකතො පාතිමොකුඤ්ඤිකනා, එකට පාතිමොකුඤ්ඤිකන ද; ධම්මනො සමගෙනා මනො, සම්මුතපොසථය කළ හෙයින් ධම්ම අත්පස නොගැරි හෙයින් සමිතිවූ පොහොයයි දන්නා ලදී.

2592. වගෙනා, වහි සම්මයා කෙරෙහි; සමගෙනා, සමිති සම්මයා කෙරෙහි; වගෙනාති සඤ්ඤිකො වා, වහි සංඥ ඇතිව හෝ; විමනිසස වා, විමනි ඇතිව හෝ; උපොසථං කතෙතනසස, පොහොය කරන්නාහට; ආපනති දුක්ඛං හොති, දුක්ඛංපනති වේ.

2593. හෙදාසිප්පායනො; නැසෙන කලා වැනැසෙන කලා, ඔවුන් ගෙන් කම්මිඤ්ඤිකන පොහොය ඇතිව පොහොය කරන; නසස, ඒ හික්මුනට; උලලච්චයං පන හොති, අකුසල බලවත් බැවින් තුලසි වේ; චගෙන ව, වහි සම්මයා කෙරෙහි ද; සමගෙන ව, සමිති සම්මයා කෙරෙහි ද; සමගෙනාති සඤ්ඤිකො, සමිතියයි සංඥ ඇතියාහට; අනාපනති, ආපනති නොවේ.

2594-2595. උකුඤ්ඤිකන සහ, ආපනති අදහ්නසෙහි අපුත්තම සෙහි පාපික දාමය නොගැරීමෙහි උකුඤ්ඤිකනයයි කියන ලද ත්‍රිවිධවූ උකුඤ්ඤිකනය හා; ගහපෙසන සහ, ගහපෙසන හා; සෙසෙහි සහධම්මිති සහ, සෙසු සහ දුමියන් හා; මුත නිකුඤ්ඤිකන සිතකුඤ්ඤිකන සහ, අනාම වසනුවට පැමිණි

- 2596 අදෙසෙසො පනාපනතිං - නාවිකකාන වෙමති,
උපොසථො න කානබ්බො - දිනෙ වා අනුපොසථෙ.
- 2597 උපොසථෙ පනා'වාසා - සභිකවුමහා ව භික්ඛුනා,
ආවාසො වා අනාචාසො - න ගන්තබ්බො කුදුවනං.
- 2598 යස්මිං උපොසථෙ කිවචං - ආවාසෙ පන චතනති,
සො වෙ සභිකවුසො නාම - ආවාසොති පකාසිතො.
- 2599 උපොසථො කිමන්ධාය - කිමන්ධාය පචාරණා,
උපොසථො සමගගන්ධො - විසුඛන්ධා පචාරණා.

ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබ්‍යානය කළ දෙදෙනා හා; එකාදසති සහ වා, පණ්ඩක ථේය්‍ය සංවාසකතීන්ද්‍රිය පකකන්තක තීර්ථජානගත මාතා පිතෘ සාතක අරහන්ත සාතක භික්ෂුණී දූෂක සම්බන්ධක ලොභිතුපපාදක උභතොබ්‍යසංජනක යයි මේ එකාලොස හා; උපොසථො න කානබ්බො, පොහොය නො කට යුක්තේය. සභානාපනතිකෙන වා, වස්තු සභානාපනති ඇති භික්ෂුවක් සමග හෝ; උපොසථො න කානබ්බො, පොහොය නො කටයුක්තේය. පරි ච්ඡේදන ඡන්දෙන, ඡන්දය ගෙන කමිම කරන්ට හිද අගුහ නක්ඛාදි කිසි කරුණකින් හරන ලද ඡන්දයෙන්; කරුණො, නැවත ඡන්දය නොගෙන්වා කරන්තාහට; දුක්කටං හොති, දුක්කටය වේ.

මෙහි උක්ඛිත්තයන් හා පොහෝ කිරීමෙහි 'පචිති'සි සෙස්සන් හා දුක්කටයි.

2596. ආපනතිං පන අදෙසෙසො වා, ඇවැත් නො දෙසා හෝ; වෙමතිං වා නාවිකකාන, විමිති ආරොචනය නොකොට හෝ; අනුපොසථෙ දිනෙ වා, නොපොහො දිනෙහි හෝ; උපොසථො න කානබ්බො, පොහොය නො කට යුක්තේය.

2597. උපොසථෙ පන, පොහොදිනෙහි වනාහි; භික්ඛුනා, භික්ෂුව විසින්; සභිකවුමහා ආවාසා ව, පොහොකාභ්‍යාස පවත්නා, සභිකවුකාචාසයෙන් ද; උද්දෙසිතාදි අනාචාසයෙන්ද; ආවාසො වා අනාචාසො වා, වාක්ෂ්‍යමාණ ප්‍රකාර ආවාසයකට හෝ නවකමී ශාලාදි අනාචාසයකට හෝ; කුදුවනං, කිසි කලෙක්හින්; න ගන්තබ්බො, සම්බන්ධ පොහොනා භික්ෂුන් නැතිව පුළුච්ඡානන දශවිධ අන්තරායයෙන් එකක් නැතිව නො යායුක්තේය.

2598. යස්මිං ආවාසෙ පන යම් ආවාසයෙක්හි වනාහි; උපොසථෙ කිවචං, පොෂ්ඨකාන්‍යය; චතනති වෙ, පවති නම්; සො, ඒ ආවාසයහෙම; සභිකවුකො නාම ආවාසොති; සභිකවුකාචාසය නමැයි; පකාසිතො, ප්‍රකාශ කරන ලදි.

2599. උපොසථො, උපොසථයනෙම; කිමන්ධාය, කවර ප්‍රයෝජනද? පචාරණා, පවුරුණ; කිමන්ධාය, කවර ප්‍රයෝජනද; උපොසථො උපොසථයනෙම, සමගගන්ධො, සමගි ප්‍රයෝජන ඇත්තේය; පචාරණා, පවුරුණතොම; විසුඛන්ධා, විශුඬිය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තිය.

- 2600 කොපෙතුං ධම්මිකං කම්මං - පටිකෙකාසෙය්‍ය දුක්ඛං,
ඡන්දං වා කායසාමග්ගිං - අදෙනන්තස්ස දුක්ඛං.
- 2601 හොති පඤ්චවිධො සංඛ්‍යා - චතුචග්ගාදිහෙදනො,
සො ච කතතබ්බකම්මස්ස - වසෙන පරිදිපිතො.
- 2602 පචාරණං තථාබ්‍යාණං - කම්මඤ්ච උපසම්පදං,
ඨපසංචා චතුචග්ගෙන - අකතතබ්බං න විජ්ජති.
- 2603 පඤ්චවග්ගෙන අබ්‍යානං - මජ්ඣදෙසුපසම්පදං,
දසවග්ගෙන අබ්‍යානං - විනා සබ්බන්තු වට්ඨති.
- 2604 කම්මං විසතිවග්ගෙන - න කතතබ්බං න කිඤ්චිපි,
උග්ගෙන දොසොතිඤ්ඤපෙතුං - නාධිකෙ අතිරෙකතා.
- 2605 චන්තාරො පකතන්තා ච - කම්මපපන්තාති දිපිතා,
චතුචග්ගෙන කතතබ්බෙ - සෙසෙසුපි අයනනායො.

2600. ධම්මිකං කම්මං කොපෙතුං, ධාර්මික කම්මය කොප්‍යකරන්ටි; පටිකෙකාසෙය්‍ය, වළක්වා තම්, දුක්ඛං, දුක්ඛංවේ; ධම්මිකං කම්මං කොපෙතුං, ධාර්මික කම්මය කොප්‍යකරන්ටි; ඡන්දං වා, ඡන්දය හෝ; කාය සාමග්ගිංවා, කා සමගිය හෝ; අදෙනන්තස්ස, නොදෙන්නානට ද; දුක්ඛං දුක්ඛං වේ.

2601. චතුචග්ගාදි හෙදනො, චතුච්ඡිදාදි හෙදයෙන්; සංඛ්‍යා, සංඛ්‍ය තෙම; පඤ්ච විධො, පඤ්ච ප්‍රකාර වන්නේය; සො ච, හේද; කතතබ්බ කම්මස්ස වසෙන, කටයුතු කම්ම වශයෙන්; පරිදිපිතො, දක්වන ලදී.

චතුච්ඡිදා ප්‍රහෙද කම්ම දක්වන්ට පචාරණං'යි ආදි කියේ.

2602. පචාරණඤ්ච, පවුරුණ ද; තථා අබ්‍යානඤ්ච, එසේ අබ්‍යාන ය ද; උපසම්පදං කම්මඤ්ච, උපසම්පද, කම්මය ද; ඨපෙඤ්චා, තබා; චතු චග්ගෙන, චතුච්ඡි සංඛ්‍යා විසින්; අකතතබ්බං, නොකළමනා කම්මයක්; න විජ්ජති, නැත්තේය.

2603. පඤ්චවග්ගෙන, පඤ්චවග්ගී සංඛ්‍යා විසින්; අබ්‍යානං, අබ්‍යාන යද; මජ්ඣදෙසෙ උපසම්පදං, මධ්‍යදෙශයෙහි උපසම්පදවද; දසවග්ගෙන, දසවග්ගී සංඛ්‍යා විසින්; අබ්‍යානං, අබ්‍යානය; විනා, හැර; සබ්බන්තු, සියල්ල වනාහි; වට්ඨති, වටී.

2604. විසතිවග්ගෙන, විංශතිවග්ගී සංඛ්‍යා විසින්; න කතතබ්බං, නොකට යුතුමු; නකිඤ්චිපිකම්මං, කිසි කම්මයක් නැත්තේය; එසේ කල අතිරෙක විංශති වග්ගිග්‍රහණය කුමටද? උග්ගෙන, යථොක්ත චතුර්විධ සංඛ්‍ය ගණනින් උග්ගයෙහි; දොසො, දොෂවෙයි. අධිකෙ, අධිකයෙහි; න දොසොති, දොෂ නොවේ'යි; ඤෙපෙතුං, දක්වන්ට, අතිරෙකතා, අති රෙකාවය දක්වන ලදී.

2605. චතුචග්ගෙන කතතබ්බෙ, චතුච්ඡි සංඛ්‍යා විසින් කටයුතු කම් මයෙහි; පකතන්තා ච චන්තාරො, උත්තෙසපණිය කම්මය නොකරන ලද අන්තිම වස්තුවට නොපැමිණි පියවිඅත් සතර නමක්; කම්මපපන්තාති දිපිතා, හෙට්ඨිම පරිවේෂ්ඨයෙන් කම්ම ප්‍රාප්තයන්'යි දක්වන ලදහ. සෙසෙ සුපි, සෙසුපඤ්ච වග්ගාදියෙහිද; අයනනායො, මේ නය දන්නා ලදී.

2606 වතුචග්ගාදිකන්තබ්බං-කඛ්ඛා'සංචාස පුග්ගලං,
ගණපුරකං කරොනනසං-කතං කුප්පති දුක්ඛං.

2607 පරිවාසාදිකමෙමපි-තනුඨං ගණපුරකං,
කඛ්ඛා පන කරොනනානං-තථා සෙසනනු වට්ඨති.

උපොසථකබ්බකකතාං.

2608 පුරිමා පච්ඡිමා වානි-දුච්චෙ වස්සපනාසිකා,
ආලයො වා චච්චෙදෙ-කන්තබ්බො උපගච්ඡතා.

2609 වස්සපගමනං වාසි-ජානං අනුපගච්ඡතො,
තෙමාසමච්ඡිකා වා-චරනනසංපි දුක්ඛං.

2606 වතුචග්ගාදි කන්තබ්බං, වතුච්ඡිග්ගාදි කට්ඨකු කමීය; අසංචාස පුග්ගලං, අසංචාස පුග්ගලකු; ගණපුරකං කඛ්ඛා කරොනනසං, ගණපුරක කොට කරන්තාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ; කතං, කරනලද කමීය; කුප්පති, කොප්ප වේ.

2607 පරිවාසාදි කමෙමපි, පිරිවෙස් ආදිකමීයෙහි ද; (ආදි ශබ්දයෙන් මූලාය පටිකස්සනාදීන්ගේ ග්‍රහණයයි) තනුඨං, එහි පිරිවෙස් ආදියෙහි පිහිටියහ; ගණ පුරකං කඛ්ඛා පන, ගණ පුරක කොට වනාහි; කරොනනානං, කමීය කරන්තවුන්ට; තථා, එසේ දුක්ඛට වේ; කරනලද කමීය ද කොප්ප වේ. සෙසනනු, පිරිවෙස් ආදියෙන් අන්‍ය උපොසථාදි කමී වනාහි; වට්ඨති, පිරිවෙස් ආදියෙහි සිටියවුන් ගණපුරක කොට කරන්ට වටී.

උපොසථකබ්බකකතාං, එනම් කතාවයි.

2608 පුරිමා වා, පුරිමය හෝ; පච්ඡිමා වානි, පච්ඡිමය හෝ යි; දුච්චෙ වස්සපනාසිකා, වස්සපගමනවයෙක් කියන ලදහ; උපගච්ඡතා, එළඹෙත් නනු විසිත්; ආලයො වා, සෙනස්තක් ඇති කල්හි මෙහි වස් වසම් යි, විතොත්පාද මාත්‍රයෙක්හෝ; චච්චෙදෙ වා, සෙනස්තක් ඇති කල්හි මේ වෙහෙර මේ තුන්මස වස් එළඹෙමි'යි වාගෙහදය හෝ; කන්තබ්බො, කට යුත්තේය.

2609 ජානං, දන්තේ; වස්ස පගමනං, වස් එළඹීම, අනුපගච්ඡතොපි වා, නො එළඹෙන්නාහට හෝ; තෙමාසං, පෙර තුන් මස පසු තුන්මස හෝ, අච්ඡිකා, නො වැස; චරනනසංපි වා, සැරි සරන්නාහට ද හෝ; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

- 2610 රුක්ඛස්ස සුසිරෙ ඡතෙන-වාට්ඨවකුට්ඨ වා,
අපෙකාකාසෙපි වා වස්සං-උපගනතුං න වට්ඨති.
- 2611 වස්සවෙජ්ඣෙ අනාපතති-අනතරායො සචෙ සියා,
ඡතන වස්සස්ස භික්ඛුස්ස-වාරිතාව පචාරණා.
- 2612 මාතාපිතුන්තං පන දස්සනන්තං
පඤ්චනනමන්තං සහධමමිකාතං
දද්ධං ගිලානං තදුපඨකානං
භතතාදි නෙසං පටිසෙසනන්තං.
- 2613 තථා'නභිරතීං ගනතො - චූපකාසෙස්සච්චතිතං,
දිට්ඨිං වා තස්ස කුකකුච්චං-විනොදෙස්සාමහනති වා.
- 2614 එවං සත්තාහකිච්චෙන-භික්ඛුනා විනයඤ්ඤානා,
අපෙසිනෙපි ගනනබ්බං-පගෙව පභිතෙ පන.

2610 රුක්ඛස්ස සුසිරෙ වා, ශුචි රුක් සිදුරෙහි හෝ; (රුක්ඛස්ස සුසිරෙ'යි මෙයින් වානේෂ්ඨදෙශවිටපය ද සිදුහු කරන ලදී. හේ ද ශුචි වාස්සයෙහි නො වේ.) ඡතෙන වා, ඡත්‍රයෙහි හෝ; වාට්ඨවකුට්ඨ වා, සැලි කුණ්පකිලි මේ දෙකෙහි හෝ; (කුණ්පකිලිය නම් මිනි දවා ඇටහළු පිණිස කළ කිලියයි.) අපෙකාකාසෙපි වා, අබ වෙසෙහි හෝ; වස්සං උප ගනතුං, වස් එළඹෙත්ට, න වට්ඨති, නො වේ.

2611 සචෙ අනතරායො සියා, රාජානතරාය ආදී අනතරායයෙක් වේද; වස්සවෙජ්ඣෙ, වස්සවෙජ්ඣෙයෙහි; අනාපතති, ආපතති නො වේ; ඡතන වස්සස්ස භික්ඛුස්ස, සුන් වස් ඇති භික්ෂූහට, පචාරණා, පවුරුණ නොමේ; වාරිතාව, වලක්වන ලදු ම.

කියානෙවු කල්හිත් යන්ට අනුදත්තය දක්වන්ට “මාතාපිතුන්තං” යි ආදී කියේ.

2612, 2613, 2614 මාතා පිතුන්තං පන දස්සනන්තං වා, මවු පියන්ගේ දැකීම පිණිස හෝ; පඤ්චනනං සහධමමිකාතං දස්සනන්තං වා, පස් සහ දූමියන්ගේ දැකීම පිණිස හෝ; නෙසං අන්තෙ වා, ඔවුන්ගේ වැඩක් ඇති කල්හි හෝ; නෙසං, ඔවුන්ගේ අතර; ගිලානං දද්ධං වා, ගිලනෙකු දක්නට හෝ; තදුපඨකානං භතතාදි පරියෙසනන්තං වා, ඔවුන්ගේ උපස්ථායක යන්ට බත් ආදිය සෙවීම පිණිස හෝ; (ආදී ශබ්දයෙන් බෙහෙත් ආදිය සෙවීම ගෘහිතයි.) තථා, එසේ, අතං ගනතො, මම නොස්; අනභිරතීං චූපකා සෙස්සාමිතිවා, උකටලිය හරිමි යි හෝ; උඩතං, ඔවුන්ට උපන්නෙවු; දිට්ඨිංවා, දෘෂ්ටිය හෝ; තස්ස, ඔහුගේ, කුකකුච්චං වා, කුකුස හෝ; විනොදෙස්සා මිතිවා, දුරු කරන්නෙමි'යි හෝ (මෙහි වා ශබ්දයෙන් ගරු ඇවැත් පාමිණි භික්ෂූන්ගේ පිරිවෙස් මාතත් ආදියට උත්සාහ කරන්නෙමි'යි හෝ ගණ පුරක වන්නෙමි'යි හෝ අනුසාවතා කරන්නෙමි යි හෝ යායුතුයයි ආදී කී නය සම්පාතිතයි.)

එවං, මෙසේ; සත්තාහකිච්චෙන, සත්තාහකාතයෙන්; විනයඤ්ඤානා භික්ඛුනා, විනය දත් භික්ෂුව විසින්; අපෙසිනෙපි, කියා නෙවු කල්හිද; ගනනබ්බං, යා යුත්තේය; පභිතෙ පන, කියා එවු කල්හි වනාහි; පගෙව, කියනුම කිම ?

මේ පෙළින් මුත් රාත්‍රි වෙජ්ඣෙ විනිශ්චයයි-අජීකථාගත රාත්‍රිවෙජ්ඣෙ විනිශ්චය දක්වන්ට “වස්සං උපගතෙනෙතන්තං” යි ආදීකියේ.

- 2615 වසං උපගතෙනෙත්ථ-අනිමනනිත හික්ඛුනා,
ධම්මස්ස සචන්ද්‍රාය-ගනතුං පන න වට්ඨති.
- 2616 අසුකං නාම දිවසං-සනතිපාතො හවිස්සති,
ඉච්චෙවං කතිකා පුබ්බං-කතා චෙ පන වට්ඨති.
- 2617 ධොවිස්සාමි රජ්ජ්ජාමි-භණ්ඩකනනි න වට්ඨති,
සචාචිජ්ජපජ්ජායා-පතිනනනි ච වට්ඨති.
- 2618 උදෙදසාදිත මන්දාය-ගනතුං තෙව ච වට්ඨති,
ගරුතං දස්සනන්දාය-ගනතුං ලහති පුග්ගලො.
- 2619 සචෙ ආචරියො අජ්ජ-මා ගච්ඡාතිති භාසති,
රතනිචේජ්ජෙ අනාපනති-හොතිති පරිදිපිතා.

2615 එත්ථ, මේ සඤ්ඤා කෘතියාධිකාරයෙහි මේ පාළිමුක්ඛ විනිශ්චය දකුණත්තේය; වසං උපගතො, වස් එළඹී; අනිමනනිතහික්ඛුනා; නිලනාමය නොකරන ලද හික්ඛු වෙයි; ධම්මස්ස සචන්ද්‍රාය, ධර්ම ශ්‍රවණය පිණිස; ගනතුං පන, යන්ට වනාහි, න වට්ඨති, නො වටී.

අසුකං නාම දිවසං'යි ආදීන් නිලනාමාකාර කියා.

2616 පුබ්බං, පළමුතොට; අසුකං නාම දිවසං, අසවල් නම් දවස, සන්තිපාතො හවිස්සති, රැස්වන්නේයයි; ඉච්චෙවං, චෙස්; කතිකා පන චෙ කතා, කතිකා කරන ලද්ද නම්; වට්ඨති, සඤ්ඤාකෘතියෙන් යන්ට වටී.

2617 භණ්ඩකං, තමාව්වර භාණ්ඩය; ධොවිස්සාමි, ධොවනය කරන්නෙමි, රජ්ජ්ජාමිති, රදන්කරන්නෙමි'යි; න වට්ඨති, සඤ්ඤා කෘතියෙන් යන්ට නො වටී; සචෙ, ඉදින්; ආචරියඋපජ්ජායා, ආචාර්ය උපාධියායෙන්; පතිනනනි ච, යවත් ද; වට්ඨති, වටී.

2618 උදෙදසාදිතං අන්දාය, උදෙස් ආදිය පිණිස; (ආදි ශබ්දයෙන් පරිපුර්ණ ග්‍රාහිතයි) ගනතුං, යන්ට; තෙව ච වට්ඨති, නො ම වටී; පුග්ගලො, හික්ඛුතෙමි; ගරුතං දස්සනන්දාය, නොහිලන් වුවද ආචාර්ය උපාධියායෙන් දක්නා පිණිස; ගනතුං ලහති, යන්ට ලැබේ.

2619 සචෙ, ඉදින්; ආචාරියො, ආචාර්යතෙම (ආචාරියො'යි නිදර්ශන මාත්‍රයෙකි. උපාධියායෙන් වනන්ස් ද එයින් කීර්තිය.) අජ්ජ, අද; මා ගච්ඡාතිති, නොයවයි; භාසති, කියා ද; රතනිචේජ්ජෙ, රාත්‍රිචේජ්ජෙයෙහි; (වස්සචේජ්ජෙ නිමිති) අනාපනති හොතිති, සඤ්ඤානාතික්‍රමණයෙහිද අනාපනති වෙයි; පරිදිපිතා, දක්වන ලද්ද; වස්සචේජ්ජෙ චෙ ම.

2620 යසස කසසච්ඡිකායං-උපසාකකුලයං වා,
ගච්ඡන්තො දසසනන්තො-රතනිචේතදො ව දුක්ඛං.

2621 ආගමිකාමි අපේතං-ගන්තො, ගාමකානි ව,
සචෙ පාපුණිකං ගච්ඡං-න සකෙකානෙව චට්ඨති.

2622 චජේ සසච්ඡි නාවායං-නිසු සානෙසු භික්ඛුනො,
වසසචේතදො අනාපනති-පචාරෙතුඤ්ච චට්ඨති.

2623 සති පච්චයවෙකලො-සරීරාචාසුතාය වා,
එසෙව අනතරායොති-වසස ඡේතාපි පකකම.

2620 යසස කසසච්ඡිකායං දසසනන්තො වා, යම් කිසි නැයෙකු දක්නා පිණිස ගෝ; උපසාකකුලයං දසසනන්තො වා, උපසායක කුලයක් දක්නා පිණිස ගෝ; ගච්ඡන්තො, යන්නාහ; රතනිචේතදො ව, රාත්‍රිචේතදො ද; දුක්ඛං ඤච, දුක්ඛං ද වේ.

(ගච්ඡන්තො දසසනන්තො ය යි මෙයින් මවු පියන් කෙරෙන් සෙසු නැයන් විසින් මම ගිලන්ය, සමාමින් වගන්සේලාගේ ඊම කැමැත්තෙන්'යි ද උපසායක කුලයන් විසින් දන් දෙමින, දනම් අසමින, දෘෂ්ටය කැමැත්තෙන් යයි මෙසේ කළමනා දක්වා දුන්නන් එවූ කල්හි ද සප්තාහකාරායෙන් යන්නාහ රාත්‍රිචේතදො ද දුක්ඛං ද නො වේ යි දක්වන ලදි.)

26.1 අහං, මම; ගාමකං ගන්තො, ගමට ගොස්; අපේතං, අදම, ආගමිකාමිති ව, එන්නෙමි යි ගොස්; අනව්චං, එන්නේ; සචෙ පාපුණිකං, න සකෙකානි එව, ඉදින් පැමිණෙන්නට නොගැනී වේද; චට්ඨති, වටී; වසස චේතදො ද රාත්‍රිචේතදොයෙහි දුක්ඛං ද නොවේ.

2622 චජේපි, ගොපලන් වසන තැන්හි ද; සසච්ඡි, ජඞ්ඝසකට ජන සමූහයා වසන තැන්හි ද; නාවායමපි; නැවෙහිදැයි; නිසු සානෙසු, තුන් තැන්හි; භික්ඛුනො, භික්ඛුහට; වසසචේතදො, රාත්‍රිචේතදොයෙන් වන වස් සිද්ධිමෙහි; අනාපනති, ඔවුන් හා සමග යන කල්හි ආපනති නො වේ; පචාරෙතුඤ්ච, පවරන්ට ද; චට්ඨති, වටී.

2623 පච්චය වෙකලො සති වා, පිණ්ඩපාතාදි ප්‍රත්‍යය උභ්‍යන්ධයක් ඇති කල්හි ගෝ; සරීරාචාසුතාය වා, ශරීර අචාසුතක් ගෙවන් ආබාධයක් ඇති කල්හි ගෝ; එසො එව අනතරායොති, මෙම අනතරාය යයි; වසස ඡේතාපි, වස් සිද්ධි ද; පකකමෙ, යන්නේය; ඡේතාපි'යි අපි ශබ්දයෙන් සප්තාහ කරණයෙන් ද යන්ට වටී යි දක්වා.

2624 යෙන කෙනනනරායෙන—වස්සං නොපගතො හි යො,
දුතියා උපගන්නබ්බා—ඡින්න වස්සෙන වා පන.

2625 වස්සං අනුපගන්නා වා—තදහෙව ව ගච්ඡති,
බහිබ්බා එව සත්තාහං—උපගන්නාපි වා පන.

2626 විනිනාමෙති වෙ නස්ස—පුරිමාපි න විජ්ජති,
පටිස්සවෙ ව හික්ඛස්ස—හොති ආපනති දුක්ඛං.

2627 වස්සං පනුපගන්නා ව—නුඝපෙක්ඛා පතාරුණං,
ගච්ඡතො පන සත්තාහං—කරණෙනෙව හික්ඛන්තො.

2624 යො හි, යම්නික්ඛවත්තෙම; යෙන කෙනනනරායෙන, යම්නික්ඛ අනනරායයකින්; වස්සං න උපගතො, වස් තො ඵලබ්බියේ ද ඔහු විසින් ද ඡින්න වස්සෙන වා පන, සුත්තස් අත්තනු විසින් ද, දුතියා, පසු වස ගෙවත් දෙවැනි වස, උපගන්නබ්බා, ඵලබ්බිය සුත්තිය.

2625 වස්සං අනුපගන්නා ව, වස්තො ඵලබ්බිය; තදහෙව ව ගච්ඡති, එදවස් ම යේ ද, උපගන්නාපි වා පන, ඵලබ්බිය හෝ; සත්තාහං, සත් දවස; බහිබ්බා එව, පිටම;

2626 විනිනාමෙති වෙ, ඉක්මවා ද; නස්ස හික්ඛස්ස, ඒ හික්ඛගට; පුරිමාපි න විජ්ජති, පෙරවස ද නැත්තේය; පටිස්සවෙව, මෙහි වස්විසුට මැනව සි කි කල්හි යහපතැයි ප්‍රතිශ්‍රවණය නිමිති ගෙවත් එසේ කොට දෙවනු වැරදවීමෙහි; ආපනති දුක්ඛංහොති; දුක්ඛොපනති වේ.

2627 වස්සං උපගන්නා ව පන, වස් ඵලබ්බිය ද වතාහි; අරුණං න උඝපෙක්ඛා පන, අරුණෙනො නන; සත්තාහං කරණෙනෙව, සප්තාහ කරණයෙන් ම; ගච්ඡතො පන හික්ඛන්තො, යන්නා වූ හික්ඛගට ද;

**2629. අනෙකාගේ ව සහනය - නිවහනනායක තැනැත්තා,
අනාපතනී හි කොටස - වසරා බිහි ගවේශන.**

2629. අනෙකා ගේ ව සහනය, සත් දවස තුළ ම; නිවහනනා
ක තැනැත්තා, නවතන එ හිසුන ව ද; අනාපතනී හි, අනාපතනී වේ;
වසරා බිහි ගවේශන, දෙතුන් දිනක් වැස පිටත යන්නාට; කොටස,
සියලු කවරේ ද?

මෙහි අනෙකා ගේ ව සහනය නිවහනනායක තැනැත්තා, සි
සියලු දවස් සියක් පිටත ඉක්මවා සත්වන දිනයෙහි අරුණට පළමුව
උපවාර සීමාවට ප්‍රමුඛ ව අරුණ නංවා දෙවන දවසෙහි සහනය
පිටත ය යනු යයි අහිප්‍රා යයි.

කිසිවෙක් සත්වන දිනයෙහි අවුත් අරුණයාපනය නො කොට එදවස්
දිවස භාගයෙකින්ත් යන්ට වටී යි කියෙත්. එ කීම නො ගත යුතුයි.
අරුණයා උදාපෙතබෙබා යි කී හෙයින්. සත්දවසෙහි එහි අරුණ
යාපනය ම සඳහා පාලියෙහි ම “සහනය සන්නිවහන කාලබෙබා”යි
කියන ලදී. අරුණයාපනය නො කොට යන්නේ ද උපවාරය තුළ
අප්‍රමුඛ ව පිටත සහනය ඉකුම් වන්නේ ද? සත්වස් ම වේ හේ පිට-
තම අරුණයාපනය කළ හෙයින්.

අතින් ප්‍රකාරයකින් වුව ‘අරුණයා උදාපෙතබෙබා’යි වදාළ වචනය
නිරවක වේ. අතින් තත්තිද අරුණයාපනය ම කියන ලදී. වස් එළඹු
නාට එදවස් අරුණයාපනය නො කොට සහනයකරණයෙන් යන
යම් වචනයක් වනාහි අත ද එ වචනය වස් එළඹුනු කාලය පටන් යම්
කිසි කලෙකින් කරුණක් ඇති කල්හි ගමනය අනුගත හෙයින් යුතුය.
සහනයවාරයෙන් ආවහුගේ අරුණයාපනය නො කොට එදවස් ම
ගමනය යුතු නො වේ. කවර හෙයින් ද,

‘අරුණයා උදාපෙතබෙබා’ කී හෙයින් ම ය. යම්සේ හෝ ‘සහනය
අනාගතය පවාරණය සකරණියො පකකමනි ආගවේශය වා සො
හිකබවෙ හිකබු න වා ආගවේශය’ යි පස්විම සහනයෙහි අනාගමනය
අනුදත්තෙහිද අත්‍ය සහනයෙන් එසේ අනාගමනය නොවටී ද,

එසේ ප්‍රථම සහනයෙහි අරුණයාපනය නො කොට ගමන අනුගත
කල්හිද එයින් අත්‍ය සහනයෙන් උපවාරයට ආවහුගේ අරුණයාප
නය නො කොට ගමන නො වටී යයි ම මෙහි නිෂ්චයට යා යුතුයි.

2629. චෛත්‍යාමිධ චස්සනති - ආලයො යදි විජ්ජති,
නොපෙත 'සනියා චස්සං - තෙන සෙනාසනං පන.
2630. ගතිතං සුගතිතං හොති - ජිනන චස්සො න හොති සො,
ලාභෙව පචාරෙත්තුං - න දෙසො කොචි විජ්ජති.
2631. ඉමස්මිං විහාරෙ තෙ මාසං - ඉමං චස්සං උපෙමිති,
නිච්ඡාදිතෙව නික්ඛන්තුං - චස්සං උපගතො සියා.
2632. ආදිනතු නවමිං කඛා-ගන්තුං චට්ඨති හික්ඛන්තො.
ආගච්ඡතු ච පච්ඡා සො - මා වා දෙසො න විජ්ජති.

වස්සපනාසිකකබ්බකකපා.

2629. ඉධ චස්සං චෛත්‍යාමිති, මෙහි වස් වස්ත්තෙමි'යි ආලයා යදි විජ්ජති, ආලය ඉදින් වේ ද; අසනියා, නො සිතියෙන්; චස්සං න උපෙති, ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං චස්සං උපෙමි'යි වාග්‍යෙදයෙන් වස් නො ඵලබ්ධි ද; තෙන, ඒ හික්ඛව විසින්; සෙනාසනං පන, සෙනස්ත වනාහි;

2630. ගතිතං, ගන්නා ලද ද; සුගතිතං හොති, සුගාතිත වේ; සො, හෙතෙම, ජිනන චස්සො න හොති, සුන්වස් නො වේ; පචාරෙත්තුං, පවරන්ට; ලාභති ඵව, ලැබේ මි; කොචි දෙසො, නවිජ්ජති, කිසි දෙසෙක් නො වේ.

2631. ඉමස්මිං විහාරෙ, මේ වෙහෙර; ඉමං තෙමාසං චස්සං උපෙමි'ති, මේ තුන්මස වස් ඵලබ්ධි මි; නික්ඛන්තුං, තුන්වරක්; නිච්ඡාදිතෙව, නිශ්චාරණය කළ කල්හි මි; චස්සං උපගතො සියා, වස් ඵලබ්ධියේ වේ.

නිච්ඡාදිතෙව නික්ඛන්තුං'යි මේ උතකාෂට වශයෙන් ම කියේය.

තවමිය පටන් යන්ට වරි එන්නේ හෝ නො එන්නේ හෝ අනාපනති යයි අච්ඡි කපා තය දක්වන්ට "ආදිනතු නවමිං කඛා'යි ආදි කියේ.

2632. තවමිනතු ආදිං කඛා, තවමිය ආදි කොට හෙවත් තව වක පටන්; හික්ඛන්තො, හික්ඛනට; ගන්තුං චට්ඨති, සභාග කරණයෙන් යන්ට වරි; සො ව, හෙතෙමේ ද; පච්ඡා, පසු; ආගච්ඡතු, ඒවා හෝ; මා වා ගච්ඡතු, නො ඒවා හෝ; දෙසො න විජ්ජති, දෙසෙක් නැත්තේය.

මෙයින් පචාරණ දිනෙහි ද එන්ට නො හැකි නැතට යන්නහු විසින් සභාගකරණයෙන් විනා යන්ට නො වරි යි දක්වා පචාරණ කළ කල් හිදු පචාරණ දින සමබ්බ අරුණ තුළ සභාගකරණයෙන් විනා ගිය හොත් සුන් වස් වෙයි.

වස්සපනාසිකකබ්බකකපා, එනම් කපා වයි.

2633. වාතුද්දසී පඤ්චදසී - සාමග්ගී ව පවාරණා,
තෙ වාචී චෙ'කචාචී ව - සඬෙස ව ගණපුග්ගලෙ.
2634. එතා පන මුනිඤ්ඤන - චූතතා නව පවාරණා,
තිණ් කම්මානි මුඤ්චිට්ඨා - අනෙතනෙව පවාරණෙ.
2635. පුබ්බකිව්වං සමාපෙට්ඨා - පනතකලෙල සමානිතෙ,
ඤ්ඤානිං ධිපෙට්ඨා සඬෙසන - කතනබ්බා හි පවාරණා.
2636. පවාරණෙනෙසු ථෙරෙසු - නිසීදෙය්‍ය නවො පන,
සයං යාව පවාරෙය්‍ය - තාව උකකුට්ඨං හි සො.

2633. වාතුද්දසී පවාරණා ව, වාතුද්දි පටුරුණ ද; පඤ්චදසී පවාරණා ව, පඤ්ඤාදසී පටුරුණ ද; සාමග්ගී පවාරණා ව, උපොසථකබ්බකයෙහි කී සචරුප සමගි පටුරුණ ද; තෙවාවි පවාරණා ව, සුණාතුමෙ හනෙතා පෙට්ඨා තෙ වාචිකං පවාරෙය්‍ය'යි යනාදීන් කී තෙවාවික පටුරුණ ද වෙවාවි පවාරණා ව, සුණාතු මෙ හනෙතා පෙට්ඨා වෙවාවිකං පවා, රෙය්‍ය'යි යනාදීන් කී වෙවාවි පටුරුණ ද; එකවාවි පවාරණා ව, සුණාතු පෙට්ඨා එකවාවිකං පවාරෙය්‍ය'යි යනාදීන් කී එකවාවි පටුරුණ ද, සඬෙස පවාරණා ව, සඬෙස පවාරණෙය ද; ගණෙ පවාරණා ව, ගණපටුරුණ ද, පුග්ගලෙ පවාරණා ව පුග්ගල් පටුරුණ දයි -

2634. එතා නව පවාරණා පන, මේ නව පටුරුණ වතාහි; මුනිඤ්ඤන, මුනිඤ්ඤයන් විසින්; චූතතා, කියන ලද්දහුය. තිණ් කම්මානි මුඤ්චිට්ඨා අධිමෙමන වග්ගං යනාදීන් කී නො කටයුතු හුන් කමිමයන් ද හැර; අනෙතනෙව, සහර වැනි කෙළවර පවාරණ කමිමයෙන් ම; පවාරණෙ, පවරන්නේය.

2635. පුබ්බකිව්වං සමාපෙට්ඨා, සමපජ්ජනී පදිපො ව, යනාදීන් කී නවවිධ පූර්ණාකාර නිමවා; පනත කලෙල සමානිතෙ, පවාරණා යාවතිකාව ගිකඬු යනාදීන් කී වතුර්විධ ප්‍රාණානාලාභන සමොධානය වූ කල්හි හෙවත් පරිසමාපිත වූ කල්හි; ඤ්ඤානිං ධිපෙට්ඨා, සුණාතු මෙ හනෙතා සඬෙසා අජ්ජ පවාරණා පෙට්ඨා සඬෙසා පවාරෙය්‍ය සුණාතු පෙට්ඨා තෙවාවිකං පවාරෙය්‍ය සුණාතු පෙට්ඨා වෙවාවිකං පවාරෙය්‍ය සුණාතු පෙට්ඨා එක වාවිකං පවාරෙය්‍ය, සමාන වසීකං පවාරෙය්‍ය යනාදීන් කී නයින් ඤ්ඤානි තබා; සඬෙසන, සඬෙසයා විසින්; පවාරණා, තෙරහු සඬෙසං ආවුසො පටිකරිසාමි'යි නවකහු සඬෙසං හනෙතා පටිකරිසාමි'යි ද දුතියමපි තතියමපි'යි යොදා කරන පටුරුණ නොමේ; කතනබ්බා හි, කටයුන්නි ම ය.

2636. ථෙරෙසු පවාරණෙනෙසු, තෙරුන් පවරණ කල්හි; යො නවො පන සො, යම් නවක ගිකඬුවක් වේ ද හෙ තෙමේ වතාහි; සයං යාව පවාරෙය්‍ය, තෙමේ යම්හාක් පවරා ද; තාව, ඒ හාත්; උකකුට්ඨං නිසීදෙය්‍ය, උක්කුට්ඨකයෙන් හින්දේය.

2637. ඤනනිං චක්ඛා පචාරෙය්‍යං- චන්තාරො වා නයොපි වා,
පුබ්බකිච්චං සමාපෙක්ඛා- එකාවාසෙ චසනති වෙ.

2638. අඤ්ඤමඤ්ඤං පචාරෙය්‍යං- විනා ඤනනිං දුච්ඡන්තා,
අභිථෙඨය්‍ය පනෙකොපි-සෙසා සංඝපචාරණා.

2639 පචාරිතෙ ච සංඝස්මිං-කරෙය්‍ය'නාගතො පන,
අවුජ්ඣො ඡින්නවගෙසා වා-පාරිසුඛි උපොසථං.

2637 චන්තාරො වා, සකරකමක් හෝ; නයො පි වා, තුන්තමක් ද හෝ; එකාවාසෙ චසනනති වෙ, එක සීමාවක වසන් නම්; පුබ්බකිච්චං සමාපෙක්ඛා, පුළුකාන්ත නිවැසි; ඤනනිං චක්ඛා, සුඤ්ඤා මෙ භනෙන ආයස්මිනො, අජ්ජ පචාරණා... යද්ධමයානනානං පත්තකලං මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං පචාරෙය්‍යම, යි සතරනම ඇති තන්හි ද; සුඤ්ඤා මෙ ආයස්මිනො... පෙ... පචාරෙය්‍යම' යි තුන්තම ඇති තන්හි ද පණණරසි' යි හෝ වාතුද්දසි' යි හෝ අජ්ජ පචාරණා යි විසුතු තැන යොදා ඤනනි කියා; පචාරෙය්‍යං, සථවිර උත්තරාසඛගය එකාංස කොට උකහුටිකයෙන් හිඳ;

අහං ආවුසො ආයස්මිනො පචාරෙමි, දිඤ්ඤා වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදනතු මං ආයස්මිනො අනුකම්පං උපාදය පස්සනො පටිකරිස්සාමි. දුතියමපි... පෙ... තතියමපි අහං ආවුසො ආයස්මිනො... පෙ... පටිකරිස්සාමි, යි ද, නවක ද, අහං භනෙත... පෙ... පටිකරිස්සාමි යනාදින් කියා තුන් තමට ද... සුඤ්ඤා මෙ අවුසො ආයස්මිනො' යි තෙරද-සුතනතු මෙ භනෙන ආයස්මිනො යනාදින් නවක ද දෙනමට පැවරිම් වශයෙන් පවරන්තාහුය.

2638 දුච්ඡන්තා, හිඤ්ඤා දෙදෙන, ඤනනිං විනා, ඤනනිය තැනිව; අඤ්ඤමඤ්ඤං, උනුනුන්; පචාරෙය්‍යං, තෙරහු විසින් අහං ආවුසො ආයස්මිනො පචාරෙමි, දිඤ්ඤා වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදනු මං ආයස්මි අනුකම්පං උපාදය පස්සනො පටිකරිස්සාමි. දුතියමපි-තතියමපි-ආවුසො ආයස්මිනො පචාරෙමි... පෙ... වදනු මං ආයස්මි අනුකම්පං උපාදය පස්සනො පටිකරිස්සාමි-නවක හිඤ්ඤා විසින් අහං භනෙන ආයස්මිනො පචාරෙමි. ... පෙ... පටිකරිස්සාමි ... දුතියමපි... තතියමපි භනෙන ආයස්මිනො... පෙ... පටිකරිස්සාමි' යි ද පවරන්තාහුය. එකොපි පන, එක් හිඤ්ඤාතෙමේ ද වනාහි; අභිථෙඨය්‍ය අජ්ජ මෙ පචාරණා පණණරසි යි හෝ වාතුද්දසි යි හෝ අභිථාමි යි ඉටන්තේය; සෙසා සංඝපචාරණා, පස්තම විසින් හෝ වැඩියක් විසින් හෝ කටයුතු සෙස්ස සංඝ පචාරණයෝහ.

2639 සංඝස්මිං පචාරිතෙ ව, ප්‍රථම පචාරණයෙහි සංඝයා පැවරූ කල්හි, නාගතො වා පන, පෙරවස් නො එළඹියේ හෝ; අවුජ්ඣො වා, පසුවස් එළඹි නොතිමියේ හෝ; ඡින්න වගෙසා වා, සුන්වස් ඇතියේ හෝ; පාරිසුඛි. උපොසථං, පිරිසිදු පොහොය; කරෙය්‍ය, ඔවුන්ගේ සම්පයෙහි කරන්තේය.

- 2640 පඤ්ච යසම් පනාවාසෙ-වනනරො වා තසොපි වා,
එකෙකස්ස හරිත්වාන - සමණා තෙ පවාරණං.
- 2641 අඤ්ඤමඤ්ඤං පවාරෙන්නි-සවෙ ආපනති දුක්ඛං,
සෙසං උපොසථෙ චුත්ත - නයෙනිධි නයෙ බුධො.
- 2642 පාරිසුඛිපපදනෙන - සමපාදෙනතනනො සුචිං,
ඡන්දනෙන සංඝස්ස - සබ්බං සාධෙතිනතනනො.
- 2643 තස්මා පන උභින්නමපි - කිවච්ඡිධත්ථමෙවිධි,
පාරිසුඛිපි දුතබ්බා - ඡන්දං දෙනෙනන භික්ඛුනා.

2640. යසම් ආවාසෙ පන, යම් ආවාසයෙක්හි වතාහි; පඤ්ච වා, පස් තමක් හෝ; වනනාරො වා, සතර තමක් හෝ; තසො පිවා, තුන් තමක් හෝ; සමණා; ශ්‍රමණයෝ වෙසෙත්ද; තෙ, ඒ භික්ෂුහු; එකෙකස්ස, එක් එක් තමකගේ; පවාරණං හරිත්වා, පවුරුණ ගෙනවුත් -

2641. සවෙ, ඉදින්; අඤ්ඤමඤ්ඤං පවාරෙන්නි, උනුනුත් පවරන්ද; ආපනති දුක්ඛං, දුක්ඛං පතති වේ; සෙසං, සෙසු අධර්මයෙන් වහී යයි යනාදි විනිශ්චය; උපොසථෙ චුත්තනතයෙන, උපොසථ විනිශ්චයෙහි කී නසින්; ඉධ, මේ පවාරණාධිකාරයෙහි; බුධො, විනය ධර තෙමේ; තයෙ, දන්නේය.

2642. පාරිසුඛිපපදනෙන, පාරිශුඬිය දීමෙන්; අතනනො සුචිං, තමා උපොසථශුඬිය; සමපාදෙති, සාධා; ඡන්දනෙන, ඡන්දය දීමෙන්; සංඝස්ස, සංඝයාගේ; සබ්බං, පෞෂ්ඨාදි සියල්ල; සාධෙති, නිපදවා; න අතන නො, තමා ශුඬිය නො ම සාධා -

2643. තස්මා පන, යම්හෙයකින් තමා සුඬිය නො සාධා ද එහෙයින්; උභින්නමපි, තමාගේ ද සංඝයාගේ ද යන දෙදෙනාගේ; කිවච්ඡිධත්ථමෙව, පෞෂ්ඨාදි කාන්‍ය සිඬිය පිණිස ම; ඉධ, මේ පෞෂ්ඨ කමාධිකාරයෙහි; ඡන්දං දෙනෙනන භික්ඛුනා, ඡන්දය දෙන භික්ෂුව විසින්; පාරිසුඛිමපි, පාරිශුඬිය ද; (අපි ශබ්දයෙන් පවාරණය ගැහිතයි) දුතබ්බා, දිය යුත්තිය.

ඡන්දපාරිශුඬි පවාරණ දෙන්නහු විසින් ඉදින් සාපනතික වේ ද; ඇවැත්දෙසා උත්තරාසංඝය එකාංශකොට උකකුට්ඨයෙන් හිඳ ඇදිලි බැඳගෙන ඡන්දදිය ගෙනයන භික්ෂුව ඡන්දං දමම් ඡන්දං මෙ හර ඡන්ද මෙ ආරොවෙති'යි ද -

පාරිසුඬිං දමම් පාරිසුඬිං මෙ හර පාරිසුඬිං මෙ ආරොවෙති'යිද පවාරණං දමම් පවාරණං මෙ හර මමත්ථාය පවාරෙති යි ද කිය යුත්තේය.

- 2644 ඡන්දෙකෙන ඛුනනමපි-භාතබ්බො පාරිසුඛිපි,
පරමපරාහටො ඡන්දො-න ගවජනි විසුඛියා.
2645. ඡන්දං වා පාරිසුඛිං වා - ගහෙයා වා පචාරණං,
සාමණේරුදිභාවං වා - පටිත්තෙය්‍ය භාරකො.
2646. සචෙ සො සඤ්ඤාමප්පඤ්ඤා - විබ්භමෙය්‍ය මරෙය්‍ය වා,
නාහටඤ්ඤවච නං සබ්බං - පඤ්ඤාචෙවං සියා හටං.
2647. සඤ්ඤං පඤ්ඤා පමනෙතා වා - සුනෙතා වා බිත්තචිත්තකො,
නාගෙවෙති අනාපනති - හොති සඤ්ඤවච උක්කටං.

2644. එකෙන, එකනම විසින්; ඛුනනමපි, බොහෝ භික්ෂූන්ගේ ද; ඡන්දො, ඡන්දය නෙම; භාතබ්බො, ගෙන ආයුත්තේය; පාරිසුඛිපි, පාරිසුඛියද; අපි, පවුරුණද ගෙන ආ යුත්තිය; පරමපරාහටො ඡන්දො, යම්සේ දම ප්‍රථම වලයම තුන්වැනි වලල්ලට නො පැමිණේද එවැනි ඡන්දය ගෙනෙන භික්ෂුව අතින් අතික් භික්ෂුවක් විසින් ගන්නා ලද ඡන්දයයි කියන ලද පරමපරායෙන් ගෙනෙන ලද ඡන්දය නෙම; විසුඛියා න ගවජනි, නිරවද්‍ය භාවයට නො පැමිණේ; පාරිසුඛි පචාරණ හරණයක් මෙසේයි.

2645, 2646. ඡන්දං වා, ඡන්දය හෝ; පාරිසුඛිං වා, පාරිසුඛිය හෝ; පචාරණං වා; පචාරණය හෝ; ගහෙයා, ගෙන; භාරකො, ගෙනෙන්නේ; සඤ්ඤං අප්පඤ්ඤා, සඤ්ඤාගේ අත් පසට නො පැමිණ; සචෙ, ඉදින්; සො, නෙතෙම; සාමණේරුදි භාවං පටිත්තෙය්‍ය වා, වූම හෝ; එකෙණෙහි පිහිටීමෙන් හෝ සාමණේරුදි භාවයක් පිළිදන්වා හෝ; (ආදි ශබ්දයෙන් අනන්ත වස්තුවට පැමිණියහු ගාහිතයි) විබ්භමෙය්‍ය වා, හිතවේ හෝ, මරෙය්‍ය වා, මියේ හෝ; නං සබ්බං, ඒ සියලු ඡන්දදිභාවය; නාහටං එව ව, නො ගෙනෙන ලද්දේම වේ; වෙ, ඉදින්; සඤ්ඤං පඤ්ඤා, සඤ්ඤාගේ අත් පසට පැමිණ; එවං සියා, මෙසේ වී නම්; හටං, ගෙනෙන ලද්දේ ම වේ.

2647. සඤ්ඤං පඤ්ඤා, සඤ්ඤාගේ අත් පසට පැමිණ; පමනෙතා වා, මුළුවට පැමිණියේ හෝ; සුනෙතා වා, හිදෙපගන වූයේ හෝ; බිත්ත චිත්තකොවා, යක්ෂාදින් විසින් වික්ෂෙපයට පමුණන ලද සිත් ඇත්තේ හෝ; නාගෙවෙති, ඡන්දය ගෙනා බව එක් භික්ෂුවකටත් ආරොචනය නොකරුද; අනාපනති, ආපනති නොවේ; සඤ්ඤවච, සිතා දන්නේ අනාදරව; නාගෙවෙති, ආරොචනය නොකරුද; උක්කටං හොති, උක්කට වේ.

2651. ධූපෙත්වා චම්මමෙවෙනසං - අඤ්ඤං දුක්ඛච්ඡේදනං,
ඵච්ඡෙකොපාහනෙ සබ්බං- චම්මං චට්ඨන'මානුසං.
2652. චට්ඨනනි මජ්ඣිමෙ දෙසෙ- න ගණ්ඨගණ්ඨපාහනා,
චට්ඨනනි අනෙතා ආරමෙ- සබ්බස්මි ච රොගිනො.
2653. පුට බලලකබ්බා ච- තපේව පාලිගුණසීමා,
තුලපුණ්ණා න චට්ඨනනි- සබ්බ නිලාදයො පි ච.
2654. චිත්තා උපාහනා මෙණ්ඩ- විසාණ්ඨපම චට්ඨිකා,
න ච චට්ඨනනි මොරසං- පිඤ්ඤාන පරිසිබ්බිතා.

2651. එතෙසං චම්මං ධූපෙත්වා, යථොක්ත සන්ධියන්ගේ සම් තබා, අඤ්ඤං, අනික් සාමුව මහමුහුණු වදුරුයයි කියන ලද කාලසිංහ ආදී ව්‍යාලමාගයන්ගේ සම්; දුක්ඛච්ඡේදනං, දුක්ඛච්ඡේදන වස්තු වන්නේය; ඵච්ඡෙක, උපාහනකොෂ යෙහුකොෂාදී කොෂයෙහි ද; උපාහනෙ; උපාහනයෙහිද; අමානුසං සබ්බං චම්මං, නොමිනිස් සියලුසම්; චට්ඨනි, වටී.

2652. මජ්ඣිමෙ දෙසෙ පෙරදිග කර්මලා නම් නියම් ගමැයි ආදීන් කී සීමා පරිවේදයෙහි මැදුම්පියස; ගණ්ඨගණ්ඨපාහණා, සිවු පටල පටන් බෙහෙ වූ පටල ඇති වහන්; න චට්ඨනනි, නො වටින, අනෙතා ආරමෙ; අරම් තුළ, චට්ඨනනි, ගිලන් නො ගිලන් සියල්ලන්ට වටිනි. සබ්බස්මිව, අරම් තුළ පිට හැම තැනම; රොගිනො, ගිලනුව; චට්ඨනනි, වටිනි.

2653. පුටබ්බා ච, දණ පටන් සියලු පය වසා කරන ලද වහන් ද; බලලක බ්බාව, පාර්ෂ්ණිය වසනු පිණිස තෙලෙහි බලලක බැඳ කළ වහන් ද; තපේව, එසේ ම; පාලිගුණසීමාව, මතු පාදය වැසෙන්නට කළ වහන්ද, තුලපුණ්ණාව, පුළුන් පුරා කරන ලද වහන්ද; සබ්බනිලාද යො පිච, සම්බන්ධාදී වහන්ද; (සබ්බාව නිලා සබ්බනිලා සා ආදී යාසං නා සබ්බනිලාදයො'යි විග්‍රහයි. ආදී ශබ්දයෙන් මහානාමරතන පරියන්ත අභි කථායෙහි කියන ලද්දවුන්ගේ ග්‍රහණයයි. අපි ශබ්දයෙන් නිල් වැටි ආදිය යොදා කළ වහන් සඳහාගිතයි.) න චට්ඨනි, නො වටින.-

2654. චිත්තා උපාහනා ච, විසිතුරු වහන් ද; මෙණ්ඩවිසාණ්ඨප මචට්ඨිකාව, කණ්ණිකාසථානයෙහි එළු දන් සටහන් වැටි යොදා කරන ලද වහන්ද; මොරසං පිඤ්ඤාන පරිසිබ්බිතා ච, තෙලෙහි හෝ වැටියෙහි හෝ මොනර පිළිත් වසා කරන ලද වහන් ද, න ච චට්ඨනනි නොවටින්නාහුය.

2655. මජ්ඣාරකාලක උච්චක සීහ ව්‍යාහර උද්දිපිතං, මාජාර
ලෙහෙන පියාබලල් සීහ ව්‍යාහර උද්ද නම් සිවුපා ජාතිය දිවිය යන
මොවුන්ගේ ද; අජිනස්ස ව, එනම් මාගයන්ගේ ද; වමෙමන, සමිත්;
පරිකබ්බා, සිවුරු අනුවාතය මෙන් පරියන්තයෙහි සම් යොදා කරන
ලද වහන්; න වට්ඨනි, නො වරී.

2656 පුටාදිමපනෙකා වා- ඡිඤ්ඤා වාපි සබ්බසො,
වණණහෙදං තථා කකා- ධාරෙතබ්බා උපාහතා.

2657. සබ්බාපි පන ධාරෙතුං- න ව වට්ඨනි පාදකා,
ඨපෙකා තත්ථ පස්සාව- වච්චා'වමන පාදකා.

2658. ආසඤ්ඤා චෙව පලලබ්බං- උච්චාසයන සඤ්ඤිතං,
අතිකකන්තපමාණනා- සෙවමානස්ස දුක්ඛං.

2655. මජ්ඣාරකාලක උච්චක සීහ ව්‍යාහර උද්දිපිතං, මාජාර
ලෙහෙන පියාබලල් සීහ ව්‍යාහර උද්ද නම් සිවුපා ජාතිය දිවිය යන
මොවුන්ගේ ද; අජිනස්ස ව, එනම් මාගයන්ගේ ද; වමෙමන, සමිත්;
පරිකබ්බා, සිවුරු අනුවාතය මෙන් පරියන්තයෙහි සම් යොදා කරන
ලද වහන්; න වට්ඨනි, නො වරී.

ඉදින් මෙවැනි වහන් ලැබුනහොත් ඒ වහන් වලදහ ප්‍රකාර
දක්වන්ට පුටාදිමපනෙකා'යි ආදී කියේ.

2656. පුටාදිං, බලලකාදීන්; සබ්බසො ඡිඤ්ඤා අපනෙකාපිවා;
හැම සෙසින් සිදු හැර හෝ; තථා, එසේ; වණණ හෙදං කකා වා;
ඒ හැම සෙසින් හෝ එක් දෙසකින් වණ් හේද කොට හෝ
උපාහතා, වහන්; ධාරෙතබ්බා, ධාරිය යුත්තාහු ය.

2657. තත්ථ, එහි; පස්සාව වච්ච ආවමන පාදකා, පස්සාව පාදකා
වච්චපාදකා ආවමනපාදකා'යි මේ තුන; ඨපෙකා, තබා; සබ්බා-
පි පන පාදකා, තාලපත්තිකාදී හෙද සියළු සංක්‍රමණානි පාදකා වනාහි
ධාරෙතුං, ධරන්ට; න ව වට්ඨනි, නො වරින්තාහු ය.

2658. උච්චාසයන සඤ්ඤිතං, උස් අසුන් යයි දන්නා ලද; පලල
බ්බං සඤ්ඤාව; පාදයෙහි ව්‍යාලරූප නගා කරන ලද පයඝිඛක ද; අතිකකන්තපම
මාණනා, පමණ ඉක්මියාවූ වතාහි; ආසඤ්ඤා, උකතලක්ෂණ එනම්
අස්ත ද, සෙවමානස්ස, සෙවුනා ලබන්නාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

2659. ගොණකං කුත්තකං චිත්තං- පටිකං පටලිකමපි ව,
එකනන ලොමිං විකතිං - තුලිකං උදුලොමිකං.
2660. කට්ඨස්සං පන කොසෙය්‍යං- හත්ථි අස්සරථකරං,
කාදලිමිග පවර- පව්වජ්ජරණකමපි ව.
2661. ගෙට්ඨා රත්ත විතානස්ස- විධා රත්තපට්ඨානකං,
අකප්පිය මිදං සබ්බං- දුක්ඛං පරිභුක්ඛතො.
2662. ගෙට්ඨා අකප්පියෙ පව්වජ්ජරෙ සති න වට්ඨති,
උඛං සෙතවිතානමපි- තස්මිං අසති වට්ඨති.

2659 ගොණකමපි ව, සතරගුලින් දික් ලොම් ඇති මහා කොළ පලස ද; කුත්තකමපි ව, සොළසක් තාටකසත්‍රීන්ට සිටි තැටීමට යොග්‍ය එළු ලොම්න් කළ ඇතිරිය ද; චිත්තං ව, විමෙහි විසිතුරු එළු ලොම්මිය ඇතිරිය ද, පටිකමපි ව, සුදු එළු ලොම් ඇතිරිය ද; පටලිකමපි ව, සතපුස් ඇති එළු ලොම් ඇතිරිය ද (ඒ ඇඹුලු පටයකින් කියනු ලැබේ) එකනන ලොම්මිව, එක්ද ඇති එළුලොම් ඇතිරිය ද; විකතිමපිව, සිංහ ව්‍යාභාදි රූපයෙන් විසිතුරු ඇතිරියද; තුලිකමපිව, පුලුන් පිරු ඇතිරියද; උදුලොම්කමපිව, දෙද ඇති එළුලොම් ඇතිරිය ද.

2660. කට්ඨස්සං පන, රත් ගෙත්තම් කරන ලද තිහිරි කසට්ඨකින් කළ ඇතිරිය ද, කොසෙය්‍යමපිව, රත් ගෙත්තම් කරන ලද තිහිරිකුසින් කරන ලද ඇතිරියද; හත්ථිකරං; ඇතුළු අතුරු අතුරුණ ද; අස්සරථකරං, අස්තුරුණ ද; රථකරං, රථතුරුණ ද, කාදලිමිග පවරපව්වජ්ජරණකමපි ව, කෙතෙල්ලුව සම්පුද්ධ වන මතු අතුට කළ පවරපව්වජ්ජරණයද; (අපි ශබ්දයෙන් අජිතප්පවෙණිය ගාතිනයි.)

අජිතප්පවෙණිය නම් අදහන් දිව්‍යමිත් මඤ්චප්‍රමාණයෙන් මසා කළ පවෙණිය, එසම් වතාහි ඉතා සියුම් ය. එහෙයින් දෙතුන් පටි කොට මසන්. එහෙයින් අජිතප්පවෙණිය'ය කියන ලද.

2661. රත්තවිතානස්ස ගෙට්ඨා, මතු රත්වියන යට කැප පසු තුරුණු අතුළු සෙනස්තද; විධාරත්තපට්ඨානකං, හිසපස, පයපසය'සි දෙපස රත් බිමොහනවත් සෙනස්ත ද යන; ඉදං සබ්බං අකප්පියං, මේ සියලු අකැපය; පරිභුක්ඛතො, පරිභෝග කරන්නාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛය වේ.

බිමොහනය දෙපස රතු හෝ වේවා, පද්මවණි හෝ විසිතුරු හෝ වේවා ප්‍රමාණසුක්තය වටියි. අභිකථා විනිශ්චය මෙයින්ම ව්‍යතිරෙක වශයෙන් කියන ලද්දේ වේ. බොහෝ සෙයින් රතු බිමොහනයන් නොවට්ඨාහසි ගණ්ඨපදයෙහි කියන ලදී. එහෙයින්ම බොහෝ සෙයින් රතුවියන ද නොවට්ඨ ය'යි හැඟේ ය.

2662. උඛං සෙත විතානමපි, මතු සුදු වියන ඇති සෙනස්තද; ගෙට්ඨා, යට; අකප්පියෙ පව්වජ්ජරෙ සති, අකැප පසතුරුණක් ඇති කල්හි; න වට්ඨති, නො වට්ඨ; තස්මිං අසති, ඒ අකැප පසතුරුණක් නැති කල්හි; වට්ඨති, වට්ඨ.

2663. ආසංඤ්චන පලලඛකං - ධූපෙඤා තුලිකමපි ව,
සෙසං පන ව සබ්බමපි- ලහතෙ ගිහිසනනකං.

2664. ධම්මාසනෙ අනාපනති- හතනගෙහපි නිසිදිතුං,
භුමමඤ්චරණකෙ තඤ්ඤ- සසිතුමපි ව චට්ටනි.

වමමකකකකකථා.

2665. චුතතා ගහපතිස්සාපි- සමමුතුස්සාවනනතිකා,
ගොනිසාදිති කප්පියා- චතස්සො හොනති භුමියො.

2666. සඛසස්ස සනනකං ගෙහං- සනනකං හික්ඛුතො පි වා,
කප්පියං පන කාතබ්බං- සහසෙය්‍යප්පහොනකං.

2663. ආසංඤ්චන, ආසංඤ්චය ද; පලලඛකමපි ව, පයඝිඛකය ද,
තුලිකමපි ව, පුළුන් පිරු ඇතිරිය ද; ධූපෙඤා, තබා; සෙසං පන ව, ගොණ
කාදි රතත්‍වපධාන පරියන්ත සෙස්ස වනාහි; සබ්බමපි, සියල්ල ම; ගිහි-
සනනකං, ගිහිසනනකය; (ඔවුන් විසින් ම පනවන ලද්දේ;) ලහතෙ, හිත්ට
ලැබේ.

ප්‍රදේශ නියමය දක්වන්ට “ධම්මාසනෙ”යි ආදි කියේ.

2664. ධම්මාසනෙ, ධම්මාසනයෙහි; ජික්ඛුන් විසින් අනු තො
දන්වන ලද කල්හි ආරුමකාදීන් විසින් පණවන ලද සාඛසිකවූද ගොණ-
කාදියෙහි; අනාපනති, ආපනති නොවේ; හතනගෙහපි, හතනාග්‍රයෙහි
ගෙවන් වළඳන තැන් හිදු, (අපි ශබ්දයෙන් ගිහිත්තේ ගෙහි ඔවුන්
විසින් පණවන ලද ගොණකාදියෙහි හිත්ටත් වටි, සි දක්වා) නිසිදිතුං,
හිත්ට; චට්ටනි, වටි; භුමමඤ්චරණකෙ, සහධාර්මකයන් විසින් ඇණවුම්
නො ලත් ගිහියන් විසින්ම ගොණකාදිය බුමතුරුණ කළ කල්හි; තඤ්ඤ,
එහි; සසිතුමපි ව, මතු තමා පසතුරුණ කොට සැතපෙන්නට ද; (අපි
ශබ්දයෙන් හිත්ටදැයි මේ සමුවලිය (කෙරේ වට්ටනි, වටි.

වමමකකකකකථා, චනම්කථාවයි.-

2665. ගහපතිස්සාපි, ගහපතිභූමිය ද; සමමුති, සමමුති භූමිය ද;
උස්සාවනනතිකා, උස්සාවනනතිකා භූමිය ද, ගොණිසාදිපිති, ගොණිසාදි
භූමිය දැයි. කප්පියා භූමියො වහස්සා, කප්පිමි සහරෙක්; හොනති,
වෙතිසි; චුතතා, සමුදයන් විසින් කියන ලද්දෙහි ය.

මෙසේ සිව් බිම් දක්වා; ඔවුන්ගේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණ දක්වන්ට
“සඛසස්ස”යි ආදි කියේ.

2666. සහ සෙය්‍යප්පහොනකං, සහශ්‍යයාඪීවු; සඛසස්ස සනනිකං
ගෙහමපි වා, සඛසසනනක සඛසයාගේ විසීම පිණිස කළ ගෙයක් ද හෝ;
හික්ඛුතො සනනකං ගෙහමපි වා පන, හික්ඛු ව සනනක හික්ඛු වගේ විසීම
පිණිස කළ ගෙය ද හෝ වනාහි, කප්පියං කාතබ්බං, කප්ප කට්ඨුන්තේ ය.

දැන් සිවු භූමි සවරූප යන් දක්වන්ට ධූපෙඤා’යි ආදි කියේ.

2667. ධූපකො හික්ඛුමඤ්ඤාහි- දිනනං කප්පියභූමියා,
අත්ථාය සන්නකං තෙසං- ගෙහං ගහපතෙවිදං.
2668. සා හි සමුත්තිකා නාම- යා හි සඤ්ඤාන සමමනා,
කම්මවාචමවකො වා- වට්ටතෙවාපලොකනං.
2669. පඨමිඨ්ඨක පාසාණ- එමහාදි ධූපතෙ පන,
කප්පියභූමිං කරොමාහි- වදනෙනහි සමනනතො.
2670. උක්ඛිපිකො ධූපෙනෙසු- ආමසිකො පරෙසු වා,
සයමෙවු'ක්ඛිපිකො වා- ධූපෙය්‍යසාචනනනිකා.

2667. හික්ඛුං ධූපකො, හික්ඛුච නබා; අඤ්ඤාහි, අත්ථායන් විසින් කප්පිය භූමියා අත්ථාය, කැපවීම් පිණිස හෙවත් කැපකිලිය දෙමින් හෝ කැපකිලිය කරන්ට දෙමින් හෝ; දිනනං, දෙන ලද්දවූ ද, තෙසං සන්නකං, ඔවුන් සන්නකවූ ද; ගෙහං, ගෙයක් වේද; ඉදං එව, මෙම; ගහපති; ගහපති භූමිය නම් වේ.

2668. යාහි, යම් භූමියක් වනාහි; සඤ්ඤාන, සඤ්ඤා විසින්; සමමනා සුණාතුමෙ භනො සඤ්ඤා යදි සඤ්ඤා පන්නකලං සඤ්ඤා ඉත්ථානාමං විහාරං කප්පියභූමිං සමමනෙය්‍ය එසාඤ්ඤාහි- සුණාතු මෙ භනො සඤ්ඤා ඉත්ථානාමං විහාරං කප්පිය භූමිං සමනනි යසාචනතො බමති ඉත්ථානාමසං විහාරසං කප්පිය භූමියා සමමුති සො තුණ්හසං යසං තකබමති සො භාසෙය්‍ය- සමමතො සඤ්ඤාන ඉත්ථානාමො විහාරෙ කප්පියභූමි බමති සඤ්ඤා තසො තුණ්හි එවමෙනං ධාරයාමි'යි- ඤ්ඤානි දුතිය කමි වාක්‍යයෙන් සමමත කරන ලද්ද ද; සාහි, ඒ භූමි තොමෝ වනාහි; සමමුතිකා නාම, සමමුති භූමිය නම් වන්නී ය; කම්ම වාචං අවකො, කමි වාක්‍යය තො කියා; අපලොකනං වා, අපලොකනය හෝ කරන්ට; වට්ටති එව, වටීම.

2669, 2670. පඨමිඨ්ඨකපාසානඵමහාදි, ප්‍රථම ගැබොල පහණ කණු ආදිය; ආදි ශබ්දයෙන් හිතනිපාදයයි මොවුන්ගේ; ධූපතෙ පන, තැබීමෙහි වනාහි; පරෙසු, අන් මිනිසුන්; උක්ඛිපිකො ධූපෙනෙසු, තගා නබන කල්හි; සමනනතො, වටින් පිරිවරා; කප්පියභූමිං කරොමාහි, කප්පියභූමිං කරොම සි, වදනෙනහි, තීරතුරු කියන්නවුන් විසින්; ආමසිකො වා, ආමසිකය කොට හෝ; සයමෙව උක්ඛිපිකොවා, තමන් විසින් තගා හෝ; ධූපෙය්‍ය, ගැබොල් ආදිය තැබිය යුත්තේ ය; උසාචනනනිකා, මේ උසාචනනනිකා නම් කැප භූමිය වන්නී ය.

2671. ඉඨකාදිපනිසානං- ගිකඛුනං වදනං පන,
වාචාය පරිසොසානං- සමකාලනතු වට්ඨති.
2672. ආරාමො අපරිකම්මෙනා- සකලො'භ්‍යාසතොපි වා,
දුට්ඨො පි ති විඤ්ඤාති- ගොනිසාදිති වුවවති.
2673. එතා පන වතසෙසාපි- භොනති කාපියභූමියො,
එත්ථපක්කස්සච වුත්ථස්සච- සබ්බං වට්ඨති ආමිසං.
2674. උසසාවනනතිකා යා සා- ඵමහාදිසු අබ්ධිතා,
ඵමහාදියපනිතෙසු- තදෙඤ්ඤස්සපි තිට්ඨති.
2675. අපනිතො සබ්බස්ස- සියා ජනිත වජ්ජකා,
ගොනිසාදි පරිකම්මෙනා- සෙසා ඡදනනාසතො.

2671. ඉඨකාදි පනිසානං, ප්‍රථම ගැබොල් ආදීන්ගේ බිම පිහිටීම ද; වදනං, කාපියකුටි: කරොම, කාපිය කුටිං කරොම'යි කියන්නාවූ; ගිකඛුනං පන, ගිඤ්ඤන්ගේ වනාහි; වාචාය පරිසොසානං, වචන පයව්-සානය ද; සමකාලනතු, එක කලම; වට්ඨති, වටී.

මෙයින් වචනය නිමි කල ගැබොල් ආදීන්ගේ පිහිටීම හෝ ගැබොල් ආදිය පිහිටි කල්හි වචනය නිමවීම හෝ වුව කාපිය කුටිය නො කරන ලද්දෙහි අනුකථා විනිශ්චය දැක්වුයෙයි.

2672. ආරාමො, ආරාමයනෙම; සකලො අපරිකම්මෙනොපි වා, සියල්ල පරික්ෂෙප නො කරන ලද්දේ හෝ; සෙභ්‍යාසතො අපරිකම්මෙනො-පි වා, (මෙහි ගාථා බැසි වගයෙන් භ්‍යාසතො'යි කියේ) බොහෝ සෙයින් හෙවත් සිව් භාගයෙන් තුන් භාගයක් පරික්ෂෙප නො කරන ලද්දේද හෝ'යි; දුට්ඨො පිති, විප්‍රකාර වූයේම වනාහි; විඤ්ඤාති, විනයධරයන් විසින්; ගොණිසාදිති වුවවති, ගොණිසාදියෙහි කියන ලද්දේ.

2673. එතා වතසෙසාපි පන, මේ තුන් කුටිහු ම වනාහි; කාපිය භූමියො භොනති, කාපිය භූමි වෙති; එත්ථ, මෙහි; පක්කස්සච, පිසන ලද්දවුද; වුත්ථස්සච, විසුවාවුද; සබ්බං ආමිසං, සියලු ප්‍රථම කාලිකවය; වට්ඨති, වටී. මේ කපිය කුටිහු කවර කල හරන ලද වස්තු ඇති වෙත්දැයි උසසාවනනතිකා යි ආදි කියේ.

2674. යා උසසාවනනතිකා, යම් උසසාවනනතිකා නම් කිලියක් නොමෝ; ඵමහාදිසු අබ්ධිතා, යම් කණු ආදියෙකි ඉටන ලද්ද ද; ඵමහා-දිසු අපනිතෙසු, ඒ කණු ආදිය පහ කළ කල්හි; තදෙඤ්ඤස්ස අපි, එයින් අතික් කණු ආදියෙහි ද; සා, ඔහොමෝ; තිට්ඨති; සිටින්නී ය.

2675. සබ්බස්ස අපනිතෙසු, සියලු කණු ආදිය පහ කළ කල්හි; ජනිත වජ්ජකා සියා, වස්තු හරන ලද්දේ වන්නී ය; ගොණිසාදි, ගොණිසාදි නොමෝ; පරිකම්මෙනා සියල්ල හෝ; සිව් භාගයෙන් තුන් භාගයක් හෝ; උපාර්ධයක් හෝ පරික්ෂෙප කරන ලද්දේ; ජනිතවජ්ජකා සියා, වස්තුව හරන ලද්දේ වන්නී ය සෙසා, සෙසු ගෘහපති සම්මුති කුටිහු ඡදන නාසකා, ගොණස් පමණක් හබා පියෙහි අදනිතස්ව යාමෙන්; ජනිත වජ්ජකා, වස්තුව හරන ලද්දේහු වෙත්.

යම් නැතෙකි මේ සිව්කාප බිම තැන්ද එහි කුමක් කටයුතු ද? අනුපසම්පන්නායෙකුටදී ඔහු සන්නක කොට පරිභෝග කටයුතුයි.

- 2676 හික්ඛුං ධූපෙත්වා අඤ්ඤාසං-හත්තො ව පටිග්ගහො,
තෙසඤ්ච සන්තතිං අනෙතා-වුත්ථං හික්ඛුස්ස වට්ඨති.
- 2677 හික්ඛුස්ස හික්ඛුනියා වා-සන්තතං සංඝිකම්පි වා,
අනෙතා වුත්ථඤ්ච පක්කඤ්ච-උභින්නං න ව වට්ඨති.
- 2678 අකප්පකුටියා වුත්ථ-සප්පි ආදි විමිසිතං,
අනෙතා වුත්තංති නිද්දිං-පඤ්චං කාලිකචයං.
- 2679 තෙහෙව සප්පි ආදිති-හික්ඛුනා යාව ජිමිකං,
පක්කං තමසන සන්තාහං-වට්ඨතෙව නිගමිකං.
- 2680 සචෙ ආමිසසංසට්ඨං-පක්කං තං පරිභුඤ්ජති,
අනෙතා වුත්ථඤ්ච හිසෙයාපි-සාමං පක්කඤ්ච භුඤ්ජති.

2676 හික්ඛුං ධූපෙත්වා, හික්ඛුච්ච තබා; අඤ්ඤාසං හත්තො පටිග්ග
හො ව, අනුන් අතින් ප්‍රතිග්‍රහණය ද; තෙසං සන්තතිංඤ්ච, ඔවුන්ගේ
සන්තතිංස ද; තෙසං අනෙතා වුත්ථඤ්ච, ඔවුන්ගේ ඇතුළු වුසු ආමිස ද;
හික්ඛුස්ස, හික්ඛුහට; වට්ඨති, වට්ඨති.

2677 හික්ඛුස්ස වා, හික්ඛුච්චගේ හෝ; හික්ඛුනියා වා, හික්ඛුණියගේ
හෝ; සන්තතං වා, සන්තතය හෝ; සංඝිකම්පි වා, සංඝිකයෙකු හෝ;
අනෙතා වුත්ථඤ්ච, සහශසාහී අකප්පය කුටිතුළ වසන ලද්ද ද; අනෙතා
පක්කඤ්ච, ඇතුළත පිසන ලද්ද ද, උභින්නං, හික්ඛු හික්ඛුණි යයි
දෙදෙනාට; න ව වට්ඨති, නො වට්ඨ.

2678 අකප්පකුටියා වුත්ථ, අකප්ප කිලියෙහි වුසු; සප්පි ආදි විමිසි
තං, සාතාදිය හා මිශ්‍රවන ලද; (ආදි ශබ්දයෙන් වෙඩිරා, තලතෙල්, මී ශකීරා
යන මොවුන්ගේ ග්‍රහණය;) පඤ්චං කාලිකචයං, ප්‍රථමකාලිකචය; අනෙතා
වුත්ථනති නිද්දිං, අනෙතාවුත්ථය යි දක්වන ලදි.

2679 තෙහි ඵව සප්පි ආදිති, ඵම ඇතුළු වුසු හිතෙල් ආදිය හා;
හික්ඛුනා, හික්ඛුච්ච විසින්; පක්කං, පිසන ලද; තං යාවජ්චිකං පක, යම් ඵ
යාවජ්චිකය වතාහි; නිරුජ්ජිකං, නිරුමිසව; සන්තාහං, සතිසක්; වට්ඨති
ඵව, වට්ඨම.

2680 පක්කං, තමන් පිසනලද; තං, ඵයාවජ්චිකය; සචෙ ආමිස සං
සට්ඨං, ඉදින් ආමිස හා සංවෙන් ලද ද; පරිභුඤ්ජති, පරිභොග කරා ද; අනෙතා
වුත්ථඤ්ච භුඤ්ජති, අකප්ප කුටියා වුසුවක් පරිභොගකරා හිසෙයාපි,
බොහෝ සේ; සාමං පක්කඤ්ච භුඤ්ජති, සාමපාකය ද බුදි.

- 2681 යාමකාලිකමාහාරො-පානකං යාමකාලිකං,
සත්තාහකාලිකං නාම-සප්පි ආදිකප්පකං.
- 2682 සෙසං පන හලිඤ්ඤි-හෙසජ්ජං යාවජ්චිකං,
චතුර්ධා කාලිකාමුත්තා-උදකං හොත'කාලිකං.
- 2683 පටිග්ගහවසෙනෙව-කාලාතිතා නිකාලිකා,
හොනති දෙසකරාහුත්තා -අහුත්තං නතියමපි ච.
- 2684 අමබජ්ඣෙජ්ජවොච්ඤ්ච - මොච්ඤ්චමඤ්ච මුද්දිකා,
සාලු චාරුසකඤ්චාති-පානකං අට්ඨමා මනං.

2681 යාවකාලිකං, යාවකාලිකය නම්; ආහාරො, අහර; යාමකාලිකං, යාමකාලිකය නම්; පානකං, පාන; සත්තාහකාලිකං. නාම, සත්තාහ කාලිකය නම්; සප්පි ආදිකප්පකං, සාහාදි ප්‍රකප්පකය ය.

2682 සෙසං හලිඤ්ඤිහෙසජ්ජං. පන, සෙසු කසාදි බෙහෙත් වනාහි; යාව ජ්චිකං, යාවජ්චික යයි; චතුර්ධා, සිව් විභාගයකින්; කාලිකා, කාලිත්‍ර මුත්තා, කියන ලදහ; උදකං, ජලය; අකාලිකං හොති, අකාලික වේ.

2683 නි කාලිකා, යාව යාම සත්තාහ තුන් කාලිත්‍ර; පටිග්ගහවසෙනෙව, ප්‍රතිග්‍රහණ වශයෙන්ම; කාලාතිතා හුත්තා, නමනමන්කල් ඉකුම්වා වලදන ලද්දහු, දෙසකරා හොනති, දෙසකර වෙත්; නතියං, තුන්වැනි සත්තාහකාලිකය; අහුත්තමපි ච, අනුහව නොකරන ලද්දේ වනාහි සත්තාහානික්‍රමණයෙහි නිසි පටිති වසතු හෙයින් දෙස කෙරේ. (මෙහි ව ශබ්දය තු ශබ්දයකි)

2684 අමබජ්ඣෙජ්ජවොච්ඤ්ච, අඹ දඹ ඇටකෙහෙල් මේ පැන් ද; (අඹොදි ශබ්ද වාක්‍ෂනාමවූවාහු තත්තත්ඵලයෙහි පවත්නාහු මෙහි උපචාර වශයෙන් එයින් උපන් පැනෙහි කියන ලදහ; මොච්ඤ්ච, කෙසෙල් පැන් ද; මුද්දිමුද්දිකා ච, මිදිඵල රසයද එමසිසිල් ජලමැති පැන්දැයි මේ දෙක ද, සාලු චාරුසකඤ්ච ඉති, රතුපුල් ආදි හෝලු පැන බොරළු දමනු පැන මේ දෙකදැයි; (සාඵ යි ගාථා බකිය පිණිස හුඟවය.) පානකං, පාන; අට්ඨමා මනං, අපි ප්‍රකාරයකින් දන්නා ලදි; (මේ අපි ඵලයන්ගේ සවරස ජලයෙන් ශ්‍රේව්‍යයෙම වරිසි. සිතිල් ජලයෙහි මැ කසට නැතිව වරි. ජලයෙන් අමිශ්‍ර වූයේ යාවකාලිකය වේ.

- 2685 පානකත්ථමනුඤ්ඤානං-එලං පක්කඤ්ච ආමකං,
පානගෙතුපටිකඛිතො-සවඤ්ඤාපටිගගහො.
- 2686 අමබ්පක්කං සුතොට්ටඨා-මද්දිඨා උදකෙ පන,
පච්ඡා පරිසසුතං කඨා-පානං වට්ටති පානකං.
- 2687 වට්ටනාදිවච පක්කනතු-අග්ගි පක්කං න වට්ටති
එකෙව ච නගො සෙස-පානකෙසුපි දිපිතො.
- 2688 පුප්ඵ පතන ඵලච්ඡන්තං-වතනාරො පනිමෙ රසා,
අනුඤ්ඤානා ඉමානං-පානානි අනුජානනා.
- 2689 සබ්බො පුප්ඵ රසොවුත්තො-මධුකස්ස රසං විනා,
සබ්බො පතන රසො වුත්තො-පක්ක ධාතරසං විනා

2685 පක්කඤ්ච, ඉදුතාවු ද, ආමකඤ්ච, අමු වු ද, එලං, ආමාදිඑල; පානකත්ථ, අනුඤ්ඤානං, පානය පිණිස අනුදන්තා ලද; පානගෙතු, පානය ගෙතු කොට; සවඤ්ඤාපටිගගහො, සවස්තුක ප්‍රතිග්‍රහණය; (වසති එත් පානනති, වඤ්ච, පිලිය. වඤ්චනා සහ වතනනිති සවඤ්ඤා'සි පානය-සවඤ්ඤාස පටිගගහො, සවඤ්ඤා පටිගගහො'සි විග්‍රහයි. සවඤ්ඤා ප්‍රතිග්‍රහණය නම් පාන වස්තු ප්‍රති ග්‍රහණයයි) පටිකඛිතො, ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලදී.

2686 අමබ්පක්කං සුතොට්ටඨා, අමු අඹ පිලි මොනවට කොටා; උදකෙ මද්දිඨා පන, ඇල්පැන මැඩ වනාහි; පච්ඡා පරිසසුතං, පසු පෙරන ලද්ද; කඨා, මධු යනිරුදියෙන් යොග කොට; පානකං, පාන; පානං වට්ටති. පානය කරන්ට වටී.

2687 ආදිවච පක්කනතු, ආදිතා පාකය වනාහි; වට්ටති, වටී; අග්ගි පක්කං, අග්ගිපාකය; නවට්ටති, නොවටී; සෙසපානකෙසුපි, දඹ පාන් ආදි සෙසු පානෙහි ද; එසො එව වතසො, මෙමනය; දිපිතො, දක්වනලදී.

2688 පුප්ඵ පතන ඵල උච්ඡන්තං, පුප්ඵපත් පිලිඋක් මේ සමබ්බකි; ඉමෙ වතනාරො රසා පන, මේ සිවුරස වනාහි; ඉමානි අස්පානානි අනුජානනා, මේ අවපානයන් අනුදන්තහු වීසින්, අනුඤ්ඤානා, අනු දන්තා ලද්දහුය.

උක්ථසය සත්තාන කාලිකයටම ඇතුළත් හෙයින් මෙහි කියෙය සි.

2689 මධුකස්ස රසං විනා, මිපුප්ඵස තබා; සබ්බො පුප්ඵ රසො, සියලු පුප්ඵ රසය; වුත්තො, කියන ලදී; පක්කධාත රසං විනා, පැසවූ යම්කැලි පලායුසි හැර; සබ්බො පතනරසො, සියලු පත්සුෂය; වුත්තො, යාම කාලික යයි කියන ලදී.

- 2690 සත්තනතං සානුලොමානං-ධික්ඛුදානං ඵලජං රසං,
ඨපෙතො'නු මනො සබ්බො-විකාලෙ ඵලජො රසො.
- 2691 යාවකාලික පත්තාන-මපිසිතුදකෙ කතො,
මද්දිකා 'දිව්ව පකෙකාපි-විකාලෙ පන චට්ඨති.
- 2692 තාලඤ්ච නාලිකෙරඤ්ච-පනසං ලබ්ඪමපි ව,
නිපුසාලාපු කුමහණ්ඨි-තථා පුසස ඵලමපි ව.
- 2693 ඵව මෙලාලු කඤ්චානි-නට්ඨනානි ඵලානි හි,
අපරණ්ණා ඤච සබ්බමපි-සත්තධික්ඛුදානුලොමිකං.
- 2694 බදරං නිබ්බරං සෙලං-කොසමබ්බං කරමද්දකං,
මාතුලුඛහ කපිසඤ්ච-වෙනන විඤ්චා ඵලමපි ව.
- 2695 ඵලානං ඵවමාදිනං-බුද්දකානං රසො පන,
අඨපානානුලොමිතො-නිද්දිකො අනුලොමිකො.

2690 සානුලොමානං, අනු ලොමි සහිත; සත්තනතං ධික්ඛුදානං; සත්තධානස සමබ්බු; ඵලජං රසං ඨපෙතො, ඵලජරස නො; විකාලෙ, විකල්පි; සබ්බො ඵලජො රසො, සියලු ඵලයෙන් ජාතරස; අනුමනො, අනුලොමි හෙයින් පරිභොග කරන්ට අනු දන්තා ලදි.

2691 යාවකාලික පත්තානං, යව කාලිපත් සමබ්බු, සිතුදකෙ මද්දිකා කතොපි, අල්පාන මාස කල රසය ද; ආදිව්ව පකෙකාපි, ආදිතස පාකය ද; විකාලෙ පන, විකාලයෙහි වනාහි; චට්ඨති, වට්

සත්තධානසානුලොමසවරපයෙන් දක්වන්ට තාලඤ්ච 'සි ආදි කියේ.

2692-2693 තාලඤ්ච, නල්ද; නාලිකෙරඤ්ච, පොල් ද; පනසඤ්ච පනා ද; ලබ්ඪමපි ව, දෙල්ද; නිපුසා ව, නියමිතා ද; ලාපු ව; ලබ්ඪ ද කුමහණ්ඨි ව, කොමඩු ද, තථා, එසේ; පුසස ඵලමපි ව, පුසුල් පක් ද; ඵවං, මෙසේ; ඵලාලුකඤ්චානි, කාකිරිදැසි; ඵනානි නවඵලානි හි, මේ නව ඵල ද; සබ්බමපි අපරණ්ණා ව, සියලු අපරතනය ද; සත්තධික්ඛුදානු ලොමිකං, සත්තධි ධානසානුලොම වන්නේය.

2694-2695 බදරඤ්ච, වෙබර ද; නිබ්බරඤ්ච, නිබ්බර ද; සෙලං ව, ලාලු ද; කොසමබ්බු, කොහොන්ද; කරමද්දකඤ්ච, කරඹද; මාතුලුඛහඤ්ච, ලප් තාරම් ද; කපිසඤ්ච, හිවුල් ද; වෙනනවිඤ්චා ඵලමපි ව, මේ සියඹලා මේ දෙක පක්දැසි; ඵවමාදිනං, මේ ආදි; බුද්දකානං ඵලානං, කුඩා ඵලයන්ගේ; රසො පන, රසය වනාහි අඨපානානුලොමිතො, අපට විධිපාතයට අනු ලොමි හෙයින්; අනුලොමිකො, අනුලොමිහි; නිද්දිකා, දක්වන ලදි.

- 2696 සානුලොමස්ස ධක්ඛ්ඤස්ස - ඨපෙතො ඵලජං රසං,
අඤ්ඤා ඵලරසො නජී - අයාමකාලිකො ඉධ.

හෙසජ්ජකබ්බකකතා.

- 2697 භික්ඛුනං චුක්ඛස්සානං - කසිනස්ථාරමමුච්චි,
පඤ්චනනං ආනිසංසානං - කාරණා මුනිපුබ්බගවො.
2698 න උලලිබ්බිත මනනාදි - චතුර්විසති වජ්ජිනං,
විවරං භික්ඛුනාදය - උද්ධරිතො පුරුණකං.
2699 නවං අබ්ධිසිතිතො - චතතබ්බං චචසා පන,
ඉමිනා'නතරවාසෙන - කසිනං අසන්තිති.

2696. ඉධ, මේ ලොකයෙහි; සානු ලොමස්ස, අනුලොමී සතිත; ධක්ඛ්ඤස්ස, ධ්‍යානය සම්බන්ධ; ඵලජං රසං, ඵලජරසය; ඨපෙතො, නබා; අයා මකාලිකො, අයාමකාලික වූ; අඤ්ඤා ඵලරසො, අනිත් ඵලරසයෙන්; නජී, නැත්තේ ය.

හෙසජ්ජකබ්බකකතා, එනම් කතාවයි.

2697. චුක්ඛස්සානං භික්ඛුනං, රුත්‍රිචේද්දනොකොට මහා පචාරණ දින අරුණ අවසන් කොට; පෙරවස් විසූ භික්ඛුන්ට එක නමට, දෙනමට, තුන් නමට, සතර නමට, පස් නමට, හෝ ඉන් වැඩි භික්ඛුන්ට හෝ; පඤ්චනනං ආනිසංසානං කාරණා; වක්ඛ්‍යමාන අනාමනතවාදාදි පඤ්ච ආනිසංසප්‍රතිලාභය කාරණාකොට ගෙන; මුනිපුබ්බගවො, අගාරිකාදි මුනින්ට සියලු ගුණයෙන් උතුම් වූ සමෘද්ධි තෙම; කසිනස්ථාරං, කපිතස්ථාරය, අමුච්චි, වදාළේය.

2698. න උලලිබ්බිතමනනාදි, පෙළෙහි ආවා වූ, න උලලිබ්බිතමාත්‍රාදි වූ; චතුර්විසති වජ්ජිනං, සිවුවිසි ආකාරයෙන් වර්ජිතවූ, විවරං, විවරය, භික්ඛුනා; භික්ඛුහු විසින්; ආදය, ගෙන; පුරුණකං, පුරුණ විවරය; උද්ධරිතො, පසුදුරු

2699. නවං, අලුත් ඇතිරිය යුතු විවරය; අබ්ධිසිතිතො, පසුදුරු විවරයෙහි නමින් ඉටාම; චචසා පන, වචනයෙන් වනාහි; ඉදින් අනතර වාසකය නම් ඉමිනා අනතර වාසකෙන කසිනං අත්ථරමිති, ඉමිනා අනතර වාසකෙන කසිනං අත්ථරමිති; චතතබ්බං, තියයුත්තේය.

- 2700 වුතෙන නිකබනතුම්චෙවචං - කසිනං භොති අස්ථනං,
සංඝං පනු'පසංකමම -- ආදය කසිනං ඉති.
- 2701 අස්ථනං කසිනං භතෙන - සංඝස්ස අනුමොදථ,
ධම්මකො කසිනස්ථාරො - වතනබ්බං තෙන භික්ඛුනා.
- 2702 සු අස්ථනං තයා භතෙන -- සංඝස්ස කසිනං පුන,
ධම්මකො කසිනස්ථාරො -- අනුමොදම'ති'රසෙ.
- 2703 කසිනස්ස ච කිං මූලං -- කිං වජ්ඣං කා ච භුමියො,
කතිධම්මවිදෙහික්ඛු -- කසිනස්ථාර මරහති.
- 2704 මූලමෙකං සියා වජ්ඣං - නිවිධං භුමියො ඡව,
අට්ඨධම්මවිදෙහික්ඛු -- කසිනස්ථාර මරහති.

2700-2701. ඉචෙවචං නිකබනතුං වුතෙන, මෙසේ තුන් වරක් කී කල්හි; කසිනං අස්ථනං භොති, කසිනය අතුරුන ලද්දේ වේ; භොත භික්ඛුනා, ඒ නව භික්ඛුව විසින්; කසිනං ආදය, කසින විවරය ගෙන; සංඝං උපසංකමම පන, සංඝයා කරා එළඹ වනාහි; අස්ථනං භතෙන සංඝස්ස කසිනං ධම්මකො කසිනස්ථාරො අනුමොදථ'ඉති, අස්ථනං භතෙන සංඝස්ස කසිනං ධම්මකො කසිනස්ථාරො, අනුමොදථ'සී; වතනබ්බං, කියයුත්තේය.

2702. පුන, නැවත; භතෙන, සමාමිති; තයා, නුඹවහන්සේ විසින්; සංඝස්ස කසිනං, සංඝයාගේ කසිනය; සුඅස්ථනං, මොනවට අතුරුන ලද; කසිනස්ථාරො ධම්මකො, කසිනස්ථාරය ධාමිකය; අනුමොදම ඉති, අනුමොදන් වම්හයි; ඊරසෙ, කියන්නේය.

ගාථායෙහි වනාහි අනුමොදනපාඨයාගේ අළු දැන මුඛයෙන් සු අස්ථනං තයාභතෙන'සී කියන ලද පාඨයුම දැන වශයෙන් නොකියන ලද්දි දතයුතු. අස්ථාරානුමොදකයන් අතුරෙහිද නවක භික්ඛුන් විසින් වෘඪයන්ට කී වචන ක්‍රමය කියන ලදී. වෘඪයන් විසින් නවකයන්ට කියන ක්‍රමය ඒ අනුසාරයෙන් යොදා කිය යුත්තේය.

2703. කසිනස්සච, කපිතසටද; කිං මූලං, කවරක් මූල්වත්තේද; කිං වජ්ඣං, කවර වස්තුවෙක්ද; කා ච භුමියො, භුමිහු කවුරුද; කතිධම්ම විදෙහික්ඛු, කොපමණ ධර්මයන් දන්නා භික්ඛුතෙම; කසිනස්ථාරං, කපිතස්ථාරයට, අරහති, යොග්‍ය වන්නේද;

2704. මූලං, මූල; එකං සියා, එකක් වේ; වජ්ඣං, වස්තුව; නිවිධං, ත්‍රිත්‍යාකාර වේ; භුමියො, භුමිහු; ඡ ව, ඡට්ඨකයෙක් වෙති; අට්ඨධම්ම විදෙහික්ඛු, අඡට්ඨමය දන්නා භික්ඛුතෙම; කසිනස්ථාරං, කපිතස්ථාරයට; අරහති, යොග්‍ය වේ

- 2705 සඛෙසා මූලනනි නිද්දිසං - චක්ඛං හොති නිවිද්දං,
බොමාදිනි ච චූතනානි - විවරනං ඡ භූමියො.
- 2706 පුබ්බපච්චුඛරණධරා - නන්ධාගෙමානිසානි ච,
පළිබොධො ච උද්ධාගෙ - ආනිසංසො පනට්ඨිමෙ.
- 2707 ධොවනඤ්ච විචාරෙ ච - ඡේදනං බක්ඛනමපි ච,
සිබ්බානං රජනං කප්පං - පුබ්බකිච්චනනි චූච්චනි.
- 2708 සඛසාපි උත්තරාසඛෙහා - අපො අනතරවාසකො,
පච්චුද්ධාගෙ අධිට්ඨානං - අන්ධාගෙපෙසමෙව භූ.

2705. සඛෙසා, සඛසතෙම; මූලනනිනිද්දිසං, මූලාසි දක්වන ලදී,
නිවිවරං, ත්‍රිවිවරය; චක්ඛං හොති, චක්ඛුව වේ; විවරනං, විවරයන්ට; බොමා
දිනි ච, කොමු ආදිය; ඡ භූමියො, ඡට්භූමියයි; චූතනානි, කිසින ලද්දහුය.

2706. පුබ්බ, පූර්වකාන්තය ද; මෙහි උත්තර පද ලොපය වේ. පච්චුඛර
රො ච, පච්චුඛරණය ද; ගාථාසෙති ගාථාබ්‍රහ්ම වශයෙන් හුස්මකොට පච්චුඛ
රො'යි කී, අද්ධිකානඤ්ච, අධිෂ්ඨානය ද; අන්ධාරො ච, කසිනන්ධාරය ද; මානි
කා ච, කසිනොධාර මානිකා ද; පළිබොධො ච, පළිබොධය ද; උද්ධාරො ච,
කසිනොද්ධාරය ද; ආනිසංසො ච ඉති, කසිනානිසංසද්ධියි; ඉමෙ පන, මොහු
වනාහි; අට්ඨ, අප්පට්ඨයෝ නම් වෙති.

ආනිසංසෙන අට්ඨිමෙ'යි ද පාඨයි. පඤ්චානිසංසය ගා ය යන අර්ථයි.

තථලලිඛිතමනනාදි චතුර්විංශති වජ්ජිනං, යනාදින් කසිනය අතුරන්ට
කරන ලද භිමුච්ඡි ඇති සිවුරක් ඉදින් ලබන ලද ද, එහි පිළිපදනා විසි
දක්වා ඉදින් නො කරන ලද මැසිම් ආදි කම් ඇති වස්තුයක් ම ලබන ලද ද,
එයට පිළිපදනා විසි පූර්වකාන්තාදි වශයෙන් දක්වන්ට ධොවනං'යි ආදි
කියේ.

2707. ධොවනඤ්ච, කසිනවස්ත්‍රය සුදුකිරීම ද; විචාරො ච, පස්කඩක්
හෝ සන්කඩක් හෝ එකකාලොස් කඩක් හෝ වේවසි විචාරණය ද; ඡේද
නඤ්ච, යම්සේ විචාරණය කරන ලද වස්ත්‍රයාගේ සිද්ධි ද; බක්ඛනමපි ච,
මොසසුත්‍රාරොපණය ද; සිබ්බනමපි ච, සියලු සූචි කම්ය ද; රජනඤ්ච, රත්
කිරීම ද; කප්පඤ්ච, කප්පිත දීම ද වේ මේ; පුබ්බකිච්චනනි චූච්චනි, කසි
නන්ධාරයට පළමුකොට ම කටයුතු හෙයින් පූර්ව කාන්තයයි කියනු ලැබේ.

2708. සඛසාපි, සඛසාපිය ද; උත්තරාසඛෙහා, උත්තරාසඛයද;
අපො යනු ආරම්භයෙහිය; අනතර වාසකො ඉති, අනතරවාසකය ද්ධියි;
මෙහි ඉති ශබ්දය ලුප්තකිරීමටය. එසමෙව භූ, මොවුන්ට වනාහි පච්චුඛර
රොපි, පච්චුඛරණය ද; අධිට්ඨානමපි, අධිට්ඨානය ද; අන්ධාරොපි, අන්ධාර
ය ද, කියන ලදී.

අපට මාතෘකා දක්වන්ට පහකමනඤ්ච'යි ආදි කියේ.

- 2709 පක්කමනඤ්ච නිසානං - සභනිට්ඨානඤ්ච නාසනං,
සවණාසා ච සිමා ච - සහුබ්බාරොති අට්ඨිමා.
- 2710 කතච්චරමාදය - ආවාසෙ නිරපෙක්කකො,
අතික්කන්තාය සිමාය - හොති පක්කමනනනිකා.
- 2711 ආනිසංසමථාදය - විහාරෙ අනපෙක්කකො,
ගන්තො පන විහාරං සො - අඤ්ඤං සුඛවිහාරිකං.
- 2712 තස්ස තං විහරන්තො ච - කථෙති යදි චිවරං,
නිට්ඨිතෙ චිවරෙ තස්මිං - නිට්ඨානනනි පච්චවති.
- 2713 චිවරං න කරිය්සාමි - නං ගච්ඡිස්සං තමස්සමං,
ඵචනතු ධුරනිකෙකපෙ - සභනිට්ඨානනනිකා මතා.

2709. පක්කමනඤ්ච, පක්කමනනනිකාවය; පක්කමනං අනෙතො එතස්සානි පක්කමනනනිකා'යි කියයුත්ත උත්තරපද ලොපයෙන් පක්කමනං'යි කියන ලදි. සෙස්සෙතිත් මේ තයයි. නිට්ඨානඤ්ච, නිට්ඨානනනිකා ච ද; සන්නිට්ඨානඤ්ච, සන්නිට්ඨානනනිකාව ද; නාසනං, නාසනනනිකාව ද; සවණඤ්ච, සවණනනිකාව ද සවණාසා'යි ගාථාබ්‍රහ්මය පිණිසය. ආසා ච, ආසවච්චේදිකාව ද; සිමා ච, සිමාතික්කන්තනනිකාව ද; සහුබ්බාරොති ඉති; සහුබ්බාරය දැයි; ඉමා අට්ඨි, මොහු අපට මාතෘකාවෝ වෙත්.

උදෙස සක්‍රමයෙන් නිදෙසන්ට “කතච්චරමාදය”යි ආදි කියේ.

2710. කතච්චරං ආදය, කරන ලද චිවරය ගෙන; ආවාසෙ නිරපෙක්කකො, ආවාසයෙහි නිරපෙක්කව අතුරන ලද කසින ඇති යම් භික්ෂු වක් ඉදින් ඉයද; සිමාය අතික්කන්තාය, විහාර සිමාව ඉක්මවූ කල්හි; පක්කමනනනිකා හොති, මේ භික්ෂුහට පක්කමනනනිකා නම් කසිනුධාර මාතෘකාව වන්නිය; කතච්චර මාදය'යි මෙයින් චිවර පළිබෝධුපච්චේදය දක්වන ලදි. ආවාසෙ නිරපෙක්කකො යි මෙයින් දෙවන ආවාස පළිබෝධුපච්චේදය දක්වන ලදි.

2711-2712. අථ, ඉක්බිති; ආනිසංසං, වසන ලද වස් ඇතියහු විසින් ලබන ලද තොකරන ලද මැසිම් කම් ඇති වස්ත්‍රයක්; ආදය, ගෙන; විහාරෙ අනපෙක්කකො, විහාරයෙහි අපෙක්ෂා නැතිව; සො, හෙතෙම; සුඛවිහාරිකං, සුඛ විහරණය ඇති; අඤ්ඤං විහාරං, අතික් විහාරයකට; ගන්තොපන, ගොස් වතාහි;

තස්ස, ඒ විහාරයෙහි; විහරන්තො ච, විහරණය කරන්නේද; තං චිවරං, ඒ චිවරය; යදි කරොති, ඉදින් කෙරේද; තස්මිං චිවරෙ නිට්ඨිතෙ, ඒ සිවුර නිමවූ කල්හි; නිට්ඨානනනිපච්චවති, නිට්ඨානනනිකානම් කසිනොධාර මාතෘකාව කියනු ලැබේ.

2713. චිවරං න කරිය්සාමි, සිවුර තොකරන්නෙමි; තං අස්සමං, ඒ වස් විසු වෙහෙරට; න ගච්ඡිස්සානනි, තොයන්නෙමි'යි; ඵචනතු, මෙසේ වතාහි; ධුරනිකෙකපෙ, උභයධුර නික්ෂේප වශයෙන් විතත ප්‍රවාතන ක්ෂණයෙහි; සන්නිට්ඨානනනිකා මතා, සන්නිට්ඨානනනිකා නම් කසිනොධාර මාතෘකාව දන්නා ලදි. මෙහි පළිබෝධිවය එකක්ෂණයෙහි සිද්දේ.

- 2714 කසිනව්ජාදනං ලබා - න පච්චෙක්ඝනනි වෙ ගතො,
කරොන්නස්සෙව නඝං වා - දඬුං වා නාසනනනිකා.
- 2715 ලබානිසංසො සාපෙකෙබ්බා - බහිසිමං ගතො පන,
සුඤ්ඤානි චන්තරුඛාරං - සා හොති සචණිනනිකා.
- 2716 විවරාසාය පක්කනෙනා - බහිසිමගතො පන,
දසසාමි විවරං තුයනං - චුතොතා වසති කෙනවි.
- 2717 පුන චුතොතන සකෙකාමි - දුතුනති තච විවරං,
ආසාය ඡින්නමනනාය - ආසාවච්චේදිකා මනා.

2714. කසිනව්ජාදනං, කසිනානිසංස විවර වස්තුවක්; ලබා, ලැබූ, වෙ, ඉදින්; න පච්චෙක්ඝනනි, නො ම පසු එන්නෙමි'යි; ගතො, ගියේ ද; කරොන්නස්සෙව, සිවුර කරද්දී ම; නඝං වා, (සොරුන් ගත් හෙයින් හෝ වේයන් කෑ හෙයින් හෝ) නටුයේ හෝ; දඬුං වා, දෑයේ හෝ; නාසනනනිකා, නාසනනනිකා නම් කසිනුඬාර මාතෘකාව දන්නාලදු. මෙහි න පච්චෙක්ඝං'යි මෙයින් පළමුකොට ආවාසපලිබොධුපච්චේදය දක්වන ලදී. කරොන්නස්සෙව'යි මෙයින් දෙවන විවර පලිබොධු පච්චේදය දක්වන ලදී.

2715. ලබානිසංසො, ලබන ලද කසිනානිසංස විවරය ඇතිසේ, සාපෙකෙබ්බා, සාපෙක්ෂව, බහිසිම ගතො පන, සීමාවෙන් පිටතියේ වනාහි; (ඒ සිවුර කෙරේද එසේ කොට නිමවන ලද විවරය ඇතිසේ) අනන්තරුඛාරං සුඤ්ඤානි ච, අතර ඒ ආවාසයෙහි කළ කසිනුඬාරය අසා ද; සා සචණිනනිකා හොති, ඒ සචණිනනිකා නම් කසිනුඬාර මාතෘකාව වන්නිය. (මෙහි කත විවරො'යි කී හෙයින් විවර පලිබොධුපච්චේදය ප්‍රථමකොට වේ. අනික් ආවාස පලිබොධුපච්චේදය ඇසීම හා වේ.)

2716. විවරාසාය, විවරාශාවෙන්, පක්කනෙනා, වස්විසු ආවාස යෙන් යන්නේ; තුයනං විවරං දසසාමිනි, තොපට විවරයක් දෙන්නෙමි යි; කෙනවිචුතොතා, කිසිවෙකු විසින් කියන ලද්දේ; බහිසිමගතො පන, සීමාවෙන් පිටතියේ වනාහි; වසති, වෙසේ ද;

2717. පුන, නැවත; තච, තොපට; විවරං දුතුං න සකෙකාමිනි, විවරය දෙන්නා නොනැකියෙමි; චුතොතා, කී කල්හි; ආසාය ඡින්නමනනාය, විවර පච්චාසාව සුත්මාත්‍රයෙක්හි; ආසාවච්චේදිකා මනා, ආසාවච්චේදිකා නම් කසිනුඬාර මාතෘකාව දන්නා ලදු. මෙහි ආවාසපලිබොධිය පළමු කොට සිද්ධේ. විවරාශාව සුත් කල්හි විවර පලිබොධිය සිද්ධේ.

- 2718 වස්සං වුත්ථිභාරමහා - විහාර'ඤ්ඤං ගතො සියා,
ආගච්ඡං අනතරමගෙහ - කසිනුධාරමනික්කමෙ.
- 2719 තස්ස සො කසිනුදායො - සිමානික්කනතිකො මංගා,
කසිනානිසංසමාදය - සාපෙබොව සථෙ ගතො.
- 2720 සමභුණානි පුතා'ගනථා - කසිනුදායමෙව වෙ,
තස්ස සො කසිනුදායො - සහුබ්බාරොති වුච්චති.
- 2721 පක්කමනඤ්ච නිට්ඨානං - සහනිට්ඨානඤ්ච සිමතො,
චත්තාරො පුග්ගලාධිනා - සඛ්ඤාධිනනතරුබ්බරො.
- 2722 තාසනං සවනඤ්චෙව - ආසාවච්චෙජ්ඣිකා පි ච,
තයොපි කසිනුදායො - න භු සඛ්ඤා න භික්ඛුතො.

2718-2719. වස්සං වුත්ථිභාරමහා, වස් විසු වෙහෙරින්; අඤ්ඤං විහාරං ගතො සියා, අනික් විහාරයකට ගියේ වේ ද; ආගච්ඡං, එන්නේ; අනතරමගෙහ, අතරමග; කසිනුධාරං, කසිනොධාරය, අතික්කමෙ, ඉකුම් වානම්;

තස්ස, ඔහුගේ; සො කසිනුදායො, ඒ කසිනුධාරය තෙමේ; සිමානික්කනතිකො, විවරමාසපරියන්තදිවස සංඛ්‍යාත සිමානික්කනතිකයයි; මහො, දන්නා ලදී; මෙහි විවරපළිබොධය පළමුකොට සිදේ. දෙවනු ආවාස පළිබොධය සිදේ. කසිනානිසංසං ආදය, කසිනානිසංස විවරයක් ගෙන; සාපෙබොව, ආවාසයෙහි සාපෙක්ෂව ම; සථෙ ගතො, ඉදින් උයේ;

2720. පුත ආගනථා, නැවත අවුත්; කසිනුධාරං එව, කසිනොධාරයට ම; සමභුණානි වෙ, පැමිණේ නම්; තස්ස, ඔහුගේ; සො කසිනුදායො, ඒ කසිනුධාරය තෙමේ; සහුබ්බාරොති, සහුබ්බාරයයි; වුච්චති, කියනු ලැබේ. මෙහි පළිබොධවය එකවිට සිදේ.

2721. පක්කමනඤ්ච, පක්කමනනතිකාව ද; නිට්ඨානඤ්ච, නිට්ඨානනතිකාව ද; සහනිට්ඨානඤ්ච, සහනිට්ඨානනතිකාව ද; සිමතො, සිමානික්කනතිකයහා; චත්තාරො, මේ සතර; පුග්ගලාධිනා, පුද්ගලායත්ත; අනතරුබ්බාරො, සහුබ්බාර සංඛ්‍යාත අනතරුබ්බාරය; සඛ්ඤාධිතො, සඛ්ඤායත්තේ.

ගාථා බකිවශයෙන් අනතරුබ්බාරො'යි හුඬ කෙළේය.

2722. තාසනඤ්චෙව; තාසනනතිකාවද; සවනඤ්චෙව, සවනනතිකාවද; ආසාවච්චෙජ්ඣිකාපි ච, ආසාවච්චෙජ්ඣිකාවදැයි; තයොපි කසිනුධාරො, කසිනුධාරත්‍රය ම; න භු සඛ්ඤා, සඛ්ඤා කෙරෙන් නොවෙති; න භික්ඛුතො, භික්ඛු කෙරෙන් නොවෙති.

- 2723 ආවාස පළිබොධො ව - පළිබොධො ව විවරෙ,
පළිබොධා දූවෙ චුතො - සුත්තමුත්තස්ථාදිතා.
- 2724 අට්ඨනනං මානිකානං වා - අනතරුඛාරතොපි වා,
උඛාරාපි දූවෙ චුතො - කසිනස්ස මහෙසිනා.
- 2725 අනාමනනාසමාදානං - ගණතො යාචදන්තිකං,
යො තස්ස විවරුප්පාදො - ආනිසංසා ව පඤ්චිමෙ.

කසිනකබකික කථා.

2723. ආවාස පළිබොධො ව, ආවාස පළිබොධය ද; විවරෙ පළිබොධො ව, විවරය නිෂිති පළිබොධය දැයි; (විවරෙ යි මෙහි නිමිත්තාඪීයෙහි භූමිය) දූවෙ පළිබොධා, පළිබොධවයෙක්; සුත්ත මුත්තස්ථාදිතා; සත්‍ය ගුණ සුත් මාභාවදි දොෂ විමුක් අභි කියනගිලි වූ බුදුන් විසින්; (සච්චාදි ගුණසුත්තං මුසාවාදදි දොස විමුත්තං, අත්ථංවදහි, සිලෙනාහි සුත්ති මිත්තස්ථාදි, තෙන'යි විග්‍රහය) චුතො, කියන ලද්දහුය.

2724. අට්ඨනනං මානිකානං වා, සීමාවෙන් පිටගියවුන්ගේ වශයෙන් කී පකකමනනක්කාදි සන්මානාකා ද පිට සීමාවට ගොස් අනතරුඛාරයට පැමිණියහුගේ වශයෙන් කී සුත්තමුත්තස්ථාදි මේ අපට මාතෘකාවන්ගේ වශයෙන්ද; අනතරුඛාරතොපි වා, සීමාවෙන් පිට නො ගොස් එහි ම වසා කටිත්‍රඛාරය ලැබෙන හෙයින් අනතරුඛාරයෙන්දැයි, කසිනස්ස, කසිනය සමබකවූ; උඛාරාපි, උඛාරයෝද; දූවෙ, දෙකෙක්; මහෙසිනා, මහර්ෂිවූ බුදුන් විසින්; චුතො, කියන ලද්දහුය.

2725. අනාමනනාදො, යම්තාක් කටිතොඛාරයද එතාක් ආමනත්‍රණය නොකොට වරණයද; (අනාමනනවාදො'යි උචමනාතෑන උත්තරපද ලොප වශයෙන් අනාමනන'යි කියන ලදි. යම්තාක් කටිතොඛාරයද ඒතාක් ආමනත්‍රණය නොකොට වරණය කැපවෙයි. වාරිත්‍ර ශික්ෂාපදයෙන් අනාපතන්වෙයි යන අර්ථයි. අසමාදානදො, විවරය නොගෙන වරණයද (මෙහි අසමාදාන වාදො'යි චුචමනා තෑන අසමාදානයයි උත්තරපද ලොපය වී) විවර විප්පවාසය කැපය යනු අර්ථයි. ගණතො ව, පවිතිකාණ්ඩයෙහි කී ස්වරූප ගණභොජනය ද (මෙහි ගණ භොජනං'යි උචමනා තන්හි උත්තරපද ලොපයෙන් ගණතො'යි කියන ලදි. ගණභොජනය කැපය යනු අර්ථයි.) යාචදන්තිකදො, තො ඉවා තො විකපා යම් ඕනෑ පමණක් සිටුරු ද; යොතස්ස විවරුප්පාදො ව, ඒ කපිත සීමාවෙහි උපන් යම් සාඛික සිටුරෙක් ජිනම් හේදැයි, (යො තස්ස විවරුප්පාදො'යි ඒ කපිතස්ථාර සීමාවෙහි ම කතවිවරයක් හෝ වේවා සාඛිකයා උදෙසා දුන්නක් හෝ එවෙහෙර සාඛික දෑයකින් ගෙනෙන ලද්දක් හෝ වේවා යම්කිසි ආකාරයකින් සාඛික වතක් උපදිද ඒ ඔවුන්ට වෙයි යන අර්ථයි. ඉමෙ පඤ්ච ආනිසංසා ව, මේ ආනිසංස පසද කියන ලද්දහුය.

කසිනකබකික කථා, එනම් කථාවයි.

- 2726 විවරණ පසාද, පන, සිවුරු උපදනා; (විවරං උපපජ්ජතිනි එතා සුභි, උපපාදාසි විග්‍රහයි) අට්ඨවිවරමානිකා, විවරමානාකා අට්ඨෙක් වෙති; මානිකා නම් මානාත්‍රය ජනෙතනිත්‍රය. මෙහි සිවුරු දීම දන්තා ලදී. ඒ මෙසේය, සීමාය දතං එකමානිකාසි කියේයි. සීමායදෙති, සීමාවෙහි දේද, කතිකාය දෙති, කතිකාවෙහි දේද; භික්ඛාපඤ්ඤානනියා, භික්ඛාප්‍රඥපති යෙති; තථා දෙති, එසේ දේ ද;
- 2727 සඤ්ඤා උභතො සංසෙ - වස්සං චුක්ඛස්ස දෙති ව, ආදිසං පුග්ගලස්සාති - අනිමා පන මානිකා.
- 2728 තත්ථ සීමාය දෙතිනි - අනෙතා සීමං ගතෙති නු, භික්ඛුති භාජිතබ්බනති - වණ්ණිතං වරවණ්ණිතා.
- 2729 කතිකාය ව දිනනං යෙ - විහාරා ජනලාංකා, එත්ථ දිනනස්ස ආබේති - භාජිතබ්බං පට්ඨවති.

2726. විවරණ උපපාද, පන, සිවුරු උපදනා; (විවරං උපපජ්ජතිනි එතා සුභි, උපපාදාසි විග්‍රහයි) අට්ඨවිවරමානිකා, විවරමානාකා අට්ඨෙක් වෙති; මානිකා නම් මානාත්‍රය ජනෙතනිත්‍රය. මෙහි සිවුරු දීම දන්තා ලදී. ඒ මෙසේය, සීමාය දතං එකමානිකාසි කියේයි. සීමායදෙති, සීමාවෙහි දේද, කතිකාය දෙති, කතිකාවෙහි දේද; භික්ඛාපඤ්ඤානනියා, භික්ඛාප්‍රඥපති යෙති; තථා දෙති, එසේ දේ ද;

2727. සඤ්ඤා දෙති, සඤ්ඤාට දේ ද; උභතොසංසෙ දෙති; භික්ඛු භික්ඛුණි සඤ්ඤාට දේද; වස්සං චුක්ඛස්ස දෙති ව, වස්විසුචානට දේද; ආදිසං දෙති, පිරිසිදු දේද; පුග්ගලස්ස දෙතිනි, පුග්ගලටදේයි ඉමා පන, මොහු වතාහි; අභිමානිකා, අභිමානාකාවෝ වන්තාත්‍රය.

2728. තත්ථ, ඒ අපට මානාකාවන් අතුරෙහි; සීමාය දෙතිනි, සීමා වෙහි දෙති යනු සීමායෙහි දෙමි'යි මෙසේ සීමාව පරමසීතය කොට දෙන්නේ සීමාවෙහි දෙන්නේය. මෙසේ දෙන ලදීද, අනෙතා සීමං ගතෙති නු භික්ඛුති, දයක තෙම පසලොස් සීමාතුරන් යම් සීමාවක් අපේක්ෂා කොට මෙසේ කියේද, ඒ සීමානෙතාගත භික්ඛුන් විසින්; භාජිතබ්බනති, බෙදිය යුත්තේයයි; වරවණ්ණිතා, උත්තමගුණානියය ප්‍රභානියය යුක්තයනු විසින්; වණ්ණිතං, කපිතයි.

2729. යෙ විහාරා, යම් වෙහෙරෙක්; කතිකාය ව, කතිකාවෙන්; එක ලාභකා ව, සඤ්ඤා විසින් සමාන ලාභ කරන ලදහ; එත්ථ ව දිනනං, මේ විහාරයන්හි දෙන ලද; ආබේති භාජිතබ්බං, හැම භික්ඛුන් විසින් බෙදිය යුතු විවරය ද; කතිකාය පට්ඨවති, කතිකායෙහි යයි කියනු ලැබේ.

කතිකාව නම් සමාන ලාභකතිකාවය. එහි මෙසේ කතිකා කටයුත්තිය එක් වෙහෙරෙක්හි රැස්වූ භික්ඛුන් විසින් යම් විහාරයකට සම්මුත කරණු කැමැත්තාත්‍ර සමාන ලාභ කරන්ට කැමතිද ඒ වෙහෙර නම් ගෙන අසවල් නම් වෙහෙර පෞරුණිකයයි හෝ බුඩ්ධාදීන් වූයු යයි හෝ සචල ලාභ ඇත්තේයයි හෝ යම් කිසි කරුණක් කියා 'තං විහාරං ඉමිනා විහාරෙන සමිං එකලාභංකාතුං සඤ්ඤා රුච්චති'යි කී හෙයින් තුන් යලක් ඇස්විය යුත්තේය. මෙපමණකින් එවෙහෙර හුන්නෙන් මෙහි හුන්නේ ම වේ. එවෙහෙර ද එසේ කටයුත්තේය. මෙපමණකින් මේ වෙහෙර හුන්නෙන් එවෙහෙර හුන්නේ ම වේ. මේ වෙහෙර ලාභ බෙදන කල්හි අතින් වෙහෙර සිටියාට ලාභගන්ට වටී. මෙසේ එක වෙහෙරක් බොහෝවූ ද ආවාස සමාන ලාභ කටයුත්තාන.

- 2730 සඛ්ඤාසං ධූවකාර හි - යත්ත කප්පයනති තස්ම ච,
හිතඛාපඤ්ඤානති යා දිනනං - දිනනං චූතනං මහෙසිනා.
- 2731 සඛ්ඤාසං පන යං දිනනං - උජ්ඣුතෙන වෙනසා,
තං හි සමමුඛිභූතෙන - භාජෙතඛඛනති චූචවති.
- 2732 උභතොසඛ්ඤාමුද්දිස්සං - දෙනි සඛාය විවරං,
ථොකා වා බහු වා හික්ඛු - සමභාගොව චට්ඨති.
- 2733 වස්සං චූත්ථස්ස සඛ්ඤාසං - විවරං දෙනි යමපන,
තං තස්මිං චූත්ථවස්සෙන - භාජෙතඛඛනති චණ්ණිනං.

2730. සඛ්ඤාසං, සඛ්ඤාසං; ධූවකාර හි, දායකයා විසින් කරන පාකවාතනයෝ හෙවත් නීති සත්කාර; යත්ත, යම් විභාරයෙක්හි; කප්පයනති, කරනු ලැබෙත්ද; තස්ම ච, එහි; දිනනං, එම දායකයා විසින් සඛ්ඤාසං දෙන ලද්ද; හිතඛා පඤ්ඤානති යා දිනනං, හිතඤා ප්‍රඥප්තියෙහි දෙන ලද්ද; මහෙසිනා, මහර්ෂිහු විසින්; චූතනං, කියන ලදී.

2731. සඛ්ඤාසං පන, සඛ්ඤාසං වනාහි; උජ්ඣුතෙන වෙනසා, සාමුද්‍රි සිතින්; යං දිනනං, වෙහෙරට පැමිණ සඛ්ඤාසං දෙමි යි යම් සිටුරක් දෙන ලද්ද; තං හි, ඒ වනාහි; සමමුඛිභූතෙන, සමමුඛචූචහු විසින්; (සමමුඛි භූතෙන'යි චූචමනා තත්ති ගාථා බක්ඛ වශයෙන් සමමුඛි භූතෙන'යි ග්‍රහ්ඨය) භාජෙතඛඛනති, ගෙඩිය ගසා කාල කොපා කොට බෙදිය යුත්තේයයි; චූචවති, කියනු ලැබේ.

දැන් 'උභතො සඛ්ඤාසං දෙනි'යි උභතො සඛ්ඤාසං කෙරෙහි දේ'යි ආතිකාව ප්‍රකාශ කරන්නේ උභතො සඛ්ඤා මුද්දිස්සං'යි ආදී කියේ.

2732. උභතො සඛ්ඤාසං උද්දිස්සං, හික්ඛු හික්ඛුණි සඛ්ඤා සඛ්ඤාන උභතො සඛ්ඤාසං උදෙසා; සඛාය, ශ්‍රව්‍යාවෙන්, විවරං දෙනි, සිටුරක් දේද; හික්ඛු, හික්ඛුහු; ථොකා වා, හික්ඛුණින්ට මදව හෝ; බහු වා, බොහෝ හෝ වෙන්වා, (බහු වා යි දිසිව උචමනා තැන ගාථා බක්ඛ වශයෙන් ග්‍රහ්ඨය) සමභාගොව, හික්ඛු හික්ඛුණි සඛ්ඤාවශයෙන් සමාන භාගයෙක්ම කරන්ට; චට්ඨති, වටී.

2733. වස්සං චූත්ථස්ස සඛ්ඤාසං, වස්විසු සඛ්ඤාසං දෙමි'යි; යමපන විවරං දෙනි, වෙහෙරට පැමිණ යම් සිටුරක් දේද; තං, ඒ සිටුර; තස්මිං චූත්ථ වස්සෙන, ඒ ආවාසයෙහි වස්විසුචු විසින්; භාජෙතඛඛනති, බෙදිය යුත්තේයයි; චණ්ණිනං, කප්පයයි.

2734. යාගුයා පන භනෙන වා - දෙනි ආදිසස වෙ පන,
ච්චරං තස්ස තස්සෙව - යොජෙතබ්බං විභාවිතා.
2735. පුග්ගලං පන උද්දිස්ස - ච්චරං යනතු දියති,
පුග්ගලොදිස්සකං නාම - දුතං තනතු පවුච්චති.
2736. සහධම්මකෙසු යො කොචි - පඤ්චස්ස පි මමච්චයෙ,
අයං මයහං පරිකබ්බරො - මාතුයා පිතුනො පි වා.
2737. උපජ්ඣායස්ස වා හොතු - වදන්චෙච්චමෙච වෙ,
න හොති පන තං තෙසං - සඤ්ඤාසම්ම ච සන්තං.
2738. පඤ්චනනං අච්චයෙ දුතං - න ව රුහති කිඤ්චිපි,
සඤ්ඤාසම්ම ච තං හොති - ගිහිනං පන රුහති.

2734. යාගුයා වා පන, හුළුකැන් පානය කළ කල්හි හෝ; භනෙන වා, බත් අනුභව කළ කල්හි හෝ; ආදිසස, යමකු විසින් මාගේ හුළුකැන් පානය කරන ලද්ද බත් අනුභව කරන ලද්ද ඔහුට දෙමි'යි පිරිසිදු; වෙ පන, ඉදින් වනාහි; ච්චරං දෙනි, සිවුරක් දේද; විභාවිතා, විනය ධරනු විසින්; තස්ස තස්සෙව, එහි එහිම; යොජෙතබ්බං, යෙදිය යුත්තේය.

2735. පුග්ගලං පන උද්දිස්ස, පුග්ගලයෙකු උදෙසා වනාහි; යනතු ච්චරං දියති, යම් ච්චරයක් වනාහි දෙනු ලැබේ ද; තං දුතනතු, ඒ ච්චර දුතය වනාහි; පුග්ගලොදිස්සකං නාම, පුග්ගලොදිස්සක නමැයි; පවුච්චති, කියනු ලැබේ.

2736, 2737. පඤ්චස්ස සහ ධම්මකෙසුපි, පස් සැඟවුණුයන් අතුරෙන්; යො කොචි, යම්කිසිවෙක්; මම අච්චයෙ, මාගේ ඇවැමෙහි; මයහං අයං පරිකබ්බරො, මාගේ මේ පිරිකර; මාතුයාපි වා, මවට ද හෝ; පිතුනොපි වා, පියානටද හෝ; උපජ්ඣායස්ස වා, උපාධ්‍යායයානට ද හෝ; හොතු, වේවායි; ඉති එවං එවං වෙ වදනි, මෙසෙයින් මෙසේ මෙසේ ඉදින් කියා ද; තං පන, ඒ පිරිකර වනාහි; තෙසං, ඒ මාතෘ ආදීන්ට; න හොති, නොවේ; සඤ්ඤාසම්ම ච සන්තං නොති, සඤ්ඤාසම්ම ච වේ.

2738. පඤ්චනනං, පස් සැඟවුණුයන්ගේ; අච්චයෙ, ඇවැමෙහි; දුතං, මාකාලක්‍රියා කළ කල්හි මේ පිරිකර තොපට වේවා තොප සන්තක කරව ආදීන් පරිත්‍යාගය; කිඤ්චිපි, කිසිත්; න ව රුහති, නොම නිෂ්පාදනය වේ; තං, ඒ දෙය; සඤ්ඤාසම්ම ච ව හොති, සඤ්ඤාසම්ම ම වේ; ගිහිනං පන, ගිහිත්තේ වනාහි ඇවැමෙහි දුතය; රුහති, නිෂ්පාදනය වේ.

2739. හික්ඛු වා සාමණේරා වා - කාලං හික්ඛුනුපස්සයෙ,
කරෙය්‍යස්ස පරිකාරා - හික්ඛුනං යෙව සන්තකා.
2740. හික්ඛුනි සාමණේරා වා - විහාරස්මිං සවෙ මනා,
හොනති තස්සා පරිකාරා - හික්ඛුනිනනා සන්තකා.
2741. දෙහි නෙඤා' සුභස්සාති - දින්නං තං පුරිමස්සතු,
ඉදං දමිති දින්නං තං - පටිජ්ජස්සෙව සන්තකං.
2742. එවං දින්න විධිං ඤායා - මතස්ස වා 'මතස්ස වා,
විස්සාසං වාපි ගණනයා - ගණනයා මතච්චරං.
2743. මුලපත්තඵලකඛකි - නවපුප්පප්පභෙදතො,
ජබ්බිධං රජනං වුත්තං - චන්තදෙසෙන තාදිනා.

2739. හික්ඛු වා, ස්ක්ඛුනමිත්තෝ; සාමණේරො වා, හෙරණේත්තෝ; හික්ඛුනි උපස්සයෙ, මෙහෙණ වරා; කාලංකරෙය්‍ය, කාලක්‍රියාකෙරේ නම්; අස්ස, ඔහුගේ; පරිකාරා, පිරිකර; හික්ඛුනං යෙව සන්තකා, හික්ඛුන් සන්තකම වෙති.

2740. හික්ඛුනි වා, මෙහෙණේත්තෝ; සාමණේරා වා, හෙරණේත්තෝ; (වා යන්නෙන් සික්ඛුතාවක් හෝ'යි මේ සංග්‍රහය) විහාරස්මිං, හික්ඛුන් වසන තැන; සවෙ මනා, ඉදින් මලද; තස්සා පරිකාරා, ඇය පිරිකර; හික්ඛුනිනනා, හික්ඛුණින්ට ම; සන්තකා හොනති, ඇත් වෙති.

2741. නෙඤා, මේ සිවුර ගෙන ගොස්; අසුකස්ස දෙහිති, අසවල් ගට දෙවයි; දින්නං, දෙන ලද; තං, ඒ විවරය; පුරිමස්ස භූ සන්තකං, ඒ පළමු ඵලව්‍යටම සන්තක වේ; ඉදං දමිති, මේ දෙවයි; දින්නං, දෙන ලද; තං, ඒ විවරය; පටිජ්ජස්සෙව සන්තකං, ඒ යමෙකුට හරිනු ලැබේ ද; ඒ පශ්චිමයාට ම සන්තක වන්නේය.

2742. එවං දින්නවිධිං ඤායා, මෙසේ දෙන ලද විධිය දැන. මතස්ස වා, මෙහු සිවුරු ගේ; මතච්චරං ගණනයා, මතක විවර නිගාර යෙන් පමුණුවා ගන්නේය; අත්තස්ස වා, තොමලහු සිවුරු හෝ; විස්සාසං වාපි, ගණනයා, විශ්වාසග්‍රහණයෙන් හෝ ගන්නේය.

2743. මුලපත්තඵලකඛකිනවපුප්පප්පභෙදතො, මුල්පත් පිළි කදන්කව පුප් ප්‍රභෙදයෙන්; රජනං, රදන; ජබ්බිධං, සකොටසක්; චන්තදෙසෙන, සවාසනා සමුච්ඡින්න රාගාදී දෙය ඇති; තාදිනා, රූපාදි ඡව් අරමුණෙහි රාගාදීන්ගේ අනුත්පත්තියෙන් අභිච්ඡාදක ධර්මයෙහි නිවිසිකාර හෙයින් එකසදාශ වූ වහු විසින්; වුත්තං, කියන ලදී.

2744. මූලෙ හලිඳ්දිං ඛනෙසු - මසෙජ්ඣිං තුඛගහාරහං,
පතෙනසු අලලියාපතනං - තථා පතනඤ්ච නිලලියා.
2745. කුසුමහං කිංසුකං පුප්පේ - තවෙ ලොද්දඤ්ච කණ්ඩුලං,
යපෙඤ්චා රජනං සබ්බං - ඵලං සබ්බමපි වට්ඨති.
2746. කිලිට්ඨං සාට්ඨං වාපි - දුබ්බණ්ණං වාපි විවරං,
අලලියා පන පතෙනන - ධොවිතුං පන වට්ඨති.
2747. විවරානං කථා සෙසා - පඨමෙ කසිනෙ පන,
තස්ස චුතතනසෙතෙව - වෙදිතබ්බා විභාවිතා.

විවරකඛකිකකථා

මහාවග්ගො.

2744. මූලෙ, මූල් අතුරෙන්; හලිඳ්දියැව, කසාද; ඛනෙසු, කඳන් අතුරෙන්; මසෙජ්ඣියැව, මදව බිජ්ජවන් රදන් ඇති වැල් ද; තුඛගහාර කඤ්ච, එනම් රදන් තිරියල්වන් කවුරුක්ද; පතෙනසු, පත්ති; අලලියා පතනං, රදන් කසාවන් සුළු තමළපත්ද; තථා, එසේ; නිලලියාපතන ඤ්ච, රදන් නිල්වන් එනම් ගස් පත්ද—

2745. පුප්පේ, පුප්ඵති; කුසුමහඤ්ච, කුසුම්හද; කිංසුකඤ්ච, වැල් කැලද; තවෙ, නවයෙහි; ලොද්දඤ්ච, ලොන්ද; කණ්ඩුලඤ්ච, කඩොල්ද; යපෙඤ්චා, තබා; සබ්බං රජනං, සියලු රදන්; වට්ඨති, වටී; ඵලං, පිලි; සබ්බමපිවට්ඨති, සියල්ලම වටී.

2746. කිලිට්ඨං සාට්ඨං වාපි, මලිතවස්ත්‍රයක්ද; දුබ්බණ්ණං විවරං වාපි, දුර්වණ් සිවුරක්දහෝ; අලලියාපතෙනන පන, සුළුතමලපතින් වනාහි; ධොවිතුං පන, වරක් සෝදන්ට; වට්ඨති, වටී.

2747. විවරානං, සිවුරු සමබකි; සෙසා කථා, මෙහි තොකි සෙසු කථා; පඨමෙ කසිනෙ පන, ප්‍රථම කසින ශික්ෂාවෙහි වනාහි; කියන ලදහ; තස්ස චුතතනසෙතෙව, එහි කිතසින් ම්; විභාවිතා, බැකික භාණක යහු විසින්; වෙදිතබ්බා, දතසුත්තාහ.

විවරකඛකිකකථා. එනම් කථාවය, මහාවග්ගො, මහවගය. මෙසේ මහවග විනිශ්චය සංකෂ්පයෙන් දක්වා මූලවගී විනිශ්චය දක්වන්ට තප්පනියං යි ආදී කියේ.

- 2748 තජ්ජනියං නියස්සං ව - පබ්බජ්ජං පටිසාරණං,
නිවිට්ඨකෙතපනං වානි - සතන කම්මානි දිපසෙ.
2749. තෙවනාලිය චතනානි - බ්බකෙ කම්මසඤ්ඤානෙ,
නවා'බ්බානි නිං සෙව - බ්බකෙ තදන නතරෙ.
2750. එවං සබ්බානි චුතනානි - වාසිතෙව' මහෙසිනා,
හොනති බ්බක චතනානි - ගතිතා ගහණෙන තු.

2748. තජ්ජනියඤ්ච, කලහකාරක භික්ෂුන්ට එයින් විරමණය පිණිස නිග්‍රහවශයෙන් කරන්ට අනුදන් ඥපති වතුථි තජ්ජනිය කමීය ද; නියස්සඤ්ච, බාල අවියන් ඇවැත් බහුල අනපාදන අනනුලොම් ගිහිසංසගීයෙන් ගැටි වසන භික්ෂුහට නිසා වසනු පිණිස කරන්ට අනුදන් ඥපති වතුථි නියස්ස කමීය ද; පබ්බජ්ජඤ්ච, කුලදුෂක භික්ෂුහට යම් තෙතෙක්ති ඔහු විසින් කුලදුෂණය කරන ලද ද; එහි අවස් නො ලබනු පිණිස නිග්‍රහ වශයෙන් අනුදන් ඥපති වතුථි පබ්බජ්ජනිය කමීය ද—

පටිසාරණඤ්ච, ශ්‍රඩාවනන දයක කාරක සංඝසාපසථායක උපාසක යාට ජාති ආදි අකොස්ථතින් ආක්‍රොශ කරන භික්ෂුහට ඔහුක්ෂමාකරවනු පිණිස නිග්‍රහවශයෙන්, අනුදන් ඥපති වතුථි පටිසාරණීය කමීය ද, නිවිට්ඨ කෙතපනඤ්චානි, ආපතනිය අදගීතයෙහි ආපතනියෙහි අප්‍රතිකමීයෙහි පාපිකදාමය නොගැරීමෙහි එයින් වෙන්වන්ට නිග්‍රහවශයෙන් අනුදන් ඥපති වතුථි ත්‍රිවිධ උත්ඝෝෂණීය කමීයදැයි; සතනකම්මානි, සන් කමීයන්; දිපසෙ, දක්වන්තේ; තජ්ජනියාදි කමමීයන්ගේ ඔසාරණ නියසාරණ වශයෙන් විවිධතයෙහිද තත්තෙදමගීතය නොකොට හුදක් ජනිතවශයෙන් කමම සතැයි කියන ලදැයි දතයුතු, මෙසේ දක්වන ලද මොවුන්ගේ විශේෂය අභ්‍යන්තරවශයෙන් යයි දතයුතු. මේ සම්බන්ධ විස්තර කම්මකබ්බකයෙන් දත යුතුයි.

2749. කම්මසඤ්ඤානෙ බ්බකෙ, කමම සංඝභාන බ්බකයෙහි; තෙවනාලියචතනානි, තෙසාලිය වතෙක්ද; තදනනතරෙ, එයට අනතුරු පාරිවාසික බ්බකයෙහි; නවා'බ්බානි නිංසෙ ව, නවයක් අධික කොට ඇති නිසෙක්ද වෙති.

2750. එවං, මෙසේ; මෙහෙසිනා, මහණිහු විසින්; චුතනානි, කියන ලද; සබ්බානි බ්බකචතනානි, සියලු කඳවන්; ගතිතාගහණෙන තු, ගාතිතාග්‍රහණයෙන්; වාසිතිඵලහොනති, දෙයාසුවක් ම වෙති.

දැන් පාරිවාසික භික්ෂුහුගේ රාත්‍රිවේෂ්ඨය ද වතනහෙදය ද දක්වන්ට පටිවාසංච වතනඤ්ච ආදි කියේ.

2751. පරිවාසං ච චන්තඤ්ච - සමාදින්නස්ස භික්ඛුනො,
රතතිචේජ්ඤෙ, කථං චුතොතා - චන්තහෙඤෙ, කථං භවෙ.
2752. සහවාසො චිතා වාසො - අනාරොචන මෙව ච,
පාරිවාසික භික්ඛුස්ස - රතතිචේජ්ඤෙ ච දුක්ඛං.
2753. එකච්ඡන්ත පනාවාසෙ - පකතතෙතන භික්ඛුනා,
නිවාසො දකපාතෙන - උක්ඛින්නස්ස නිවාරිතො.
2754. පාරිවාසික භික්ඛුස්ස - අනොතා යෙව න ලබ්භති,
ඉච්චෙවං පන නිද්දිසං - මහාපච්චරියමපන.
2755. අවිසෙසෙන නිද්දිසං - මහාඅට්ඨකථාදිසු,
උභින්නං දකපාතෙන - නිවාසො වාරිතො'ති හි.

1751. පරිවාසඤ්ච, පරිවාසං සමාදියාමි'යි පිරිවෙස ද; චන්තඤ්ච, චන්තං සමාදියාමි'යි චත ද; සමාදින්නස්ස භික්ඛුනො, සමාදන් වූ භික්ඛු හට; රතතිචේජ්ඤෙ, රාත්‍රිචේජ්ඤෙ; කථං චුතොතා, කෙසේ කියන ලද්දේද; චන්තහෙඤෙ, චන්තහෙදය; කථං භවෙ, කෙසේ වේද—

2752. සහවාසො ච, සහ වාසයද; චිතා වාසො ච, විප්පවාසය ද; අනාරොචන මෙව ච, අනාරොචනය ද යන මේ තුනින්; පාරිවාසික භික්ඛුස්ස, පාරිවාසික භික්ඛුහට; රතතිචේජ්ඤෙ ච, රාත්‍රිචේජ්ඤෙ; දුක්ඛංඤ්ච, දුක්ඛය වේ.

2753. උදකපාතෙන, හාත්පස නිමි කොමයෙන් උදකපතන ස්ථානයෙන් පිරිසිදි; එකච්ඡන්ත ආවාසෙ පන, එකච්ඡන්ත ආවාසයෙහි වනාහි; පකතතෙතන භික්ඛුනා, පියවිඅන් භික්ඛුව හා; උක්ඛින්නස්ස නිවාසො, උක්ඛින්නයාගේ විසීම; නිවාරිතො, වළක්වන ලදී.

2754. පාරිවාසික භික්ඛුස්ස, පාරිවාසික භික්ඛුහට; අනොතා යෙව, එකච්ඡන්තා වාසය සමිති පරික්ෂෙපය ඇතුළතම; න ලබ්භති, නො ලැබේ; (මෙයින් රාත්‍රිචේජ්ඤෙ දුක්ඛයද වෙයි දක්වා) ඉච්චෙවං පන, මෙසේ වනාහි; මහා පච්චරියමපන, මහා පච්චරියෙහි; නිද්දිසං, දක්වන ලදී.

2755. මහාඅට්ඨකථාදිසු, මහා අට්ඨකථාදියෙහි (ආදි ශබ්දයෙන් කුරුණ්දිය අට්ඨකථාදිය සමගාමිනයි.) උභින්නං, උක්ඛින්නක පාරිවාසික දෙදෙනාගේ; දකපාතෙන, නිමිකොම උදකපතන ස්ථානයෙන් පිරිසිදි නැත්ති; නිවාසො, නිවාසය; වාරිතොති, වළක්වන ලද්දේයයි ම; අවිසෙසෙන, අවිශේෂයෙන්; නිද්දිසං, දක්වන ලදී.

මෙයින් සහවාසයෙන් රාත්‍රිචේජ්ඤෙ දුක්ඛය දක්වා විප්පවාසයෙන් දක්වනට අභික්ඛුකො'යි ආදී කියේ.

2756. අභිකුක්ඛෙ ආවාසෙ - අභිකුක්ඛෙ කුක්ඛි,
විප්පවාසං වසනාසං - රතනිචේදෙ ච දුක්ඛං.

2757. පාරිවාසික භික්ඛුස්ස - භික්ඛුං දිස්වාන නබ්බණේ,
නාරොචෙනාසං චෙට්ඨස්ස - රතනිචේදෙ ච දුක්ඛං.

2758. පඤ්චව ච යථා බුද්ධිං - ලහතෙ පාරිවාසිකො,
කාතුං තත්ථව ච ධ්වං - උපොසථ පචාරණං.

2756. අභිකුක්ඛෙ ආවාසෙ පන, අභිකුක්ඛෙ සෙනස්තෙක්ඛි හෝ; අභිකුක්ඛෙ, විසිමට නොකළ චෛත්‍යසිරාදියෙක්ඛි හෝ; කුක්ඛි, කිසි නැතෙක්ඛි; විප්පවාසං වසනාසං, ප්‍රකෘති අත් භික්ඛුවකගෙන් වෙන්ව වසන්නාහට; රතනිචේදෙ ච දුක්ඛං ච, රාත්‍රිචේද චත් හෙද දුක්ඛං ද වේ.

මෙසේ විප්පවාසයෙන් රාත්‍රිචේද දුක්ඛං දක්වා අනාරොචනයෙහි දක්වනට 'පාරිවාසික භික්ඛුස්ස'යි ආදී කියේ.

2757. භික්ඛුං දිස්වාන, අගයින් ද යන සමානසංවාසක ආගන්තුක භික්ඛුව දැක; තං බණේ, එකෙණෙහි(දුටුකෙණෙහි)නාරොචෙනාසං එව ව, නොමආරොචනය කරන්නාවූද (එව කාරයෙන් රාත්‍රිචේදයද දුක්ඛං ද ඔහුට වෙයි දක්වන්නහු විසින් නුදුටුයේ නම් රාත්‍රිචේදය පමණක් වෙයි ගහවා) අස්ස පාරිවාසික භික්ඛුස්ස, ඒ පාරිවාසික භික්ඛුහට; රතනිචේදෙ ච දුක්ඛං ඤච, රාත්‍රිචේදයද දුක්ඛං ද වේ; නානා සංවාසකයා හා විනයකමිම කරනට නොවටී'යි ඔහුට අනාරොචනයෙහි රාත්‍රිචේද නො වේ.

2758. පාරිවාසිකො, පාරිවාසික භික්ඛුනෙම; තත්ථව ච ධ්වං, යම් සසිස නවක ස්ථානයෙක්ඛි සිටියේද එහිම සිට; යථාබුද්ධිං, පකතතන භික්ඛුන්හාද වාච පිළිවෙළින්; පඤ්චව ච කාතුං ලහතෙ, පසක් කරනට. ලැබේ; ඒ ස්වරූපයෙන් දක්වනට කියේ; උපොසථ පචාරණං, පොහෝ පවුරුණුද -

2759. වසසසාරිං යථා බුඛිං - දෙනහි වෙ සසසදයකා,
ඛණොජනං තථා භතනං - ලහතෙ පඤ්චමෙ පන.

පාටිච්ඡාසිකකඛනික කථා.

2760. විවාදධාරතා වානු - වාදාධිකරණමපි ව,
ආපත්තාධාරතා වෙව - කිව්වාධිකරණමපි ව.
2761. එතානි පන වතතාරි - චූතතානි ච මහෙසිනා,
හෙදකාරක වස්සුනි - විවාදෙ තස්ස නිසිනො.
2762. විපතනියො වතස්සොව - අනුවාදෙ උපාගතො,
ආපත්තා ධාරතා නාම - සත්ත ආපතනියො මනා

2759. සසසදයකා, ගෙඩිය ගසා බෙදිය යුත්ත දෙන සසසසඛිඛාන දයකයෝ; (සසසයාගේ එකතියෙහිදු ගරුකටයුත්තත් කෙරෙහි බහු වචන නිදේශයි.) වසසසාරිං දෙනත් වෙ, වසසසසාරික දෙද්ද හෙද; ඛණොජනං, නමහට පැමිණි දෙනුන් උදෙස් බත් ආදියකගේ නමා පුගුල් භතනපච්චාසාවක් ඇති කර්ම පිළිගෙන මාගේ අද භතන පච්චාසාවක් ඇත. හෙට ගත්තෙමි'යි කියා සසසසාරි වසසර්ජනයද; තථා, එසේ; භතනං, භොජන ශාලාවෙහි පිළිවෙළින් දෙන බතද යන; ඉමෙ පඤ්ච පන, මේ පස වනාහි; යථා බුඛිං ලහතෙ, වාචි පටිපාටියෙන් ලබා.

පාටිච්ඡාසිකකඛනික කථා, එනම් කථාවයි.

2760. විවාදධාරතාව, විවාදාධිකරණය ද; (ආධාරයෙහි අභිභූයති චූපසමමති සමපෙතිති ආධාරො, විවාදෙව සො ආධාරො වානි විවාදාධාරො, සො එව විවාදධාරතා'යි විග්‍රහය) අනුවාදාධිකරණමපි ව, අනුවාදාධිකරණ යද; ආපත්තාධාරතාවෙව, ආපත්තාධිකරණයද; කිව්වාධිකරණමපි ව, කිව්වාධිකරණය ද—

2761. එතානි පන වතතාරි ව, මේ සතර අධිකරණයන් වනාහි; මහෙසිනා, මහර්ෂිහු විසින්; චූතතානි, කියන ලද්දහුය; තස්ස, එයින්; වාදෙ, විවාදාධිකරණය නෙම; හෙදකාරකවස්සුනි නිසිනො, අට ශ්‍රෝස් හෙදකර වස්තුන් නිසා පවත්නේය.

2762. අනුවාදෙ, අනුවාදය නෙම; වතස්සො විපතනියොව උපා ගතො, ශීල ආචාර දාමරිආජීව විපතනි සඛිඛාන සිව් විපතනියම නිසා පවත්නේය; ආපත්තාධාරතානාම, ආපත්තාධිකරණය නම්; සත්ත ආපතනියො මනා, සප්ත ආපතනි දන්නා ලදහු.

2763. සංඝකිම්බානි නිස්සාය - කිම්බාධිකරණං සියා,
එතෙසනතු චතුර්ණමපි - සමනා සමථා මනා.

2764. සමමුඛා සන්වා ‘මුලො - පටිඤ්ඤාචිතයො පි ච,
තස්ස පාපියසි චෙව - තථා යෙභුය්‍යසිපි ච.

2765. තිණ්වජ්ඣාරකො චෙව - සත්තමො විනයො මනො,
සත්ති’මෙ සමථාචුත්තා - බුඛෙතාදිච්චබ්බුතා.

2763. සංඝකිම්බානි නිස්සාය, අපලොකතාදි සතර සංඝකෘත්‍ය නිසා; කිම්බාධිකරණං සියා, කෘත්‍යාධිකරණාභිධානය වන්නේය; (කිම්බාධි කරණය නම් සතර සංඝ කමය යනු අතීතී.) එතෙසනතු චතුර්ණමපි, මේ සතර අධිකරණයන්ගේ; සමනා, ව්‍යපශම හෙතුයෙන්; සමථා මනා, සමමුඛා විනයාදි සභා අධිකරණ සමථයෝ යයි දන්නා ලදහ.

ඔහු ස්වරූපයෙන් දක්වන්නට සමමුඛා’යි ආදි කියේ.

2764, 2765. සමමුඛාචිතයො ච, සමමුඛා විනය ද; සතිචිතයො ච, සති විනය ද; අමුලොචිතයො ච; අමුලුභවිතයද; පටිඤ්ඤාචිතයො පිච, ප්‍රතිඥා විනයද; තස්සපාපියසි විනයොචෙව, තස්සපාපියසිකා විනයද; තථා යෙභුය්‍ය විනයො ච, එසේ යෙභුය්‍යසිකා විනයද—

සත්තමො තිණ්වජ්ඣාරකො විනයොචෙව, සත්වන තිණ්වජ්ඣාරක විනයද; විනයො මනො, විනයයි දන්නා ලදී; ආදිච්චබ්බුතා බුඛෙන, ආදිත්‍යබ්බු චු බුදුන් විසින්; ඉමෙ සත්ත, මොහු සත්දෙන; සමථා චුත්තා, සමථයෝයයි කියන ලද්දහ.

සතර අධිකරණයන් අතුරෙන් යම් අධිකරණයක් යම් පමණ සමථ සකිත් සමනය වේද; ඔවුන් සංග්‍රහකොට දක්වන්නේ “විවාදො”යි ආදි කී.

- 2766 විවාදෙ, සමමති විහි-අනුවාදෙ, වතුහි ව,
ආපනති පන නිෂ්පව-කිව්වමෙකෙන සමමති.
2767 ඡෛන පඨමෙනාපි-විවාදෙ, එත්ථ සමමති,
සම්මුඛා විනයාදිහි-අනුපුබ්බෙන නිතිපි.
2768 නපේච පඤ්චමෙනාපි-අනුවාදෙ, හි සමමති,
සම්මුඛෙන පටිඤ්ඤාය-නිෂ්චයාරකෙන ව.
2769 ආපනතු'පසමං යාති-නිෂ්පව සමපේති සා,
සම්මුඛා විනයයෙනෙව-කිව්වමෙකෙන සමමති.

2666 විවාදෙ, විවාදය තෙම; විහි සමමති, දෙකකින් සමනය වේ; අනුවාදෙ, අනුවාදය තෙම; වතුහි ව, සතරකින් ද, ආපනති පන, ආපනතා සිකරණය වනාහි; නිති එව, තුනකින් ද; කිව්වං, කාන්තාසිකරණය; එකෙන ව, එකකින් ද; සමමති, ශමනය වේ.

විවාදෙ'යි ආදීන් උදෙසා අභි නිදසන්තේ ඡෛන'යි ආදී කි

2767 එත්ථ, මෙහි; විවාදෙ, විවාදය කරණය තෙම; ඡෛන, සවැනි; යෙභුයසසිකාවෙන් ද; පඨමෙනාපි, ප්‍රථම සම්මුඛා විනයෙන් ද; සමමති, ශමනය වේ; (යම් ක්‍රියායෙක්හි ධර්මවාදීහු අතිශයින් බොහෝවෙන් ද, මෝනොමෝ යෙභුයසසිකාවය—සඛසසම්මුඛතා'ය, ධර්මසම්මුඛතා'ය, විනය සම්මුඛතාය ප්‍රගහලසම්මුඛතායයි කියන ලද සඛසාදි සතර දෙනාගේ එක්වීමෙන් හෝ භෂ් ප්‍රගහලයන් විසින් ශමනය කරනු ලබන විවාදය කරණය සංඝ සම්මුඛතාව හැර අතින් තුනකින් හෝ ශමනය වේයි කියන ලද්දේ වේ. මෙහිද කාරක සංඝයාගේ සමගි වශයෙන් සම්මුඛි භාවය සංඝ සම්මුඛි තාවය. ශමනය කටයුතු වස්තුහුගේ භූතතාව ධර්ම සම්මුඛි තාවය වස්තුව වොදනාකොට සාරණය කොට ප්‍රතිඥ රොපණය කොට ප්‍රතිඥානුරූපව යම්සේ ශමනය කටයුතුද එසේ ශමනය කිරීම විනය සම්මුඛි තාවය. යමෙක් විවාද කෙරේද යමෙක් හා විවාද කෙරේද ඒ ආත්ම ප්‍රත්‍යාවිකයන් දෙදෙනාගේ=වුදිත වොදකයන් දෙදෙනාගේ සම්මුඛි භාවය ප්‍රගහල සම්මුඛතාවය) අනුපුබ්බෙන, අනුපටිපාටියෙන්; සම්මුඛා, විනයාදිහි නිතිපි, සම්මුඛා විනයාදි තුනින්ද, (ආදිශබ්දයෙන් සතිවිනය අමුද්‍රහ විනය සඛයාගිතයි.)

2768—2769 නපේච, එසේම; පඤ්චමෙනාපි, පස්වැනි තක්සපාපිය සිකා සමපයෙන්ද (යමෙක් පාපොත්සන්නතායෙන් පටිටු ප්‍රභුලෙක්වේද ඔහුට කටයුතු හෙයින් තක්ස පාපියසිකා'යි කමිය කියනු ලැබේ;) අනුවාදය කරණය වනාහි; සමමති, ව්‍යපශමනය වේ; සම්මුඛෙන, සම්මුඛා විනයෙන් ද, පටිඤ්ඤාව, ප්‍රතිඥ විනයෙන්ද; (ප්‍රතිඥ විනය නම් ප්‍රතිඥ කරණයයි.) නිෂ්චයාරකෙන ව, නිෂ්චයාරක සමපයෙන් දැයි නිති එව සමපේති, තුන්සමපයෙන්ම; සා ආපනති, ඒ ආපනතාසිකරණය; උපසමං යාති; ව්‍යපශමනයට යේ; (මෙහි ප්‍රතිඥ කරණ සද්ශ මහා විග්‍රහ නම් ආපනති ප්‍රතිග්‍රහණය කරන්නහු විසින් පසසසි'යි කි කල්හි ආපනති දෙසන්නහු විසින් ආම පසසාමි'යි ප්‍රතිඥ කරණය ය) කිව්වං, කාන්තාසිකරණය, එකෙන සම්මුඛා විනයෙනෙව, එක් සම්මුඛා විනයෙන්ම; සමමති, ව්‍යපශමනය වේ.

(මෙහි ගරුකාපනති සම්මුඛා විනයෙන්ද ප්‍රතිඥාකරණයෙන් දැයි දෙකින්ද, ලහුකාපනති පැමිණ සංඝගණ ප්‍රභුල් සම්පයෙහි දෙසීමෙන් සම්මුඛා විනයෙන්ද ප්‍රතිඥා කරණයෙන්ද කොසව්වකයන්ගේ විග්‍රහ සද්ශමහාවිග්‍රහ කරන්නවුන් විසින් පැමිණි අනෙකවිධ ආපනති ඉදින් වූ නම් එහි වක්‍ෂ්‍ය මාතස්වරූප ඵලලවජ්ජාදිය තබා අවශෙෂ සියලු ඇවැත් සම්මුඛා විනයෙන් ද නිෂ්චයාරකයෙන් ද ශමනය වෙති, දෙසනු ලැබෙති'යි යනු අභිප්‍රායයි).

- 2770 යෙභුය්‍යසිකකමෙම නු-සලාකං ගාහයෙ බුධො,
ගුලෙනන විවටෙනාපි-කණ්ණප්පෙපන වා පන.
- 2771 අලුප්ප්‍රසාදෙ ගුලෙනන-විවටෙනෙව ලජ්ජිසු,
බාලෙසු කණ්ණප්පෙපන-සලාකං ගාහයෙ බුධො.
- 2772 ලජ්ජි අලජ්ජි බාලොති-කෙන සකකා විජානිතුං,
සකෙන කමමුතායෙව-තෙන සකකා විජානිතුං.
- 2773 ආපජ්ජනි ව සංචිච්ච-ආපනනිං පරිගුහනි,
ජ්‍යෙදි අගනිං යානි-අලජ්ජි ඵදිසො සියා.
- 2774 නාපජ්ජනි ව සංචිච්ච-ආපනනිං ව න ගුහනි,
න ගච්ඡති ගනිං වාපි-ඵදිසො ලජ්ජි පුග්ගලො.
- 2775 දුට්ඨිනනිතො ව දුබ්භාසි-නථා දුක්ඛතකාපිසො,
ඵදිසො පන බාලොති-ලකඛණෙනෙව සුයනි.

2770 යෙභුය්‍යසිකකමෙම නු, යෙභුය්‍යසික කමිත්මිත්තෙහි වතාහි; බුධො, පඤ්චාඛගයෙන් සුකතවූ පණ්ණිත තෙම; ගුලෙනනපි, විනිශ්චය කාරක සංඝයා අනුරෙහි ධම්මාදීන්ගේ බොහෝ බව හෝ ස්වරූප බව හෝ දැනගන්ට; ධම්මාධම්මාදි සලාක වෙන් වෙන්ව සිංඤා කොට සිවුරු කොණලා පුගුලන් කරා වෙනවෙන ම පැමිණ සලාක වෙන වෙන ම දක්වා කැමති එකක් ගනුවයි රහස සිට ගන්වන ගුලහ සලාක ග්‍රහණ යෙන්ද; විවටෙනාපි, ධම්මාදීන් බොහෝ බව දැන සියල්ලන් දැනද්දී පුගුලන් කරා පැමිණ ගන්වන විවට සලාකග්‍රාහයෙන්ද, කණ්ණප්පෙපනවාපි පන, බාලුතස්සනායෙහි එකක්ම කම්මුලරහස්කොට දැනුම්දී ගන්වන කණ්ණ ප්ප සලාක ග්‍රාහයෙන්ද හෝ වතාහි (කණ්ණප්පෙපා යසම්. සලාක ගාහපපයොගේසි විග්‍රහයි) සලාකං ගාහයෙ, සලාක ගන්වන්නේය.

2771 අලුප්ප්‍රසාදෙ, අලුප්ප්‍රසාදනා සංඝයා ඇතිකල්හි; ගුලෙනන, ගුලහයෙන්ද; ලජ්ජිසු, ලජ්ජි උය්‍යනායෙහි; විවටෙනෙව, විවටයෙන් ද; බාලෙසු, බාලයන් උතස්සනායෙහි; කණ්ණප්පෙපන, එනම් සලාක ග්‍රාහ යෙන් ද; බුධො, පණ්ණිතතෙම, සලාකං ගාහයෙ, සලාක ගන්වන්නේය.

2772 ලජ්ජි, ලජ්ජියාය; අලජ්ජි, අලජ්ජියාය, බාලොති, බාලයායයි; කෙන, කවර හේතුවෙන්; විජානිතුං සකකා, දැනගන්ට හැකි ද; සකෙන කමමුතායෙව, තමන් යම් කම්මයක්වේ ද; තෙන, එයින්ම; විජානිතුං සකකා, දැනගන්ට හැකි.

2773 සඤ්චිච්ච, දැන සිතා; ආපජ්ජනි ව, පැමිණේද; ආපනනි පරිගුහනි ව, ඇවැත් සහවාද; ජ්‍යෙදි අගනිං යානි, ජ්‍යෙදි අගනියව යේද; ඵදිසො, මෙවැනි පුගුල්තෙම; අලජ්ජිසියා, අලජ්ජි පුගුල් වේ.

2774 සඤ්චිච්ච, දැන; නාපජ්ජනි ව, කො පැමිණේ ද; ආපනනිං ව න ගුහනි, ඇවැත් නො වසා ද; අගනිං වාපි න ගච්ඡති, අගනියව හෝ නොයාද; ඵදිසො, මෙවැනි පුගුල්තෙම; ලජ්ජිපුග්ගලො, ලජ්ජි පුද්ගලයෙක් වන්නේය.

2775 දුට්ඨිනනිතො ව, ත්‍රිවිධතොදුශවර්ත වශයෙන් දුෂටයක් සිහිවන්නේද; දුබ්භාසි ව, වතුර්විධ වාග්දුශවර්ත වශයෙන් දුෂටඑකක් කියන ශීලීද; නථා දුක්ඛතා කාරිකො දි, එසේ ත්‍රිවිධ භාය දුශවර්ත වශයෙන් කුච්ඡ තයක් කරන ශීලීද; ඵදිසො පන, මෙවැනි පුගුල්තෙම වතාහි; බාලොති, බාලයයි; ලකඛණෙනෙව, ලකුණෙන්ම; සුයනි, දන්නා ලැබේ.

යෙභුය්‍යසිකාසි ආදි ගාථායෙන් දැක්වූ අනු නිමවන්ට 'නිධා'සි ආදිකියේ.

- 2776 නිධා සලාකගාහෙන - බහුකා ධම්මවාදිනො,
යෙභුය්‍යසිකකම්මෙන - කාතබ්බනති ජිනොබ්බුචි.
- 2777 අලජ්ජී සානුවාදෙ ච - අසුචි කම්මතො ච යො,
තස්ස පාපියසිකම්ම - යොගො සො හොති පුගගලො.
- 2778 භණ්ඩනෙ කලහෙ ජානෙ - විවාදස්මිං අනප්පකෙ,
බහු අස්සාමනෙ විණෙණ - අනගෙහපි ච භස්සකෙ.
- 2779 මූලාමූලං ගවෙසනං - හොති වාලඤ්ච කකබ්ලං,
නිණ්වජ්ඣාරකෙනෙව - කාතබ්බනති පකාසිතං.
- 2780 යථා ච නිණ්පණෙණන - ඡනනං ගුථඤ්ච මුගහකං,
න ච වායති දුගගකිං - වුපසම්මති තබ්බණ.

2776. නිධාසලාකගාහෙන, ත්‍රිවිධ සලාක ග්‍රාහයන්ගෙන් එකකින්, බහුකා ධම්මවාදිනො, ධම්මවාදින් බොහෝවුව; යෙභුය්‍යසිකකම්මෙන, යෙභුය්‍යසික කම්මයෙන්; කාතබ්බනති; විවාදාසිකරණය ව්‍යපශමනය කට යුත්තේයයි; ජිනො, සමීඥතෙම; බ්‍රුචි, වදාළේය.

2777 යො පුගගලො, යම් පුද්ගලයෙක්තෙම; අලජ්ජී ච, අලජ්ජීවේද; සානුවාදෙව, වොදනා හා පච්චිද හෙවත් වොදනාවට අනුරූපද; කම්ම තො, කාය වාකකම්මයෙන්; අසුචි ච, ජ්‍රගුපසිතද; සො, හෙතෙම; තස්සපාපි යසිකම්මයොගො හොති, තස්සපාපියසික කම්මයට අතීවේ.

2778. භණ්ඩනෙ, කලහයට පූර්වභාගය ද; කලහෙ, කායවාක්චාර ප්‍රවාහන භස්සාපරමාසාදි වූ කලහයද; විවාදස්මිං අනප්පකෙ, බහුවිධ විවා ද ද; ජානෙ, උපන් කල්හි; බහු අස්සාමනෙපි ච, බොහෝ ශ්‍රමණානුච්ඡික කායවාක් ව්‍යතික්‍රම ද; අනගෙහ භස්සකෙපි ච, අතනන අමනාපවචනද; විණෙණ, රැස්කළ කල්හි; (කිකල්හි යන අතීයි)

2779. මූලාමූලං ගවෙසනං, මූලාමූලව ආපත්තාසිකරණය ගවෙ සනය කරන්නේ; වාලඤ්ච, විණ්ඩද; කකබ්ලංව, කකීශ ද; හොති, වේ; නිණ්වජ්ඣාරකෙනෙව, නිණ්වජ්ඣාරකයෙන්; කාතබ්බනති, ව්‍යපශමනය කටයුතුයයි, පකාසිතා, ප්‍රකාශකරන ලදී.

2780. නිණ්පණෙණන, තාණපණීයෙන්; ඡනනං, වසන ලද; ගුථඤ්ච, මල ද; මුගහඤ්ච, මු ද; දුගගකිං න ච වායති, දුගද නො හමා; තංබණෙ, එකෙණෙහි; යථා ච වුපසම්මති, යම්සේ ව්‍යපශමනය වේද.

2781. ධ්වප්පඤ්ච ඵලවජ්ජඤ්ච - ගිහිනි පටිසංයුතං,
දිට්ඨාච්ඡිකමමිකඤ්ච - යො ව නස්ස න භොති තං.

2782 සෙසායාපනතියා යාව - උපසම්පද මාලතො,
සුඛො භොති නිරුපනති - නිණ්වජ්ඣාරකෙ තථා.

සමථකඛ්ඛිකකථා.

2783 රුකෙඛ වා පන කුඛෙඛ වා - අට්ඨානො ඵමහකෙසු වා,
නහායමානො සකං කායං - උග්ගංසෙය්‍යස්ස දුක්ඛං.

2784 කායං ගඤ්ඤිතජෙත්ත - කුරුච්ඡකසුතතියා,
මලකෙන න සංසෙය්‍ය - නාඤ්ඤමඤ්ඤඤ්ච කායතො.

2781. ඵලවජ්ජඤ්ච, පාරුජ්කා සම්ඝාදිශෙෂ ද; ගිහිනි පටිසංයුතනඤ්ච,
ගිහිප්‍රතිසංයුතන හෙවත් ගිහිත්ථි පෙළෙහි ආ දශ ආත්‍යොග වස්තු
වෙන් අත්ථිකථාගත එයින් අන්‍ය ආත්‍යොග වස්තුවෙන් ගථාප්‍රත්‍යය
මමසවාදවිභාග දුක්ඛං හා ධාර්මික ප්‍රතිශ්‍රවයාගේ අපවවාසිංසන නිමිතිවූ
ඇවැත්ද; දිට්ඨාච්ඡිකමමිකඤ්ච, දෘෂ්ටාච්ඡිකමමිකඤ්ච නිසුකතයක්වූද;
යො, යමෙක්, තත්ථ ව, නිණ්වජ්ඣාරක සමථකාරක හිඤ්ඤ සමුහයෙහි;
න භොති, ඡන්දය දී ගිය හෙයින් නැත්ද; තඤ්ච, ඔහු ද; ධ්වප්පඤ්ච, නබා;

2782. උපසම්පදමාලතො, උපසම්පදමාලකයෙහි පටන් අවන්;
යාව, යම්තාක්; සෙසාය ආපතතියා, සෙසු ඇවැත්වන්; නිණ්වජ්ඣාරකෙ, නිණ්
වජ්ඣාර සමථය කළ කල්හි; තථා, එසේ; සුඛො භොති, සුඛ වේ; නිරුපනති
භොති, නිරුපතති වේ.

සමථකඛ්ඛිකකථා, එනම් කථාවයි.

2783. රුකෙඛ වා පන, රුකෙක්හි හෝ; කුඛෙඛ වා, ගැබොල් ගල් දූව
බිතෙක්හි හෝ; අඨානෙ වා, අසථානයෙහි හෙවත් දු ප්‍රවරයෙහි අපට
අන්‍යන්තර රුජ් ආකාරයෙන් සිදු සුණු ලා එහි ඇත ඉලීමට සිටුවූ ප්‍රවරු
ඇති නොව හෝ; ඵමහකෙසු වා, නානතොට සිටිවූ වැමිහි හෝ; නහාය
මානො, තාමින්; සකං කායං, සියකය; උග්ගංසෙය්‍ය, උලානම්; අස්ස, ඒ
හිඤ්ඤ; දුක්ඛං, දුක්ඛං වේ.

2784. කායං, කය; ගඤ්ඤිතජෙත්ත, නහනතොට භුක්ඛු දූවමය
අතින්ද; කුරුච්ඡක සුතතියා, කුරුච්ඡන්දපහන්සුණු ලාකභින් බැඳ
කළගුළිකා කලාපයෙන්ද; මලකෙන, මුවරදන් ආකාර සිදු කෙළමලා
මෙන් වාතතව කළ එකකින්ද; අඤ්ඤමඤ්ඤං කායතො ව, අනුනුන්
කයින්ද, න සංසෙය්‍ය, නො ගවන්තේය.

- 2785 අකතං මලලකං නාම - ගිලානසෙසව වට්ඨති,
කතකං මලලකං නාම - සබ්බසම්පි න වට්ඨති.
- 2786 කපාලිඝකඛණ්ඩානි - සබ්බස්ස පුථු පාණිකං,
ගිලානස්සා ගිලානස්ස - ව්‍යවට්ඨි ව වට්ඨති.
- 2787 චූතතා ථේණක පාසාණ - කඨලාපාදසංසතො,
වට්ඨං වා වතුරස්සං වා - කතකං ව න වට්ඨති.
- 2788 යං කිඤ්චිපි අලඛකාරං - ධාරෙනාස්සපි දුක්ඛං,
හොති අනතමසො තාල - පණ්ණමත්තමපි හික්ඛුනො.
- 2789 ඔසණේහස්ස සතෙක තෙකසෙ - යො හත්ථපණ්ණෙහින වා,
ථණ්ණෙහිනපි කොචේන්ත - දුක්ඛං තස්ස නිද්දිසෙ.

2785. අකතං මලලකං නාම, මුවරදන් සිදු නො කළ කෙළමලා වෘත්තය නම්, ගිලානසෙසව වට්ඨති, ගිලනාහට ම වටී; කතකං මලලකං නාම, මුවරදන් සිදු කළ මලලකය; සබ්බසම්පි, සියල්ලන්වම; න වට්ඨති, නො වටී.

2786 කපාල ඉට්ඨක බණ්ඩානි ව, කබල් ගැබොල් කැබලි ද; පුථු පාණිකඤ්ච, අත්පිටියම ද; ව්‍යවට්ඨි ව, වස්ත්‍ර වැටීද; ගිලානස්ස අගිලානස්ස සබ්බස්ස, ගිලන් නොගිලන් සියල්ලට; වට්ඨති, වටී.

2787. ථේණකපාසාණකඝලා, මුහුදු පෙණ පහන් කබල් කැබලි; පාදසංසතො, පාදසමීණයෙහි; චූතතා, කියනු ලැබූය; වට්ඨං වා, වට හෝ; වතුරස්සං වා, සිවුරැස් හෝ; කතකං ව, පද්මකර්ණිකාකාර පාදසමීණයට කවුනතා කළ එකක්; නවට්ඨති, නොවටී.

2788. යං කිඤ්චිපි අලඛකාරං, අත්පලදනා ආදි යම්කිසි අබරණක්; අනතමසො තාලපණ්ණමත්තමපි, යටත් පිරිසෙයින් තල්පතකුදු; ධාරෙනාස්ස හික්ඛුනො, ධරන්තාවූ ද හික්කුහට; දුක්ඛං හොති, දුක්ඛය වේ.

2789. යො, යමෙක්හෙම; සකෙ කෙසෙ, නමා කෙස්; හත්ථපණ්ණෙහින කෙතපි වා, හත්පණයෙන් හෙවත් අතින්ම පණකෘත්‍ය කෙරෙමින් ද හෝ ථණ්ණෙහිනපි වා, පණයෙන් ද හෝ; කොචේන්තපි වා, සැවැත්ත බබුස් ආදි යෙන් කළ කොස්සෙන්ද හෝ; ඔසණේහස්ස, සතහ කෙරෙමින් නමාද; හස්ස, ඒ හික්කුහට; දුක්ඛං නිද්දිසෙ, දුක්ඛය දක්වන්නේය.

- 2790** සිත්තෙලොදනෙලෙපි - මණ්ඩනස්සං න චට්ටති,
අනුලොමනිපාතස්සං - උඛං ලොමෙන භික්ඛුනා.
- 2791** හස්සං තෙලෙන තෙමෙසා - පුඤ්ජිතබ්බා සිරෝරුහා,
චට්ට'තුණ්හාභිතතතස්ස - අලලහසේන පුඤ්ජතුං.
- 2792** ආදුසෙ උදපතෙන වා - යස්ස කස්සි අතතනො,
මුඛ ඛිමබං විතා හෙතුං - ඔලොකෙනතස්ස දුක්ඛං.
- 2793** සච්ඡිං හු මුඛං නො'ති - දඬුමාබාධපච්චයා,
ජිණේණා නොනායුසඛාර - ජාතනස්සං ච චට්ටති.
- 2794** නච්චං වා පන ගිතං වා - වාදිතං වාපි භික්ඛුනො,
දඬුං වා පන සොතුං වා - ගච්ඡතො හොති දුක්ඛං.
- 2795** දඬු මනනමසො මොර - නච්චමපි න ච චට්ටති,
සොතුමනනමසොදන - ගිතමපි ච න චට්ටති.

2790-2791. සිත්තෙල උදනෙලෙපි, මී ඉටි නියමාසාදි තෙල්ජලමුසු හෙල් මෙසින්; මණ්ඩනස්සං, මණ්ඩනය පිණිස; න චට්ටති, නො වටී; අනුලොම නිපාතස්සං, නලල් අභිමුඛව අනුලොම නිපාතනය පිණිස, උඛං ලොමෙන භික්ඛුනා, උඛමය ලොමි ඇති භික්ෂුව විසින්; හස්සං තෙලෙන තෙමෙසා, අත තෙලින් තෙමා; සිරෝරුහා පුඤ්ජිතබ්බා, හිසකේ පිසිය යුත්තාහුය; උණ්හාභිතතතස්ස, උණ්හාභිතතයාහට; අලලහසේන පුඤ්ජතුං, හෙත් අතින් පිසිත්ට; චට්ටති, වටී.

2792. ආදුසෙ වා, කැඩපතැ හෝ; උදපතෙන වා, ජලපතැ හෝ; යස්ස කස්සි, යම් කිසි තැනෙකි; හෙතුං විතා, කරුණු නැතිව; අතතනො මුඛඛිමබං, තමා මුවකිමු, ඔලොකෙනතස්ස, බලන්නාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛව වේ; (යම් හෙයකින් මුතබලන්නා හට අනාපතතිවේද ඒ දක්වන්නට, සච්ඡිං'යි ආදි කියේ.)

2793. ආබාධපච්චයා, ආබාධප්‍රත්‍යය කොට ගෙන; සච්ඡිං හු, මුව චුණය සච්ඡි විද, නොති, නොවීදැයි; මුඛං දඬුං, මුහුණ දක්නටද; ජිණේණ, ජිණ්ද; නොති, නොවේදැයි; ආයුසංඛාර ජාතනස්සං ච, ආයුසංඝකාරය දැනගන්නටද; චට්ටති, මුහුණ බලන්නට වටී.

2794. නච්චං වා පන, තාත්‍යයක් හෝ; ගිතං වා, ගිතයක් හෝ; වාදිතං වාපි, වැඩිමක්ද හෝ; දඬුං වා පන, දක්නට හෝ; සොතුං වා, අසන්නට හෝ; ගච්ඡතො භික්ඛුනො, යන භික්ෂු හට; දුක්ඛං හොති, දුක්ඛව වේ.

2795. අනනමසො, යටත් පිරිසෙයින්; මොරනච්චංපි, මොහර නැටීමකුදු; දඬුං, දක්නට, න චට්ටති, නොවටී; සොතුං, අසන්නට; අනනමසො, යටත් පිරිසෙයින්; දනනගිතමපි ච, දනන ගිතයකුදු; නච්චට්ටති, නොවටී.

- 2796 නවවනනසස සයං වාපි - නවවනපෙනනසස දුක්කටං,
අනාපතන'නනනගමෙ - ධ්වං සුණ්හි පසසති.
- 2797 පසසිසසාමිති නවවං වා - ගිතං වා පන වාදිතං,
විහාරතො විහාරං වා - ගච්ඡතො හොති දුක්කටං.
- 2798 ආපතන'නෙතා විහාරෙපි - උට්ඨතිධාන ගච්ඡතො,
ධ්වං ගිවං පසාරෙතො - පසසතොපි ච විපියං.
- 2799 කෙසා දිසා න ධාරෙය්‍යා - යො ධාරෙය්‍ය'සස දුක්කටං,
චතුලං වා දුමාසං වා - නතොඋඛං න චට්ඨති.
- 2800 නබෙ නාසිකලොමාති - දිසාති න තු ධාරයෙ,
න ච විසතිමඛං වා - කාතුං චට්ඨති ගික්ඛුතො.

2796. සයං නවවනනසසපි වා, නමත් නටත්තානට ද හෝ; නවවන පෙනනසස වා අපි, නටවත්තානට ද හෝ; දුක්කටං, දුක්කට වේ; අනනග් රුමෙ ධ්වං, අරමතුල සිට; සුණ්හි, අසා ද; පසසති, දකි ද; අනාපතනි, ආපතනි නො වේ.

2797. නවවං පසසිසසාමිති වා, නැටුම් දක්නෙමි යි හෝ; ගිතං වා පන, ගීතයක් හෝ වනාහි; වාදිතං වා පන, වැසීමක් හෝ අසමි යි; විහාරතො විහාරං, වෙහෙරකින් වෙහෙරකට; ගච්ඡතො වා, යන්නානට හෝ; දුක්කටං හොති, දුක්කට වේ.

2798. අනෙතා විහාරෙපි; වෙහෙර තුල ද; උට්ඨතිධාන ගච්ඡතො, නැටුම් බලමි යි හි අසමි යි ඒ ඒ දිග නැගිට යන්නානට; ආපතනි, ආපතනි වේ; විපියං ධ්වං, විපියේ සිට; ගිවං පසාරෙතො, ග්‍රීවය දිගහැර; පසසතො පිච, බලන්නා හට ද; ආපතනි, ආපතනි වේ.

2799. දිසා කෙසා, දෑගලින් දික් කෙස්; න ධාරෙය්‍යා, නොදැරිය යුත්තාහුය; යො, යමෙක්; ධාරෙය්‍ය, දරා නම්; අසස, මිහට; දුක්කටං, දුක්කට වේ; චතුලං වා, දෑගල් පමණ කෙස් හෝ; දුමාසං වා, දෙමස් වූ හෝ හිස කේ ධාරිය යුත්තේය; නතො උඛං, ඒ දෑගල් දෙමස් පමණ වූ කෙසින් මතු; න චට්ඨති, නො වටී.

2800. නබෙ, දික්තිය ද; දිසාති නාසික ලොමාති, දික් නැගැ ලොමි ද; න තු ධාරයෙ, නොමදරන්නේය; විසතිමඛංවා, විසිතිය ශසත්‍රයෙන් සැස සුනින් මැද උප්වල කිරීම හෝ; කාතුං, කරන්ට; ගික්ඛුතො, හිසු හට; න චට්ඨති, නොම වටී.

2801 කප්පාපෙය්‍ය විසුං මසුං - දුසිකං වා ධපෙය්‍ය යො,
සංහරාපෙය්‍ය වා ලොමං - සමබ්බොධි නිසං දුක්ඛං.

2802 ඡන්දනො දුක්ඛං චුත්තං - කෙසෙ කතන්තිකාය වා,
අභිලානස්ස අඤ්ඤානා - ඡන්දපෙන්නස්ස වා තථා.

2803 ඡන්දනො අත්තනො අඛං - ජාතං ථුලලච්චයං සියා,
සෙසඛගච්ඡදනො අත්ත - චබ්බො ආපනනී දුක්ඛං.

2804 අභිකිට්ඨද්දමස්ස - තාදිසාබ්බාධි පච්චයා,
න දෙසො ඡන්දනො අඛං - මොචෙන්නස්ස ච ලොභිනං.

2805 අපරිසුඛානො මග්ගං - සචෙ ගච්ඡති දුක්ඛං,
යාවමානස්ස වා මග්ගෙ - තප්ථවාදදනොපි තං.

2801. විසුං මසුං කප්පාපෙය්‍ය, හිසකේ නොසිදු වෙනම රුචුල කප්පවාද, යො, යමෙක් තෙම; දුසිකං වා ධපෙය්‍ය, හිසකේ කපා රුචුල හෝ තබ්බවාද, සමබ්බොධි වා, උපකැස් මුත්තරණ සංඛ්‍යාත සමබ්බාධිසථාන යෙහි හෝ; ලොමං සංහරාපෙය්‍ය, ලොම හරවා නම්; තස්ස, ඔහුට; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

2802. අභිලානස්ස, නොහිලන්ව; කතන්තිකාය, කතූරෙන්; කෙසෙ, කෙස්; ඡන්දනො වා, සිද්ධන්තාහටද; තථා, එසේ; කතූරෙන්; අඤ්ඤාන, අතිකෙකු ලවා; ඡන්දපෙන්නස්ස වා, සිද්ධන්තා හට ද; දුක්ඛං චුත්තං, දුක්ඛය නියන ලදී.

2803. අත්තනො අඛංජාතං, තමාගේ අඛංජාතය, ඡන්දනො, සිද්ධන්තාහට; ථුලලච්චයං සියා, භූලසි වේ; සෙස අඛගච්ඡදනෙ, සෙසු ඇතිලි ආදි අවයව සිද්ධිමෙහි ද; අත්තවබ්බො, තමන් උපක්‍රමයෙන් හෝ ආණ්ඩුකයෙන් හෝ ආනමසානනයෙහිද; ආපනනීදුක්ඛං, ඇවත දුක්ඛය.

2804. අභිකිට්ඨද්දමස්ස, නසි කුහුඹු ආදීන් විසින් දමටකරන ලද්දහට; තාදිසාබ්බාධිපච්චයා, තන්ප්‍රතිකාර වශයෙන් එබඳු ආබාධයක් ප්‍රත්‍යයකොට ගෙන, අඛං ඡන්දනො ව; ශරීරවයව සිද්ධන්තාහට ද; ලොභි තං මොචෙන්නස්ස ව, ලේ මුදන්තාහටද; ත දෙසො, දෙසෙක් නොවේ.

2805. අපරිසුඛානො, පෙරහන් තැනිව; සචෙ මග්ගං ගච්ඡති, ඉදින් මගයේ ද; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ; මග්ගෙ වා, මග්ග හෝ; යාවමානස්ස, ඉල්ලන්තාහට; තං, එ; තප්ථව, එසේ ම; අදදනොපි, නොදෙන්නාහට ද; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

- 2506 න භුඤ්ජ න පිට්ඨ නගො - න ඛාදෙ න ච සායසෙ,
න දදෙ න ච ගණනය - න ගවේෂයාපි අඤ්ජසං.
- 2507 චන්දිතබ්බං න නගෙන - චන්ද්‍රපෙතබ්බමෙව චා,
පරිකමමං න කාතබ්බං - නගෙන න ච කාරසෙ.
- 2508 පරිකමම පටිච්ඡාදි - නිසේසා ජනනාසරුදිකා,
පුත්තා චන්ද්‍රපටිච්ඡාදි - සබ්බස්ම පන චට්ඨති.
- 2509 යත්ථකත්ථි පෙළායං - භුඤ්ජන්තං න ච චට්ඨති,
එකතො භුඤ්ජතො හොති - දුක්ඛං එකභාජනෙ.
- 2510 එකපාපුරණා එකත්ථරණා වා නිපජ්ජරෙ,
එක මඤ්චෙ පි වා තෙසං - හොති ආපනති දුක්ඛං.

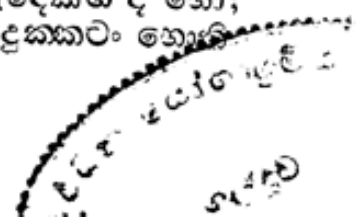
2806. නගො, නන්තව; න භුඤ්ජ, අනුභව නො කරන්නේය; න පිට්ඨ, පාතය නො කරන්නේය; න ඛාදෙ, මුල් ආදි බාද්‍යයක් නො කරන්නේය; න ච සායසෙ, නො ම ලොචිත්තේය; න දදෙ, නොදෙන්නේය; න ච ගණනය, නොම ගන්නේය, අඤ්ජසම්පි නගවේෂය, මගද නොයන්නේය.

2807. නගෙන, නන්තවු වු විසින්; න චන්දිතබ්බං, නොචාන්ද සුත්තේය; න චන්ද්‍රපෙතබ්බමෙව චා, නොමචන්ද්‍රපාගන සුත්තේ හෝ සී, නගෙන, නන්තවු වු විසින්; පරිකමමං න කාතබ්බං, පිට පිරිසම් ආදිය නොකටසුත්තේය; න ච කාරසෙ, නො ම කරවාගන සුත්තේය.

2808. පරිකමම, පාෂට් පරිකමමාදියෙහි; ජනනාසරුදිකා, ජනනාසරුදි වූ; නිසේසාපටිච්ඡාදි, ප්‍රතිච්ඡාදන භූතෙක්; පුත්තා, අනුදන්තාලදා; (ආදි ශබ්දයෙන් උදක පටිච්ඡාදි වත්පටිච්ඡාදි වය ගාතිනයි. පටිච්ඡාදෙහි හිරිකොපිනනති පටිච්ඡාදි සී හිරිකොපසයාන ප්‍රතිච්ඡාදනය කෙරේයයි පටිච්ඡාදි නම්. ජනනාසරමෙව පටිච්ඡාදි ජනනාසරපටිච්ඡාදි'යි ද උදක මෙව පටිච්ඡාදි උදකපටිච්ඡාදි'යි ද වත්මෙව පටිච්ඡාදි වත් පටිච්ඡාදි'යි ද විග්‍රහයි)සබ්බස්ම පන, හොජනාදි හාමනන්ති වතාහි; වත්පටිච්ඡාදි, එනම් ප්‍රතිච්ඡාදනය; චට්ඨති, වටී.

2809. යත්ථකත්ථි පෙළායං, නම් ලොහො රන් රිදී දර ආදියකින් අටැස් සොළසැස් ආකාරයෙන් කළ බඳුන් ආකාර වූ උණු පායාස ලා, මතු බඳුන් නම් අතර උණුසුම් නොහැරීමට යොග්‍ය යම්කිසි ආකාරයක්හි; භුඤ්ජන්තං න ච චට්ඨති, අනුභව කරන්නට නො වටී; එකභාජනෙ, එක භාජනයෙහි; එකතො භුඤ්ජතො, එකට අනුභව කරන්නාහට; දුක්ඛං හොති, දුක්ඛය වේ.

2810. එකපාපුරණාවා, හිඤ්ඤ දෙතුන් නමක් එකට පොරවණ ඇතිව හෝ හෙවත් එකට පෙරව හෝ; එකත්ථරණා වා, එක් ආභාරණය පොරොණකොට ඇතිව හෝ; එක මඤ්චෙ පි වා, එක් ඇඳෙක්හි ද හෝ; නිපජ්ජරෙ, එකට හොච්ඡද, තෙසං, ඔවුන්ට; ආපනති දුක්ඛං හොති, දුක්ඛයාපනති වේ.

- 2811 න නිසිදෙය්‍ය සංඝාපි - පලලක්ඛනමුපාගතො,
කඤ්චි කිලං න කිලෙය්‍ය - පලිතං න ච ගාහයෙ.
- 2812 හමුකාය නලාටෙ වා - දුභිකායපි උගගනං,
තාදිසං පලිතං චඤ්ඤං - ගාහාපෙතුමපි චට්ටනි.
- 2813 අභිලානො සචෙ හිකඬු - ඡන්තං ධාරෙය්‍ය දුක්ඛං,
අත්තනො විචරුදිතං - ගුත්තන්තං පන චට්ටනි.
- 2814 හප්පිසොණං චතුක්ඛණණං - චසනං මච්ඡවාලකං,
වෙලලියං තාලපණණං ච - නිවාසෙන්නස්ස දුක්ඛං.

2811. සංඝාපිපලලක්ඛනමුපාගතො, නමින් ඉටු සංඝාපි ආයොග කරණයට පැමිණියේ; න නිසිදෙය්‍ය, යම්කිසි තැනෙක්හි නො හිඳිනේය; කඤ්චි කිලං, දුභිදි යම්කිසි කායික වාචසික ක්‍රියාවක්; න කිලෙය්‍ය, නො කෙළිනේය; පලිතං, පැසිලොම්; න ච ගාහයෙ, නො ම හරවන්නේය.

2812. හමුකාය වා, බැමැ හෝ; නලාටෙ වා, නලලා හෝ; දුභිකායපිවා, රැවුලා හෝ; උගගනං, විගච්ඡව නැති; පලිතං ච, පලිත ද; අඤ්ඤං, අනික් අපලිතවූ; තාදිසං ච, එවැනි විගච්ඡව සිටි ලොම් ද; ගාහාපෙතුමපි, හර වන්ට ද; චට්ටනි, වටි.

2813. හිකඬු, හික්කුනෙම; අභිලානො, තොගිලන්ව; සචෙ ඡන්තං ධාරෙය්‍ය, ඉදින් ඡත්‍රය දරන්නම්; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ; අත්තනො ගුත්තන්තං, ආත්ම ගොපනය පිණිස ද; විචරුදිතං ගුත්තන්තං පන, නමින් පිටුරු ආදිය ගොපනය පිණිස ද; චට්ටනි, වටි.

(එහි මේ විනිශ්චය. යමෙකුට කායදාහයෙක් හෝ පිත්ත කොපයෙක් හෝ අකම් දුෂ්ලයක් හෝ අන්‍යවූ හෝ කිසි ආබාධයක් ඡත්‍රය නැතිව උපදී ද ඔහුට ගමෙහි හෝ අරණ්‍යයෙහි හෝ ඡත්‍රය වටි. ව්‍යාලමාග වෛරහයෙහි ආත්ම ගොපනය පිණිස ද විචර ගොපනය පිණිස ද වටි.)

2814. හප්පිසොණං, සොලිසත්‍ර නිවාසනය මෙන් ඇත්සොඩි සට හන් එල්වා ද, චතුක්ඛණණං, උසින් දෙකොණක් යටින් දෙකොණක් යයි සිටුවෙන්නේ දක්වා ද; මච්ඡවාලකං, එක් පසකින් දසාන්තය එක් පසකින් පාසාන්තය එල්ලාද, වෙලලියං, සංවෙලලිය හෙවත් මලලව කමිකර ආදීන් මෙන් කැස බැඳි කොටද; (සංවෙල්ලියං යි වුවමනා තැන වෙලලි යං'යි ගාථාබ්‍රහ්ම වශයෙන් කියේය) තාලපණණං, තල්වැට ආකාර එල්ලා ද, (ව ශබ්දයෙන් දික්සඵ වැටිකොට දෙපස සන්ධි දක්වා හඳින සන්ධිවලලිකය ගාතිනයි.) චසනං, චිවරය; නිවාසෙන්නස්ස, නිවාසනය කරන්නා හට; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

- 2815 ගිහිපාරුපනං වාපි - පාරුපනංසං දුක්ඛං,
නිවාසනෙ පාරුපනෙ - පරිමණඛලතා මතා.
- 2816 ලොකායතං න වාචෙය්‍ය - න ච නං පටිසාපුණේ,
න තීරච්ඡානවිජ්ජා වා - වාචෙතඛ්ඛා ව භික්ඛනා.
- 2817 න ච චට්ඨනී ධාරෙතං - සඛ්ඛා වාමරවිජ්ජනී,
න වාලිමෙපය්‍ය දයං වා - න ච ලඝ්ඤ්ඤ මුඛමපි ව
- 2818 න චගෙ උභතො කාජං - චට්ඨනනතර කාජකං,
සිසකඛනි කට්ඨාලමඛ - හාරෙ ඤෙසො න විජ්ජනී.

2815 ගිහිපාරුපනං වාපි, උරය විවාතකොට දෙඅංසකුටයෙහි පොරවන තබන සුදුසු සඵ පෙරවන පරිබ්‍රාජක පාරුපනයක් ද හෝ නොහොත් යම්සේ එකසාටක මනුෂ්‍යයෝ හැඳි සඵව එක කොණකින් පිට පෙරව දෙඅංසකුටයෙහි තබන් ද යම්සේ රුසොඬු ආදීහු සඵවෙන් බොටුව වට කරකවන්නාහු දෙකොණ උදරයෙහි හෝ පිට හෝ ලද්ද යම්සේ අන්‍යාපුරික සත්‍රිහු ඇස්තරු පමණක් දක්වා වසා පොරොවිද්ද යම්සේ මහා ජ්‍යෙෂ්ඨයෝ දික්සඵ හැඳ එම සඵව කොණකින් සිසඵ ශරීරය පොරවන් ද, යම්සේ කමිකයෝ කෙත් කිළි ප්‍රවිෂ්ටවන්නාහු සඵව පරිවෙෂ්ටනය කොට උපකුස ලා එම සඵව එක් කොණකින් සිරුරු පොරොවින් ද යම්සේ බමුණෝ දෙකැසතුරෙන් සඵව ප්‍රවෙශකොට අංස කුටයෙහි ලද්ද, යම්සේ පාලිකාරක භික්ඛු එකාංස පොරොවීමෙන් පොරො වන ලද්ද වම්බාහුව විවාතකොට චිවරය අංසකුටයෙහි ආරොපණය කෙරේදැයි දැක්වූ මේ ගිහිපාරුපනයන් අතුරෙන් පාරුපනයක්ද හෝ; පාරුපනංසං, පොරොවන්නාහට; දුක්ඛං, දුක්ඛට මේ; නිවාසනෙ, නිවාසනයෙහි ද; පාරුපනෙ, පාරුපනයෙහි ද; පරිමණඛලතා මතා, කියන ලද පාරුපන දෙම හැර පරිමණඛලතාව දන්නා ලදී.

2816. ලොකායතං, මේ මේ කරුණෙන් කවුඩු සුදුසු, කොක් කඵ යයි මේ ආදී නිර්භීක කරුණු යුත් නිභීක ශාස්ත්‍රය, න වාචෙය්‍ය, පරහු නො කියවන්නේය; නං, ඒ ශාස්ත්‍රය; න ච පටිසාපුණේ, නො උගත්තේය; නීරච්ඡාන විජ්ජා වා, ඇත්, අස් දුහු ශිලපාදි පරොපඝාතකර නිරිසන් විද්ධව හෝ; භික්ඛනා, භික්ඛුහු විසින්; න වාචෙතඛ්ඛා, නොකියවිය යුත්තිය.

2817. සඛ්ඛා වාමරවිජ්ජනී, ශෙවනාදි වණ් සියලු සෙමර වලින් කළ විජ්ජනී; ධාරෙතං, දරන්ට; න ච චට්ඨනී, නොවටී; දයං වා න ච ආලිමෙපය්‍ය, උපද්‍රව නිවාරණයට අනුදන් පටගනි දන කරණය හැර අරම් ගින්නෙන් ආලිමපනය නොකරන්නේය, මුඛමපි ව, මුහුණ ද; න ච ලඝ්ඤ්ඤ, මනොසිලා යෙන් ආලිමපනය නො කරන්නේය.

2818. උභතො කාජං, දෙකොත් බරකද; න චගෙ, නො උසුලන්නේය; අන්තරකාජකං, මැදබරකද; චට්ඨනී, වටී; සිසභාරෙ, ගිහිභාරයෙහිද; බකිභාරෙ, බකිභාරයෙහිද; කට්ඨාරෙ, කට්ඨාරයෙහි ද; මලඛිභාරෙ, මලඛික භාරයෙහිද; ඤෙසො න විජ්ජනී, ඤෙසෙක් නැත්තේය. (ගිහි භාර දියෙහි ලක්ෂණ යට කියන ලදී.)

- 2819 අට්ඨඛගුලාධිකං භික්ඛු - පච්ඡිමං චතුරඛගුලා,
බාදතො දන්තකට්ඨස්සච - හොති ආපනති දුක්ඛං.
- 2820 රුක්ඛං නෙවාභිරුහෙය්‍ය - කිච්ච සතිපි පොරිසං,
ආපදසු යථාකාමං - චට්ඨනෙවාභිරුහිතුං.
- 2821 ලසුනං න ච බාදෙය්‍ය - සචෙ නාකලලකො සියා,
නාගෙපෙතබ්බකං බුද්ධං - චචනං අඤ්ඤාථා පන.
- 2822 බිපිතෙ න ච චන්තබ්බං - ජීවාති ගිහිනා පුන,
ජීවථාති ච චුතෙනන - චිරං ජීවාති චට්ඨති.
- 2823 සාමණේරං ගහට්ඨං වා - ආකොටෙන්නස්ස දුක්ඛං,
සයනෙ පුප්ඵසංකිණේණ - න චට්ඨති නිපජ්ජිතුං.

2819. භික්ඛු, භික්ෂුනෙම; අට්ඨඛගුලාධිකං, චූළිඅගුලෙන් අටගුලෙන් වැඩි; චතුරඛගුලා පච්ඡිමං, එම අගුලින් සතරගුලින් අඩු; දන්තකට්ඨං බාදතො ච, දවටු කන්තාවු ද ඔහුට; ආපනති දුක්ඛං හොති, දුක්ඛවා පනති වේ.

2820. කිච්ච සතිපි, ශුෂ්ක කාෂ්ඨ ග්‍රහණාදි කාන්‍යයක් ඇතිකල් උදු; පොරිසං, පුරුෂ ප්‍රමාණ ව්‍යාමාන, රුක්ඛං, රුකට; නෙවාභිරු හෙය්‍ය, නො තහින්නේය; ආපදසු, ව්‍යාලමාගාදි අන්තරායයෙහි; යථා කාමං, කැමතිසේ; අභිරුහිතුං, ඉතා උස් රුකට ද තහින්නට; චට්ඨති එව, චට්ඨෙයි.

2821. සචෙ අකලලකො න සියා, ඉදින් රොගී නො වේ නම්; ලසුනං, සතර මිදුලෙන් වැඩි මිදුල ඇති මගධ රට ලුහුහු; න ච බාදෙය්‍ය, නොකන් නේය; බුද්ධ චචනං, සංඛිතිත්‍රයාරූප පිටකත්‍රය පාලිය; අඤ්ඤාථා පන අනික් ප්‍රකාරයෙන් වනාහි ගෙවත් සංඝකාතාදි බලිති වචනමය වාචිමාගී යකට; න ආරොපෙතබ්බකං, ආරොපනය නො කට යුත්තේය; එසේ නො තැබිය යුත්තේ යයි කියන ලද්දේ වේ.

2822. බිපිතෙ, කිවිසි කල්හි; ජීවාති, ජීවත්වෙමයි; න ච චන්තබ්බං, නො කිය යුත්තේය; ගිහිනා ජීවථාති චුතෙනන, භික්ෂුව කිවිසි කල්හි ගිහි යකු විසින් ජීවත්වුව මැනවැයි කියන ලද්දහු විසින්; පුන, නැවත; චිරං ජීවාති, බොහෝ කල්හි ජීවත්වෙමා'යි කියන්නට; චට්ඨති, චට්.

2823. සාමණේරං වා, හෙරණේකු හෝ; ගහට්ඨං වා, ගිහියෙකු හෝ; ආකොටෙන්නස්ස, පහරන්නා හට; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ; පුප්ඵසංකිණේණ සයනෙ, මල් අඩුල යහනෙහි; නිපජ්ජිතුං, සැතපෙන්නට; න චට්ඨති, නොචට්.

2824. බුරහණකං න ගණෙනස්ස -- වෙ නහාපිතපුබ්බකො,
න ච ධාරණියා උණණි -- සබ්බා බාහිර ලොමිකා.

2825. අඛගරාගං කණෙනස්ස -- දුක්ඛං සමුද්දිට්ඨං,
අකායබකිනස්සාපි - ගාමං පටිසනො'පි ච.

2826. ලොහජං දුරුථං සබ්බං - කප්පියං මහතිකාමයං,
විතා සසම්ඤ්ච පහනඤ්ච - කතකං කුමහකාරිකං.

බුද්දකචඤ්ඤාබකිකකථා.

2827. ආසජ්ඣකො අතික්කන්ත - පමාණොපි ච චට්ඨති,
තථා පඤ්චගමිතිමපි - සහගඛමපි ච චට්ඨති.

2824. වෙ නහාපිතපුබ්බකො, ඉදින් පලමු නහාපිතජාති ඇතියේ; බුරහණකං, නහාපිත පිරිකර, ත ගණෙනස්ස; නො ගන්තේය හෙවත් පරි හරණය නො කරන්නේය; බාහිරලොමිකා, බිහි ලොම් යුත්; සබ්බාඋණණි, ගොණකාදි ප්‍රභේදවත් සියලු කෙස් කම්බිලි; න ච ධාරණියා, නො දූරිය යුත්තිය; (ලොම් ඇතුල්කොට පොරොවන්ට වටි.)

2825. අඛගරාගං කරොන්තස්සාපි, කොකුම් ආදි අහසඤ්ඤායෙන් අඛගරාග කරන්නාහට ද; අකායබකිනස්ස ගාමං පටිසනොපි ච, කාය බකින රහිතව ගම් වදින්නාහට; දුක්ඛං සමුද්දිට්ඨං, දුක්ඛවය කියන ලදී.

2826. සසං විතා, සසත්‍රය හැර; සබ්බං ලොහජ්ඤච, සියලු ලොහො මය භාණ්ඩය ද; පහතං විතා, පාත්‍රය ද සඛක්‍රමණාති පාදකාවද යථොක්ත ලක්ෂණ පය්ඨිකය ද ආසජ්ඣය ද හැර; සබ්බං දුරුථඤ්ච, සියලු දුරුමය භාණ්ඩ ද; කතකං කුමහකාරිකඤ්ච විතා, මුවරදත් ආකාරයෙන් සිදු මලාමුල සටහනින් කරන ලද්ද ද ධනියසථවිරයන්ගේ මෙන් වූ සියල්ල මැටිමුවා කිලිය ද හැර; සබ්බං මහතිකාමයං ච, සියලු මාහති කාමය භාණ්ඩ ද; කප්පියං, කැපවන්නේය.

බුද්දකචඤ්ඤාබකිකකථා. එනම් කථාවයි.

2827. ආසජ්ඣකො, සිව්ථස් පුටුව තෙම; අතික්කන්ත පමාණො පිච, යට අටතියෙන් වඩුරියනින් උස් පමණ පාද ඇතියේද; චට්ඨති, වටි; තථා, එසේ; පඤ්චගමිතිමපි, එක් ඇදි පඤ්චාඛන පුටුව ද; සහත ඛමපි ච, තුන් ඇදි සප්තාඛන පුටුව ද; චට්ඨති, වටි.

2828. තුලොනඛා සරෙයෙව - මඤ්චපීඨා නිසිදිතුං,
සීසපාදු 'පධානඤ්ච - අභිලානස්ස වට්ඨති.

2829. සසරිකා ගිලානස්ස - උපධානානි තස්ම ච,
පච්චස්ථරණකං දකා - නිපජ්ජනාස්ස වට්ඨති.

2830. නිරියං මුඛිරතනං - ගොති බිමේබාහනං මිතං,
දීඝතො හි දියඛිං වා - මහස්තනි කුරුඤ්ඤං.

2831. පුජිතා වොලපණ්ණණාණ - නිණවාකෙහි පඤ්චති,
හිසියො හාසිතා පඤ්ච - තුලානං ගණනා වසා.

2828. තුලොනඛා මඤ්චපීඨා, මතු පුළුන් ලා බදින ලද ආදි පුටු; සරෙයෙව, ගිහිගෙහි ම; නිසිදිතුං, හිත්ට; වට්ඨති, වටී; සීසුපධානඤ්ච පාදුපධානඤ්ච, ගිණිපධානය ද පාදෙපාධනය ද; අභිලානස්ස, නොගිලනාහට; වට්ඨති, වටී; (ගිලන්නට ගිණි කොට්ටය පාකොට්ටය පමණක් නොවෙයි. මේත් වටී'යි දක්වන්ට සසරිකා'යි ආදී කියේ)

2829. ගිලානස්ස, ගිලනාහට; උපධානානි සසරිකා, කොට්ටඅතුට; තස්ම ච, එහි; පච්චස්ථරණකං දකා, පසුතුරුණක් අතුට; නිපජ්ජනාස්ස, සැතපෙන්නාහට; වට්ඨති, වටී.

2830. බිමේබාහනං, බිමේබාහනය; නිරියං, සරස විතරින්; මුට්ඨි රහනං, ප්‍රකාති මට්ටියන (වඩු වියන) මිතා ගොති, පමණ වේ; දීඝතො හි, දිගින් වනාහි; දියඛිං වා, එක්රියන් සමාරක් හෝ; මහස්තනි, දෙරියතෙක් හෝ යයි; කුරුඤ්ඤං, කුරුඤ්ඤෙහි කියන ලදි.

2831. වොලපණ්ණණ උණණතිණවාකෙහි පඤ්චති, පිලෝතිකා රුක් ලියපත් එලු ආදීන්ගේ ලොම් බඩුස් ආදි තාණ වරාමකවි ආදි වැහැරි මේ පසින්; පුජිතා, පුරන ලද; හිසියො, බිසි; තුලානං ගණනාවසා, පුළුන් ගණන් වශයෙන්; පඤ්චහාසිතා, පසක් කියන ලද්දහු; බිමේබාහන ගහිදක්වන්ට හිසි'යි ආදී කියේ.

2832. හිසිතුලානි පඤ්චවං - තථා තුලානි තිණ්ඨි,
ලොමානි මිගපකඛිනං - ගබ්භා බිමොඛනසස්' මෙ.
- 2833 මනුස්සලොමං ලොමෙසු - පුපෙඨසු චතුලාදිකං,
සුඛං තමාලපතනං ච - පණ්ණාසකං ච චට්ඨනි.
2834. උණණාදිකං පඤ්චවිධසුචතුලං-මහෙසිනා යං හිසියං.
පමුතතං,
මසුරකෙ තං පන චට්ඨනිති - කුරුඤ්ඤං අට්ඨකථාය මුගහං.
2835. යදෙනං තිවිධං තුලං - හිසියං තං අකප්පියං,
මිසං තමාලපතනහු - සබ්බස්මි පන චට්ඨනි.

2832. හිසිතුලානි පඤ්චවං, යථොක්ත වොලාදි හිසිපුඵන් පැසද; තථා තුලානි තිණ්ඨි, එසේ රුක්ඛියපත් තෘණ පුඵන් තුන ද; මිගපකඛිනං ලොමානිපි, සිටුපා පසඹින්ගේ ලොම් ද යන; ඉමෙ, මොහු දඟස; බිමොඛනසස්, බිමොඛනසට; ගබ්භා, ගර්භයෝයි.

මෙසේ කැප බිමොඛන ගඟ් දක්වා දැන් අකැපය දක්වන්ට මනුස්ස ලොමං'යි ආදි කියේ.

2833. ලොමෙසු, ලොම්හි; මනුස්සලොමසුච, මිනිස් ලොම් ද; පුපෙඨසු, පුප්හි; චතුලාදිකසුච, මුහුණු ආදි සියලු පුප්; පණ්ණාසක, පන්හි; සුඛං තමාලපතනසුච, කෙවලව කොල්ලන් කොල ද; ත චට්ඨනි, නො වටී; සුඛං සි මෙසින් තමලපත් සෙසු ගඟියන් හා මිශ්‍රව වටී'යි අනිරෙක වශයෙන් දක්වා—

2834. උණණාදිකං පඤ්චවිධං තුලසුච, උණණාදි පස්වැදූරුම් පුඵන ද; මහෙසිනා, මහර්මිහු විසින්; යසුච හිසියං පමුතතං, යම්පුඵනක් හිසියෙහි කියන ලද ද; තං පන, ඒ පුඵන වනාහි; මසුරකෙ, වමිෂ්ඨි බිසි බිමොඛන යෙහි; චට්ඨනිති, වටී'යි; කුරුඤ්ඤං අට්ඨකථාය, කුරුඤ්ඤ අට්ඨාවෙහි; මුගහං, කියන ලදි.

2835. යං එතං තිවිධං තුලං, යම් මේ ත්‍රිවිධ පුඵනෙක් ඇද්ද; හිසියං, බිස්සෙහි; තං, ඒ පුඵන්; අකප්පියනතු, කැප නොවේ ම; මිසං තමාල පතනං, ශෙෂගඟිය හා මිශ්‍රකොල්ලන් කොල; සබ්බස්මි පන, හැම තත්හි වනාහි; චට්ඨනි, වටී.

2836. රූපනතු පුරිසඉජ්ඣං - නිරවජානගතස්ස වා,
කාරෙනතස්ස කරොතො වා - ගොති ආපනති දුක්ඛං.

2837. ජාතකං පන චක්ඛුං වා - කාරාපෙනුං පරෙහි වා,
මාලාකමමලතාකමමං - සයං කාතුමපි වට්ටති.

2838. සමානාසනිකො නාම - චිති වස්සෙහි යො පන,
බුඛෙසී වා දහරො වාපි - වස්සෙත්තකෙන වා පන.

2839. සමානවස්සෙ වතනබ්බං - කිඤ්චිනාම න විජ්ජති,
සතතවස්සජවස්සෙහි - පඤ්චවස්සො නිසිදති.

2836. පුරිසඉජ්ඣං, පුරුෂ සග්‍රිත් සමබ්ඛි වූ හෝ; නිරවජාන ගතස්ස වා, නියතීගතයක් සමබ්ඛි වූ හෝ; රූපනතු, රූපයක් වනාහි; කාරෙනතස්ස වා, චිත්‍රකමීකාභ්ථකමීදි වශයෙන් කරවන්නාහට හෝ; කරොතො වා, කරන්නාහට හෝ; දුක්ඛං ගොති; දුක්ඛථාපනති වේ.

2837. ජාතකං වා පන, අපනනකාදි ජාතකයක් හෝ වනාහි; චක්ඛුං වා, ප්‍රසාද ජනක සංවෛගජනක විමාන වස්තු ප්‍රෙත වස්තු ආදි වස්තුවක් හෝ; සංවෛගජනක (මෙහි වා ශබ්දයෙන් අර්ථකථායෙහි දැක්වූ ප්‍රකාර සම්ග්‍රහ කෙරේ) පරෙහි වා, පරපුලවා ම; (මෙහි වා ශබ්දය අවධාරණයෙහි) කාරාපෙනුං, කරවන්ට; මාලාකමම ලතාකමමං, මාලාකමීලතාකමී; සයං කාතුමපි, නමාවිසින් කරන්ට ද; වට්ටති, වටී.

2838. යො පන, යම් භික්ෂුවක් වනාහි; චිති වස්සෙහි වා, දෙවමි යකින් හෝ; එකෙන වස්සෙන වා පන, එක් වමියකින් හෝ වනාහි; බුඛෙසී වා, යම් භික්ෂුවකට වාච වූයේ හෝ; දහරො පි වා, බාල වූ යේද හෝ; සමානාසනිකො නාම, ඒ භික්ෂුව හා සමානාසනික නම් වේ.

2839. සමානවස්සෙ, සමාන වමි ඇතියහු විෂයෙහි; වතනබ්බං, කියයුතු; කිඤ්චිනාම න විජ්ජති, කිසිවක් නම් නැත්තේය; සතතවස්ස ජවස්සෙහි, සත්වස් සවස් වුවත් හා; පඤ්චවස්සො, පස්වස්වූයේ; නිසිදති, හිඳින්නේ වටී. මේ දෙවසින් වාචි නවකයන්ට සමානාසනිකත්වයෙහි උද්ගරණයි.

2540. හෙට්ඨා දිසාසනං නිණණං - යං පහොති නිසිදිතුං,
එකමඤ්චපි වා පිසෙ - චෙ නිසිදනති චට්ඨති.
2541. උභතො බ්‍යඤ්ජනං ඉන්ද්‍රියං - ධ්වපෙඤා පණ්ඩකං පන,
දිසාසනෙ අනුඤ්ඤාතං - සබ්බෙසම්පි නිසිදිතුං.
2542. පුරිමිකො පච්ඡිමිකො - තථෙව ආනන්දමුත්තකො.
තයො සෙනාසනගාහා - සම්බුඛෙන පකාසිතා.
2543. පුබ්බාරුණො පාචිපදස්සයාච-පුනාරුණොතිජ්ජනි තෙව තාව,
ඉදං හි සෙනාසනගාහකස්ස-බෙත්තනනිවස්සුප
ගතෙ චදනති.

2840. යං, යම් අසුතක්; නිණණං නිසිදිතුං පහොති, තුන්දෙනාව
නිත්ටි පොහොතේ ද; තං, ඒ අසුත; හෙට්ඨා, යටත් පිරිසෙසින්;
දිසාසනං, දිසාසනය නම් වේ; එකමඤ්චපි වා, එක් ඇඳෙක්හි ද හෝ;
පිසෙපි වා, පුටුවෙහි ද හෝ; චෙ නිසිදනති, සමානාසනික භික්ෂුන් දෙදෙනෙක්
හිදින් ද; චට්ඨති, වටී.

2841. උභතොබ්‍යඤ්ජනඤ්ච, උභතො බ්‍යඤ්ජනයා ද; ඉන්ද්‍රියඤ්ච,
සත්‍රිය ද; පණ්ඩකං ව, පණ්ඩකයා ද; ධ්වපෙඤා පන, තබා; සබ්බෙසම්පි,
සියලු ගාහස්ථ ප්‍රච්ඡිත පුග්ලන් හා ම; දිසාසනෙ, දිසාසනයෙහි ගෙවත්
හැඳ පුටු වර්ජිත පුරු මැසි ආදී අස්තෙහි; නිසිදිතුං, හිත්ටි;
අනුඤ්ඤාතං, අනුඤ්ඤාතයි.

2842. පුරිමිකො, පුරිමවස්සුපතායික දිනයෙහි සමමත භික්ෂුව
විසින් පුරිමික සෙනාසන ග්‍රාහය; පච්ඡිමිකො, පච්චිමවස්සුපතායික
දිනයෙහි පච්චිම සෙනාසන ග්‍රාහය; තථෙව, එසේ ම; අනන්දමුත්තකො,
මහාපචාරණ දිනයට අනන්තර දිනයෙහි මතු වස් පිණිස ගත්වන අනන්තර
මුක්තක සෙනාසන ග්‍රාහයයි; තයො සෙනාසනගාහා, සෙනාසන ග්‍රාහ
තුනක්; සම්බුඛෙන, සම්බුඛයන් විසින්; පකාසිතා, ප්‍රකාශකරන
ලද්දහුය.

2843. පාචිපදස්ස, පුරිම පච්චිම වස්සුපතායික පාචිපද දිනය හා
මහාපචාරණයට අනතුරු පැළවියදින සමබක; පුබ්බාරුණො, පෙර
අරුණ පටන්; පුනාරුණො, නැවත අරුණ; තෙවතිජ්ජනි, තො ම බිඳේද;
තාව, ඒතාක්; ඉදං හි, මේ කාලය වනාහි; සෙනාසනගාහකස්ස,
සෙනාසන ග්‍රාහයට (මෙහි ස්කාන්තියෙහි ක ප්‍රත්‍යයයි.) වස්සුපතෙන,
වස් උපගමනය නිමිති කොට; බෙත්තනනි, ක්ෂෙත්‍රයයි; චදනති,
කියෙත්.

2844. පාතොව ගාහිතෙ අසෙසො - හික්කු සෙනාසනෙ පන,
සවෙ යාවති ආගනතො - වත්තබ්බො ගාහිතනති සො.
2845. සමසිකං අපලොකෙතො - ගාහිතං වස්සවාසිකං,
අනෙතා වසෙසපි විබහනො - ලභෙන තනුජං සවෙ.
2846. චූඨවස්සො සවෙ හික්කු- කිසුච්ඡ ආවාසිහත්තො,
ගහෙතො කප්පියං හණ්ඩං - දතො තස්ස තනො පන.
2847. අසුකසමිං කුලෙ මයතං - වස්සවාසික විවරං,
ගාහිතං ගණනතිවෙවචං - වතො ගවජනි සො දිසං.
2848. උප්පබ්බජනී වෙ තස්ස - ගතඝාතෙ න ලබනති,
ගහෙතො තස්ස සම්පන්නං - සමසිකං යෙව තං සියා.

2844. පාතොව, උදයම; සෙනාසනෙ ගාහිතෙ පන, සෙනස්ත ගත් වන ලද කල්හි වතාහි; ආගනතො, අවුත්; අසෙසො හික්කු, අතික් හික්කුවක් තෙම; සවෙ යාවති, සෙනසුත් පනවත්තහු ඉදින් ඉල්ලා ද; සො, හෙතෙම; ගාහිතනති, සෙනස්ත ගත්වන ලද්දි; වත්තබ්බො, සෙනසුත් ගත්වන හික්කුව විසින් කිය යුත්තේය.

2845. සමසිකං වස්සවාසිකං, සාංඝික වස්සා වාසිකය; (ගාථාබ්බක වශයෙන් වස්සවාසිකයෙහි හුස්වය) අපලොකෙතො ගාහිතං, ඡිත්තවස්සාතං. වස්සවාසිකයෙහි ඉදති උප්පජ්ජිත වස්සවාසිකයෙහි ඉමෙසං දතුං රුච්චනී'යි කියන ලද තසින් අපලොකනය කොට ගත්වන ලද ද, සවෙ තනුජං, ඉදින් එහි උපත්තක් වේද; අනෙතාවස්සෙ විබහනො පි, වස්තුලගිතිවුයේ ද; ලභෙන, ලබා.

2846, 2847. චූඨවස්සො හික්කු, වස් විසූ හික්කුවක් තෙම; ආවාසි ගත්තො, ආවාසිකයා අතින්; කිසුච්ඡ කප්පියං හණ්ඩං, කිසි කැප බඩුවක්, සවෙ, ඉදින්; ගහෙතො, ගෙන; තස්ස, ඒ හික්කුහට; අතනො පන, තමන්ගේ වතාහි; අසුකසමිං කුලෙ, අසුවල් කුලෙහි; මයතං, මාගේ; ගාහිතං, ගත්වන ලද; වස්සවාසිකවිවරං, ඒ වස්සවාසික විවරය; ගණනඉති, ගනුවයි; ඉවෙවචං වතො, මෙසේ කියා; දතො, දී; සො, හෙතෙම; දිසං ගවජනි, දික්කා ද -

2848. තස්ස ගතඝාතෙ, ඒ ගියහන්හි; වෙ උප්පබ්බජනී, ගිහි වේ නම්; තස්ස සම්පන්නං, ඔහුට සම්ප්‍රාප්තය; ගහෙතො න ලබනති, ගත්වනො ලැබේ; තං, ඔහුට පැමිණ වූ ඒ වස්සවාසිකය; සමසිකං යෙව සියා, සමසික ම වේ.

2849. මනුසෙස සමමුඛා තත්ථ - පටිවජ්ජාපෙති චෙ පන,
සබ්බං ලහති සමපතං - වසසාවාසික විවරං.
2850. ආරොමො ව විහාරො ව - වජ්ජනි දුට්ඨස්ස පි,
හිසිබ්බෙබ්බානනං මඤ්ච - පිට්ඨනති තතියං ඉදං.
2851. ලොහකුම්භි කථාහඤ්ච - භාණකො ලොහවාරකො,
වාසි ඵරසු කුඤ්ඤො - කුසාරි ව නිබාදනං.
2852. චලලිවෙථ තිණං පණණං - මුඤ්ජ ඛබ්බජ මෙව ව,
මතතිකා දුරුභණ්ඩඤ්ච - පඤ්චමනතු යථාන ව.
2853. විහි සඛගතිතානි චෙ - තතියං චතුසඛගහං,
චතුඤ්ඣං නව කොට්ඨාසං - පඤ්චමං අට්ඨධා මනං.

2849. තත්ථ, එහි; මනුසෙස, මිනිසුන්; සමමුඛා පන, හමුව වනාහි; පටිවජ්ජාපෙති චෙ, පිළිවෙස්වා තමි; සමපතං, සම්ප්‍රාප්ත වූ; සබ්බවසසා වාසික විවරං, සියලු වසසාවාසික විවරය; ලහති, ආවාසික තෙමේ ලබා.

2850. ආරොමො, ප්‍රභපාරමාදි ආරාමය ද; විහාරො ව, යම් කිසි ප්‍රාසාදාදි සෙනස්තන් ද මේ ප්‍රථම රාසියය. දුට්ඨස්සහි වජ්ජනි ව, ආරාම විහාර දෙක සමබ්බ වූ වස්තු ද යන මේ දෙවන රාසියය; හිසි ව; බිසි ද; බිබ්බෙබ්බානනං, කොට්ට ද; මඤ්චඤ්ච, පුමොකත මසාරකාදි ඇද ද; පිට්ඨඤ්ච ඉති, මසාරකාදි සතරින් ම එක්තරු පුටුවක් දැයි; ඉදං තතියං, මේ තුන්වැනි රාසිය.

2851. ලොහකුම්භි ව, කළුලොහයෙන් හෝ තඹ ලොහයෙන් හෝ යම්කිසි ලොහයකින් කළ කුම්භිය ද; කථාහඤ්ච, කථානය ද; භාණකො ව, මදක් දික්මුව ඇති මැද පරිවේෂ්ඨ දක්වා කළ බොහෝ ජලගන්තා සැල ද; ලොහවාරකො ව, ලොහ කළය ද; වාසි ව, වැය ද; ඵරසු ව, පොරොව ද; කුඤ්ඤො ව, උදුල්ල ද; කුසාරි ව, කෙටේරිය ද; නිබාදනඤ්ච, නියන ද මේ සතරවන රාසියය.

2852. චලලි ව, වේ ආදි වැල් ද; වෙථඤ්ච, මහභුත ද; තිණඤ්ච, ගෘහවජ්ජාදන තෘණ ද; පණණඤ්ච, තල් ආදි පණිණ ද; මුඤ්ජඤ්ච, මෘදු තෘණ ද; ඛබ්බජමෙව ව, බබුස්තණ ද; මතතිකා ව, මැටි ද; දුරුභණ්ඩඤ්ච, දූවභාණ්ඩදැයි; පඤ්චමනතු, පස්වන රාසිය වනාහි; යථාන ව, මෙසේ අතී කථා වායැ තෙමේ කීහ.

2853. චෙ, පළමුවන දෙවන ගරු භාණ්ඩ රාසිවය; විහි සඛගතිතානි, ආරාම ආරාම වස්තු-විහාර විහාර වස්තුයයි දෙකකින් සඛග්‍රහ කරන ලදහ; තතියං, තුන්වන රාසිය; චතුසඛගහං, බිසි ආදි සතරින් සඛග්‍රහ කොට ඇත්තේය; වතුත්ථං, සතරවන රාසිය; නවකොට්ඨාසං, ලොහකුම්භි ආදි නව කොටසෙන් ඇත්තේය; පඤ්චමං, පස්වන රාසිය, අට්ඨධා, වැල් ආදි අෂ්ට ප්‍රකාරයක් ඇත්තේ, මනං, දන්තාලදි.

2854. ඉති පඤ්චති රාසිති - පඤ්චනිමමලලොචනො,
පඤ්චවිසවිධං නාපථා - ගරුභණ්ඩං පකාසසී.
2855. ඉදං හි පන සඛ්ඤ්ඤා - සන්තකං ගරුභණ්ඩකං,
විසසජ්ජෙනො භාජෙනො - හික්ඛු ඵලලච්චයං ථුසෙ.
2856. හික්ඛුනා ගරු භණ්ඩනා - සඤ්ඤන හි ගණෙන වා,
විසසජ්ජනමවිසසඃ - විභතනමවිභාජනං.
2857. පුරිමෙසු හි නිසේධං - න ච ඤා'ගරුභණ්ඩකං,
ලොහකුමහි කථානො ච - ලොහනාණකමෙව ච.
2858. නිවිධං බුද්දකං වාපි - ගරුභණ්ඩකමෙවිදං,
පාදගණනකො ලොහ - චාරකො භාජයො මනො.

2854. ඉති, මෙසෙසින්; පඤ්චති රාසිති, පස් රැසකින්; පඤ්ච නිමමල ලොචනො, මාංස දිව්‍ය ධර්ම බුඩ්ධ සමන්තවක්ඛා යයි පඤ්චවිධ ප්‍රසන්න ලොචනයන් ඇති; කාපථා, සම්පූර්ණයෙන්; පඤ්චවිස විධං ගරු භණ්ඩං, පස් විධි විධ ගරු භාණ්ඩය; පකාසසී, ප්‍රකාශ කළේය.

2855. ඉදං හි සඛ්ඤ්ඤා සන්තකං ගරු භණ්ඩකං පන, මේ සඛ්ඤ්ඤා සන්තක ගරු භාණ්ඩය වනාහි; විසසජ්ජෙනො, මුලවෙන්දු වශයෙන් ඉසුරු බැවින් පරහට විසදන්නේ; විභාජෙනො, වස් පිළිවෙලින් පමුණුවා බෙදන්නේ; හික්ඛු, හික්කුනෙම; ඵලලච්චයං ථුසෙ, තුලසි අවදිසි.

2856. හික්ඛුනා වා, හික්කුව විසින් හෝ; සඤ්ඤන වා, සඛ්ඤ්ඤා විසින් හෝ; ගණෙන වා, ගණයා විසින් හෝ; ගරු භණ්ඩනා, ගරුභාණ්ඩය වනාහි; විසසජ්ජනං, විසදන ලද ද; අවිභාජනං හි, නොවිසදන ලද්දේ ම වේ; විභතනං, බෙදන ලද ද; අවිභාජනං හි, නොබෙදන ලද්දේ ම වේ.

2857. ඵසු, මෙහි; පුරිමෙසු නිසු හි, ප්‍රථමතුන් රැසියෙහි; අගරු භණ්ඩකං, අගරු බඩුවක්; න ච අනි, නොම ඇති; සතරවන රාසියෙහි; ලොහකුමහි ව, ලොහ කුමහිය ද; කථානො ච, ලොහකථානය ද; ලොහනාණකමෙව ව, ලොහ අරඤ්ඤය ද.

2858. ඉදං නිවිධං, මෙතුන් කොටස; බුද්දකමපි වා, කුඩාවුව ද හෝ; ගරුභණ්ඩකං ඵව, ගරු භාණ්ඩ ම වේ; පාදගණනකො, පාදයක් හෙවත් මගධ නැලියෙන් පසක් ගන්නා; ලොහචාරකො, කළුලොහො නඹලොහො වටලොහො කංසලොහො සමබකි ඵකකින් කළ ලොහො කළය; භාජයො මනො, බෙදිය යුත්තේ දන්නා ලදී.

- 2859 උඩං පන තතො ලොහ - වාරකො ගරුභණ්ඩකං,
ගිඤ්ඤානදිනි සබ්බානි - ගරුභණ්ඩානි භොනනි හි.
- 2860 භාජෙනබ්බො අයොපතො - තමබ්බොයොථාලකාපි ච,
ධුමනෙතතාදිකං තෙව - භාජෙනබ්බනනි දීපිතං.
- 2861 අතතනා පටිලඛං තං - ලොහභණ්ඩනතු කිඤ්චිපි,
න පුග්ගලික භොගෙන - භුඤ්ජිතබ්බං හි ගිඤ්ඤානා.
- 2862 කංසවට්ඨකලොහානං - භාජනානිපි සබ්බසො,
න පුග්ගලිකභොගෙන - චට්ටනනි පරිභුඤ්ජිතං.
- 2863 නිපුභණ්ඩපි ඵසෙව - නයො ඤෙයො චිභාචිනා,
න දෙසො සංඝිකෙ අත්ථි - ගිහිනං සන්තකෙසු වා.
- 2864 බීරපාසාණ සමභූතං - ගරුකං තට්ටකාදිකං,
පාදගණ්ඨනතො උඩං - සට්ඨකො ගරුභණ්ඩකං.

2859. තතො උඩං පන, ඉන් වැඩි වනාහි; ලොහවාරකො, ලොහ කලයක් වේ ද; ගරු භණ්ඩකං, ගරු භාණ්ඩය වේ; භිංකාරාදිනි සබ්බානි, කෙණ්ඩි ආදි සියල්ල; (ආදි ශබ්දයෙන් ප්‍රතිග්‍රහකෙනෙසි සැදිකටු සුමුහු අගුරු කබල් දුමලොසු ආදිය ගෘහිතයි) ගරු භණ්ඩානි භොනනි හි, ගරු බඩුවෙන් ම ය.

2860. අයොපතො, යපය; භාජෙනබ්බො, බෙදිය යුත්තේය; තමබ්බොයොථාලකාපි ච, තමනලු යනලු ද බෙදිය යුත්තාහ; (ච ශබ්දයෙන් අනි කථා ගත අතින් කැප ලොහොබඩු ගෘහිතයි) ධුමනෙතතාදිකං, දුම්නල ආදිය (ආදි ශබ්දයෙන් පහන් කබල් පහන් රුක් ආදිය ගෘහිතයි) තෙව භාජෙනබ්බනනි, තොබෙදිය යුත්තේයයි; දීපිතං, දක්වන ලදී.

2861. හිඤ්ඤානා, හිඤ්ච විසින්; අතතනා පටිලඛමපි, තමන් විසින් ලබන ලද්දන්; (මෙහි පි ශබ්දය ලප්ත නිර්දේශය.) තං කිඤ්චිපි ලොහ භණ්ඩනතු, ඒ කිසින් ලොහො භාණ්ඩයක්; පුග්ගලික භොගෙන, පුද්ගලික පරිභොග වශයෙන්; භුඤ්ජිතබ්බං හි, තොම පරිභොග කටයුත්තේය.

2862. කංසවට්ඨක ලොහානං, කංසලොහ චට්ටලොහ විකාරභූත; භාජනානි පි, භාජනන්; සබ්බසො, හැම සෙසින්; පුග්ගලිකභොගෙන, පුද්ගලික පරිභොගයෙන්; පරිභුඤ්ජිතං, පරිභොග කරන්ට; න චට්ටනි, තොම චට්ඨි.

2863. නිපුභණ්ඩපි, ජයම් භාණ්ඩයෙහිද; ඵසෙව නයො, මෙම නය; චිභාචිනා, විනයධරතූ විසින්; ඤෙයො, දතයුත්තේය; සංඝිකෙ වා, සංඝිකයෙහි හෝ; ගිහිනං සන්තකෙසු වා, ගිහිසන්තකයෙහි හෝ; (යථොක්ත භාණ්ඩයෙහි) දෙසො න අත්ථි, පරිභොග ප්‍රත්‍යය දෙසෙක් නැත්තේය.

2864. බීරපාසාණ සමභූතං, කීරි පහණින් උපන්, තට්ටකාදිකං, තටු ආදිය; (ආදි ශබ්දයෙන් සිරකාදිය ගෘහිතයි) ගරුකං ගරුභාණ්ඩය වේ; පාදගණ්ඨනතො උඩං, පාදයෙන් වැඩිව ගන්නා; සට්ඨකො, කීරිපහන් කලය; ගරු භණ්ඩකං, ගරු භාණ්ඩය වේ.

- 2865 සිඬු සජ්ඣමයං භාර - කුට්ඨං ඵලිකුබ්භවං,
භාජනානි න වට්ඨනති - ගිහිනං සන්නකානිපි.
- 2866 වාසි භාජනියා බුද්ධං - ගරුභණ්ඩං මහනතරි,
තථා ඵරසු චෙජ්ජානං - සිරුවෙධනකමපි ව.
- 2867 කුසාරි වාසි කුද්දලො - ගරුභණ්ඩං නිබාදනං,
සිරිරමපි ව තෙනෙව - ගහිනනති පකාසිතං.
- 2868 චතුරස්සමුඛං දෙණ් - මුඛං චකිකමපි නස්ස ව,
සද්දණ්ඩං බුද්දකං සබ්බං - ගරුභණ්ඩං නිබාදනං.
- 2869 මුසිකමධිකරණිං වා - සණ්ඩාසො වා තුලාදිකං,
කිඤ්ච සබ්බස්ස දිනනං වෙ - තං සබ්බං ගරුභණ්ඩකං.
- 2870 නහාපිතස්ස සණ්ඩාසො - කතතරි ව මහනතරි,
මහාපිප්පලකං තුනන - කාරානං ගරුභණ්ඩකං.

2865. සිඬු සජ්ඣමයං, රන් රිදි මුවා බදුනස, භාරකුට්ඨං, ගරකුඵ මුවා බදුනස; ඵලිකුබ්භවං, පළිඟු මුවා බදුනසයි; භාජනානි, බදුන්; ගිහිනං සන්නකානිපි, ගිහිත් සන්නක වූ ද; න වට්ඨනති, නොවටිත්; (අපි ශබ්දයෙන් සාංඝික පුද්ගලික පරිභොග වශයෙන් කියනුව කවරේදැයි දක්වා.)

2866. බුද්ධ වාසි, දෑවු කැපිම් උක් සැසිම් තබා සෙසු මහත් කම් කරන්ට නොහැකි කුඩා වාසිය; භාජනියා, බෙදිය යුත්තිය; මහනතරි, යථොක්ත ප්‍රමාණයෙන් මහත් වාසිය ද; තථා, එසේ; චෙජ්ජානං, වෙදුන් ගේ; සිරුවෙධනකං ඵරසුපි ව, තහර පලන පොරව ද; ගරුභණ්ඩං, ගරු භාණ්ඩය වේ.

2867. කුසාරි වාසි, කෙටේරිය ද; කුද්දලොපි වා, උදුල්ල ද; නිබාදනං පි වා, නියන ද; ගරුභණ්ඩං, ගරුභාණ්ඩය වේ; සිරිරමපි ව, දුනු රැහැනින් තමා දෑව විදිත්ට කළ බුරුමය ද; තෙනෙව, එයින් ම; ගහිනනති, ගන්නා ලදැයි; පකාසිතං, ප්‍රකාශ කරන ලදි.

2868. තත්ථ ව, එනිසැනෙහි ද; චතුරස්සමුඛමපි, සිවුරැස්මුව ඇති නියන ද; දෙති මුඛමපි, දෙපසින් නැමු මුව ඇති දෙති මුවනියන ද; චකිකමපි, අගින් තමාකළ නියන ද; (පි ශබ්දයෙන් සාජ්ජමුව නියන ගෘහිතයි) සද්දණ්ඩං, දඬු සහිත; බුද්දකං සබ්බං නිබාදනං, සියලු කුඩානියන්; ගරුභණ්ඩං, ගරු භාණ්ඩය වන්නේය, (කුඩා නියං සි මෙයින් දඩුතැනි මහනියං ගරු භණ්ඩයි)

2869. මුසිකං වා, මිටිය හෝ; අධිකරණිං වා, කිනිරය හෝ; සණ්ඩාසො වා, අඬුව හෝ; තුලාදිකං වා, තරාදි ආදිය හෝ (ආදි ශබ්දයෙන් කතුරු ආදි උපකරණ ගෘහිතයි) කිඤ්ච, කිසිවක්; සබ්බස්ස දිනනං වෙ, සබ්බයාට දුන් නම්; තං සබ්බං, ඒ සියල්ල; ගරුභණ්ඩකං, ගරු භාණ්ඩය වේ.

2870. නහාපිතස්ස, නහාපිතයාගේ උපකරණයෙහි; සණ්ඩාසො, හඬුව ද; මහනතරි කතතරි ව; මහාකතුරු ද; තුනනකාරානං, හොම්මරුන් ගේ උපකරණයෙහි; මහාපිප්පලකඤ්ච, මහාකතුරු ද; ගරුභණ්ඩකං ගරුභාණ්ඩය වේ.

(පස්වන ගරු භාණ්ඩ රාශියෙහි ද විනිස දක්වන්ට මල්ලි සි ආදි කි")

- 2871 චුලලි සංඝස්ස දින්නා වා - තස්ස ජාතාපි රක්ඛිතා,
අබ්බාහුප්පමාණාපි - ගරු වෙනතලනාදිකා.
- 2872 සුත්තවාකාදි නිබ්බන්ධා - රජ්ජකා යොත්තකානි වා,
සංඝස්ස දින්නකාලෙ තු - ගව්ජනනි ගරුභණ්ඩකං.
- 2873 නාලිකෙරස්ස හිරෙ වා - වාකෙ වා පන කාවිපි,
වට්ටොති කතා එක - වට්ටාපි ගරුභණ්ඩකං.
- 2874 වෙඵ් සංඝස්ස දින්නා වා - රක්ඛිතො තස්ස ජාතකො,
අට්ඨබ්බලායනො සුචි - දණ්ඩ මනෙතා ගරුං සියා.
- 2875 ඡන්තදණ්ඩ සලාකායො - දණ්ඩා කන්තරයච්ඡිපි,
පාදගණනකා තෙල - නාලි භාජනියා ඉමෙ.

2871. වෙනතලනාදිකා, වේවැල් ආදි; චුලලි, වැල්; සංඝස්ස දින්නා වා, සංඝස්සාට දෙන ලද්දේ හෝ; තස්ස ජාතාපි වා, එහි සාද්‍රික භූමියෙහි උපන්නේ ද හෝ; රක්ඛිතා, රක්තා ලද; අබ්බාහුප්පමාණාපි, අබ්බාවක් හෙවත් වැලිමිට පටන් ආසන්නය යම්තාක් පමණ ද වුව, ගරු, ගරුභාණ්ඩය වේ; වැටිනොකොට දුන්හු ද මකවි ද නාලිකෙරාදි ඉරවු ද බෙදිය යුතු යයි ආදි විනිශ්චය දක්වනට සුත්තවාකාදි'යි ආදි කියේ.

2872. සුත්තවාකාදි නිබ්බන්ධා, හුකෙදි මේ ආදියෙන් නිපන්; (ආදි ශබ්දයෙන් මකවි පොල් ඉරවු වම් මේ ගාහිතයි.) රජ්ජකා වා යොත්තකානි වා, රැහැන් හෝ යොන් හෝ; සංඝස්ස දින්නකාලෙ තු, සංඝස්සාට දුන් කල්හි වනාහි; ගරුභණ්ඩකං ගව්ජනනි, ගරු භාණ්ඩයට යෙන්, (ඉතා දික් හුවුයේ රැහැනි. දික් වූයේ යොනි.)

2873. නාලිකෙරස්ස හිරෙ වා, පොල් ඉරවු හෝ; වාකෙ වා පන, මකවි ආදි කෙදියක් හෝ; වට්ටොති, වැටිනොට; කතා, කරන ලද; කාවිපි, කිසි; එකවට්ටාපි, එකවැටියකුදු; ගරුභණ්ඩකං, ගරුභාණ්ඩය වේ.

2874. අට්ඨබ්බලායනො, අට අතුල් දික්, සුචිදණ්ඩමනෙතා, හුල් කටු දඬු පමණ වූ හෙවත් කණ්ණියාබ්බලායාග්‍ර ප්‍රමාණ වූ; සංඝස්ස දින්නා වා සංඝස්සාට දුන්නා වූ හෝ; තස්ස ජාතකො වා, එහි උපන්නා වූ හෝ; රක්ඛිතො, රක්තා ලද්ද වූ; වෙඵ්, හුන; ගරුං සියා, ගරු භාණ්ඩය වේ.

2875. ඡන්තදණ්ඩසලාකායොපි, සන්දඬු සන් පසුර සලාක ද; දණ්ඩාපි, උපාහන දණ්ඩ ද; කන්තරයච්ඡිපි, කතුරුයට ද; පාදගණනකා තෙලනාලිපි, පාදයක් ගන්නා තෙල්නාලිකයදැයි; ඉමෙ, මොහු; භාජනියා බෙදිය යුත්තාහ.

- 2876 මුඤ්ජාදිසු'පි යං කිඤ්චි - මුට්ඨිමහනං ගරුං සියා,
තාලපණණාදිමෙකමපි - දින්නං වා තත්ථ ජාතකං.
- 2877 අට්ඨඛගුලප්පමාණොපි - ගරුකං ටිත්තපොත්ථකො,
මහතිකා පකති වාපි - පඤ්චවණණා සුධාපි වා.
- 2878 සිලෙසාදිසු වා කිඤ්චි - දින්නං වා තත්ථ ජාතකං,
තාලපණණාදිමෙකමපි - ගරුභණ්ඩනාදිපිතං.
- 2879 චුලලි වෙලාදිකං කිඤ්චි - අරක්ඛිතමගොපිතං,
ගරුභණ්ඩං න හොතෙව - ගහෙනබ්බං යථාසුඛං.
- 2880 රක්ඛිතං ගොපිතං වාපි - ගහෙනබ්බනතු ගණනා,
සමකං අතිරෙකං වා - දත්තා වාලිකමෙව වා.
- 2881 අඤ්ජනං හරිතාලඤ්ච - තථා හිඛගු මනොසිලා,
භාජෙතබ්බනති විඤ්ඤායං - විඤ්ඤානා විනයඤ්ඤානා.

2876. මුඤ්ජාදිසු, මුද්දනණ ආදි ගෘහචරාදනාථී තෘණයෙහි; යං කිඤ්චි මුට්ඨිමහනමපි, යම්කිසි මුට්ඨි පමණ කරල ප්‍රමාණ තෘණද; තාලපණණාදි එකමපි, ගෘහචරාදනාථී එක් තාලපණණාදියකුද; (ආදි සදින් පොල්පත් ආදිය ගෘහිතයි;) දින්නං වා, සම්පයාපි දෙන ලද්දේ හෝ; තත්ථ ජාතකං වා, එහි උපන්නේ හෝ; ගරුං සියා, ගරුභාණ්ඩය වේ.

2877-2878. අට්ඨඛගුලප්පමාණො, දිගින් අටගුල් පමණ වූ; ටිත්ත පොත්ථකොපි, තොලිවු හෙයින් හිස් පොත ද; ගරුකං, ගරුභාණ්ඩය වේ; පකති මහතිකා පි වා, ප්‍රකාති මැටිද හෝ; පඤ්චවණණාපි වා, පඤ්ච වණ්ණ මැටි ද හෝ; සුධාපි වා, සුධාලෙපය ද හෝ; සිලෙසාදිසු කිඤ්චිපි වා, හිවුල් ආදි මැලියම්හි කිසිවක් ද හෝ; දින්නං වා, දෙන ලද්දේ හෝ; තත්ථ ජාතකං වා, එහි සාම්පික භූමියෙහි උපන්නේ හෝ රක්ඛිතගොපිතමපි; තාල පණණාදිමෙකමපි, තල්පකක් පමණවූයේ වනාහි; ගරුභණ්ඩනාදිපිතං, ගරුභාණ්ඩ දක්වන ලදී.

2879. අරක්ඛිතං, තොරක්තාලද; අගොපිතං, ගොපනය නොකරන ලද; චුලලිවෙච ආදිකං, වැල්ලුන ආදි; කිඤ්චි, කිසිවක්; ගරුභණ්ඩං න හොති එව, ගරුභාණ්ඩ නො වේ ම ය; යථාසුඛං, කැමතිසේ; ගහෙනබ්බං, ගත යුත්තේය.

2880. රක්ඛිතං ගොපිතං වාපි, රක්ඛිත ගොපිතයක් ද හෝ; ගණනා, ගන්නා විසින්; සමකං වා, සම හෝ; අතිරෙකං වා, වඩා හෝ; වාලිකං එව වා, සථාවරවූ යටත් පිරිසෙයින් එයට අගතා වැලිනමුදු හෝ; දත්තා, දී; ගහෙනබ්බනතු, ගතයුත්තේ ම ය.

2881. අඤ්ජනං ව, අදුන්; හරිතාලං ව, හිරිසල්ද; තථා හිඛගු ව, එසේ හිඟ ද; මනොසිලා ව, රත්සිරියල් ද මේ; භාජෙතබ්බනති, බෙදිය යුත්තේයයි; විනයඤ්ඤානා විඤ්ඤානා, විනයදත් විඤ්ඤ විසින්; විඤ්ඤායං, දතයුත්තේය.

- 2882 දුරුභණ්ඩ ව යො කොචි - සුවිදණ්ඩපමාණකො,
අට්ඨචතුලායතො දුරු - දණ්ඩකො ගරුභණ්ඩකං.
- 2883 මහාඅට්ඨකථායනතු - විහජ්ඣාව දසසිතං,
ආසන්ධිකොපි සත්තඛෙහා - හද්දපිට්ඨස්ස පිඨිකා.
- 2884 පිට්ඨකපාදස්සව - නථා'මලකච්චිකං,
කොච්ඡං පලාලපිට්ඨස්සව - ධොවනෙ ඵලකම්පි ව.
- 2885 ගණ්ඨිකා මුග්ගරො වෙව - වත්ඨසට්ඨනමුග්ගරො,
අමමණම්පි මසුජ්ජසා - නාවා රජනදෙණ්ඤා.
- 2886 උථඛෙකාපි සමුගෙහාපි - කරණිම්පි කච්චජ්ජි,
ඵවමාදි තු සබ්බම්පි - සංඝිකං ගරුභණ්ඩකං.

2882. දුරුභණ්ඩ ව, දූවභාණ්ඩයෙහි ද; අට්ඨචතුලායතො, අටගුල්ලික්; සුවිදණ්ඩපමාණකො, ලියන කටු දඩු පමණ වූ; යො කොචි දුරු දණ්ඩකො, යම්කිසි දරදණ්ඩක් වේ ද; ගරුභණ්ඩකං, දුර්වලස්ථානයෙහි සමස්තයට දුන්නේ හෝ එහි උපන්නේ හෝ රක්ෂිත ගොවිතවුයේ ගරු භාණ්ඩය වේ.

කුරුඤ්ඤා අටුවාවෙහි ආ නය දක්වා මහාඅට්ඨකථායෙහි ආ නය දක්වන්ට 'මහාඅට්ඨකථායං'යි ආදි කියේ.

2883. මහාඅට්ඨකථායනතු, මහාඅට්ඨකථායෙහි වනාහි; විහජ්ඣාව දසසිතං, විහාගකොට ම, දක්වන ලදී; ආසන්ධිකොපි, කියන ලද ලක්ෂණ ඇති ආසන්ධිය ද; සත්තඛෙහා ව, තුන් ඇදි හා සිවුපායයි දක්වනලද සත්තඛය ද; හද්දපිට්ඨස්සව, වේවැල්මය පටුව ද; පිඨිකා ව, පිලෝනිකා බඩ පිටිය ද.

2884. ඵලකපාදපිට්ඨස්සව, හොජන පෝරු ආකාර කළ ඵල පාපටුව ද; නථා, එසේ; ආමලකච්චිකස්සව, ඇඹුලාකාර බොහෝ පා ඇති පටුව ද; කොච්ඡස්සව, භූතගාම සිතාපදයෙහි කී ලක්ෂණ ඇති කොච්ඡය ද; පලාල පිට්ඨස්සව, නිශඤ්ඤා පිණිස කළ පිදුරු බිස්ස ද; ධොවනෙ ඵලකම්පි ව, විවරදෝනා පෝරුව ද.

2885. ගණ්ඨිකා ව, දූවටු සිදින ගණ්ඨිකාව ද; මුග්ගරොවෙව, රදන් කළ සිවුර තලන මුගුරු ද; වත්ඨසට්ඨන මුග්ගරො ව, විවරය සවන මුගුරු ද; අමමණම්පි ව, පෝරුයෙන් පොකුණ සදාශකොට කළ පැත් භාජනය ද; මසුජ්ජසා ව, පෙළිටිය ද; නාවා ව, නැව ද; රජන දෙණ්ඤා ව, සිවුරු රදන ඔරුව ද.

2886. උථඛෙකාපි, පොල්කටු ආදියෙන් කළ කෙනෙස්ස ද; සමුගෙහාපි, සුමුග ද; කරණිම්පි, පාදයට වැඩි අගනා කරවූව ද; කච්චජ්ජි, සැන්ද ද යන; ඵවමාදි තු, මේ ආදි වනාහි; සබ්බම්පි සබ්බිකං, සියළු ම සාමිකිය ගරුභණ්ඩකං, ගරු භාණ්ඩය වේ.

- 2887 සබ්බං දුරුමයං ගෙහ - සමහාරං ගරුකං මනං,
භාජියං කප්පියං චම්ම - මකප්පයමභාජියං.
- 2888 තෙලචම්මං ගරුං චූතනං - තපේවොද්දකඛලාදිකං,
පෙසකාගදි භණ්ඩඤ්ච - කසිභණ්ඩඤ්ච සංඝිකං.
- 2889 තපේවාධාරකොපනන - පිටානං තාලචණ්ඩකං,
චිජනි පච්ඡි චඛෙහාටං - සබ්බාසමුද්දායනී ගරුං.
- 2890 යං කිඤ්චි භුමමඤ්චරණං - යො කොපි කට්ඨාරකො,
චක්කසුභගකයානඤ්ච - සබ්බමපි ගරුභණ්ඩකං.
- 2891 ඡතනඤ්ච මුට්ඨිපණ්ණං වා විසාණං තුම්බහාජනං,
උපාහනාරණ්ඨම්ම - කරකාදි ලහුං ඉදං.

2887. සබ්බං දුරුමයං ගෙහසමහාරං, සියළු දුරුමය ගෘහොපකරණ; ගරුකං මනං, ගරුභාණ්ඩයයි දන්නා ලදී; කප්පියං චම්මං, යට දැක්වූ කැප සම්; භාජියං, බෙදිය යුත්තේය; අකප්පියං, අකැපසම්; අභාජියං, නො බෙදිය යුත්තේය.

2888. තෙලචම්මං, තෙලසම්; ගරුං චූතනං, ගරුයයි කියන ලදී; තපේව, එසේම; උද්දකඛලාදිකඤ්ච, එන් ආදියද, (ආදි සදින් මොහොල්කුලු ගෘහිතයි) පෙසකාගදි භණ්ඩඤ්ච, පෙහෙර ආදින්ගේ බඩුද; (ආදි බබද යෙන් සම්කරු ආදින්ගේ බඩු ගෘහිතයි) කසි භණ්ඩඤ්ච, කාසිභාණ්ඩයද; සංඝිකං, සංඝයා අයත්ය; ගරුං චූතනං, ගරු භාණ්ඩයයි කියන ලදී.

2889. ආධාරකොපි ව, පාත්‍රාධාරය ද; පතනපිටානමපි ව, පාපියනද; තාලචණ්ඩකමපි ව, තල්වැට ද; චිජනිපි ව, සිවු රැස් විජිනි ද; පච්ඡි ව, පැස ද; චඛෙහාටං ව, චඛෙහාටය ද; (පැසින් කුඩා තාලපණ්ණාදිමය භාජන විශේෂයයි) සබ්බා සමුද්දායනී පි ව, සියලු මුස්ත ද; තපේව, එසේම සබ්බිකය; ගරුං, ගරුභාණ්ඩය වේ.

2890. යං කිඤ්චි භුමමඤ්චරණඤ්ච, යම්කිසි බුමුතුරුණක් ද; යො කොපි කට්ඨාරකො ව, යම්කිසි කලාලෙක් ද; චක්කසුභගකයානඤ්ච, චක්කසුත් යානාව ද යන; සබ්බමපි, සියල්ල ම; ගරුභණ්ඩකං, ගරුභාණ්ඩය වේ.

2891. ඡතනඤ්ච, ඡත්‍රය ද; මුට්ඨිපණ්ණඤ්ච, මිටිපන් ද හෙවත් තල් කොල ද; විසාණ භාජනඤ්ච, හන්මුවා භාජන ද; තුම්බ භාජනඤ්ච, තුම්බ මුවා, දරමුවා භාජන ද; උපාහන අරණ්ඨි ධම්මකරකාදි ව, වහන්දඩු දබරාදි ය ද; ඉදං, මේ; ලහුං, ලහුභාණ්ඩය වේ.

- 2892 හත්ථිදන්තො විසානඤ්ච - යථාහතමනවජ්ඣනං,
මඤ්චපාදාදි යංකිඤ්චි - භාජනියමනිට්ඨතං.
- 2893 නිට්ඨතො නවජ්ඣතො වාපි - විසො භිඤ්ඤ කරණඤ්චකො,
අඤ්ඤනි ච සලාකායො - භාජනියුද්දුඤ්ඤනි.
- 2894 සබ්බං කුලාල භණ්ඩම් - පරිභොගාරහං පන,
පහනඛගාරකවාහඤ්ච - ධුමදානකපලලිකා.
- 2895 ථූපිකා දිපරුකෙතො ච - වයනවජ්ඣනිසිකා,
සංඝිකං පන සබ්බම් - ගරුභණ්ඩනනි දිපිතං.
- 2896 පතොතාකඤ්චනකො වෙව - ථාලකං කුණ්ඩකාපි ච,
සටකො ලොහනණ්ඩපි - කුණ්ඩකාපි ච භාජියා.
- 2897 ගරුතා ගරුභණ්ඩඤ්ච - ථාවරෙන ච ථාවරං,
සඤ්ඤා පරිවතොතො - ගණනිතං පන චට්ඨනි.

2892. යථාහතං, ගෙනාසේ; අනවජ්ඣනං, නොකැසු; හත්ථිදන්තොව,
ඇත්දන් ද; විසානඤ්ච, යම්කිසිහඟ ද; මඤ්චපාදාදි. ඇදකකුල් ආදි; යං
කිඤ්චි අනිට්ඨිතං ව, යම්කිසි නොනිමේවුවක් ද; භාජනියං, බෙදිය යුත්
තේය.

2893. නිට්ඨතො, නිමවන ලද; නවජ්ඣතො, සසිත ලද; විසොපි වා, පරි
යෙති අනුදන් විත ද; භිඤ්ඤ කරණඤ්චකොපි වා, භිඤ්ඤ කරණව ද; අඤ්ඤනි ව,
අඤ්ඤනල අඤ්ඤ කරණව ද; සලාකායො ව, අඤ්ඤකුරු ද; උද්දුඤ්ඤනි ව,
ඇත්දන් අත්ථුවා ජලපුස්ත ද මේ; භාජනියං, බෙදිය යුත්තේය.

2894. පරිභොගාරහමපන, පරිභොගාරහි වූ; සබ්බං කුලාලභණ්ඩම්,
සියලු කුඹල් බඩු ද; පහනකවාහඤ්ච, පා පිසන කබල ද; අඛගාර කවාහඤ්ච,
අභරු කබල ද; ධුමදාන කපලලිකා ව, දුම්දෙන කබල ද.

2895. ථූපිකාව, කොතද; දිපරුකෙතො, පහන් රුක හෙවත් ප්‍රදීපා
ධාරය ද; වයන ඉසිකා ව, බදින ගැබොල් ද; ඡදන ඉසිකාව, නොයන ගැබොල්
ද යන; සංඝිකමපන සබ්බම්, සංඝික සියල්ලම වනාහි; ගරු භණ්ඩනනි
දිපිතං, ගරු භාණ්ඩයයි දක්වන ලදි.

2896. පතොතා ව, පය ද; කඤ්චනකො වෙව, කාරකය ද; ථාලකඤ්ච,
තල්ල ද; කුණ්ඩකාපි ව, කෙණ්ඩිය ද; සටකො ව, පාදයෙන් වැඩිය ගන්නා
කලය ද; (යම්සේ මැටි බඩුද එසේ) ලොහභණ්ඩපි, ලොහ භණ්ඩයෙහිත්;
කුණ්ඩකාපි ව, කෙණ්ඩිය ද යන මේ; භාජියා, බෙදිය යුත්තාහ.

2897. ගරුතා, පශ්චිමත්‍රය සම්බන්ධ ගරුභාණ්ඩයෙන්; ගරු
භණ්ඩඤ්ච, ගරු භාණ්ඩයද; ථාවරෙන, පුරිමවය සම්බන්ධ සථාවරයෙන්;
ථාවරඤ්ච, සථාවරයද; සඤ්ඤා, සඤ්ඤා විසින්; පරිවතොතො, අතීතථා
යෙහි කි තසින් පෙරලා; ගණනිතං පන චට්ඨනි, ගත්ව වනාහි වටි. 8

2898 අධොතෙනෙව පාදෙන - නාකකමෙ සයනාසනං,
අලලපාදෙන වා භික්ඛු - තපේව සඋපාහනො.

2899 භූමියා නිජුහනනස්ස - පරිකමමකතාය වා,
පරිකමමකතං භිතතිං - අපසෙසනනස්ස දුක්ඛං.

2900 පරිකමමකතං භූමිං - සංඝිකං මඤ්චපීඨිකං,
අතතතො සනතතෙනෙව - පඤ්චාන කෙනවි

2901 නිපජ්ජිතබ්බං සහසා - තස්ස නිද්දයතො යදි,
සරිරි'වයවොකොවි - මඤ්චං චුසති දුක්ඛං.

2902 ලොමෙසු පන ලොමානං - ගණනායෙව දුක්ඛං,
තලෙන හත්ථපාදානං - වට්ටනකකමිතුං පන

2898. භික්ඛු, භික්ඛුනෙමි; අධොතෙන පාදෙන වා, තොදෙවු පයින් හෝ; අලල පාදෙන වා, යම්සේ ඇත්මු තැන ජලය පැනේද එබඳු තෙත් පයින් හෝ; සයනාසනං, සයන් අස්න; නාකකමෙ, නොම ඇත්මිය යුත්තේය; සඋපාහනො ව, වහන් සිතිනුවියේ ද; තපේව නාකකමෙ, එසේම තොඇත්මිය යුත්තේය.

2899. පරිකමමකතාය භූමියා, සුධාදි පිරිසම් කළ බිම; නිජුහනනස්ස වා, කෙලගසන්තානව හෝ; පරිකමමකතං භිතතිං, පිරිසම් කළ බිත, අපසෙසනනස්ස වා, හේත්තුවන්නා නව හෝ; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

2900-2901. පරිකමමකතං භූමිං, පිරිසම් කළ බිම; සංඝිකං මඤ්ච පීඨිකං, සංඝික ඇඳු පුටු; අතතතො සනතතෙන, තමාසනතකඩු; කෙනවි එව, කිසිවකින්ම; පඤ්චාන, පතුරු, නිපජ්ජිතබ්බං; සැතපිය යුත්තේය; නිද්දයතො තස්ස, නිදන ඔහුගේ; කොවි සරිරි'වයවො, කිසි ශරීර වයවයෙක්; සහසා, තුළුටු; යදි මඤ්චං චුසති, ඇඳු සපයී කෙරේනම්; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ.

2902. ලොමෙසු පන, ලොමිති වනාහි; ලොමානං ගණනායෙව, ලොමි ගණනින්ම; දුක්ඛං, දුක්ඛට වේ; හත්ථපාදානං තලෙන පන, අත්පාතලින් වනාහි; අකකමිතුං, ඇත්මන්ට; වට්ටනි, වට්ටි; ඇඳුපුටු හැරගන්නාහු කාය සමීණයෙහි අතාපතති'සි ද දයකයන් විසින් කයින් සපයීකොට සැපසේ පරිභොග කළ මැනවයි දුන් සෙනසුන් ඇඳු පුටු ආදිය දයකයා විසින් කි නියායෙන් පරිභොග කරන්නා නව දෙස් නැතැයි ද මානිකාඪී කථා සිංහල ගණපීපදයෙහි කි හෙයින් එසේ පරිභොග කරන්නා හට අතා පතතිසි.

උදෙස්ඛත් විනිශ්චයෙකදෙශය දක්වන්ට සහස්සගසනකො'සි ආදී කියේ.

- 2903 සහස්සගස්සනකො කොච්ඡි - පිණ්ඩපාතො සච්චරො,
පතොතා අවස්සිකං භික්ඛුං - ලිබ්බො ධම්මොපි ව.
- 2904 තාදිසො පිණ්ඩපාතොව - සට්ඨවස්සානමච්චසෙ,
උප්පතොතා සඨවස්සස්ස - සිතිකාය දදෙ ඛුට්ඨො.
- 2905 උද්දෙසගතං භුක්ඛ්ථො - ජාතො චෙ සාමණේරකො,
ගහෙතො ලහති පච්ඡා - සාමණේරස්ස පාළියා.
- 2906 සම්පුණ්ණවිසවස්සො යො - සෙව උද්දෙසං ලභිස්සති,
අජ්ජ සො උපසම්පන්නො - අතිතා සිතිකා සියා.
- 2907 සචෙ පන සලාකා තු - ලඛා භතං න නං දිනෙ,
ලඛං පුන දිනෙ තස්ස - ගාහෙතබ්බං න සංසයො.

2903. සහස්සගස්සනකො, දහසක් අගතා; සච්චරො, සිවුරු සහිත; කොච්ඡිපිණ්ඩපාතො, කිසිපිණ්ඩපාතයෙක්; අවස්සිකං භික්ඛුං, අවස්සික භික්ෂුහට; පතොතා, පැමිණියේ ද; ලිබ්බො ධම්මොපි ව, එවෙහෙර මෙබඳු පිණ්ඩපාතයෙක් අවස්සික භික්ෂුහට පැමිණියේයයි ලියා තබන ලද්දේ වේ ද.

2904. සඨවස්සානමච්චසෙ, එයින් සැට වර්ෂයකගේ ඇවෑමෙන්; තාදිසො පිණ්ඩපාතො, එවැනි දහසක් අගතා සිවුරු සහිත පිණ්ඩපාත යෙක්; (අවස්සිකං භික්ඛුං, අවස්සික භික්ෂුහට; පතොතා, පැමිණියේද; ලිබ්බො ධම්මොපි ව, එවෙහෙර මෙබඳු පිණ්ඩපාතයෙක්; උප්පතොතා, උපන්නේද ඒ; සට්ඨ වස්සස්ස සිතිකාය, අවස්සික සිතිකායෙහි නොදී සැටවර්ෂ සිතිකායෙහි; ඛුට්ඨො, විනිශ්චය දක්ෂ භික්ෂුනෙම; දදෙ, දෙන්නේය.

2905. උද්දෙස භතං භුක්ඛ්ථො, උපසපත් කල්හි තමන්ට වස් පිළිවෙළින් පැමිණි උදෙස්ඛත අනුභව කොට; චෙ, සාමණේරකො ජාතො, ඉදින් සාමණේර වූයේද; නං, උපසපත් කල්හි ගත් ඒ උදෙස්ඛත; සාමණේරස්සපාළියා, සාමණේර පටිපාටියෙන් තමහට ප්‍රාප්තිය; ගහෙතො ලහති, ගන්ට ලබා.

2906. සම්පුණ්ණ විසවස්සො යො, පරිපුණ්ණ විසිවයස් ඇති යමෙක් නෙම; සෙව උද්දෙසං ලභිස්සති, සෙව උදෙස්ඛත ලැබෙයි කියයුතු කල්හි; අජ්ජ, අද; සො, හෙතෙම; උපසම්පන්නො, උපසපත්වූයේද; සිතිකා, සෙව පැමිණ විය යුතු සාමණේර සිතිකාව; අතිතා සියා, ඉක්මුණේ වේ.

උදෙස්ඛතට අනතුරුව සලාකා බත දක්වන්ට සචෙ පන'යි ආදී කියේ

2907. සචෙ පන, ඉදින් වනාහි; සලාකා තු ලඛා, සලාකය ලබනලද්ද; නං දිනෙ, එදවස්; භතං න ලඛං, බත නොලබන ලද්ද; පුනදිනෙ, දෙවන දිනෙහි; තස්ස, ඔහුට; ගාහෙතබ්බං, බත ගැන්විය යුත්තේය; න සංසයො, ගැන්විය යුතුද නොගැන්විය යුතුදැයි සැක නැත්තේය.

- 2908 උත්තර උත්තරිහසගස්ස - භතතස්ස භවරස්ස හි,
විසුං හි සීතිකා කඛා - දුතබ්බා භු සලාකිකා.
- 2909 භතතමෙව සචෙ ලඛං - න පනුත්තරිහසගං,
ලඛමුත්තරිහසගං වා - න ලඛං භතතමෙව වා.
- 2910 යෙන යෙන හි යං යනා - න ලඛං තස්ස තස්ස ව,
තං තං පුන දිනෙ වාපි - ගාහෙනබ්බනති දිපිතං.
- 2911 සඛිසුද්දසාදිකං භතතං - ඉදං සත්තවිධමපි ව,
ආගන්තුකාදිභතතස්සව - චතුබ්බිමුදිපිතං.

2908. උත්තරි උත්තරිහසගස්ස, අතිරේක ව්‍යාකූලන ඇති; එක වරස්ස භතතස්ස හි, එකවාරික බතට වතාහි; විසුං හි සීතිකා කඛා, වෙන්ව සීතිකාවක් කොට, සලාකිකා, සලාකය; දුතබ්බා භු, දියයුත්ති ම ය.

2909. භතතමෙව සචෙ ලඛං, බත් පමණක් ඉදින් ලබන ලද ද; උත්තරිහසගං පන න ලඛං, ව්‍යාකූලන වතාහි නොලබන ලද ද; උත්තරි හසගං වා ලඛං, ව්‍යාකූලන හෝ ලබන ලද ද; භතතමෙව වා න ලඛං, බත් නොලබන ලද්දේ හෝ.

2910. යෙන යෙන හි; යම් යම් භික්ෂුවක් විසින්; යං යං භු, යමක් යමක් වතාහි; න ලඛං, නොලබන ලද ද, තස්ස තස්ස ව, ඒ ඒ භික්ෂුවට; තං තං, ඒ ඒ; පුන දිනෙ වාපි, දෙවන දිනයෙහි; ගාහෙනබ්බනති දිපිතං, ගාත්විස යුත්තේ යසි දක්වන ලදී.

2911. සඛිසුද්දසාදිකං ඉදං සත්තවිධං භතතමපි ව, සඛිසහත්ත උද්දෙසහත්තාදි මේ සත්විධ බත ද; (මෙහි ආදි ශබ්දයෙන් නිමනුණ සලාක පකඛික උපොසථික පාටිපාදික පස සඛගාහිතයි මෙහි සියලු සඛසයාට යයි දෙන ලද්ද සාංඝික බත නම් වේ. සඛසයා කෙරෙන් මෙපමණ භික්ෂුන් උදෙසා දුත මෑතවැ යි ආදීන් කියා දෙන ලද්ද උද්දෙස බත නම්. සඛසයාගෙන් මෙපමණ භික්ෂුන්ට බත් ගෙන වදාරා යි ආදි කියා දෙන ලද්ද නිමනුණය නම් තමා නමින් සලාක ග්‍රාහික භික්ෂුන්ට දෙන ලද්ද සලාක බත නම්. වාතුර්දශියෙහි දෙන ලද්ද පකඛිකය නම්. උපොසථයෙහි දෙන ලද්ද උපොසථිකය නම්. පාටි පදයෙහි දෙන ලද්ද පාටිපාදිකය නමැයි, ඒ ඒ නමින් දෙන ලද්දම එසේ එසේ ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ.) චතුබ්බිධං උදිරිතං, සතර ප්‍රකාරයෙන් කියන ලද; ආගන්තුකාදි භතතස්සව, ආගන්තුකාදි බත ද, (ආදි ශබ්දයෙන් ගමික ගිලාන ගිලානුපට්ඨාක බත් තුන ගාහිතයි. ආගන්තුකයන්ට දෙන ලද බත ආගන්තුක බත නම්. සෙස්සෙහි ද මෙසේයි.)

2912 විහාරං වාරහතතඤ්ච - නිව්වං ව කුටිහතතකං,
පණණ්ණසපිධං භතතං - උද්දිඝං සබ්බමෙවි'ධි.

2913 පාළිමස්සකථාඤ්ච - ඔලොකෙකා පුනපුනං,
සසිසිකෙ පච්චයෙ සමමා - විහජෙය්‍ය විචකක්කො.

සෙනාසනකර්මකකථා.

2914 ආගනතුකා 'වාසික පිණ්ඩවාරි' - සෙනාසනාරඤ්ඤ'නු
මොදනාසු,
වතනාති භතත ගමිකස්ස ජනනා - සරෙ තථා චච
කුටිපපටෙසෙ.

2915 ආචරිය පඤ්ඤායක සිස්සසති - විහාරි වතනාතිපි සබ්බසොච,
වතනාති වුතනාති වතුදුසෙව - විසුඛවිතොතන
විනායකොන.

2912. විහාරඤ්ච, විහාරයෙහි උපන් බත ද, (විහාරහතතං'යි උචිත නැත විහාර'යි උත්තරපද ලොපය) වාරහතතඤ්ච, දුර්භික්‍ෂ සමයෙහි වාරයෙන් වාරය ජග්ගනය කරමින් දෙන ලද බත ද; නිව්වං ව, නීතිදේමි හයි දෙනලද බත ද, (මෙහි උත්තර පද වශයෙන් "හතත" ශබ්දය ලොප්ථි) කුටිහතතකං ව, සසිසියාට ආවාසයක් කොට අපගේ සෙනස්ත වාසිහු අපගේ බත ගණිත්වයි දෙනලද බතදැයි; පණණ්ණසපිධං, පසලොස් ප්‍රකාරයකින්; සබ්බමෙවහතතං, සියලුම බත; ඉධ, මේ බකිකයෙහි; උද්දිඝං, කටිහයි.

ප්‍රත්‍යය බෙදීමෙහි මුද්‍රාප්‍රතිපත්තියෙහි මහා ආදිතව හෙයින් අප්‍රමාදව පිළිපැදිය යුතුයයි ප්‍රත්‍යය භාජකයාට අනුශාසනා කරන්නේ 'පාළි'යි ආදී කියේ.

2913. පාළිං චෙව, පෙළ ද; අට්ඨකථං චෙව, අභිකථාව ද; පුනපුනං; ඔලොකෙකා, නැවත නැවත බලා; සංසිකෙ පච්චයෙ, සංසික ප්‍රත්‍යයන්, විචකක්කො, විනය ධරතෙම; සමමා විහජෙය්‍ය, නොතවට බෙදන්නේය.

සෙනාසනකර්මකකථා, එනම් කථාවයි.

2914-2915. ආගනතුක ආවාසික පිණ්ඩවාරික සෙනාසන අරඤ්ඤ අනුමොදනාසු වතනාති, ආගනතුක ආවාසික පිණ්ඩවාරික සෙනසුන් අරණ්‍ය අනුමොදනා'යි මෙහි වන්ද; භතත, භක්තාග්‍රයෙහි; ගමිකස්ස ගමිකයාගේ; ජනනාසරෙ, ගිනිහල්ගෙහි; වච්චකුටිපපටෙසෙ, වැසිකිළි පිටිසුමිහි; තථා, එසේවන්ද, ආචරිය උපඤ්ඤායක සිස්ස සතිවිහාරිවතනා නිපි, ආවාසීය උපාධියාය ශිෂ්‍ය සතිවිහාරිකයන්ගේ වන්දැයි; සබ්බසොච, සථාවයව හෙදයෙන්ම; වතනාති, වත්; වතුදුසෙව, තුදුසක්ම; විසුඛ විතොත, අත්‍යන්ත පරිශුඛ විතත සන්තාන ඇති; විනායකොන, විගත නායකයාණන් විසින්; වුතනාති, කියන ලද්දහුය.

- 2916 ආගනතුකෙන ආරම්භ - පටිසන්තන භික්ඛුනා,
ජනනං පනා'පනෙතබ්බං - මුඤ්චිතබ්බං උපාහනා.
- 2917 ඔගුණ්ඨනං න කාතබ්බං - සීසෙ විවරමෙව වා,
න හි තෙන ව ධොතබ්බං - පාද පානියවාරිනා.
- 2918 වස්ඨෙතබ්බං පුච්ඡිකා - විහාරෙ බුද්ධභික්ඛුනො,
කාලෙ සෙනාසනං තෙන - පුච්ඡිතබ්බං භික්ඛුනා.
- 2919 වච්චසානං ව පසාඨං - ධානං පානියමෙව ව,
පටිගොජනියං සඛං - කතිකං ගොවරුදිකං.
- 2920 බුද්ධං ආගනතුකං දිස්වා - භික්ඛුනා'වාසිකෙනපි,
ජනනං පටිගග්ගෙනබ්බං - පච්චුග්ගන්තාන විවරං.

2916. ආරම්භ පටිසන්තන, ආරම්භපවාරප්පවෙශවන; ආගනතුකෙන භික්ඛුනා, ආගනතුක භික්ඛුව විසින්; ජනනං පන, ජත්‍රය වනාහි; අපනෙතබ්බං, පහකටයුත්තේය; උපාහනා, වනන්; මුඤ්චිතබ්බං, පාදයෙන් මිදිය යුත්තාහ.

2917. ඔගුණ්ඨනං, සමිද්ධපාරිසත්තය; න කාතබ්බං, නොකට යුත්තේය; සීසෙ, සිද්ධියෙහි, විවරමෙව වා, න කාතබ්බං, සිවුරු හෝ නොකට යුත්තේය; තෙන ව, ඒ ආගනතුකයන් විසින්; පානියවාරිනා, බොන පැනින්; පාද, පා; න හි ධොතබ්බං, ධොවනා නොකට යුත්තාහ.

2918. විහාරෙ, වෙහෙර; බුද්ධ භික්ඛුනො, වාසි භික්ඛුහට; පුච්ඡිකා, වස් ගණන් විවාර, වස්ඨෙතබ්බං, වැන්ද යුත්තේම; තෙන ව භික්ඛුනා, ඒ භික්ඛුව විසින්; කාලෙ, කල්හි; සෙනාසනං පුච්ඡිතබ්බං, මටකවර සෙනස්ත දැයි සෙනස්ත විචාල යුත්තේය.

2919. වච්චට්ඨානස්ස, වසනැත ද; පසාඨං ධානං ව, පහනැත ද; පානියමෙව ව, බොන පැන් ද; පටිගොජනියං, පටිගොගපැන් ද, සඛං කතිකං ව, වහල මාග අමනුෂ්‍ය අනාතරය නිසා මේකලා ප්‍රවේශවිය යුතුය, මේකල නික්මිය යුතු යයි කල සඛයාගේ කතිකාව ද; ගොවරුදිකස්ස, ගොවරුදිය ද; (ආදි ශබ්දයෙන් අගොවරය ගෘහිතයි අගොවරය නම් මිස දිට්‍ර ගමයි) පුච්ඡිතබ්බං, විචාල යුත්තේය; (පුච්ඡිතබ්බං යනු අධ්‍යාහාරයි)

මෙසේ තුන් ආගනතුක වන් දක්වා දුන් ආවාසිකවන් දක්වන්ට 'බුද්ධං'යි ආදි කියේ.

2920. ආගනතුකං බුද්ධං දිස්වා, ආගනතුක මහලු භික්ඛුව දැක; ආවාසිකෙනපි භික්ඛුනං, ආවාසික භික්ඛුව විසින්ද; පච්චුග්ගන්තාන, ඉදිරි යට ගොස්; පහනස්ස, පාත්‍රය ද; විවරස්ස, විවරය ද; (වශබ්දය ලප්‍රාතිර්දිෂ්ටය) පටිගග්ගෙනබ්බං, පිළිගත යුත්තේය.

- 2921 ආසනං පඤ්ඤපෙතබ්බං - තස්ස පාදෙදකමිච්චි ව,
උපනිකම්පිතබ්බස්සව - පුච්ඡිතබ්බස්සව වාචිනා.
- 2922 චන්ද්‍රයොසා පඤ්ඤපෙතබ්බං - තස්සසෙනාසනමිච්චි ව,
අජ්ඣාචුත්ථමචුත්ථං වා - ගොචරගොචරමිච්චි ව.
- 2923 චච්චසානං ච පස්සාව - ධානං සෙබ්බුලානි ව,
පච්චෙසෙ නිකම්මෙ කාලො - ව්‍යාපාරො පානියාදිකං.
- 2924 සචෙ සො නවසො ගොති - ආගතොගනතුකො යථා,
නිසින්නෙනෙව තෙනස්ස - සබ්බමාවාසිතිකුතා.
- 2925 අග්‍ර පහං ධුපෙතිති - නිසිදුගිදමාසනං,
ඉච්චෙවං පන ව්‍යාපාරො - දෙයං සෙනාසනමිච්චි ව.

2921. තස්ස, ඒ ආගනතුකයානට; අසනං පඤ්ඤපෙතබ්බං, අසන පාත්‍රයෙහි යුත්තේය; පාදෙදකමිච්චි ව, පාදෝනාපාත් ද වශබ්දයෙන් පාද පියය ද, පාදකස්ප්‍රියය ද; උපනිකම්පිතබ්බස්සව, තැබිය යුත්තේය; වාචිනා, ජලීන්; පුච්ඡිතබ්බස්සව, විවාද යුත්තේද වෙයි; (මෙහි ව ශබ්දයෙන් පවත් සැලිය යුත්තේයයි යනාදිය ගාතිතයි.)

2922-2923. චන්ද්‍රයොසා, වායුගනතුකයානට වාන්දයුත්තේය; තස්ස, ඒ භික්ෂුනට; සෙනාසනමිච්චි ව, සෙනස්ත ද; පඤ්ඤපෙතබ්බං, විවාරන උද්දහු විසින් දැක්විය යුත්තේය බෙවත් කියයුත්තේය; අජ්ඣාචුත්ථං වා, සෙනස්ත පළමු භික්ෂුන් විසින් විසූ බව හෝ; අචුත්ථං වා, කලක් නොවිසූ බව හෝ; ගොචරගොචරමිච්චි ව, ගොචරගොචරය ද; චච්චසානං ව, වස තැන ද, පස්සාවයානස්සව, පසතැන ද; ව්‍යාපාරො, කියයුත්තේය; (ව්‍යාපාරො'යි ශෙෂයි) සෙබ්බුලානි ව, උබ්බත උද සෙබ්බමුත්ති ඇති කුල යන් ද; ව්‍යාපාරොති, කියයුත්තාන; (මෙහි ව්‍යාපාරොති යි ශෙෂයි) පච්චෙසෙ, ප්‍රච්චෙයයෙහි; නිකම්මෙ, නික්මීමෙහි; කාලො ව, මේ සංඝයාගේ කනිකාවයයි මෙහි කියන උද කල ද; ව්‍යාපාරොති, කිය යුත්තේය; පානිය ආදිකං, බොන පාත් ආදිය ද; (ආදි ශබ්දයෙන් පරිභොග පාත් ගාතිතයි. ව්‍යාපාරො මෙහි ව්‍යාපාරො'යි ශෙෂයි, කිය යුත්තේය.)

2924-2925. ආගතො, ආ; සො ආගනතුකො, ඒ ආගනතුකයෙකු; සචෙ නවසො ගොති, ඉදින් නවකවෙද; අස්ස, ඒ භික්ෂුනට; තෙන ආවා සික භික්ෂුතා, ඒ ආවාසික භික්ෂුව විසින්; යථා නිසින්නෙන ඵල, හුන් තැනම හුන්තහු විසින්; අග්‍ර පහං ධුපෙතිති, මෙහි පය තබව; ඉදං ආසනං නිසිදුගිති, මේ ගස්තැ හිඳුවයි; ඉච්චෙවං පන, මේ ප්‍රකාරයෙන් වනාහි; සබ්බං ව්‍යාපාරො, සියල්ල කිය යුත්තේය; සෙනාසනමිච්චි ව, සෙනස්ත ද; (ව ශබ්දයෙන් පැනවූ සෙනස්ත පළමු විසූ බව කලක් නොවිසූ බව කියයුත්තේයයි ආදීන් කිවා සමුවවය කෙරේ) දෙයං, දිය යුත්තේය.

- 2926 දුරුමතනිකභණ්ඩානි - ගන්තුකාමෙන භික්ඛුනා,
ගන්තබ්බං පටිසාමෙත්වා - එකෙත්වා ච සඵමපි වා.
- 2927 ආපුච්ඡා වාපි ගන්තබ්බං - භික්ඛුනා සයනාසනං,
පුච්ඡිතබ්බෙ අසනෙති - ගොපෙත්වා වාපි සාධුකං.
- 2928 සහසා පටිසෙ නාපි - සහසා න ච නික්ඛමෙ,
නානිදුරෙ න වාසනෙන - ධාතබ්බං පිණ්ඩවාපිනා.
- 2929 වාමහත්තෙන සම්ඝාරිං - උච්චාරෙත්වා එ භාජනං,
දක්ඛිණෙන පනාමෙත්වා - භික්ඛං ගණනයං පණ්ඩිතො,
- 2930 සුපං වා දාතුකාමානි - සලලකෙබ්බයං මුත්තහකං,
ඔලොකෙයං නගනිභික්ඛු - න භික්ඛාදාසිකාමුඛං.

2926. ගන්තුකාමෙන භික්ඛුනා, යනු කාමැති භික්ඛුව විසින්; දුරු මතනික භණ්ඩානි, දූවමැටි බඩු හෙවත් ඇඳ පුටු රඳන් බඳන්; පටිසා මෙත්වා වා, ගුප්ත ස්ථානයෙකින් තබා හෝ; ආවසථං එකෙත්වා පි වා, ආවාස යෙහි දොර කවුළු පියා හෝ; ගන්තබ්බං, යා යුත්තේය.

2927. භික්ඛුනා, භික්ඛුව විසින්; සයනාසනං, සෙනස්ත; ආපුච්ඡාපි වා, පමුණුවා දී හෝ; ගන්තබ්බං, යා යුත්තේය; පුච්ඡිතබ්බෙ අසනෙති, විචාලයුත්තෙක් තැනි කල්හි වනාහි; (මෙහි අපි ශබ්දය පන ශබ්දයාසි.) සාධුකං ගොපෙත්වා පි වා, සිටු පහන්හි ඇඳ තබා යනාදීන් කි තසින් මනාව ගොපනය කොට ද හෝ; ගන්තබ්බං, යා යුත්තේය.

පිණ්ඩවාරිකවත් දක්වන්ට “සහසා” යි ආදි කියේ.

2928. සහසා, වහ වහා; නාපි පටිසෙ, ප්‍රවිෂ්ට නොවන්නේය; සහසා න ච නික්ඛමෙ, වහ වහා නොනික්මෙන්නේය; පිණ්ඩවාරිනා, පිණ්ඩවාරික භික්ඛුව විසින්; අනිදුරෙ, ඉතාදුර; න ධාතබ්බං, නොසිටිය යුත්තේය; ආසනෙන, නිමිකොසාසනානන්තරස්ථානයෙහි; න ච ධාතබ්බං, නොසිටිය යුත්තේය.

2929 වාමහත්තෙන සම්ඝාරිං උච්චාරෙත්වා, වමනින් සම්ඝාරිය පහ කොට; අථ, පසු; දක්ඛිණෙන භාජනං පණාමෙත්වා, දකුණින් පය එලවා; පණ්ඩිතො, පණ්ඩිත හෙම; භික්ඛං ගණනයං, දෙයනින් පය පිළිගෙන බික් ගනී.

2930. සුපං දාතුකාමා වානි, සුපය දෙනු කැමති ද නොකැමති ද හෝයි; මුත්තහකං සලලකෙබ්බයං, මොහොතක් සලකන්නේය; භික්ඛු, භික්ඛුහෙම; අන්තරු, අතර; භික්ඛාදාසිකාමුඛං, බික්දෙන්නියමුව; න ඔලොකෙයං, නොබලන්නේය; බික්දෙන කල පුරුෂයකු මුවද නොබලන් හේය.

පිණ්ඩවාරික වත් දක්වා අරණ්‍යවත් දක්වන්ට “පානියාදි” යි ආදි කියේ.

- 2931 පානියාදිපනානෙයං - ගිඤ්ඤා'රඤ්ඤකෙනපි,
නකඛතං තෙන යොගො ව - ජානිතබ්බා දිසාපි ව.
- 2932 චච්චසංඝාව නිස්සානි - භවනාහි පටිපාටියා,
කරොනාසං යථාබ්‍රහ්මිං - හොති ආපනාහි දුක්ඛං.
- 2933 සහසා උබ්බුජ්ඣා වා - න ච චච්චකුටිං පිසෙ,
උක්කාසිඤා බහි යථා - පටිසෙ සනිකං පන.
- 2934 චච්චං න නිස්සුනනෙතන - කාතබ්බං පන ගිඤ්ඤා,
බාදතො දනනකප්පිං වා - කරොතො හොති දුක්ඛං.
- 2935 චච්චං පන න කාතබ්බං - බහිවා චච්චදෙණියා,
පසංඝාවොපි න කාතබ්බො - බහි පසංඝාවදෙණියා.

2931. ආරඤ්ඤකෙනපි ගිඤ්ඤා, ආරණ්‍යක භික්ෂුව විසින් ද, පානිය ආදිං පන, බොන පැන් ආදිය; (ආදි ශබ්දයෙන් පරිභොග පැන් ගිනිදඬු කතුරුයට ගාතිතයි) ආනෙයං, එළුවාතැබිය යුත්තේය; නකඛතං ජනිතබ්බං, අත්විද ආදි සත්විසි තැකැන දැනගත යුත්තේය; කෙසේ දැනගත යුත්තේ දැයි; තෙන යොගො ව ජානිතබ්බො, එ තැකැතින් ව්‍යුයාගේ යොගය දතයුත්තේය, දිසාපි ව, අට්ඨගුහුදු; ජානිතබ්බො, දතයුත්තාහුය.

ආරණ්‍යවන් දක්වා වැසිකිලිවන් දක්වන්ට “චච්චසංඝාවනිස්සානි”යි ආදි කියේ.

2932. චච්චසංඝාවනිස්සානි, වසතැන පසතැන තොට යන මොහු; පටිපාටියා භවනාහි, ගියහු කෙළෙන් සෙවිනා යුතුවෙති; යථාබ්‍රහ්මිං කරොනාසං, මහළු පිළිවෙළින් කරන්නාහට; ආපනාහි දුක්ඛං හොති, ඇවත දුක්ඛය වේ.

2933. සහසා වා, වහ වහා හෝ; උබ්බුජ්ඣා වා, සිවුර නග තගා හෝ; චච්චකුටිං, වැසිකිලියට; න ච පිසෙ, නො පිවිසා, බහි යථා උක්කාසිඤා, පිටත සිට කාරු; සනිකමපන, සෙමින් සෙමින් වනාහි; පටිසෙ, පිවිසේ.

2934. නිස්සුනනෙතන පන, හතතමින් වනාහි; නිසංඝා, භික්ෂුව විසින්, චච්චං න කාතබ්බං, වච්ඡිතොකට යුත්තේය; (මුල තොතික්ෂේන හෙයින් වච්ඡි, ගික්කාභාජනිය විනිශ්චයෙහි කියෙලු) දනනකප්පිං වා බාදතො, දූවටුකමින් හෝ; කරොතො, වච්ඡි කරන්නාහට; දුක්ඛං හොති, දුක්ඛය වේ.

2935. චච්චදෙණියා බහිවා, වච්ඡිදෙණියෙන්පිට; චච්චං පන න කාතබ්බං, වච්ඡි වනාහි තොකට යුත්තේය; පසංඝාව දෙණියා බහි, ප්‍රසාව දෙණියෙන් පිට; පසංඝාවොපි නකාතබ්බො, පස ද තො කටයුත්තේය.

- 2936 බරෙන නාවලෙබෙය - න කසං චචචකුපකෙ,
ජබ්බයං න ච පාතෙයං - බෙලං පසංචදෙණියා.
- 2937 පාදුකාසු සිංතායෙව - උබ්බුජයං විචක්ඛණො,
පටිච්ඡාදෙයං තසෙව - සංඛා නික්ඛමනෙ පන.
- 2938 නා'වමෙයං සචෙ චචචං - කඛා යො සලිලෙ සනි,
තස්ස දුක්ඛට්ඨද්දිසං - මුනිනා මොහනාසිනා.
- 2939 සසද්දං නාවමෙතබ්බං - කඛා චපු චපුනති ච,
ආචම්ඛා සත්ථෙපි - සෙසෙතබ්බං නතුදකං,
- 2940 උග්ගතමපි අධොවිඛා - නික්ඛමනාසං දුක්ඛට්ඨං,
උක්ඛාපාපි සචෙ හොනති - සොධෙතබ්බං අසෙසතො.

2936. බරෙන, පරුෂ කාණ්ඩියකින්: නාවලෙබෙය, තොපිසිනේ ය; කට්ඨං, ඒ කාණ්ඩිය; චචචකුපකෙ, වච්ඡ් චලෙති; න ජබ්බයං, තොලන් තේය; පසංචදෙණියා, පසදෙණෙති, බෙලං න ච පාතෙයං, කෙල තොලන්තේය.

2937. පාදුකාසු, වස පස පාදුකාති; සිංතායෙව, සිටියෙම; විචක්ඛණො, පණ්ඩිත තෙම; උබ්බුජයං, සිවුර නගන්තේය; නික්ඛමනෙ පන, නික්මෙන කල්හි වනාති; තසෙව සංඛා, එහිම සිට; පටිච්ඡාදෙයං, නැගු සිවුරෙන් සිරුර වසන්තේය.

2938. චචචං කඛා, වච්ඡ්කොට; සලිලෙ සනි, ජල ඇති කල්හි, යො, යමෙක් හෙම; සචෙ නාවමෙයං, ජලකිසි නොකරනම්, මොහනාසිනා, සවාසනා මොහොනාසි; මුනිනා, මුනිහු විසිණ; තස්ස, ඒ නික්මගට; දුක්ඛට්ඨං, දුක්ඛට්ඨය නියත ලදි.

2939. චපුචපුනති ච කඛා, චපු චපු'සි අනුකරණකොට, සසද්දං, ශබ්ද සහිත කොට; නාවමෙතබ්බං, ජලකිසි නොකට යුත්තේය; ආචම්ඛා, ජලකිසි කොට; සත්ථෙපි, ආචමිත ගාජනයෙහි ද; තතු උදකං සෙසෙ තබ්බං, සඵ සාධාරණසථානයෙහි විරෙවන බෙහෙත් කා විතා ජලශෙෂ නොකට යුත්තේය.

2940. උග්ගතමපි, මලින් දූෂ්‍ය නැත ද; අධොවිඛා, ජලය ඇත නොසෝධා; නික්ඛමනාසං, නික්මෙන්නා ගට; දුක්ඛට්ඨං, දුක්ඛට්ඨ වේ; උක්ඛාපාපි සචෙ හොනති, වස පස තැන් ඉදින් කසලින් ආකිණ් වෙත්ද; අසෙසතො සොධෙතබ්බං, නිශෙෂයෙන් ශුචි කරයුත්තේය.

- 2941 අවලෝකන කට්ඨක - පුරුෂ චෙ පිඨරු පන,
ජ්ඣෙසියා කුමනි ඊතතා චෙ - කුමනි පුරුෂයා වාරිතා.
- 2942 අනුක්ඛිට්ඨා හි බුද්ධස්සන - පාතිමොක්ඛං න උද්දිසෙ,
ධම්මං න ච භණ්ණෙ පඤ්ඤා - න පුරුෂයා න විසංසෙජ.
- 2943 ආපුච්ඡන්තා කට්ඨකත්තංසං - බුද්ධං බුද්ධභරතගමෙ,
පුත ආපුච්ඡන්තෙ කිම්බං - නන්ති පරිදිපිතං.
- 2944 බුද්ධස්සනෙක විහාරස්මිං - සඬං විහරතා පන,
අනාපුච්ඡා හි සංක්ඛායො - න කාතබ්බො කදවිපි.
- 2945 උද්දෙසොපි න කාතබ්බො - පරිපුච්ඡාය කා කථා,
න ච ධම්මො කට්ඨකබ්බො - හික්ඛුතා ධම්මචක්ඛුතා.

2941. පිඨරු පන, පුරුෂන් ලන බඳන වනාහි; අවලෝකනකට්ඨක,
පුරුෂ චෙ, පුරුෂන් කවිත් පිරුණේ ද; ජ්ඣෙසියා, ඒ දමන්නේය; කුමනි,
ආවමනකුමනිය; චෙ ඊතතා, සිස්සී ද; වාරිතා, ජලීන්; කුමනි පුරුෂයා,
කුමනිය පුරවන්නේය.

සෙනසුන් වත් දක්වන්ට “අනුක්ඛිට්ඨා”හි ආදි කියේ.

2942. බුද්ධස්සන, වාච්‍යක්‍ර විසින්; අනුක්ඛිට්ඨා හි, අනුනොදත්තේ
වනාහි; පාතිමොක්ඛං න උද්දිසෙ, පාමොක් නො උදෙසන්නේය; ධම්මං
න ච භණ්ණෙ, දහම් නොම දෙසන්නේය; පඤ්ඤා න පුරුෂයා, ප්‍රශන නොවී
වාරන්නේය; න විසංසෙජ, නො විසදන්නේය.

2943. බුද්ධං ආපුච්ඡන්තා කට්ඨකත්තංසං, වාච්‍යක්‍ර විවාර කියන්නා
හට; බුද්ධභරතගමෙ, එයින් වාචනරයක්‍රයෙන් ආගමනයෙහි; පුත, නැවත,
ආපුච්ඡන්තෙ කිම්බං නන්ති, ආපුච්ඡා කෘතයක් නැත්තේයයි; පරිදිපිතං,
දක්වන ලදි.

2944. බුද්ධස්සනෙක සඬං, වාච්‍යක්‍ර හා; එක විහාරස්මිං විහරතා පන;
එක් ගෙහි වසන්නක්‍ර විසින් වනාහි; අනාපුච්ඡා හි, කොවිවාර වනාහි; කද,
විපි, කිසි කලෙකත්; සංක්ඛායො න කාතබ්බො, සංක්ඛායනා නොකට
යුත්තේය.

2945. උද්දෙසොපි න කාතබ්බො, උද්දෙසය ද නොකටයුත්තේය;
පරිපුච්ඡාය, කා කථා, පරිපුච්ඡාවෙහි කථා කිම; ධම්ම චක්ඛුතා හික්ඛුතා,
ධම්ම ලොචන ධම්ම ගරුක හික්ඛුච විසින්; න ච ධම්මො කට්ඨකබ්බො,
ධම්ම ද නොකිය යුත්තේය.

- 2946 න දිපො විජ්ඣාපෙනබ්බො - භානබ්බො වා නචෙව සො,
වාතපානකවාටාති - එකෙය්‍ය විචරෙය්‍ය නො.
- 2947 වඩකමෙ වඩකමනො වා - බුඩ්ධතො පරිවත්තයෙ,
තමපි විචරකණ්ණෙන - කායෙන න ව සට්ඨයෙ.
- 2948 පුරතො නෙව පේරුනං - නිභායෙය්‍ය පනුපපි,
උත්තරං ඔත්තරනානං - දදෙ මග්ගං න සට්ඨයෙ.
- 2949 වතනං අපරිපුරෙතො - න සිලං පරිපුරති,
අසුඛසිලො දුප්පසෙද්දො - විතොකග්ගං න විඤ්ඤති.
- 2950 විකම්මතවිතො නොකග්ගො - සද්ධම්මං න ව පසංගි,
අපසංගාතො සම්මමං - දුක්ඛා න පපි මුච්චති.

2946. න දිපො විජ්ඣාපෙනබ්බො, පහත නො තිව්ස යුත්තේය; සො, ඒ පහත; න චෙව භානබ්බො වා, නොමැදුල්විය යුත්තේ හෝ ය; වාතපානකවාටාති, වාතපානකවාටයන්; නො එකෙය්‍ය, නොපියන් තේය; නො විචරෙය්‍ය, නොගරින්නේය.

2947. වඩකමෙ වඩකමනො වා, සක්වතෙහි සක්මන් කරන්නේ හෝ; බුඩ්ධතො පරිවත්තයෙ, වාසියා කෙරෙන් පිට නොදක්වා වාසිහි මුඛම පරිවර්තය වන්නේය; තමපි, හේ ද; විචරකණ්ණෙන, සිමුරා කොණින්; කායෙන, කයින්; න ව සංසයෙ, නොගටින්නේය.

සෙනසුන් වන් දක්වා ජනනාසරවන් දක්වන්ට, පුරතො'යි ආදී කියේ.

2948. පේරුනං පුරතො පන, තෙරුන් පෙරටුව වනාහි; තෙව නිභායෙය්‍ය, නොනාන්නේය; උපරි, උපරිඥානස්සි; තෙව නිභායෙය්‍ය, නොනාන්නේය; ඔත්තරනානං, ගොඩබස්නා වාසියන්ට; උත්තරං, මතු ස්ථානයට යන්නේ; මග්ගං දදෙ, මාර්ගය දෙන්නේය; න සට්ඨයෙ, නොගටින්නේය.

2949. වතනං, ආභිසමාවාරික වන්; අපරි පුරෙතො, නොපුරන් නේ; සිලං, සිලය; න පරිපුරති, නොපුරා, අසුඛසිලො, අශුඛ සිල් ඇති; දුප්පසෙද්දො, දුෂ්ප්‍රාඥ තෙමි; විතොකග්ගං, එක අරමුණෙකි පවත්නා සිත, න විඤ්ඤති, නොලබා.

2950. විකම්මතවිතො, විකම්පා සිත් ඇති; අනෙකග්ගො, එක් අරමුණක් අග්‍රකොට නැති; පුද්ගලතෙමි, සම්මමං, සම්මය; න ව පසංගි, නොදක්වේයි; සම්මමං අපසංගාතො, සම්මය නොදක්වේ; දුක්ඛා න පපි මුච්චති, ඡන්ති දුක්ඛාදියෙන් නොමිදේ.

2951 තසමා හි චතතං පුරෙය්‍ය - ජිනපුතො විවක්කණො,
ඔවාදං බුද්ධසෙට්ඨස්ස - කඬා නිබ්බාණමෙති.

චතතකඛ්ඛකකථා.

2952 කායං උරුං එතං වා පි - විවජ්ඣා'ථ භික්ෂුනි,
අතතො අභිගජාතං වා - භික්ෂුස්ස න ච දස්සයෙ.

2953 භික්ෂුනා සහ යං කිඤ්චි - සම්පයොජෙනියා පි ච,
තො භාසනියා භික්ෂුං - හොති ආපනති දුක්ඛං.

2954 න ච භික්ෂුනියා දිසං - ධාරෙය්‍යං කායබ්බතං,
තෙනෙව කායබ්බත - එතපට්ටන වා පන.

2955 චලලියෙන ච පට්ටන - චම්මපට්ටන වා නථා,
දුස්සපට්ටන වා දුස්ස - චෙණියා දුස්සචරියා.

2951. තසමා හි, එහෙයින් ම; විවක්කණො ජිනපුතො, විසතුණු ජිනපුත්තෙම; චතතං පුරෙය්‍ය, චන්ද්‍රත්තේය; බුද්ධසෙට්ඨස්ස, බුදු ශ්‍රේෂ්ඨ යන්ගේ; ඔවාදං කඬා, අවවාදය කොට; නිබ්බාණං එතිති, නිව්ඤ්ථ පැමිණෙන්නේයි.

“චතතකඛ්ඛක කථා” එනම් කථාවයි

2952. භික්ෂුනි, භික්ෂුණියාගේ; අතතො කායං වා, තමාකය හෝ; උරුං වා, කලවය හෝ; එතං වා, තනය හෝ; (අථ යනු වචනාරම්භයෙහිය) අභිගජාතමපි වා, අභිගජාතය ද හෝ; විවජ්ඣා, සිවුරු පහකොට; භික්ෂුස්ස, භික්ෂුහට; න ච දස්සයෙ, නොදක්වා.

2953. භික්ෂුනා සහ, භික්ෂුවක් හා; යං කිඤ්චි සම්පයොජෙනියා පිච, යම්කිසි අනාවාරයක් කරන්නියට ද; තහො, ඒ අනාවාර සංකීර්ණ අසඬුම්යෙන්; භික්ෂුං, භික්ෂුවක් හට, භාසනියා පි ච, වචනයෙන් කියන්නියට ද, ආපනති දුක්ඛං හොති, ඇවත දුක්ඛය වේ.

2954. භික්ෂුනියා, භික්ෂුණිය විසින්, දිසං කායබ්බතං, එක් පරික්ෂෙපයෙන් දික් කාබාත; න ච ධාරෙය්‍යං, නොධාරිය යුත්තේය; තෙනෙව කායබ්බත වා, එම කාබාතින් හෝ; එතපට්ටන වා පන, තනපටින් හෝ වනාහි.

2955. චලලියෙන පට්ටන ව, සණ්ඨ විලිචයෙන් කළ පටින් ද, චම්ම පට්ටන වා, සම්මුචා පටින් හෝ; නථා, එසේ; දුස්සපට්ටන වා, සුදුරෙදි පටින් හෝ, දුස්ස චෙණියා වා, නොයෙක් රෙදිපට එක්කොට කළ කලාපයෙන් හෝ; දුස්සචරියා වා, වස්ත්‍රයෙන් කළ වැටියෙන් හෝ.

2956 න ඵාසුකා නමෙනබ්බා - දුක්ඛටනතු නමෙනනිසා,
න සංසාරපෙය්‍ය සමණී - ඡසනං අට්ඨිකාදිනා.

2957 හත්ථං වා හත්ථකොව්ඡං වා - පාදං වා මුඛමුරුකං,
කොට්ටාපෙනි සචෙ තස්සා - ගොති ආපනති දුක්ඛටං.

2958 න මුඛං ලිම්පිතබ්බනතු - න චුණේණතබ්බමෙව ව,
මනොසිලාය වාපනති - මුඛං ලඤ්ඡනනිසා සියා.

2959 අඛගරුගො න කාතබ්බො - මුඛරුගොපි වා තථා,
අවඛං න ච කාතබ්බං - න කාතබ්බං විසෙසකං.

2960 ඔලොකනකතො රාගා - ඔලොකෙනුං න චට්ටනි,
සාතබ්බං න ච සාලොකෙ - සනච්චං නචකාරයෙ.

2956. න ඵාසුකා නමෙනබ්බා, මධ්‍යමාඛගදුනී බැව් පිණිස ගම් දරියන් මෙන් ඵාසුලිකා නොනැමිය යුත්තිය; නමෙනනිසා, නමන්තියට; දුක්ඛටනතු, දුක්ඛට ම; සමණී, භික්ෂුණීතොමෝ; අට්ඨිකාදිනා, ගොනනු ආදියෙන්; ඡසනං, මුත්තරන පෙදෙස; න සංසාරපෙය්‍ය, නොසට්ටන්තේය.

2957. හත්ථං වා, අත හෝ; හත්ථකොව්ඡං වා, පිටි අත හෝ; පාදං වා, දහ හෝ; මුඛං වා, මුව හෝ; උරුකං වා, කලවය හෝ; සචෙ කොට්ටා පෙනි, කොට්ටා නම්; තස්සා, ඒ භික්ෂුණියට; ආපනති දුක්ඛටං ගොති, දුක්ඛටාපනති වේ.

2958. න මුඛං ලිම්පිතබ්බනතු, ඡවිරුග කරන තල අඛකල්පාදි අතෙකවිධ ලිම්පනයෙන් මුඛ ලිම්පනය නොකට යුතුම; න චුණේණතබ්බ මෙව ව, මුව සුණින් ලෙපනය නො ම ද කටයුත්තේය; මනොසිලාය වා, මනොසිලින් හෝ; මුඛං ලඤ්ඡනනිසා, මුව ලකුණු කරන්නියට, ආපනති සියා, ආපනති වේ.

2959. අඛගරුගො න කාතබ්බො, කසා කොකුම් ආදියෙන් සිරුරු ඡවිරුගය නොකට යුත්තේය; මුඛරුගොපි වා, මුඛරුගයද හෝ; තථා නකා තබ්බො, එසේ නො කටයුත්තේය; අවඛං න ච කාතබ්බං, අසකොණ රෙඛාව තබා කටයුතු අදුන් නොකට යුත්තේය; විසෙසකං න කාතබ්බං, ගණකාදි ප්‍රදේශයෙහි විවිත්‍ර සටහන නොකට යුත්තේය.

2960. ඔලොකනකතො, වාතපානයෙන්; රාගා, රාගයෙන්; ඔලො කෙනුං, අනතර විවිය බලන්ට; න චට්ටනි, නොවටි; සාලොකෙ න ච සාතබ්බං, සාලොකයෙහි දොරහැර උපාඪකය දක්වන්නියන් විසින් නො සිටිය යුත්තේය; සනච්චං, නට සමජ, න ච කාරයෙ, නොකරවන්නේය.

- 2961 දුක්ඛං මුනිනා වුත්තං - ගණිකං වුට්ඨපෙතනියා,
සුරං වා පන මංසං වා - පණණං වා විකකිණනනියා.
- 2962 වසසිං වා පි වණිජ්ජං වා - පයොජේතුං න වට්ඨති,
නිරිටං කඤ්චුකං වා පි - යදි ධාරෙති දුක්ඛං.
- 2963 දුසො වා පන දසි වා - තථා කමමකරොපි වා,
න චෝටුපට්ඨපෙතබ්බො - තිරව්ජානගතොපි ව.
- 2964 න ච හික්කුණියා සබ්බං - නිලාදි පන විවරං,
ධාරෙතබ්බං න ධාරෙය්‍යං - සබ්බං නමතකමපි ව.
- 2965 පටිච්ඡන්තාපටිච්ඡන්තං - ඡින්නං වා චිඡින්නමෙව වා,
පුරිසබ්බසුත්තං සබ්බං - ඔලොකෙතුං න වට්ඨති.
- 2966 දුරතොව ච පසසිත්වා - හික්කුං හික්කුණියා පන,
මග්ගො තස්ස පදනබ්බො - ඔක්කමිත්වාන දුරතො.

2961. ගණිකං වුට්ඨපෙතනියා වා, වේසියක් තබන්තියට හෝ; සුරං වා පන, සුරා හෝ; පණණං වා, පණ්ණි හෝ; මංසං වා, මස් හෝ; විකකිණනනියා වා, විකකිණන්තියට; මුනිනා, මුනිහු විසින්; දුක්ඛං වුත්තං, දුක්ඛට වේ සි කියන ලදි.

2962. වසසිංවාපි, වාසිය ද හෝ; වණිජ්ජං වා, වෙළුදුම් හෝ; පයොජේතුං, යොදවන්ට, න වට්ඨති, නොවටී; නිරිටං වා, නිලියක් හෝ; කඤ්චුකමපි වා, සැටියක්ද හෝ; යදි ධාරෙති, ධරානම්; දුක්ඛං, දුක්ඛටවේ.

2963. දුසො වා පන, දුසයෙක් හෝ; දසි වා, දසියක් හෝ; තථා, එසේ; කමමකරොපි වා, කම්කරුවෙක් හෝ; තිරව්ජානගතොපි ව, නිරිසන් හියෙක් (අපි ශබ්දයෙන් මනුෂ්‍යවූයේ කියනු කිමැයි දක්වා) තවෙටුපට්ඨපෙතබ්බො, තමහට වත් නොමකර විය යුත්තේ.

2964. හික්කුණියා, හික්කුණිය විසින්; සබ්බං නිලාදිවිවරමපන, සඵ නිලාදි විවරය වතානි; න ච ධාරෙතබ්බං, නොධාරිය යුත්තේය; සබ්බං නමතකමපි ව, එනම් සඵරණ සදාශ පිලෝනිකායෙන් කළ සියලු පරිච්ඡාර විශේෂය ද, න ච ධාරෙය්‍යං, නොධරන්තේය.

2965. පටිච්ඡන්තං වා, පිලිසන් හෝ; අපටිච්ඡන්තං වා, නොපිලිසන් හෝ; ඡින්නං වා, සිත්දවු හෝ; අච්ඡින්නමෙව වා, නොසිත්දවු හෝ; සබ්බං පුරිසබ්බසුත්තං, උක්තප්‍රකාර සියලු පුරුෂ ව්‍යසුත්තය; ඔලොකෙතුං, බලන්ට; න වට්ඨති, නොවටී.

2966. හික්කුං දුරතොව ච පසසිත්වා, හික්කු ව දුර දුක; තස්ස, ඒ හික්කු හට; දුරතො ඔක්කමිත්වාන, දුරින් පහව ගොස්; හික්කුණියා පන, හික්කුණිය විසින් වතානි; මග්ගො පදනබ්බො, මග්ගය යුත්තේය.

- 2967 භික්ඛුං පන ව පසසිකා - පහතං භික්ඛං වරහනියා,
නිහරිකා නවුකකුජ්ජං - දසෙසතබ්බනතු භික්ඛුනො.
- 2968 සංචෙලලිකාඤ්ච කාතුං වා - ධාරෙතුං කට්ඨුතනකං,
උතුකාලෙ අනුඤ්ඤාතං - උතුනිනා මහෙසිනා.
- 2969 ඉත්ථිපොසසුතං යානං - හත්ථවට්ඨකමෙව වා,
පාටංකි ව ගිලානාය - වට්ටතෙ වා'භිරුහිතුං.
- 2970 ගරුධමෙම සීතායාපි - මානතතනතු වරහනියා,
සමමහනිකා පදාතබ්බා - දුතියා පන භික්ඛුනි.
- 2971 යසසා පබ්බජ්ජකාලෙ තු - ගබ්බො වුට්ඨාති ඉත්ථියා,
පුතෙනා යදි ව තසසාපි - දාතබ්බා දුතියා තථා.
- 2972 මාතා ලහති පායෙතුං - භොජෙතුං පුතතමතනනො,
මණ්ඩතුමපි උපර කකා - සසිතුං ලහති සා පන.

2967. භික්ඛං වරහනියා, බික්ඝරත භික්ඝුණිය විසින්; භික්ඛුං පසසිකා ව පන, භික්ඝුව දෑක ද වනාහි; හං පහතං, ඒපය; නිහරිකා, මතු වසා තිබුන සබ්බාපිය පහකොට ගෙන; උකකුජ්ජං, උඩුමුව කොට; භික්ඛු නො දසෙසතබ්බනතු, භික්ඝුවට දෑක්විය යුත්තේම.

2968. උතුනිනං, සාතුනි භික්ඝුණීන්ට, උතුකාලෙ, උපන් පුජකල්හි; සංචෙලලිකං ව කාතුං වා, කාසබ්බාද නිවාසනය කරන්ට; මහෙසිනා, මහමිත්ත විසින්; කට්ඨුතනකං ධාරෙතුං අනුඤ්ඤාතං, කට්ඨුය ධරන්ට අනුදත්තා ලදි.

2969. ඉත්ථිපොසසුතං යානං වා, යත්රිපුරුෂයන් යෙදු යානාවක් හෝ, හත්ථවට්ඨකමෙව වා, අතවැටු ගැලක් හෝ; පාටංකි ව, අත්දෝලියද; ගිලානාය, ගිලන් භික්ඝුණියට; අභිරුහිතුං වට්ටතෙව, තහින්ට වටී ම.

2970. ගරුධමෙම සීතායාපි, සබ්බාදිශෙෂයෙහි සිටියා ද වූ; මානතතනතු වරහනියා, පසමානත් සරත්තියට වනාහි; සමමහනිකා, ඤාති දුතිය කමිවාකායෙන් සමමතකොට; දුතියා භික්ඛුනි පන, දෙවැනි භික්ඝුණියක් වනාහි; පදාතබ්බා, දියයුත්තිය.

2971. යසසා ඉත්ථියා, යම් යත්රියකට; පබ්බජ්ජකාලෙ තු, පාවිදි කල්හි වනාහි; ගබ්බො වුට්ඨාති, ගඟ්ට්ටියානය වේද; පුතෙනා යදි ව, පුත්ර යෙක් වේ නම්; තසසාපි, ඒ දරුමෙව ද; දුතියා, දෙවැනියක්; තථා, එසේ සමමත කොට; දාතබ්බා, දිය යුත්තිය.

2972. සා පන මාතා, ඒ මාතෘනොමෝ වනාහි; අතනනො පුතනං, තමා පුත්රයා; පායෙතුං ලහති, පොවන්ට ලැබේ; භොජෙතුමපි, කවන්ට ද; මණ්ඩතුමපි, මණ්ඩනය කරන්ට ද; උපර කකා සසිතුමපි, ලෙහිකොට සැතපෙන්ට ද; ලහති, ලබා.

- 2973 ධූපෙඨා සහසෙය්‍යානා - නසමි. දුතිසිකාය හි,
පුරිසෙසු යථාසෙසුසු - වහනිතබ්බං තපඨම ව.
- 2974 විබ්භමෙනෙව සා තොති - යසමා ඉධ අභික්ෂුනි,
තසමා භික්ෂුනියා සිත්තං - පච්චක්කානං න විජ්ජති.
- 2975 විබ්භනතාය යථා තසසා - පුන නක්ඛු'පසම්පදා,
ගතාය නිත්ථායනනං - තථා නක්ඛු'පසම්පදා.
- 2976 ඡෙදනං නබ්බෙසානං - පුරිසෙති ච වඤ්ඤං,
වණස්ස පරිකම්මමපි - සාදිතුං පන චට්ටනි.
- 2977 න චච්චකුටියා චචෙචා - කාතබ්බො යාය කායපි,
හෙසා හි විචටෙ උඛං - පටිච්ඡනෙනපි චට්ටනි.
- 2978 න ච චට්ටනි සබ්බන්ධං - පලලඤ්ඤාන නිසිදිතුං,
ගිලානාය'බ්බපලලඤ්ඤං - චට්ටනිති පකාසිතං.

2973. දුතිසිකාය හි, දෙවැනි භික්ෂුණිය විසින් වතාහි; සහසෙය්‍යානා ධූපෙඨා, සහ සෙය්‍යාව තබා; යථා අසෙසුසු පුරිසෙසු වහනිතබ්බං යම්සේ අතික් පුරුෂයන් කෙරෙහි පැවතිය යුත්තේද; තපඨම ව, එසේ ම; නසමි, ඒ දරුවා කෙරෙහි; වහනිතබ්බං, පැවතිය යුත්තේය.

2974. විබ්භමෙනෙව, තමා කැමැත්තෙන් යෙවනවස්තු ග්‍රහණයෙන් ම; සා, හිතොමෝ; ඉධ, මේ ශාසනයෙහි; යසමා, යම්හෙයකින්; අභික්ෂුනි තොති, අභික්ෂුණී වේ ද; තසමා, එහෙයින්; භික්ෂුනියා, භික්ෂුණියට සිත්තාපච්චක්කානං න විජ්ජති, ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යානයක් නැත්තේය.

2975. විබ්භනතාය තසසා, යෙවන වස්තු ග්‍රහණය කළ ඒ භික්ෂුණියට; පුන, නැවත; උපසම්පදා, උපසම්පදාව; යථා තප්පි, යම්සේ නැද්ද; තථා, එසේ; නිත්ථායනනං ගතාය, කසාවත් හා නිත්ථායනනයට ගිය භික්ෂුණියට; උපසම්පදා නප්පි, උපසම්පදාව නැත්තේය; (හුදෙක් උපසම්පදා මාත්‍රයක් නොවේ, පැවිද්ද නොලැබේ.)

2976. පුරිසෙති, පුරුෂයන් ලවා; නබ්බෙසානං ඡෙදනං ච, නිය කෙස් සිද්ධිම ද; වඤ්ඤං ච, පාදසම්බාහන වඤ්ඤයද; වණස්ස පරිකම්මමපි, වුණ පරිකම්මයද, සාදිතුං පන චට්ටනි, ඉවසන්ට වතාහි වටී.

2977. යාය කායපි චච්චකුටියා, යමිනිසි වැසිකිලියෙකි; චචෙචා නකාතබ්බො, වච්ඡේ නොකට යුත්තේය; හෙට්ඨා, විචටෙහි යට විවෘතවූව; උඛං පටිච්ඡනෙනපි, මතු පිළිසන් වච්ඡේ සථානයෙහිද වතාහි; චට්ටනි, වටී.

2978. සබ්බන්ධං, මෙහෙණවර ඇතුළුගම ඇ ගැමිනැත්ති; පලලඤ්ඤාන නිසිදිතුං, පයඝිඝිකයෙන් හිනට; න චට්ටනි, නොවටී; ගිලානාය, ගිලනියට; අබ්බපලලඤ්ඤං, එක්පයක් තමා එක් පාෂ්ණියක් උතුරු මූලාසනය කොට අනික දුර කොට කරන ලද අභිපයඝිඝිකය; චට්ටනිති පකාසිතං, වටී'යි ප්‍රකාශ කරන ලදී.

2979. න ව භික්ඛුනියා'රඤ්ඤ-වස්ඛබ්බනා කථාඤ්චන,
අනිසේ නරනිසේ වා-නානාසිතුං න ව චට්ඨති.
2980. සමන්තේ ගඤ්චුණේන-යා ව වාසිනමනනියා,
නානායෙය්‍ය පටිසංගතෙ වා-නස්ස ආපනති දුක්ඛං.
2981. ඤං යෙව පරිභුඤ්ජානි-පරිභොගස්මනනතො,
දිනනං අභුඤ්ඤා අඤ්ඤස්ස-දෙනනියා පන දුක්ඛං.
2982. සබ්බං පටිගග්ගාපෙඤා-භික්ඛුනි පරිභුඤ්ජිතුං,
අසනෙන'නුපසම්පනෙන-භික්ඛුනිනනා චට්ඨති.

භික්ඛුනිබඩකකථා.

බඩකකථා නිට්ඨිතා.

2979. භික්ඛුනියා, භික්ඛුණිය විසින්; අරඤ්ඤ, අරන්ති; කථාඤ්චන, කිසිසේත්; න ව වස්ඛබ්බනා, නො වැසියයුත්තේ ම; අනිසේ වා, නො තොට හෝ; තරනිසේ වා, පුරුෂයන් නාන තොට හෝ; නානාසිතුං න ව චට්ඨති, තාන්ට ද නොවරී.

2980. යා ව සමන්තේ, යම් ශ්‍රමණියක් නොමෝ; ගඤ්චුණේන වා, ගඳ සුණින් හෝ; වාසිනමනනියා වා, වසවන ලද මැටියෙන් හෝ; පටි සංගතෙ වා, ප්‍රතිශ්‍රෝතස්ති හෝ; නානායෙය්‍ය, නා නම්; නස්ස, ඒ භික්ෂුණි යටි; ආපනති දුක්ඛං, ඇවත දුක්ඛටය වේ.

2981. ඤං යෙව පරිභුඤ්ජානි, හෝම පරිභොග කරවයි; අනනතො පරිභොගත්ථං දිනනං, නමගට පරිභොග පිණිස දෙනලද්ද; අභුඤ්ඤා, පරි භොග නොකොට; අඤ්ඤස්ස දෙනනියා පන, පරගට දෙන්නියට වනාහි; දුක්ඛං, දුක්ඛටාපනති වේ.

2982. අනුපසම්පනෙන අසනෙන, අනුපසම්පන්නා නැති කල්හි; සබ්බං, භික්ඛුන් විසින් පිළිගන්නා ලද හෝ නොපිළිගන්නා ලද හෝ සන්ධි කරන ලද හෝ සියල්ල; භික්ඛුනි පටිගග්ගාපෙඤා, භික්ඛුන් ලවා පිළිගන්වාගත; පරිභුඤ්ජිතුං, පරිභොග කරන්ට; භික්ඛුනිනනා, භික්ඛුණින්ට වනාහි; චට්ඨති, වරී.

(භික්ඛුණින් ලවා පිළිගෙන භික්ඛුන්ටත් ඒ ප්‍රකාර දෙය පරිභොග කරන්ට වරී. අනුජානාමි භික්ඛවෙ භික්ඛුනං භික්ඛුනිනි පටිගග්ගාපෙඤා පරිභුඤ්ජිතුං'යි ඒ අනුදත්තේය.)

භික්ඛුනිබඩකකථා, එනම් කථාවයි.

බඩකකථානිට්ඨිතා, එනම් කථාවෝ නිමාවට ගියාහුය.

2983. වතතාරිමානි කමමානි - අපලොකනසඤ්ඤිතං,
ඤතං ඤතනිදුතියඤච - කමමං ඤතතිචතුස්සං.

2984. අපලොකනකමමනතු-පඤ්චස්ථානානි ගච්ඡති,
ඤතතිකමමං නවටස්ථානං-දුතියං සතත ගච්ඡති.

2983. අපලොකනසඤ්ඤිතං කමමඤච, අපලොකන සංඤ්චා වූ කමී ය ද; ඤතං කමමඤච, ඤතති කමී ය ද; ඤතනිදුතියං කමමඤච, ඤතනි දුතිය කමී ය ද; (ඤතනිදුතියා යස්ස අනුසාවනයා නං 'ඤතනිදුතියං'යි සිඬයි.) ඤතතිචතුස්සං කමමඤච, ඤතති චතුස්සී කමමයද්ධි (ඤතති චතුස්සා යස්ස අනුසාවනයා නං ඤතතිචතුස්සං නං යෙව ඤතති චතුස්සකං'යි සිඬිය.) "ඉමානි වතතාරි කමමානි, මේ සතර කමීයෙක් වන්නාහ; (එහි වතතාරියි ගණන පරිච්ඡේදය, ඉමානි'යි අනන්තරව ම වක්ෂ්‍යමාණ හෙයින් ආසන්න ප්‍රත්‍යක්ෂ වචනය. කමමානි'යි පරිච්ඡින්න කමී නිදහිතය. අපලොකනකමමසඤ්ඤිතං' යනාදිය ඒ කමීයන්ගේ ස්වරූප දැක්වීමය. එහි මේ සංක්ෂේපයෙන් විනිශ්චයය. අපලොකන කමීය නම් සීමස්ථ සමස්තා ශුඬකොට ඡන්ද්‍රියන්ගේ ඡන්ද්‍රිය ගෙන, සමගි සහ අනුදන්මෙන් ඒ ඒ වත් කිහිපනය කොට "රුච්චති සමස්තා'යි තුන් වරක් අනුසවා කටයුතු කමීය කියනු ලැබේ.

ඤතති කමීය නම් කිහිපන්ම සමගි සහ අනුමතියෙන් එක් ඤතති යෙන් කටයුතු වූ කමීය කියනු ලැබෙයි. ඤතනිදුතියකමීය නම් කිහිපන්ම සමගි සහ අනුමතියෙන් එක් ඤතතියකින් එක් අනුසාවනා වකින්ද්ධි මෙසේ ඤතනිදුතිය අනුසාවනාවකින් කටයුතු කමීය කියනු ලැබේ. ඤතති චතුස්සීකමමීය නම් කිහිපන්ම සමගිසහනුමතියෙන් එක් ඤතතියෙන් අනුසාවනා තුණින්ද්ධි මෙසේ ඤතති චතුස්සී කොට ඇති තුන් අනුසාවනාවකින් කටයුතු කමීය කියනු ලැබේ. ඒ කමීයන්ගේ ස්ථාන හෙද දක්වන්ට අපලොකන කමමං යි ආදි කියේ.

2984. අපලොකනකමමනතු, අපලොකන කමීය වතානි; පඤ්චස්ථානානි ගච්ඡති, පඤ්චස්ථානයකට යේ; ඤතතිකමමං නවටස්ථානං ගච්ඡති, ඤතතිකමීය නවස්ථානයකට යේ; දුතියං, ඤතනිදුතියකමීය තෙම; සතත, සතත්තානුකම්භා ගච්ඡති යේ.

2985. තථා ඤාති චතුස්සම්පි-සත්තසානාති ගච්ඡති,
නිසාරණඤ්ච ඔසාරො - හණ්ඩුකං බ්‍රහ්මදණ්ඩකො.
2986. අපලොකනකම්මං හි - කම්මලකඛණපඤ්චමං,
නිසාරණඤ්ච ඔසාරං - සමනුදෙදසතො චදෙ.
2987. හණ්ඩුකං පබ්බජනෙනා - ජනෙනා බ්‍රහ්මදණ්ඩකං,
අඤ්ඤාසා පි ච කාතබ්බො - තථාරූපසා හික්ඛුතො.

2985. 2986. තථා, එසේ; ඤාතිචතුස්සම්පි, ඤාතිචතුථි කමීය තෙමේ ද; සත්තසානාති ගච්ඡති, සන්තැනකටයේ; (දූන් ඒ සථානහෙද සථාරූප හෙයින් දක්වන්ට නිසාරණං ච' යි ආදී කියේ) අපලොකන කම්මං හි, අපලොකනකමීය තෙමේ වනාහි; නිසාරණඤ්ච, නිසාරණය ද ඔසාරෙ ච, ඔසාරණය ද; හණ්ඩුකම්මඤ්ච, හණ්ඩුකමීය ද, බ්‍රහ්මදණ්ඩ කො ච, බ්‍රහ්මදණ්ඩය ද; පඤ්චමං කම්මලකඛණං ච, පස්වන කම්මලකඛණය දැයි පස්තැනට යේ.

(කමමමෙව ලකඛණනති, කම්මලකඛණං ඔසාරණ නිසාරණ හණ්ඩු කම්මාදයො වීය කම්මඤ්ච හුත්වා අඤ්ඤාඤ්ච නාමං න ලබිහති. කමම මෙව හුත්වා උපලකඛීයතිති කම්මලකඛණනති වුච්චති' යි විකා හෙයින් යම් ලක්ෂණ යයි. කමී ලක්ෂණය ඔසාරණ නිසාරණ හණ්ඩු කමීදිහු මෙන් කමීය ද වී.

වෙන ද නමක් නොලබා කමීයම වී දක්නා ලැබේ. කමීලක්ෂණයයි කියනු ලැබේ. මෙසේ නාම වශයෙන් දක්වන ලද ඔසාරණදීය අභි හෙයින් විභාග කොට දක්වන්ට “ඔසාරණං ච' යි ආදී කියේ. ඔසාරණං ච' යි පද ශ්‍රේෂ්ටතා හෙයින් කියන ලද. පළමු කොට වනාහි නිසාරණය මේ) නිසාරණං ච; නිසාරණය ද; ඔසාරණංච, ඔසාරණ ය ද; සමනුදෙදසතො, කණ්ටක සාමණේරයන් කෙරෙන්; චදෙ, කියන් නේය.

(එහි කණ්ටක සාමණේරයාගේ දණ්ඩකමීතාශනය නිසාරණ යයි ද එබඳුවුවන්ගේ මනාප වන් දෑක ප්‍රවේශය ඔසාරණ' යයි ද දතයුතුය) —

2987. පබ්බජනෙනා, පැවිදිවන්නහු හෙතුකොටගෙන; හණ්ඩුකං, හණ්ඩුකමීය විවාරීම හෙවත් ප්‍රච්ඡිකාපෙක්ෂකයාගේ කෙශවේෂදනය විවාරීම ද; ජනෙනා, ජනයන් හෙතුභූතව; බ්‍රහ්මදණ්ඩකං, බ්‍රහ්මදණ්ඩ කමීය ද කියන්නේය; තථාරූපසා, එබඳු ජනයන් මෙන් මූර්ථ වූ; අඤ්ඤාභික්ඛුතොපි ච, අතින් භික්ෂුවක්හට ද; කාතබ්බො, කටයුත්තේය.

2988. සබ්බො සන්තිපතිකාන - ආපුච්ඡකාන සබ්බසො,
විවරුදිපරිකාරං-සබ්බසං දෙනි නස්ස හි.
2989. නිකඛනතුං අපලොකෙකා-භික්ඛුනං රුචියා පන.
එවං සබ්බස්ස දුතනතු-ගොති නං කම්මලකඛණං.
2990. නිස්සාරණමපොසානෙ-උපොසථ පචාරණා,
සම්මුති වෙව දුතඤ්ච-පටිගහගො ව සතකමො.
2991. පච්චක්කකසිනතාවෙව - අට්ඨමි පටිකිතනිතා,
කම්මස්ස ලකඛණඤ්චාති-නවසානාති ඤාතනියා.
2992. විනිච්ඡයෙ අසම්පන්න-ථෙරස්සා'විනයඤ්ඤානො,
නස්ස නිස්සාරණා චුතතා- යා සා නිස්සාරණාති හි.

2988. 2989. සබ්බො සබ්බසං, සියලු සබ්බතෙම; සන්තිපතිකාන, රැස්ව; සබ්බසො, අනවශේෂයෙන්; ආපුච්ඡකාන, පිරිකර මෙනම්ය. ඒ දීමට කැමතිදැයි වෙන් වෙන්ව විචාර; භික්ඛුනං රුචියා පන, භික්ෂූන්ගේ කැමැත්තෙන්; නිකඛනතුං අපලොකෙකා, තුන්වරක් අපලොකනය කොට; විවරුදිපරිකාරං, විවරාදි පිරිකරක්; දෙනි, සිදුන සිවුරු ඇතියන් ආදීන්ට දේද; යං එවං සබ්බස්ස දුතනතු; යම් මෙසේවු සබ්බසාගේ දීමක් වේද; නං, ඒ; නස්ස හි, ඒ අපලොකන කම්මයාගේ වනාහි; කම්මලකඛණං ගොති, කම්මලකඛණය වන්නේය; (ලකඛියනිති ලකඛණං, කම්මමෙව ලකඛණං, කම්මලකඛණං'යි විග්‍රහයි.)

2990. 2991. නිස්සාරණඤ්ච, නිස්සාරණය ද; (අථ යනු ආරම්භ යෙහිය.) ඔසාරෙඬ ව, ඔසාරණය ද; උපොසථපචාරණා ව, පොහො පවුරුණු ද; සම්මුතිවෙව, සම්මුති ද; දුතඤ්ච, දුතය ද; සතකමො, පටිගහගො ව, සත්වන පටිගහනය ද; අට්ඨමිපරිකිතනිතා පච්චක්කකසිනතාවෙව, අභට්ඨයයි කිවීමේ කරන ලද පච්චක්කකසිනය ද; කම්මස්ස ලකඛණඤ්චාති, කම්මලකඛණයදැයි මේ (ලකඛියනිති, ලකඛණං, කම්මමෙව ලකඛණං කම්මලකඛණං'යි විග්‍රහයි.) ඤාතනියා නවසානාති, ඤාතනි සම්බන්ධ නවස්ථානය වන්නාහ.

(මේ උදෙසා වන්නේය. එ වක්‍යමාණ විනිශ්චයෙහි ආදි නිදේශ යෙන් ප්‍රකාශ වනු ලැබේ.)

2992. විනිච්ඡයෙ අසම්පන්න, උබ්බාතික විනිශ්චය අසම්ප්‍රාප්ත කළහි; අවිනයඤ්ඤානො. නස්ස ථෙරස්ස, විනය නොදන් ඒ ධම්මකපික සථවිරයන්ට, යා නිස්සාරණා, සුඤ්ඤානු මේ ආයස්මනෙනා ඤාපො. චූපස මෙය්‍යාම, යි මෙසේ යම් නිස්සාරණයෙක්; චුතතා, නියත ලදද; යා, ඒ නිස්සාරණා තොමෝ; නිස්සාරණාති හි චුතතා, ඤාතනිකම්මයෙහි නිස්සාරණයයි කියන ලදි.

2993. උපසම්පදාපෙකකසංඝ - ආගචේයා'සාරණානි සා,
උපොසථ වසෙනාපි-පචාරණ වසෙනපි.
2994. ඤාතනියා ධම්මතතා හි-ඤාතනිකම්මානි'මෙ දුට්ඨෙ,
උපසම්පදාපෙකකං හි - අනුසාසෙය්‍ය'හනනි ව.
2995. ඉත්ථනනාමමහං හික්ඛුං-පුච්ඡෙය්‍යං විනයනනි ව,
ඵචමාදිපචතතා හි-ඵදියා ඤාතනි සම්මුති,
- 2996 නිසංඝ විචරාදිතං - දුතං දුතනනි වුවවනි,
ආපනනිතං පටිගහගො - පටිගහගොනි වුවවනි.
- 2997 පච්චුක්ඛකසිතනා නාම - පචාරුක්ඛකසිතා මනා,
ඉමං උපොසථං කඤා - කාලෙ පචාරයාමිති.

2993, 2994, 2995, උපසම්පදා පෙකකසංඝ, උපසම්පතනි කාමනියා හට; ආගචේයානි, සුණාතුං පෙ. ආගචේයා'සි ආගචේයානි'සි වචන ප්‍රතිසංයුක්ත යම් සංඝසමුදායකීර්මස් වේද; සා ඔසාරණා, ඒ ඔසාරණා නම, උපොසථ වසෙනාපි, පොහෝ වශයෙන්ද; පචාරණවසෙනපි, පචාරණ වශයෙන් ද; ඤාතනියා ධම්මතතා හි, සුණාතුමෙ පෙ. උපොසථං කාරෙය්‍ය සුණාතු මෙ. පෙ. පචාරෙය්‍ය'සි ඤාතනි තුබු හෙයින්වනාහි; ඉමෙදුට්ඨෙඤාතනි කම්මානි, පොහොය පචාරණ යයි මේ ඤාතනි කම්මය වෙති; උපසම්පදා පෙකකං හි, උපසම්පතනි කාමනි පුගුල් වනාහි; අහං, මම; අනුසාසෙය්‍යං නි ව, අනුසාසනා කරම්'යි ද; අහං, මම; ඉත්ථං නාමං හික්ඛුං, මෙ තම් හික්ඛු; විනයං පුච්ඡෙය්‍යං නි ව, විනය විචාරම්'යි ද; ඵචමාදි පචතතා හි, මේ ආදිය පාවති; (ආදි ශබ්දයෙන් යදි සංඝසංඝ පනතකලං අහං ඉත්ථනනාමං අනතරුසිකෙ ධම්මෙ පුච්ඡෙය්‍යං' යනාදිය ගාභිතයි) ඵදියා ඤාතනි, මෙවැනි වූ තමන් හෝ, අනුන් හෝ සමමත කරන්ට 'සුණාතුං පෙ. අනුසාසෙය්‍යං' යනාදීන් තුබු ඤාතනි තොමෝ; සම්මුති, සම්මුති යයි කියන ලදි.

2996 නිසංඝ විචරාදිතං දුතං, සුණාතුමෙ හතෙන සංඝො-පෙ- ඉත්ථනනාමසං හික්ඛුතො දදෙය්‍ය'යි මෙසේ නිසද විචරාදීන්ගේ දුතය; දුතනනිවුවනි, දුතයයි කියනු ලැබේ, ආපනනිතං පටිගහගො, සුණාතු මෙ හතෙන සංඝො-පෙ. ආපනනි පටිගහණෙය්‍යං යි ඔහු විසින් පසසි'යි කිය යුත්තේය. ආම, පසසාමි'යි කී කල්හි ආයනි සංවරෙය්‍යාසි'යි මෙසේ ආපනනි ප්‍රතිග්‍රහණය; පටිගහගොනි වුවවනි, ප්‍රතිග්‍රහණයයි කියනු ලැබේ.

2997 පච්චුක්ඛකසිතනා නාම, පච්චුක්ඛකසිතය නම්; ඉමං උපොසථං කඤා, මෙදින පෝයක් කොට; කාලෙපචාරයාම ඉති, පුළුකාතීතික මාස කාලපක්ෂ උපොසථයෙහි පවරම්හයි; කාලෙ පචාරයාම'යි මෙයින් සුණාතු මෙහතෙන-පෙ-ආගමෙ කාලෙ පචරෙය්‍යාම'යි මේ ඤාතනිය උපලක්ෂණ හෙයින් දක්වන ලද කාලෙ'යි මෙයින්ම ආගමෙ ජුණො පචාරෙය්‍යාම'යි ඤාතනියද උපලක්ෂිතයි, ජුණො'යි අපර කාතීතික ජුණපකා උපොසථ යෙහි'යි; පචාරුක්ඛකසිතා මනා, මෙසේ කරන ලද පචාරණුක්ඛකසිතය දන්තාලදි; (මෙහි ගාථායෙහි ගාථා බිඬි වශයෙන් ණ කාර ලොපය'යි.)

- 2998 නිණවස්සාරකෙ සබ්බ - පඨමා ඤාතනි චෙ'තරා,
කම්මලකබ්බමෙතනනි - නවසානානි ඤාතනියා.
- 2999 ඤාතනි දුතිය කම්මමපි - සත්තසානානි ගච්ඡති,
නිසාරණ මථො'සාරං - සම්මුතිදුතමෙව ව.
- 3000 උඬාරං දෙසනා කම්ම - ලකබ්බං පන සත්තමං,
පත්තනිකකුප්පනාදි භු - නිසාරොසාරණා මනා.
- 3001 සම්මුතිනාම සිමාදි - සා පඤ්චදසධා මනා,
දුතං කසිනවජ්ජසං - දුතං මතක වාසසො.

2998. නිණවස්සාරකෙ, නිණවස්සාරක සම්ප්‍රදායෙහි; සබ්බපඨමා ඤාතනි ව, සථි සම්ප්‍රාතික ප්‍රථම ඤාතනිය ද; ඉතරා ව, උභය පක්ෂයෙහි වෙත වෙත තුඩු අතික් ඤාතනි වයද්ධි; එතං, මේ ත්‍රිවිධ ඤාතනි කමය; කම්ම ලකබ්බමෙතනි, කම්මලකබ්බමෙතනිය; ඤාතනියා නවසානානි, ඤාතනිය පවත්නා නව ස්ථානය දතයුත්තාන.

මෙසේ ඤාතනි කමයෙහි නවස්ථාන දක්වා දුන් ඤාතනි දුතිය කමයෙහි ස්ථාන සත දක්වන්ට ඤාතනි දුතිය කම්මමපි'යි ආදි කියේ.

2999- 3000. ඤාතනි දුතිය කම්මමපි, ඤාතනි දුතිය කමය ද; නිසාරණඤ්ච, නිසාරණය ද; (අථ යනු ආරම්භයෙහිය) ඔසාරණඤ්ච, ඔසාරණය ද; සම්මුතිව, සම්මුතියද; දුතමෙව ව, දුතය ද; උඬාරඤ්ච, උඬාරය ද; දෙසනා ව, දෙසනාව ද; සත්තමං පන කම්මලකබ්බමෙතනඤ්ච, සත්වත කම්මලකබ්බමෙතනියද්ධි; සත්තසානානි ගච්ඡති, සත්තානට යේ; නිසදස් වනාහි, පත්තනිකකුප්පනාදි භු, පත්තනිකකුප්පනාදිය වනාහි (ආදි ශබ්දයෙන් පත්තනිකකුප්පනය ගෘහිතයි) නිසාරොසාරණාමනා, නිසාරණ ඔසාරණයයි දන්තා ලදහ; එහි භික්ෂුන්ට අලාභ පිණිස ප්‍රයෝග කිරීම් ආදි අපරාධගත. එකකින් යුත් උපාසකයාට සම්ප්‍රදාය විසින් අසම්මත කරණයට පත්තනිකකුප්පන කමය වශයෙන් නිසාරණයද ඔහුටම මනා පැවති කල සම්ප්‍රදාය විසින් සම්මත කරණය පිණිස පත්තනිකකුප්පන කම වශයෙන් ඔසාරණය දතයුත්තාන.

3001. සිමාදි සම්මුති, සිමාදිසම්මුති නොමේ; සම්මුතිනාම, සම්මුතිනම් වේ; සා ඔතොමේ, පඤ්චදසධා මනා, සිමා සම්මුති චිවර අවිප්පවාස සම්මුති සත්ත සම්මුති භතතුද්දසක සෙතාසනගාහාපක භණ්ඩාගාරික චිවරපටිගාහක යාගුහාපක ඵලහාපක බජ්ජහාපක අප්පමත්තක විසංජ්ජක පානියගාහාපක පත්තගාහාපක ආරාමිකපෙසක සාමණේර පෙසක සම්මුතියයි පසළොස් ප්‍රකාරයක් ඇති දන්තාලද්ධි; කසින වජ්ජසං, කපිත වජ්ජයාගේද; මතකවාසසො, මතක චිවරයාගේද; දුතං, දුතය; දුතං, දුතය හම් වේ.

- 3002 කසිනස්ස, නතර, බහරො - උඩාරොති පවුච්චති,
දෙසනාකුච්චස්ස - විහාරස්ස ච චක්ඛන්තො.
- 3003 තිණවත්ථාර කමෙම ච - මොහාරොපනතාදිස්ස,
කමමචාචා චසෙතො'න්ධ - කමමලකඤ්ඤා මනා.
- 3004 ඉති ඤනනිදුතියස්ස - ඉමෙ සත්තපසාසිනා,
තථා ඤනනිවතුත්ථමි - සත්තසානාති ගච්ඡති.
- 3005 නිස්සාරණමථො'සාරං - සම්මුතිදුත නිගගහං,
සමනුභාසනසෙව'ච - සත්තමං කමමලකඤ්ඤං.
- 3006 සත්තනතං තර්ජනාදිතං - කමමානං සාරණමපන,
නිස්සාරණා'ච පසංඛි - තෙසං ඛසාරණා මනා.

3002. කසිනස්ස, කථිතස්ස සමබ්බු; අනතර, බහරො, පස්මසතුල උඩාරස්ස; උඩාරොති පවුච්චති, උඩාරස්සි කියනු ලැබේ; කුච්චච්චස්සච, කුච්ච චස්සචනේද; විහාරස්ස චක්ඛන්තො ච, විහාර චස්සචනේ ද, (දෙසීම) දෙසනා, දෙසනා නම් වේ.

තිණවත්ථාර කමියෙති දෙපක්ඛයට සාධාරණ වශයෙන් තැබිය යුතු ඤානිය ද පසු පක්ඛයෙහි වෙන් වෙන්ව තැබිය යුතු ඤානිවය දැයි ඤානිකුත කමිවාක්‍යසවහාවයෙන් ඤානි කමියෙති කමිලක්ඛණයයි දක්වන ලද්දහුය. පසු වෙන් වෙන්ව දෙපක්ඛයෙහි කියනු ලබන ඤානි දුතිය කමි වාක්‍යස්ස ඤානිදුතිය කමියෙති කමිලක්ඛණ යයි දක්වන ලද්දහ'යි ඒ දක්වන්ට තිණවත්ථාරකෙ කමෙම'යි ආදී කියේ.

3003. තිණවත්ථාරකෙ කමෙම, තිණවත්ථාරක කමියෙති ද; (ආදී ශබ්දයෙන් අඤ්ඤවාදක විනිසකාරොපන කමිචය සංගාතිතයි) කමම චාචා චසෙන, කමි වාක්‍ය වශයෙන්, එත්ථ, මේ ඤානි දුතිය කමියෙති; කමමලකඤ්ඤා මනා, කමි ලක්ඛණතාව දන්තා ලදි.

3004-3005. ඉති, මෙසේ; (යථොක්ඛනාසිත්) ඤානි දුතියස්ස, ඤානි දුතිය කමියට; ඉමෙ සත්ත, මේසත් සාතහෙදයෝ; පසාසිනා, ප්‍රකාශ කරන ලදහු (මෙසේ ඤානිදුතිය කමියෙති සථාන හෙද දක්වා දුන් ඤානි වතුඪී කමියෙති සථාන හෙද දක්වන්ට 'තථාසි ආදී කියේ;) ඤානි වතුත්ථමි, ඤානි වතුඪී කමියද; තථා, එසේ; නිස්සාරණ, නිස්සාරණය; අථ, ඉක්බිති, ඛසාරං, ඛසාරණය, සම්මුති, සම්මුතිය; දුතං, දුතය; නිගගහං, නිගගහය; සමනුභාසනං, සමනු භාසනය; සත්තමං කමම ලක්ඛණං වෙච, සත්වන කමි ලක්ඛණය දැයි; සත්තසානාති ගච්ඡති, සත් තැනට යේ.

3006. තර්ජනාදිතං සත්තනතං කමමානං සාරණං පන, තර්ජනාදි සත්කමියන්ගේ කිරීම වනාහි; (ආදීශබ්දයෙන් නියස්ස කමාදීන්ගේ ග්‍රහණය) නිස්සාරණා, නිස්සාරණයයි දන්තාලදි; අථ, පසු; තෙසං, ඔවුන් ගේ; පසංඛි, ව්‍යසංගමනය; ඛසාරණා මනා, ඛසාරණයයි දන්තාලදි.

- 3007 ඔවාදෙ භික්ඛුනිනනතු - සමමුනිති පකාසිතා,
මානතතපරිවාසානං - දුතං දුතනති වුවවති.
- 3008 පුත මුලාපටිකකසෙසා - නිගගහොති පවුවවති,
උකඛිතතසසානුවතතිකා - අට්ඨ යාවතතිසකා.
- 3009 අරිට්ඨා වණ්ඩකාලි ව - එකාදස හවනතිමෙ,
ඉමෙසනතු වසා සෙය්‍යා - දසෙකා සමනුභාසනා.
- 3010 උපසමපදකමමසද්ව - කමමං අබ්භානසසද්දන්තං,
ඉදං සද්දන්තිවතුසෙව තු - සතතමං කමමලකකතං.
- 3011 අපලොකනකමමසද්ව - 'පලොකෙකාන කාරයෙ,
සද්දන්තිසා දුතියෙතාපි - වතුසෙවන න කාරයෙ.

3007. භික්ඛුනිනං ඔවාදෙ තු, භික්ඛුනොවාද සමමුනි තොමෝ වතාති; සමමුනිති පකාසිතා, සමමුනියසි ප්‍රකාශ කරන ලද්ද; මානතත පරිවාසානං දුතං, මානත් පිරිවෙස් ආදීන්ගේ දුතය; දුතනතිවුවවති, දුතයසි කියනු ලැබේ.

3008. පුත, නැවත; මුලාපටිකකසෙසා, මුලාය පටිකසසනය; නිගග හොති පවුවවති, නිග්‍රහයසි කියනු ලැබේ; උකඛිතතසස අනුවතතිකා, උකඛිතතකසා අනුව පවත්නියද; යාවතතිසකා අට්ඨ, යාවතතිසක සම්පාදිසෙස අට ද.

3009. අරිට්ඨා ව, අරිට්ඨ භික්ඛු ද; වණ්ඩකාලි ව, එනම් භික්ඛුණිය දැයි; ඉමෙ, මොහු; එකාදස හවනති, එකොළසෙක් වෙති; ඉමෙසනතු වසා, මොහු සමබ්බි කම් වශයෙන් වතාති; එකාදස, එකොළොස්; සමනුභා සනා සෙය්‍යා, සමනුභාසන කම්යෝයසි දත යුත්තාහුය.

3010. උපසමපදකමමං ව, උපසමපද කමිය ද; අබ්භානසසද්දන්තං කමමසද්ව, අබ්භාන නම් ලද කමියදැයි; ඉදං, මේ; සද්දන්ති වතුසෙව තු, සද්දන්ති වතුනි කම්යෙති වතාති; සතතමං කමමලකකතං, සත්වත කම් ලක්ෂණය වන්නේය; (මෙසේ වතුර්විධ කම්මයන්ගේ ස්ථාන හෙද දක්වා අත්වය ව්‍යාතිරේක වශයෙනුදු කටයුතු ආකාර දක්වන්ට අපලොකන කමමසද්ව'යි ආදී කි.)

3011 අපලොකන කමමසද්ව, අපලොකන කමිය ද; අපලොකෙකාන කාරයෙ, අපලොකනය කොට කරන්නේය. සද්දන්තිසාපි, සද්දන්තියෙන්ද; දුතියෙතාපි, සද්දන්ති දුතියයෙන්ද; වතුසෙවනපි, සද්දන්ති වතුනියෙන්ද; න කාරයෙ, නොකරන්නේය.

අපලොකන කම්යෙන් කියන ලද ලක්ෂණයෙන් සද්දන්තිකම්මාදීන්ගේද කටයුතු ප්‍රකාර දැනගන්ට හැකියසි ඒ තොදක්වා සද්දන්ති දුතිය කම්යෙන් ලැබෙන විශේෂ දක්වන්ට සද්දන්ති දුතිය කමමානි'යි ආදී කි.

3012 ඤානනිදුතියකමමානි - ලුහුකා නන්ඪි කානිචි,
කාතබ්බාන'පලොකෙඤා - සබ්බා සම්මුතියො සිද්ධං.

3013 සෙසානි අපලොකෙඤා - කාතුං පන න වට්ඨනි,
යථාචුත්තනසෙතෙව - තෙන තෙතෙව කාරසෙ.

වතුබ්බිධකමමකථා.

3014 වජ්ජතො ඤානනිතො චෙව - අනුසාවන සිමතො,
පරිසතොනි ච පඤ්චෙව - කම්මදෙසා පකාසිතා.

3012. අපලොකෙඤා කාතබ්බානි, අපලොකනය කොට කළමනාවූ; ලුහුකානි, ලුහුකවූ; කානිචි ඤානනි දුතිය කමමානි, නිසි ඤානනිදුතිය කමම යෙක්; අන්ඪි, ඇති; ඔහු කවුරුද? සබ්බා සම්මුතියො සිද්ධං, සීමා සම්මුති ආදිය හැර විවරයෙන් අවිප්පවාස සම්මුති ආදි සියලු සම්මුතිහු වෙති.

3013. සෙසානි, සෙසු; සීමාසම්මුති, සීමාසම්මුතන කටිතදුත කම් නුඬාර කුට්ඨවච්ඡ දෙසනා විහාර වච්ඡදෙසනයයි ඡට්ඨකමයෙන්; අපලොකෙඤා කාතුං පන, අපලොකනය කොට කරන්ට වනාහි; න වට්ඨනි, නො වට්ඨ; (ඤානනි දුතිය කමමාකාර අස්වාම කටයුත්තෙන්. අපලොකෙඤා කාතුං පන න වට්ඨනි'යි මේ නිදර්ශිත මාත්‍රයකි. ඤානනි වතුඪී කම වශයෙන් ද කරන්ට නොවට්ඨය.) යථාචුත්තනසෙතෙව තෙන තෙතෙව, යම් යම් තයෙක් ඒ ඒ කම කරන්ට කියන ලද ද; ඒ ඒ තසින් ම කරන්තේය.

වතුබ්බිධ කමමකථා, එනම් කථාවයි.

කමයන්ගේ විපතනි දැක්වූ කල්හි සම්පතනි ද ව්‍යතිරේක වශයෙන් හැඟෙනු ලැබේ'යි කම විපතනි දැක්වන්ට වජ්ජතො'යි ආදි කියේ.

3014. වජ්ජතොව, වස්තුයෙන්ද; (වසති එත් කම්මසංඛාරං එලං තදයතනචුත්තනායානි වජ්ජ තතො වජ්ජතොයි විග්‍රහය කමි සංඛාරාන එලය මෙහි තදයතන වෘත්තියායෙන් වසා'යි වස්තුනම. හේකමයට ප්‍රධාන කාරණයය. ඒ වස්තුවෙන්ද) ඤානනිතොචෙව, ඤානනියෙන්ද; අනුසාවන තොව, අනුසාවනාවෙන්ද; සිමතොව, සීමාවෙන්ද; පරිසතොව ඉති, පිරි සෙන්දැයි; පඤ්චෙව කම්මදෙසා, කමිදෙස පසෙක්ම; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරන ලද්දහුය.

යමිසේ නික්මින කමිදෙස මාතෘකානුක්‍රමයෙන් කමි විපතනි විභාග කොට දැක්වන්ට සම්මුඛා'යි ආදි කියේ.

3015 සම්මුඛාකරණීයං යං - තං කරොති අසම්මුඛා,
කමමං වජ්ඣවිපනනං තං - අධම්මනන් පටුවවති.

3016 අසම්මුඛා කරණීයාති - අට්ඨෙව ව භවනති හි,
පනනතිකකුල්ලනසෙවව - පනනස්සකකුල්ලනමපි ව.

3017 පකාසනීය කමමසෙව - සෙබ උම්මනනසම්මුති,
අවනෙය්‍යෙයා තථා බ්‍රහම - දණ්ඩා දුතුපසමපද.

3015. සම්මුඛා කරණීයං, සඬ්ඝ ධම්ම විනය පුද්ගලසම්මුඛතා සංඛ්‍යාත වූ වතුර්විධ සම්මුඛා විනයට පමුණුවා කටයුතු වූ කමීය සම්මුඛා කරණීය නම්. එහි යම් පමණ භික්ෂුහු කමානුරූප ද ඔහු ආවාහු වෙන් ද ඡන්ද්‍රභීයන්ගේ ඡන්ද්‍රය ගෙනෙන ලද්දේ වේ ද සම්මුඛි භූතවූවාහු ප්‍රතික්‍රොෂ නො කෙරෙද්ද මේ සඬ්ඝසම්මුඛතා'යි. යම් ධම්මයකින් විනයකින් ශාස්තෘ ශාසනයකින් සඬ්ඝ නෙමේ ඒ කමීය කෙරේ ද මේ ධම්ම සම්මුඛතාය. විනය සම්මුඛතාය. එහි ධම්මය යනු භූත වස්තුවය. විනය යනු වොදනා සාරණා ද වෙති. ශාස්තෘ ශාසනය නම්, ඤාතති සම්පන්නිය ද, අනුසාවත සම්පන්නිය දැයි මේයි. යමෙකුට සඬ්ඝනෙම ඒ කමීය කෙරේද ඔහු හමුව පුද්ගල සම්මුඛතාය. මෙසේ වතුර්විධ සම්මුඛා විනයෙන් කටයුතු වූ; යං, යම් සඬ්ඝ කමීයෙක් වේ ද; තං, ඒ කමීය; අසම්මුඛා කරොති, නො හමු වූ වතුර්විධ ලක්ෂණයෙන් එකකුදු පිරිහෙලා කෙරේ ද; තං කමමං, ඒ කමීය; වජ්ඣ විපනනං සම්මුඛා විනය සංඛ්‍යාත වස්තුවෙන් විකල වූ; අධම්මනන් පටුවවති, අධම්ම කමී යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ සම්මුඛා කරණීයයෙන් වස්තුවෙන් කමී විපතති දක්වා අසම්මුඛා කරණීය ය විභාගකොට දක්වන්නට අසම්මුඛා'යි ආදී කියේ.

3016. අසම්මුඛා කරණීයාති, අසම්මුඛා කරණීය කමී, අට්ඨෙව ව භවනති හි; අට්ඨ ම ද වෙති, පනන නිකකුල්ලසෙවව, පනන නිකකුල්ලන කමීය ද, පනනස්ස උකකුල්ලනමපි ව, පනන උකකුල්ලන කමීය ද.

3017. පකාසනීය කමමසෙව, දෙවදන්නයාහට කරන ලද පකාසනීය කමීය ද; සෙබ සම්මුතිව, සෙබ කුලයන්ට කරන ලද සෙබ සම්මුතිය ද; උම්මනන සම්මුති, උම්තු භික්ෂුහට කරන ලද උම්මනනක සම්මුතියද; අවනෙය්‍යෙයා ව, භික්ෂුණී සඬ්ඝයා විසින් භික්ෂුහට කරන ලද අවනෙය්‍ය කමී ය ද; තථා, එසේ; බ්‍රහ්ම දණ්ඩා ව, ඡන්දා භික්ෂුහට කරන ලද බ්‍රහ්ම දණ්ඩ කමීය ද, දුතුප සමපද ව, අඬ්ඝකාසී ගණිකාවට අනුදන් දුතුප සමපද ව දැයි.

- 3018 ඉමාන'ඨ ඨ පෙකාන - සෙසානි පන සබ්බසො,
සම්මුඛා කරණියානි - කම්මානි සුගතො බු'චි.
- 3019 ඤාතිතො පන පඤ්චව - විපජ්ජන නයා මනා,
න පණ්ණසනි චක්ඛුඤ්ච - සඤ්ඤා පුගලමෙව වා.
- 3020 න පණ්ණසනි ඤාතිං වා - පච්ඡා ඤාතිං ඨ පෙති වා,
පඤ්චගෙනෙති කම්මානි - ඤාතිතොව විපජ්ජරෙ.

3018 ඉමානි අට්ඨකම්මානි, මේ කම්ම අට; ඨ පෙකාන, තබා, සෙසානි පන, සෙසු කම්ම වනාහි; සබ්බසො, හැම සෙසින්; සම්මුඛා කරණියානි, සම්මුඛා කරණිය කම්මය; සුගතො, ශෝභන ගමනාදීන් සුගත නම් ශාසනා තෙම; බු'චි, වදාළේය.

මෙසේ වස්තු වශයෙන් කම්ම විපතනි දක්වා ඤාති වශයෙන් දක් වන්ට ඤාතිතො යි ආදි කියේ.

3019. ඤාතිතො පන, ඤාතියෙන් වනාහි; පඤ්චව විපජ්ජන නයා, විපතනික්‍රම පසෙකම; මනා, දන්තා ලද්දහුය. වක්ඛං ව න පරාමසනි; වස්තුපරාමගීනය නො කරා ද(හෙවත් යමෙකුට උපසම්පදාදි කම්ම කෙරේ ද, ඔහු පරාමගීනය නො කෙරේද හෙවත් 'සුණාතු මෙ භනෙන සඤ්ඤා අයං ධම්මරක්ඛිතො ආයසමතො බුඬිරක්ඛිතස්ස උපසම්පදාපෙබ්බො'යි කියයුතු කල්හි 'සුණාතු මෙ භනෙන සඤ්ඤා ආයසමතො බුඬිරක්ඛිතස්ස උපසම්පදා පෙබ්බො'යි කියා මෙසේ ඔහු නම් නො ගනී ද; සඤ්ඤා එව වා න පරාමසනි, 'සුණාතු මෙ භනෙන අයං ධම්මරක්ඛිතො'යි මෙසේ සඤ්ඤා හෝ පරාමගී නය නො කෙරේද හෙවත් සඤ්ඤාම ග්‍රහණය නොකෙරේ ද;) පුගලමෙව වා න පරාමසනි, (උපසම්පදාපෙක්‍ෂක පුගල්ලු යම් උපාධියායයෙක් වේ ද ඔහු පරාමගීනය නො කෙරේ ද හෙවත් 'සුණාතු මෙ භනෙන සඤ්ඤා අයං ධම්මරක්ඛිතො, ආයසමතො බුඬිරක්ඛිතස්ස උපසම්පදාපෙබ්බො'යි කිය යුතු කල්හි 'සුණාතු මෙ භනෙන සඤ්ඤා අයං ධම්මරක්ඛිතො උපසම්පදා පෙබ්බො'යි මෙසේ උපාධියාය නාමග්‍රහණ වශයෙන්) පුදාල පරාමගීනය හෝ නො කෙරේද.

3020. ඤාතිං වානපරාමාසනි, ඤාතිය හෝ පරාමගීනය නො කෙරේ ද; (ඤාති ද්‍රව්‍ය කම්මයෙහි ඤාති නොතබා කම්මාකාරයෙන්ම අනුසාවන කම්ම කෙරේද ඤාති වතුථී කම්මයෙහිද ඤාති නො තබා සතරවරක් කම්ම වාකාරයෙන්ම අනුසාවන කම්ම කෙරේද) පච්ඡා වා ඤාතිං ඨ පෙති, (පළමු කම්මාකාරයෙන්ම අනුසාවනා කම්ම කොට එසා ඤාති'යි කියා බිමති සඤ්ඤා නසමාතුණි එවමෙහි ධාරයාමි'යි කියා මෙසේ) පසුව හෝ ඤාති තබාද; එතෙහි පඤ්චති එව, මේ පස් කරුණින්ම; ඤාතිතො, ඤාතියෙන්; කම්මානි; කම්මයෝ, විපජ්ජරෙ, විපතනයට පැමිණෙති.

මෙසේ ඤාතියෙන් කම්ම විපතනි දක්වා දැන් අනුසාවනායෙන් දක් වන්ට අනුසාවනාතො'යි ආදි කියේ.

**3021 අනුසාවනතො පඤ්ච - කමමදෙසා පකාසිතා,
න පරමසති චජ්ඣං වා - සඛ්‍යං පුගගලමෙව වා.**

**3022 භාපෙති සාවනං වාපි - සාවන සමයෙ පි වා,
එවං පන විපජ්ජන්ති - අනුසාවනතො පි ව.**

3021. අනුසාවනතො, අනුසාවනයෙන්; කමමදෙසා, කමීදෙෂයෝ, පඤ්ච, පසක්; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරන ලදහ; චජ්ඣං වා, වස්තු ව හෝ; සඛ්‍යං වා, සඛ්‍යයා හෝ; පුගගලං එව වා, පුගුල් හෝ; න පරමසති, නො පරමසා ද; මෙසේ වනාහි ඔවුන්ගේ අපරාමසීතය වන්නේය. 'සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සඛෙසා' යි ප්‍රථමානුසාවනයෙහි හෝ, 'දුතියමපි එතමත්ථං වදාමි. තතියමපි එතමත්ථං වදාමි. සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සඛෙසා' යි දෙවන තුන්වන අනුසාවනයෙහි හෝ 'අයං ධම්මරක්ඛිතො ආයස්මතො බුධිරක්ඛිතස්ස උපසම්පදපෙබ්බො' යි කිවමනාහි 'සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සඛෙසා ආයස්මතො බුධිරක්ඛිතස්ස' යි කියන්නේ වස්තුපරාමසීතය නොකරා නම. 'සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සඛෙසා අයං ධම්මරක්ඛිතො' යි කිවමනාහි 'සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන අයං ධම්මරක්ඛිතො' යි කියන්නේ සඛ්‍යා පරාමසීතය නොකරා නම. 'සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සඛෙසා අයං ධම්මරක්ඛිතො ආයස්මතො බුධිරක්ඛිතස්ස' යි කිවමනයෙහි, සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන සඛෙසා අයං ධම්මරක්ඛිතො උපසම්පදපෙබ්බො' යි කියන්නේ පුගුල් පරාමසීතය නොකරා නමැයි දතයුතු.

3022. සාවනං වාපි භාපෙති, සාවනයක් හෝ පිරිහෙලාද; සාවන භාපනය කෙසේද? සාවනං භාපෙති' යනු සියල්ලෙන් සියල්ල කමී වාක්‍යයෙන් අනුසාවනය නොකරා ද ඤාතී දුතිය කමීයෙහි දෙවරක් ඤාතියම තබා ඤාතී වතුථී කමීයෙහි සතරවරක් ඤාතියම තබා ද මෙසේ සාවනය පිරිහෙලා යමෙක් ද, ඤාතී දුතිය කමීයෙහි එක් ඤාතියක් තබා එක් කමී වාක්‍යයක් අනුසවන්නේ අක්‍ෂරයක් හෝ හරි ද පදයක් හෝ දුරුකතකෙරේද මෙතෙමෙන්, සාවනය හැරීම ඤාතී වතුථී කමීයෙහි වනාහි එක් ඤාතියක් තබා වරක්ම හෝ දෙවරක් හෝ කමී වාක්‍යයෙන් අනුසාවනා කරන්නේත්, අක්‍ෂරයක් හෝ පදයක් හෝ හරින්නේත් දුරුකත කරන්නේත් සාවනය පිරිහෙලායිම දතයුත්තේය.

දුරුකත කෙරේ' යි මෙහි වනාහි මේ විනිසය. යමෙක් වනාහි අතික් අක්‍ෂරයක් කියයුතු කල්හි අතික් අක්‍ෂරයක් කියාද මෙතෙම දුරුකත කෙරේනම. එහෙයින් කමී වාක්‍ය කරන භික්‍ෂුව විසින් 'සිටිලධනිතඤ්ච දීඝරස්සං, ගරුක ලිභුකඤ්ච තිගහනිතං, සමඛකුඤ්ච වචනිතං විමුත්තං, දසධාබ්‍යඤ්ච බුච්ඡාපපභෙදො' යි කියන ලද සිටිලය ද, ධනිතය ද, දීඝය ද, හුස්සය ද, ගරුකය ද, ලිභුකය ද, තිගහනිතය ද, සමඛකුඤ්චය ද, වචනිතය ද විමුත්තයද යි අක්‍ෂරසමුදාපක විනයයාගේ දශ ප්‍රකාරයකින් යම් මේ ප්‍රභෙදයෙක් කියන ලදද; ඒ අතිශයින් උපලක්ෂණීයය. එහි සිටිලය නම් පස්වර්ගයෙහි නොතදව කිවමනා ප්‍රථම තෘතියාක්‍ෂරය. ධනිතය නම් එම

වග්ගී පසෙති නො මාදුව කිවමනා විනය වතුභ්‍යාසරය. දීඝිය යනු විමානු ප්‍රමාණ දීඝී කාලයෙන් කියයුතු ආකාරාදියය-හ්‍රස්වය යනු එයින් උපාසී මානු ප්‍රමාණ කාලයෙන් කියයුතු ආකාරාදියය. ගරුකය යනු දීඝියමය. අයස්මනො බුබුරකඛිත ථෙර යස්ස නකබස්සමති'යි මෙසේ සංයෝග පර කොට යමක් කියනු ලැබේද හේ යි. ලහුකය යනු හ්‍රස්වයමය. ආයස්මනො බුබුරකඛිත ථෙරස්ස යස්ස නකබති'යි මෙසේ අසංයෝග පරකොට යමක් හෝ කියනු ලැබේද හේ යි. නිගහතිතය යනු කණ්ඨාදිකරණයන් පෙළා අවිසර්ජනය කොට නොවිදහු මුයෙන් කිවමනාය. සම්බකිය යනු යමක් පරපදය හා සම්බකියකොට තුණහිස්ස'යි හෝ තුණහස්සයි හෝ කියනු ලැබේද හේ ය.

වචනිතය යනු යමක් පර පදය හා අසම්බකියකොට විසිද තුණහි අස්ස'යි හෝ තුණහ අස්ස'යි හෝ කියනු ලැබේද හේ ය. විමුත්තය යනු කණ්ඨාදි කරණයන් නොපෙළා විසර්ජනය කොට විදහු මුයෙන් අනුතා සික නොකොට යමක් කියනු ලැබේ ද හේ යි. එහි සුණාතු මේ'යි කියයුත්තෙහි ත කාරයහට එකාරය කොට සුණප්'මේ'යි කීම සිටිලයට ධනිත කරණය නම.

පතනකල්ලං එසාඤ්ඤාති යි කියයුත්තෙහි පත්තකල්ලං එසා ඤ්ඤාති යි ආදී වචනය ද එසේ සිටිලයට ධනිත කරණ නම. භනෙතසඛෙහා'යි කිය යුත්තෙහි භ කාර ස කාරයන්ට බ කාර ග කාරයන් කොට බනෙත සඛෙහා' යි කීම ධනිතයට සිටිල කරණය නම. සුණාතු මෙ භනෙත'යි විදහු මුයෙන් කියයුත්තෙහි වනාහි සුණාතුමේ'යි හෝ එසා ඤ්ඤාති'යි කියයුත්තෙහි එසා ඤ්ඤාති යි හෝ අවිවාන මුබයෙන් අනුතාසිකා කොට කීම විමුත්තයට නිගහතිත කරණය නම. පතනකල්ලං'යි අවිවාන මුබයෙන් අනුතාසික කොට කියයුත්තෙහි' පතනකල්ලා'යි විවාන මුබයෙන් අනුතාසිකා නො කොට කීම නිගහතිතයට විමුත්ත වචනය නම. මෙසේ සිටිලය කටයුත්තෙහි ධනිතය ධනිතය කටයුත්තෙහි සිටිලය විමුත්තය කටයුත්තෙහි නිගහතිතය, නිගහතිතය කටයුත්තෙහි විමුත්තයයි මේ සිටු ව්‍යඤ්ඤානසෝ කම්මවාක්‍ය තුළ කම් දුෂ්‍ය කෙරෙහි. මෙසේ කියන්නේ අතින් අක්‍ෂරයක් කියා'යි දුරුකතය කෙරේ'යි කියනු ලැබේ.

අතික් දීඝී හ්‍රස්වාදි ෂබ්දව්‍යඤ්ඤානසන් අතුරෙහි වනාහි දීඝී සථාන යෙහි දීඝියම හ්‍රස්ව සථානයෙහි හ්‍රස්වය මැයි මෙසේ යථාසථානයෙහි එම එම අක්‍ෂරය කියන්නහු විසින් සුදුසුදු ආදේශය තබා යම් වචනයක් වනාහි සච්ඡිකත් පරමථෙත්ත'යි කියයුත්තෙහි සච්ඡිකත් පර මථෙත්තයි ද, අත්තකථා'යි කියයුත්තෙහි අත්තකථා යි ද ඒ ඒ තැනින් කියනු ලැබේ ද එබඳු පාළි අත්තකථාදියෙහි දුෂ්ට ප්‍රයෝගයක් තදනුරූපයක් කීම් වශ යෙන් අනුක්‍රමාගත පවෙසනිය නොතසන්නහු විසින් කම් වාක්‍ය කට යුත්තේ ය. ඉදින් වනාහි මෙසේ නොකොට දීඝිය කියයුත්තෙහි හ්‍රස්වය, හ්‍රස්වය හෝ කියයුත්තෙහි දීඝිය කියා ද එසේ ගරුකය කියයුත්තෙහි ලහුකය ලහුකය හෝ කියයුත්තෙහි ගරුකය කියා ද සම්බකිය හෝ වනාහි කියයුත්තෙහි වචනිතය වචනිතය හෝ කියයුත්තෙහි සම්බකිය කියා ද මෙසේ කී කල්හිදු කම් කොප්‍ය නොවේ.

3023 එකාදසති සීමාහි - සීමතො කමම දෙසනා,
වුත්තා උපොසථෙ නාච - ඛනිකෙ සබ්බසො මයා.

3024 චතුචශෙත කාතබ්බෙ - කමමපපතනා අනාගතා,
ඡන්දෙ ච න පනානිතො - පටිකෙකාසනති සම්මුඛා.

මේ ෂඨව්‍යඤ්ජනයෝ කමිකොප්‍ය නොකෙරෙත් සුත්‍රානතික තෙරහු ද කාරය න කාරයට පැමිණේ, න කාරය ද කාරයට පැමිණේ, චකාරය ජකාරයට පැමිණේ, ජකාරය චකාරයට පැමිණේ, ය කාරය ක කාරයට පැමිණේ, ක කාරය ය කාරයට පැමිණේ, එහෙයින් ද කාරාදිය නියයුත්තෙහි තකාරාදිය කීම විරූචි නොවේ'යි කියති. ඒ කීම කමි වාක්‍යයට පැමිණ නො වටී. එහෙයින් විනය ධරණ විසින් නොම ද කාරය න කාරය කටයුත්තේය. -පෙ-නොම කකාරය යකාරය කටයුත්තේය.

පෙළුට අනුකූලව නිරුක්ති ශෝධනය කොට දශවිධ බ්‍යඤ්ජන නිරුක්තියෙහි කියන ලද දෙම පරිහරණය කරන්නහු විසින් කමි වාක්‍ය කටයුත්තිය. අනික් ප්‍රකාරයෙන් නිව සාවනය පිරිහෙලා නමැයි දතයුතුයි. අසමයෙ පි වා සාවෙනි, අනුසාවනාවට නොකල්හි අනවකාශයෙහිද හෝ ඤාති නො තබා පළමුකොට අනුසාවනා කෙරේ ද; එවං පන, මේ පස් ආකාරයෙන් වනාහි; අනුසාවනනොපි ච, අනුසාවනායෙන් ද, කමමාහි විපජ්ජනති, කමි විපතති වන්නාහුය.

මෙසේ අනුසාවනායෙන් කමි විපතති දක්වා සීමායෙන් වන කමි විපතතිය උපොසථකිකක කථායෙහි කියන ලද නයම'යි එම දක් වන්නේ එකාදසති'යි ආදී කියේ.

3023. එකාදසති සීමාහි, එකොළොස් සීමාවකින්; සීමතො, සීමා යෙන්; කමමදෙසනා, කමිදෙසය; නාච, පළමුකොට; මයා, මා විසින්; උපොසථෙ ඛනිකෙ, උපොසථකිකකයෙහි; සබ්බසො, සම්ප්‍රකාරයෙන් වුත්තා, කියන ලදී.

සීමායෙන් කමි විපතති දක්වා දෑත් පිරිස් වශයෙන් දක්වන්ට චතු චශෙත'යි ආදී කියේ.

3024. චතුචශෙත කාතබ්බෙ, චතුර්ථී සංඝයා විසින් කටයුතු කමි යෙහි; කමමපපතනා, කමාභිවු පරිජනොම අවන් අනුත්තමිපා සතරතමක් හිඤ්ඤා, අනාගතා, අත්පසට නො පැමිණියෝ ද, ඡන්දෙ ච පන, ඡන්දා සතර තමින් වැඩිව සිටියවුන්ගේ ඡන්දය ද වනාහි; න ආනිතො, නො ගෙනායේ ද; සම්මුඛා, හමු හිඤ්ඤා; පටිකෙකාසනති, ප්‍රතිෂේධ කෙරෙද්ද.

- 3025 එවනනිවංගිකො දෙසො - පරිසාය වසා සියා,
ආගතා කම්මපනතා ව - ඡන්දො න පන ආගතො.
- 3026 සමමුඛා පටිසෙධෙනති-දුතියෙ චතුරග්ගිකෙ,
ආගතා කම්මපනතා ව - ඡන්දොපි ව සමාහටො.
3027. පටිකෙකාසො'ව එඤ්ඤා-තනියෙ චතුරග්ගිකෙ,
එවං පඤ්චාදි වගෙහසු-සබ්බෙසු නිවිධෙසුපි,
- 3028 චතුරනිකා සියං දෙසො-දස වෙ පරිසා වසා,
එවං වාදසධා එඤ්ඤා-කම්මානි හි විපජ්ජරෙ.

කම්මපනතිකථා.

3025, 3026, 3027. එවං, මෙසේ; නිවසිතිකො දෙසො, කම්ප්‍රාප්තා යන්ගේ අනාගමන ඡන්දය නො ගැනීම ප්‍රතික්‍රොශන සංකල්පන අඩංගු යෙන් යුක්ත වූ දෙමය, පරිසාය වසා සියා, පිරිස් වශයෙන් වේ.

කම්මපනතා ආගතා ව, කම්මානුරූප සතරනම අත්පසට පැමිණියාහු ද; ඡන්දො ව පන න ආගතො, වැඩි හිඤ්ඤාත්ගේ ඡන්දය වනාහි නො ආයේ ද; සමමුඛාපටිසෙධෙනති, සම්මුඛීභූත හිඤ්ඤා ප්‍රතිමෙධ කරන් ද; දුතියෙ චතුරග්ගිකෙ, දෙවන වාතුච්ඡේදික කම්මයෙහි; දුරවසිතිකො දෙසො, දෙඅඩංගු යකින් යුත් දෙසෙක්; (දුරවසිතිකො' යනු ශෙෂයි.) පරිසාය වසා සියා, පිරිස් වශයෙන් වේ; කම්මපනතා ආගතා ව, කම්ප්‍රාප්තා හිඤ්ඤා සතර නම ආවාහු ද; ඡන්දොපි ව සමාහටො, ඡන්දයන්ගේ ඡන්දයන් ගෙනයේ ද; එඤ්ඤා තනියෙ චතුරග්ගිකෙ, මේ තුන්වන වාතුච්ඡේදික කම්මයෙහි; පටිකෙකා සොව අභි, ප්‍රතිමෙධය පමණක් ඇත්තේ ද; එකසිතිකො දෙසො; එක් අඩංගු යකින් යුක්ත දෙමයෙක්; (එකසිතිකො' යනු ශෙෂයි.) පරිසාය වසා සියා, පිරිස් වශයෙන් වේ; මෙම නය පඤ්චාවග්ගික දශවග්ගික විංශති වග්ගික සංඝසංඝාට ද දක්වන්ට "එවං" යනාදිය කියේ ය.

එවං, මෙසේ; පඤ්චාවග්ගෙසු නිවිධෙසු සබ්බෙසුපි, පඤ්චාවග්ගාදි ත්‍රිවිධ සංඝසංඝා අනුරෝධ; (ආදි ශබ්දයෙන් දශවග්ගි විංශති වග්ගිකයන්ගේ ග්‍රහණය) මෙසේ සිවුසත කොටසෙහි සතර නිකායන්ගේ වශයෙන් පිරිසෙන් වන කම්මපනතියෙහි වාදසම්බන්ධාදි දක්වන්ට චතුරනිකා'යි ආදි කියේ.

3028. පරිසා වසා, පිරිස් වශයෙන්; චතුරනිකා දෙසො, දෙමයකු වතුළඟය, වෙදසසිසුං, දෙලෙසෙක් වෙහි; එඤ්ඤා, මේ වච්ඡුතො'යි ආදීන් කී පඤ්චකම්ම දෙමයන් අනුරෝධ; පරිසා වසා, පිරිස් වශයෙන්; එවං, මෙසේ; වාදසධා, දෙලොස් ප්‍රකාරයකින්; කම්මානි හි, අපද්‍රොක නාදි සතර කම්මයෝ; විපජ්ජරෙ, විපනතියට පැමිණෙත්.

3029. ජනනං පණණමයං කිසුචි-බහි අනෙතා ව සබ්බසො,
පසුවචණෙනන සුතෙනන-සිබ්බිතුං න ව වට්ඨති.

3030. ඡද්දිතුං අඛවඤ්ඤං වා-පණණ මකරදනකං,
සට්ඨං වාලුරුපං වා-ලොබාදණෙඛ න වට්ඨති.

3031 සිබ්බිතුං එකවණෙනන-ජනනං සුතෙනන වට්ඨති,
පිරන්ධං පසුවචණෙනනං-පසුරං වා විනස්සිතුං.

මෙහි ද වාතුච්ඡාදී සම්පයා විසින් කටයුතු කමයන් හි අනුකම්පන අනුසාරිත පාරාජිකා නො ම අවන් භික්ෂුවක් විසින් කම්මාකාර අස්වා කරන ලද කමය ම කම්ප්‍රාප්ත හෙවත් කම්මා කම්මාමයක් හු විසින් කරන ලද්දේ වේ. ඒ කම්මාමයන් තබා උකම්පන උසාරිතපරිඡ් අවන් කිසි වකු වශයෙන් ම කම්මාකාර අස්වා කරන ලද කමය උකම්පන උසාරිත පාරාජිකා පුද්ගලයන්ගේ කම්ප්‍රාප්ත ලක්ෂණයක් නැති හෙයින් කම්ප්‍රාප්ත යක් හු විසින් කම්මාකාර නො ඇස්වූ හෙයින් අනුසාවන දෙමයෙන් කම් විපතනිවූයේ වේ යි දනවුන්තෝය. එහෙයින් පුරුණ විනයධර සථවිරහු කම් විපතනි සාංකා පරිහරණය පිණිස දෙදෙනෙකු තුන් දෙනෙකු විසින් එකට කම් වාකාර අස්වන්තාහුය.

කමමවිපතනි කථා, එනම් කථාවයි.

3029. පණණමයං කිසුච්ඡතනිං, තාලපණ්ණාදිමය කිසි ඡත්‍රයක්, බහි ව, පිටත ද; අනෙතා ව, ඇතුළත ද; සබ්බසො, හැමසෙයින්; පසුව චණෙනන සුතෙනන, පස්වන්හුයින්; සිබ්බිතුං, රු දක්වා සුවි කම්කරන්ට; න ව වට්ඨති, නොවටී.

3030. පණණ, ඡදනපණ්ණයෙහි; අඛවඤ්ඤං වා, අභිවඤ්ඤාකාරයක් හෝ; මකර දනකං වා, මුවරදන් ආකාරයක් හෝ; (ඒ ගිරි කුටයයිද කියනු ලැබේ.) ඡද්දිතුං, සිදිත්ට; න වට්ඨති, නො වටී; දණෙඛ, සත් දණෙකි; සට්ඨං වා, ස්ථාකාරයක් හෝ; වාලුරුපං වා, ව්‍යාලුරුපයක් හෝ, ලොබා වා, නගාසින්දුවූ හෝ සිතූයම් වශයෙන් හෝ කරන ලද රොබාවක් හෝ; න වට්ඨති, නොවටී.

3031 පසුව චණෙනනං, පස්වන්හු අතුරෙන්; එකවණෙනන සුතෙනන, නිලාදි එක්වණිහුයකින්; පිරන්ධං, සථිර පිණිස; ඡනනං, ඡත්‍රය ඇතුළුපිට සිබ්බිතුං වා, මසන්ට හෝ; පසුරං, ඡත්‍රසලාක පසුරය, පිරන්ධං, සථිර පිණිස; විනස්සිතුං වා, ඇද ආකුලකරන්ට හෝ; වට්ඨති, වටී.

එක වණෙනන පිරන්ධං'යි මෙයින් නොයෙක් වණිහුයින් වණි මට පිණිස මසන්ට ද ආකුල කරන්ට ද නො වටීයි දක්වා. 10

- 3032 සටකං වාලරුපං වා-ලෙඛා වා පන කෙවලා,
ඡ්ඤ්ඤා ව සංඝිඤා-ධාරෙතං පන චට්ටනි.
- 3033 අභිච්ඡන්තකසණ්ඨානං-දණ්ඩබ්බුඤ්ඤා චට්ටනි,
උකකිරිඤා කතා ලෙඛා-බ්බුතන්ධාය චට්ටනි.
- 3034 නානාවණ්ණෙති සුත්තෙති-මණ්ඩනන්ධාය චිවරං,
සමං සතපදදිනං-සිඛිනිතං න ච චට්ටනි.
- 3035 පනතස්ස පරියනෙත වා-නථා පනනමුඛෙපි වා,
චෙණි සඛබ ලිකං වාපි-කරොතො හොති දුක්ඛං.
- 3036 චට්ටමපි ගණ්ඨිපාසානං-අට්ඨකොණාදිකං විධිං,
තත්ථ ගභීය ගදරුපං-මුග්ගරාදිං කරොනති ව.

3032 සටකං වා, සටාකාරය හෝ; වාල රුපං වා, වාල රු හෝ; කෙවලා ලෙඛා වා පන, සියලු ලෙඛා හෝ; ඡ්ඤ්ඤා පි ව, නගා කරනලද්ද සිද්ධ ද; සංඝිඤා පි, සිතුවම් වශයෙන් කරනලද්ද සංසනය කොට ද; ධාරෙ තුං පන චට්ටනි, දරන්ට වරි.

3033 දණ්ඩ බ්බුඤ්ඤා, පඤ්ඤා ගන්වන පිණිස පලනලද ඡත්‍ර දණ්ඩමුල; අභිච්ඡන්තක සණ්ඨානං, පුල් අභිසතු ආකාරයක්; චට්ටනි, වරි; බ්බුතන්ධාය; වාතයෙන් ඡත්‍රය නො සැලෙනු සදහා රැහැණින් බඳනා පිණිස; උකකිරිඤා කතා ලෙඛා, සන්දර්ශනය නගා කරන ලද වලයාකාර රෙඛාද; චට්ටනි, වරි.

3034 චිවරං, චිවරය; මණ්ඩනන්ධාය, මණ්ඩනය පිණිස; නානාවණ්ණෙති සුත්තෙති, නොයෙක් වන් හුඟින්; සතපදදිනං සමං, ගතපද ආදීන් හා තුල්‍යකොට, සිඛිනිතං, සුවිකම කරන්ට; න ච චට්ටනි, නො වරි.

3035 පනතස්ස පරියනෙත වා, නුවා උභය පරියන්තයෙහි ද; නථා, එසේ; පනනමුඛෙපි වා, ආයාම විහාර වස්ත්‍රවශන්ගේ සටනසථාන භූත කොන්ද උභය පුරණය පිණිස සටන තැන් දැයි කියනලද පත්‍ර මුඛයෙහිද; චෙණිපි වා, කුද්දාස ශිෂිකාර මැසීමක් හෝ; සඛබලිකමපි වා, බලල්දම් සදාශ මැසීමක් හෝ; කරොතො, කරන්තාහට; දුක්ඛං හොති, දුක්ඛං වේ.

3036 ගණ්ඨිපාසානං, ගණ්ඨිපාසයන් සමබක; චට්ටමපි, චට්ටයක් ද; අට්ඨකොණාදිකං විධිං, අටකොන් ඇ විධිවනක් ද; තත්ථ, ඒ වැට්ටයෙහි අග්භීය ගදරුපස්සට, ඇගැසටහන්, ගදසටහන් මැසීමක් ද; මුග්ගරාදිස්සට, මුග්ගර සටහන් මැසීම් ආදියක් ද; (ආදි ගබ්දයෙන් වෛරාස සටහන් ගෘහිතයි) කරොනති, කෙරෙත් ද.

3037 තත්ථ කකකටකකඛිනි-උට්ඨාපෙනනි න වට්ඨති,
සුත්තා ව පිලකා තත්ථ-දුට්ඨෙක්ඛය්‍යාව දීපිතා.

3038 චතුකොණාව චට්ඨනනි-ගණ්ඨි පාසක වට්ඨකා,
කණණ කොණෙසු සුත්තානි-රතෙන ඡිකෙය්‍ය විවරෙ.

3039 සුචිකම්මවිකාරං වා-අක්ඛං වා පන කික්ඛිපි,
විවරෙ භික්ඛුතා කාතුං-කාරාපෙනුං න වට්ඨති.

3040 යො ව පකඛිපනි භික්ඛු විවරං
කක්ඛි පිට්ඨ ඛලි අලලිකාදිසු
චණ්ණමට්ඨ මහිපඤ්ඤං පරං
තස්ස නත්ථි පන මුත්තං දුක්ඛං.

3037 තත්ථ, ඒ වැට්ඨෙකෙහි; කකකටකකඛිනි, කකිටාක්ඛිසදාශ මැසුම් විකාර; උට්ඨාපෙනනි, නගන් ද; න වට්ඨති, නොවරී; තත්ථ, ඒ ගණ්ඨික පාස වැට්ඨෙහි; සුත්තා ව, කොණින් කොණට මැසු හු ද; පිලකාව, එම හු නවත්වා මැසුකොන් පිලිකා ද; දුට්ඨෙක්ඛය්‍යාව, රතකල්හි විකෙය්‍ය සවරුපම වූ අනොදරිකයෝ; දීපිතා, වරිසි දක්වන ලදහ.

3038 ගණ්ඨිපාසකවට්ඨකා, ගණ්ඨිපාසවැටී; චතුකොණාව, සිවුරැස් වන්නු ම; වට්ඨනනි, වරිහි; කණණ කොණෙසු සුත්තානි, හුවාහි පාසවැටී තබා රත කල්හි එල්වන්ට බැඳී සිවුරුකන් හු හා පාසවැටී කොන් හු; විවරෙ රතෙන, සිවුරු රුදු කල්හි; ඡිකෙය්‍ය, සිඳින්නේය.

3039 සුචිකම්ම විකාරං වා, විවර මණ්ඩනය පිණිස තොයෙක් හුසින් ගතපදින්නේන් මසා ආගන්තුක පත්‍ර අලවන්. එබඳු ශුචිකම්ම විකාරයක් හෝ; අක්ඛංවපි වා පන කික්ඛි, අත්‍යවූ ද යම්කිසි මල්කම් ලියකම් මාග පක්ඛි සටහන් ඇ මැසීම් විකාරයක් හෝ; විවරෙ, සිවුරෙහි; භික්ඛුතා, භික්ඛුව විසින්; කාතුං, කරන්ට ද; කාරාපෙනුං, පරහු ලවා කරවන්ට ද, න වට්ඨති, නොවරී.

3040 යො ව භික්ඛු, යම්භික්ඛුනමක් තෙම; පරං චණ්ණමට්ඨං අභි පඤ්ඤං, උතුම්මත් මට්ඨනන්නේ; කක්ඛි පිට්ඨ ඛලි අලලිකාදිසු, කාසිපිටි කැඳ නිශ්ඝාසාදියෙහි (ආදී ශබ්දයෙන් ලාකඛගාහිතයි) විවරං පකඛිපනි, සිවුර ලා ද; තස්ස පන, ඒ භික්ඛුහට වනාහි; දුක්ඛං මුත්තං නත්ථි, දුක්ඛට යෙන් මුත්තයෙක් නැත්තේය.

- 3041 සුචිහස්මලාදිනං-කරණේ විවරණං ව,
තථා කිලිට්ඨකාලෙ ව-ධොවනස්සනා වට්ඨති.
- 3042 රජතෙ පන ගකං වා-තෙලං වා ලාබමෙව වා,
කිඤ්චි පකඛිපිතුං තස්ස-භික්ඛුනො න ව වට්ඨති.
- 3043 සඤ්ඤාන මණිනා වාපි-අඤ්ඤානපි ච කෙනවි,
චිවරං න ච සට්ඨෙය්‍ය-සංසිතබ්බං න දෙණියා.
- 3044 චිවරං දෙණියං කඤ්ඤා-නපි සට්ඨෙය්‍ය මුට්ඨිනා,
රතනං පහරිතුං කිඤ්චි-හත්ථෙහෙව ච වට්ඨති.
- 3045 ගණ්ඨකෙ පන ලෙඛා වා-පිලකා වා න වට්ඨති,
කප්පබ්බු විකාරො වා-පාලිකණ්ණික හෙදකො.

3041 චිවරණං කරණේ, සිවුර කරණ කල්හි සමුත්ත; සුචිහස්මලාදි නං ව, කටුමල අත්මලාදීන්ගේ ද; තථා, එසේ; කිලිට්ඨකාලෙ ව, කිලිටු වූ කල්හි ද; ධොවනස්සනා, දෝනා පිණිස; වට්ඨති, කාච්ඡියෙහි ලත්ව වටී.

3042 තස්ස රජතෙ පන, යම් කසාවකින් රදන් කෙරේ ද ඒ රදනෙහි වනාහි; ගකං වා, සුවදක් හෝ; තෙලං වා, තෙලක් හෝ; ලාබමෙව වා; ප්‍රකඩක් හෝ; කිඤ්චි, මෙබඳු වූ යම්කිසිවක්; පකඛිපිතුං, ප්‍රකෂෙප කරන්ට; භික්ඛුනො, භික්ෂුහට; න ව වට්ඨති, නොවටී.

3043 සඤ්ඤාන වාපි, සකින් ද; මණිනා වාපි, පහණකින් ද; අඤ්ඤාන පිච කෙනවි, අතික් මුද්දාදී කිසිවකින් ද; චිවරං, චිවරය; න ච සට්ඨෙය්‍ය, නොගවන්තේය; දෙණියා, රදන් අමුනෙහි; න සංසිතබ්බං, නොගැටිය යුත්තේය.

3044 චිවරං දෙණියං කඤ්ඤා, චිවරය රදන් දෙණෙහි කොට, මුට්ඨිනා, මිටින්; තපි සට්ඨෙය්‍ය, නොගවන්තේය; රතනං, රදනලද චිවරය; හත්ථෙහි එව ව, අතින් ම; කිඤ්චි පහරිතුං, මදක් පහරන්ට; වට්ඨති, වටී.

3045 ගණ්ඨකෙ පන, වෙණුමය දන්තමය ශාඛමය ගණ්ඨයෙහි වනාහි; ලෙඛා වා, වට්ටාදි හෙද රෙඛාවක් හෝ; පිලකා වා, අබ්බිජ්ජසදාශ මුඛල හෝ; පාලිකණ්ණික හෙදකො වා, මිණිවැල්ලු පුප්කැන් රු බේ ඇති; කප්ප බ්බු විකාරො වා, කප්පිඤ්ඤ විකාරයක් හෝ; න වට්ඨති, නොවටී.

- 3046 ථාලකස්ස ව පත්තස්ස - බහි අනෙතාපි වා පන,
ආරග්ගෙන කතා ලෙබ්බා - න ව චට්ඨති කාවිපි.
- 3047 ආරොපෙකා හමං පත්තං - මජ්ඣිකා වෙ පවනති ව,
මණ්ඩණණං කරිස්සාම - ඉති කාතුං න චට්ඨති.
- 3048 පත්තමණ්ඩලකෙ කිඤ්චි - හිතතිකමමං න චට්ඨති,
න දෙසො කොචි නත්තං - කාතුං මකරදන්තකං.
- 3049 න ධම්මකරකච්ඡතෙන - ලෙබ්බා කාවිපි චට්ඨති,
කුච්ඡයං වා ඨපෙකා තං - ලෙබ්බන්තු මුඛවට්ඨියා.
- 3050 සුත්තන්තු දිගුණං කඤ්චා - කොට්ටනති ව තහිං තහිං,
කායබ්බන්තසොහස්සං - තං න චට්ඨති හික්ඛන්තො.

3046 ථාලකස්ස ව, තල්ලව ද; පත්තස්ස ව, පයව ද; බහි වා, පිට හෝ; අනෙතාපි වා පන, ඇතුළු ද හෝ; ආරග්ගෙන කතා, කටුම්භිනිත් කරනලද; ලෙබ්බා කාවි පි, වටරෙබාවක්; (මුක්තාදි සටහන් කිසිත් රාජියක්) න ව චට්ඨති, නො වේ.

3047 පත්තං, පය; මණ්ඩණණං කරිස්සාම, මැණික්වත් කරම් හයි; හමං ආරොපෙකා, හුමයෙහි අල්වා; මජ්ඣිකා, මැද; වෙ පවනති ව, ඉදින් පිසත් ද; ඉති කාතුං, මෙසේ කරන්ට; න චට්ඨති, නොවේ.

3048 පත්තමණ්ඩලකෙ, පාත්‍රයෙහි ඡවිරක්තා පිණිස ඊයම් ආදි යෙන් කරන ලද පාත්‍රයේ ආධාරාදිය මතු කටයුතු පා මඩුල්ලෙහි; කිඤ්චි හිතතිකමමං, කිසි බිතුයම් විත්‍රකම්මයක්; න චට්ඨති, නොවේ; තත්ත, ඒ පාමඩුල්ලෙහි, මකර දන්තකං කාතුං, ගිරිකුළු අසුරක් කරන්ට; අස්ස, ඒ හික්ඛන්තො; න කොචි දෙසො, කිසිදෙසෙක් නොවේ.

3049 මුඛවට්ඨියා, මුවවිට; තං ලෙබ්බන්තු ඨපෙකා, පෙරහන් බදිනා පිණිස අනුදත් යම් රේඛාවෙක් වේද ඒ රේඛාව හැර; ධම්මකරකච්ඡ තෙන වා, ධර්ම ඡත්‍රයෙහි හෝ; කුච්ඡයං, කුසා හෝ; කාවිපි ලෙබ්බා න චට්ඨති, කිසිත් රේඛාවෙක් නොවේ.

3050 කායබ්බන්ත සොහස්සං, කායාණ් හොබනා පිණිස; තහිං තහිං, පටියෙහි ඒ ඒ තැන්හි; සුත්තන්තු දිගුණං කඤ්චා, කොට්ටනති ව, හු දිගුණ කොට කොටත් ද; තං, එසේ කෙටු විගුණ හු කායාන; හික්ඛන්තො, හික්ඛ හට; න චට්ඨති, නොවේ.

- 3051 දසාමුඛෙ දළහන්ථාය-විසු අනෙතසු වට්ඨනි,
මාලාකමම ලතාකමම-විතනකමම න වට්ඨනි.
- 3052 අකඛිනී තත්ථ දසෙසන්ථා-කොට්ඨිතෙ පන කා කථා,
කකකටකඛිනී වා තත්ථ-උට්ඨාපෙත්තුං න වට්ඨනි.
- 3053 සටං දෙඛ්ඛු හසීසං වා-මකරස්ස මුඛමපි වා,
විකාරරූපං යං කිඤ්ඤ-න වට්ඨනි දසා මුඛෙ.
- 3054 උජ්ජකං මච්ඡකණ්ටං වා -මට්ඨං වා පන පට්ඨිකං,
බජ්ජුරිපතනකාකාරං-කන්ථා වට්ඨනි කොට්ඨිතං.
- 3055 පට්ඨිකාසුකරනනනනි-දුට්ඨං කායබ්බිකං,
රජ්ජකා දුස්ස පට්ඨාදි-සබ්බං තස්සානුලොමිකං.

3051 විසු අනෙතසු, දෙ අනතයෙහි; දසාමුඛෙ, දමුයෙහි, දළහන්ථාය; දඬිපිණිස කොටත් ද; වට්ඨනි, වටී; මාලාකමමලතාකමම විතනකමම, මල්කම් ලියකම් සිතුවම් යුත් කාබානක් ද; න වට්ඨනි, නොවටී.

3052 තත්ථ, ඒ කාබානෙහි; අකඛිනී දසෙසන්ථා කොට්ඨිතෙ පන, ඇත් ඇස් දක්වා කෙටු කල්හි වතාහි; කා කථා, නොවටී'යි කියනු කවරද, තත්ථ; එහි; කකකටකඛිනී වා උට්ඨාපෙත්තුං, කුලීරාසි සටහන් තගන්ට හෝ; න වට්ඨනි, නොවටී.

3053 සටං වා, සටසටහනක් හෝ; දෙඛ්ඛුහසීසං වා, දිශබරි හිස් සටහනක් හෝ; මකරස්ස මුඛමපි වා, මුවර මුව සටහනක් ද හෝ; යං කිඤ්ඤ විකාරරූපං, යම්කිසි විකාර රුවක්; දසාමුඛෙ, දමුවෙහි; න වට්ඨනි, නොවටී.

3054 මච්ඡකණ්ටං වා, මසුන් පිට කටු සටහනක් හෝ; බජ්ජුරි පතන-කාකාරං වා, ඉදිපත් සටහන හෝ; උජ්ජකං කන්ථා කොට්ඨිතං, සෘජු කොට කොටනලද හෙවත් විශනලද, මට්ටං පට්ඨිකං පන, මට පටිය වතාහි, වට්ඨනි, වටී.

3055 පට්ඨිකාසුකරනනනනි, ප්‍රකෘති විකාර පටිය කෙසි කොස සටහන් සුකරානතය යි; කාය බ්බිකං, කාබාන, දුට්ඨං, විවිධ වන්නේය; රජ්ජකා දුස්ස පට්ඨාදි සබ්බං, එක්පට රජ්ජකා වසනු පට්ඨාදි සියල්ල, හස්ස, ඒ විවිධයට; අනුලොමිකං, අනුලොමි වන්නේය; (එහි රජ්ජකය සුකරානත යට අනුලොමිවන්නේය. වසනුපට්ඨාදිය පටියට අනුලොමිවන්නේය.)

3056 මුරජං මද්දවිණ්ණං-දෙඛ්වුහං කලාබ්බං,
රජ්ජයො න ච චට්ටනි-පුරිමා චෙදසා සිසුං.

3057 දසා පාමඛගසණ්ඨානා-නිද්දිසා කායබ්බන්තො,
එකා චෙති වතස්සො වා-චට්ටනි න තතො පරං.

3058 එකරජ්ජමයං චුත්තං-මුච්ඡිනා කායබ්බන්තං,
තඤ්ච පාමඛගසණ්ඨානං-එකමපි ච න චට්ටනි.

3059 රජ්ජකෙ එකතො කතො-බහු එකාය රජ්ජයා,
තිරන්තරං හි චෙදෙකො-කතං චට්ටනි බණ්ණං.

(ආදි ශබ්දයෙන් මුද්‍රිතා කායබ්බන්තය ගෑහිනයි. මුද්‍රිතා කායබ්බන්තය නම් සිටුරැස් නොකොට කරන ලද්දය. හේද සුකරන්තානුලොම වන්නේයි.)

3056 මුරජඤ්ච, මිහිගු සටහන් කාබාන ද; මද්දවිණ්ණං, පාමඛගදම සණ්ඨානකාබාන ද; දෙඛ්වුහං, දිශබරි සටහන ද; කලාබ්බං, එනම් බොහෝ රැහැන් දෙකොණු එකට බඳනා ලද්ද ද; රජ්ජයො ච, දෙකොනු එකට නොබැඳි බොහෝ රැහැන් ද; (මුරජාදි මේසියලු කාබාන) න ච චට්ටනි, නො වටිනි; පුරිමා චෙ, මුරජ මද්දවිණ්ණා සංඛ්‍යාත පළමු දෙක; දසාසු සිසුං, දසෙහි අනුදන්තා ලද්දහු වෙති; (ගාථායෙහි ගාථාබ්බි වශයෙන් දසාසු සිසුං, හි කිවමනා හැක්කේ 'දසාසිසුං' යි කියේ.)

3057 පාමඛග සණ්ඨානා දසා, පාමඛගදමය වැනි සිටුරැස් සටහන් දය; කායබ්බන්තො, කාබානෙහි; නිද්දිසා, දක්වන ලද; එකා චෙති වතස්සො වා, එකෙක් දෙකෙක් තුනෙක් සතරෙක් හෝ, චට්ටනි, වටිනි; තතො පරං න චට්ටනි, ඉන්වැඩිව නො වටිනි.

3058 එකරජ්ජමයං කායබ්බන්තං, නොයෙක් වැටි එකට වැටිකොට කරන ලද එක් රැහැන්මුවා කාබාන; මුච්ඡිනා, මුච්ඡින විසින්; චුත්තං, කියන ලදි; තඤ්ච, හේ ද; පාමඛගසණ්ඨානං එකමපි ච, පාමගදම සටහන් එක කුදු නවට්ටනි, නොවටි.

3059 බහුරජ්ජකෙ, එකතො කතො, බොහෝ රැහැන් එක්කොට; එකාය රජ්ජයා. තිරන්තරං හි චෙදෙකො කතං, එක් රැහැනකින් තිරන්තරව වෙළා කරන ලද කාබාන; බණ්ණං චට්ටනි, මුරජයක් කලාබ්බයක් නොව රැහැන්මුවා කාබාන හෙයින් බඳින්නට වටි.

- 3060 දන්තකඨ විසාණට්ඨි-ලොහවෙළු නළඛනවා,
ජතු සඛබ්බමයා සුත්ත-ඵලජා විසිකා මතා.
- 3061 කායබ්බන්ත විසේපි-විකාරො න ච චට්ඨති,
තස්ස තස්ස පරිවේෂද-ලොබාමත්තනතු චට්ඨති.
- 3062 මාලාකම්ම ලතාකම්ම-නානාරූප විචිතතිතා,
න ච චට්ඨති-භික්ඛුනං-අඤ්ඤානිජනරඤ්ඤති.
- 3063 තාදිසං පන සංඝිත්වා-වෙසේත්වා සුත්තකෙන වා,
චලඤ්ඤානසස්ස භික්ඛුස්ස-න දෙසො කොචි විජ්ජති.
- 3064 චට්ඨා වා චතුරස්සා වා-අට්ඨංසා වාපි අඤ්ඤති,
චට්ඨතෙ ධානි නිද්දිසා-චණ්ණමට්ඨා න චට්ඨති.

3060 දන්ත කඨ විසාණ අභි ලොහවෙළු නළඛනවා, ඇත්දත් කාමට අං ඇට ලොහො හුන බට මෙයින් කරන ලද්ද වූ ද; ජතුසඛබ්බමයා, ලාකඨ සක්තැබ මෙයින් කරන ලද්ද වූ ද; සුත්තඵලජා, හුයින් ඵලයෙන් ජාත වූ ද; විසිකා, විත්හු; මතා, දත්තාලදහු

3061 කායබ්බන්ත විසේපි, කායාන්දයෙහි සචරය පිණිස ඇට දත් ආදියෙන් කරන ලද විහෙති ද; විකාරො, අටමහල් ආදි විකාරයෙක්, නළ චට්ඨති, නොවටි; තස්ස තස්ස, ඒ ඒ තැන්හි උභයකොටියෙහි; පරිවේෂදලොබාමත්තනතු, පරිවේෂද රෙඛාමාත්‍රයක් ද, (තු යන්නෙන් සටාකාරයක් ද වටි'යි දක්වා) චට්ඨති, වටි.

3062 මාලාකම්මලතාකම්ම නානාරූපවිචිතතිතා, මල්කම්ලය කම්න් ද මාගපස්සි රූපාදිනොයෙක් රැවින් ද විසිතුරු කරනලද; ජන රඤ්ඤති අඤ්ඤති, බාලදත පොලඹිත අඳුන්තල, භික්ඛුනං, භික්ඛුන්ට; න ච චට්ඨති, නොවටි.

3063 තාදිසං පන, එබන්ද වනාහි, සංඝිත්වා, සටා හෝ; සුත්තකෙන වෙසේත්වා, හුයින් වෙලා හෝ; චලඤ්ඤානසස්ස භික්ඛුස්ස, චලදතා භික්ඛුන්ට; කොචි දෙසො න විජ්ජති, කිසිදෙසෙක් නැත්තේය.

3064 චට්ඨා වා, චට්ඨ හෝ; චතුරස්සා වා, සිවුරැස්වු හෝ; අට්ඨංසා වාපි, අටැස් වූ ද හෝ (මෙහි අපි ශබ්දයෙන් සොලොසැස් ආදිය ගානිතයි;) අඤ්ඤති, අඳුන්තලය; චට්ඨතෙවානි, වටි සිමි; නිද්දිසා, දක්වන ලද; චණ්ණ මට්ඨා, මල්කම් ඇ වන්මටය; න චට්ඨති, නොවටි.

- 3065 නථා'ඤ්ජනි සලාකාපි-අඤ්ජනි ඵවිකාය ව,
නානාවණේණන සුතෙනන-විතනකමමං න වට්ඨති.
- 3066 ඵකවණේණන සුතෙනන-සිපාපිං යෙන කෙනවි,
යං කිඤ්චි පන සිබ්බෙකා-වලඤ්ජනනස්ස වට්ඨති.
- 3067 මණ්ණිකං පිලකං වාපි-පිපථලෙ ආරකණටකෙ,
ඨපෙතුං පන යං කිඤ්චි-න ව වට්ඨති ගික්ඛුතො.
- 3068 දණ්ඩකෙපි පරිච්ඡේද-ලොමනනනතු වට්ඨති,
වලිකාව නච්චේදං-කරොනනි'නි හි වට්ඨති.
- 3069 උත්තරුරණ්ණං වාපි-ධනුකෙ පෙළදණ්ඩකෙ,
මාලා කම්මාදි යං කිඤ්චි-වණණ මට්ටං න වට්ඨති.

3065 අඤ්ජනිසලාකාපි, අදුන්සලාකය ද; නථා, එසේ; මල්කම් ඇ වන්ච්චය නොවේ; අඤ්ජනිඵවිකාය ව, අදුන්හල පසුම්බියෙහි ද; නානා වණේණන සුතෙනන, නොයෙක් වන් හුසින්; විතනකමමං න වට්ඨති, සිතුවම් නො වේ.

3066 යෙන කෙනවි ඵකවණේණන සුතෙනන, යම්කිසි එක්වන් හුසින්; යං කිඤ්චි පන සිපාපිං, යම්කිසි පිලොතිකාදීමය කොටුවක්; සිබ්බෙකා, මසා; වලඤ්ජනනස්ස, වලඳින්නාහට; වට්ඨති, වේ.

3067 මණ්ණිකං වා, සපුල බුබුලක් හෝ; පිලකං වාපි, පිලකයක් හෝ; යං කිඤ්චි පන, යම් කිසිවක් වනාහි; පිපථලෙ, කතුරෙහි; ආරකණටකෙ, පාත්‍රාධාර වල එ විදින කටුවෙහි; ඨපෙතුං, නගන්ට, හික්කුතො න ව වට්ඨති, හික්කුහට නො වේ.

3068 දණ්ඩකෙපි, පිපථල දණ්ඩෙහි ද; පරිච්ඡේද ලොමනනනතු, ඇත බදින තැනට පැමිණ පිරිසිදිනා පිණිස එක්රෙබා මාත්‍රයක්ම; වට්ඨති, වේ; වලිකාව, දෙකොණෙහි මුවකොට මැද රැළි ගන්වාම; නච්චේදං කරොනනි'නි, නිය සිදීම යම් හෙයකින් කෙරෙත් ද එහෙයින්; වට්ඨති, වේ.

3069 උත්තරුරණ්ණං වාපි, ගිනිභාතා මතු දණ්ඩෙහි හෝ; (අපි ශබ්ද යෙන් වන් දණ්ඩ ගෑහිනයි;) ධනුක වා, අදින යන් දුන්නෙහි හෝ; පෙළ දණ්ඩකෙ වා, මොහොල් මතු පෙළුන දණ්ඩෙහි හෝ; මාලා කම්මාදිකං, මල් කම් ඇ; කිඤ්චි වණණ මට්ටං, කිසි රුමටක්; න වට්ඨති, නොවේ.

- 3070 සණ්ඛාසෙ දන්තකට්ඨානං-තථා ඡෙදන වාසියා,
චිත්ත පසෙසසු ලොහෙන-බණ්ඩුං පන වට්ඨති.
- 3071 තථා කතතරදණෙඛපි-විත්තකමමං න වට්ඨති,
වට්ඨලෙඛාව වට්ඨනති-එකා වා චෙපි හෙට්ඨනො.
- 3072 විසාණෙ නාලියං වාපි-තථෙවාම ඤාසාරකෙ,
තෙලහාජනකෙ සබ්බං-වණ්ණමට්ඨනතු වට්ඨති.
- 3073 පානියස්ස උඵඛෙකපි-දෙණියං රජනස්ස පි,
ඝට්ඨෙ ඵලකපියෙ පි-වලයාධාරකාදිකෙ.
- 3074 තථා පත්තපිඨානෙ ව-නාලවණ්ණෙ ව විජනි,
පාදපුඤ්ජනියං වාපි-සම්මුඤ්ජනියමෙව ව.

3070 සණ්ඛාසෙ, කට්ඨනඤ්ඤයෙහි ද; දන්තකට්ඨානං ඡෙදනවාසියා, දූවටු කපන කැත්තෙහි ද; තථා, එසේ; යම් කිසි රුමටක් නොවටී; දූවටු කපන කැත්තෙහි; චිත්ත පසෙසසු, දෙපස; ලොහෙන, කැපලොහයෙන්; බණ්ඩුං පන වට්ඨති, සෘජුව හෝ සතරැස්ව හෝ අටැස්ව හෝ බිඳිනට වනාහි වටී.

3071 තථා, එසේ; කතතරදණෙඛපි, කතුරු දඬුයෙහි ද; විත්ත කමමං න වට්ඨති, සිතුවම් නො වටී; හෙට්ඨනො, යට යපට වලල්ලෙහි; එකා වා, එකක් හෝ, චෙපි වා, දෙකක් හෝ; වට්ඨ ලෙඛා වට්ඨනති, වට රෙඛා වටිනි.

3072 විසාණෙ වා, තෙල් වක්කරන මි අං ආදියෙහි හෝ; නාලියං පිචා, හුන ආදි නාලියෙහි ද හෝ; (අපි ශබ්දයෙන් ලබු සසිග්‍රහ කෙරේ) තථෙව ආමණ්ඩසාරකෙ වා, එසේම ආමලක සුණ්‍යමය තෙල්කළයෙහි හෝ; තෙලහාජනකෙ, උකතප්‍රකාර තෙල් භාජනයෙහි; සබ්බං තු වණ්ණ මට්ටං, පුරුෂ සත්‍රි රු හැර සියලුම වන්මට; වට්ඨති, වටී.

3073 පානියස්ස උඵඛෙකපි, පැත් කෙනෙස්සෙහි ද, රජනස්ස දෙණියමපි, රදන් දෙනෙහි ද, ඝට්ඨෙ, කළයෙහි ද; ඵලක පියෙපි, පෝරු පුටුයෙහි ද; වලයාධාරකාදිකෙපි, දන්ත වලයම් ආදි ආධාරයෙහි ද (ආදි ශබ්දයෙන් දණ්ඩාධාර ගෘහිතයි.)

3074 තථා, එසේ; පත්තපිඨානෙ ව, පාපියනෙහි ද; නාල වණ්ණෙ ව, තල්වැටෙහි ද; විජනෙ ව, විජ්‍යනෙහි ද; පාදපුඤ්ජනියං වාපි, පා පුස්තෙහි ද; සම්මුඤ්ජනියමෙව ව, මුස්තෙහි ද;

3075 මසෙව හුමමස්සරෙ පියෙ-හිසි බිමෙබාහනෙසු ව,
මාලාකමමාදිකං විතනං-සබ්බමෙව ව වට්ඨති.

3076 නානාමණිමයස්මන-කමාටමාර හිතතිකං,
සෙනාසනමනුඤ්ඤානං-කා කථා වණණමට්ටකෙ.

3077 සොවණණියං මාරකමාටබ්බං.
සුවණණ නානා මණි හිතති හුමි.
න කිඤ්චි එකමපි නිසෙධනියං.
සෙනාසනං වට්ඨති සබ්බමෙව.

3078 බුබං ධම්මසෙව සඤ්ඤා-න උද්දිස්ස දවං කරෙ,
මුගබ්බතාදිකං නෙව-ගණනය නිසීයබ්බතං.

3075 මසෙව ව, ඇදෙහි ද; හුමමස්සරෙ ව, බුමුතුරුණෙහි ද; පියෙ ව, පුටුවෙහි ද; හිසිබිමෙබාහනෙසු ව, බිසිබිමෙබාහනයෙහි ද; මාලාකමමාදිකං, මල්කම් ඇ; සබ්බමෙව ව විතනං, සියලු විසිතුරු; වට්ඨති, හිඤ්ඤා පිරිකරෙහි සහිත රු හිඤ්ඤාණී පිරිකරෙහි පුරුෂ රු විතා සෙසු වරි.

3076 නානා මණිමය, ඉදුනිල් ආදි නොයෙක් මිණියෙන් කරනලද; එමන කමාට මාර හිතතිකං, වැම්කවුළු දෙරබිතු ඇති; සෙනාසනං, සෙනස්ත; අනුඤ්ඤානං, අනු දන්තාලදි; වණණමට්ටකෙ, මල්කම් ලියකම් සිතියම් ආදි රුමටෙහි; කා කථා, කථා කීම.

සථාර රතනමය ප්‍රාසාදය කැප බව දක්වා සවණ්ණාදිමය ද වූ සියලු ප්‍රාසාද පරිභොගය කැප බව දක්වන්ට සොවණණියං'යි ආදි කියේ.

3077 සොවණණියං මාරකමාටබ්බං, රත්මය දෙරකවුළුබාව ද; සුවණණ නානා මණි හිතතිහුමි, රතින් නොයෙක් මිණියෙන් කරන ලද බිත ද බිමදැයි මේ සෙනාසනාවයවයෙහි; කිඤ්චි එකමපි න නිසෙධනියං, කිසිත් එකකුළු ප්‍රතිබාහනය නොකට යුත්තේය; සබ්බමෙව සෙනාසනං වට්ඨති, සියලුම සෙනාසන පරිභොගය වරි.

3078 බුබං ව, බුදුන් ද; ධම්මං ව, ධර්මය ද; සඤ්ඤා ව, සඤ්ඤාද; උද්දිස්ස, උදෙසා, දවං න කරෙ, පරිහාස නොකරන්නේය; මුගබ්බතාදිකං, මුගවුතාදි යක් ද; නිසීයබ්බතං, නිසීක ව්‍රතයක් ද; නෙවගණනය, නොම ගත්තේය.

- 3079 කායං වා අඛගජානං වා-උග්රං වා න තු දස්සයෙ,
හික්ඛුනිනනතු තා වාපි-න සිඤ්ඤෙ උදකාදිනා.
- 3080 වස්සමඤ්ඤාඤ්ඤා චුජ්ඣා චෙ-භාගමඤ්ඤාඤ්ඤා ගණනති,
දුක්ඛං පුන දුභබ්බං-ගිවානට්ඨපි ජජ්ජරෙ.
- 3081 චොදිතො සො සචෙ තෙහි-හික්ඛුනි න දදෙය්‍ය නං,
ධුරනිකේඛපතො තෙසං-ගණකගෙසතෙව කාරයෙ.
- 3082 අකප්පියසමාදානං-කරොතො හොති දුක්ඛං,
දවා සිලං පටිජ්ඣනෙනා-දුක්ඛං න ච මුච්චති.
- 3083 ගිහිගොපකදානසමිං-න දෙසො කොචි ගණනතො,
පරිච්ඡේදනසො චුතො-සංඝ වෙනිය සන්නකෙ.

3079 හික්ඛුනිනනතු, හික්ඛුණින්ට වනාහි; කායං වා, කාය හෝ; අඛගජානං වා, අඛගජානය හෝ; උග්රං වා, උග්රව හෝ; න තු දස්සයෙ, නොදක්වන්නේය; තා, ඒ හික්ඛුණින්, උදකාදිනා වාපි, ජලාදියෙන් හෝ; න සිඤ්ඤෙ, නොඉසින්නේය.

3080 අඤ්ඤාඤ්ඤා, අන් වෙහෙරෙක්හි; වස්සං චුජ්ඣා, වස්විසුයේ; අඤ්ඤාඤ්ඤා, අන්වෙහෙරෙක්හි; භාගං ගණනති චෙ, වස්සාවාසික භාගය ගනී නම්; දුක්ඛං, දුක්ඛව චෙ; නඤ්ඤි, චිවරය නැසුන කල්හිදී; ජජ්ජරෙපි, දිරි කල්හිදී; ගිවා, නය චෙ; පුන දුභබ්බං, දෙවනු දිය යුත්තේය.

3081 සො, ඒ අතික් තැන්හි භාගය ගත් හික්ඛුතෙම; තෙහි හික්ඛුනි, ඒ සිවුරු හිමි හික්ඛුන් විසින්; චොදිතො, චොදනා කරන ලද්දේ; නං, එසේ ගත් වස්සාවාසිකය; සචෙ න දදෙය්‍ය, නොදේ නම්, තෙසං ධුරනිකේඛ පතො, ඒ සිවුරු හිමියන්ගේ ධුරනිකේඛපයෙහි; ගණකගෙසතෙව කාරයෙ, බඩු අගයෙන්ම ඇවැත් කරන්නේය.

3082 අකප්පිය සමාදානං කරොතො, අකප්ප සමාදානය කරවන්නා හට; දුක්ඛං තොති, දුක්ඛව චෙ; දවා සිලං පටිජ්ඣනෙනා, ක්‍රීඩා පිණිස ගල් විදින්නේ; දුක්ඛං න ච මුච්චති, දුක්ඛයෙන් නොමිදේ; (ගල් පමණක් නොවන්නේය. දඩු කැබලි ගැබොල් කැබලි නමුදු අතින් හෝ යකින්හෝ විදින්නට තොට්ටි. වෛතෘදිය පිණිස ඒ නම් කම්ම සමය හෙයින් වට්ටි.)

3083 ගිහිගොපකදානසමිං, ගිහිත්ගේ උයන් ගොපකාදීන් විසින් තමන් ගොපනය කරනලද උයන් ආදියෙන් එලාදීන්ගේ දීමෙහි ඕනෑ පමණ දෙනකල්හි, ගණනතො, ගන්න හික්ඛුනට; කොචි දෙසො න, කිසි දෙසෙක් නැත්තේය; සංඝ වෙනිය සන්නකෙ, සංඝවෛතෘ සන්නක තල් එලාදිය උයන්ගොටු ආදීන් විසින් දෙනකල්හි; පරිච්ඡේද නයො, පිරිසිදුම් වශයෙන් ඔවුන්ගේ වෙහෙර වශයෙන් පිරිසිදුනවුන්ගේම ග්‍රහණයෙහි අනාපභවිතය; චුතො, කියන ලදී.

- 3084 යානං පුරිසසංයුතතං-හත්ථවට්ඨකමෙව වා,
පාටඛනි ව ගිලානස්ස-වට්ඨතෙවාභිරුහිතුං.
- 3085 න ච භික්ඛුනියා සභිං-සමපයොජෙය්‍ය කිඤ්චිපි,
දුක්ඛං භික්ඛුනිං රාගා-ඛභාසෙනානස්ස භික්ඛුනො.
- 3086 භික්ඛුනිනං හවෙ භික්ඛු-පාතිමොක්ඛං න උද්දිසෙ,
ආපතතිං වා සවෙ තාසං-පතිගණෙහස්ස දුක්ඛං.
- 3087 අත්තනො පරිභොගත්ථං-දින්නමඤ්ඤස්ස කාසස්ස වී,
පරිභොග මකඛාච-දදතො පන දුක්ඛං.
- 3088 අසප්පායං සවෙ සබ්බං-අපනෙතුමපි වට්ඨති,
අග්ගං ගහෙඤ්ඤා දුතුං වා-පත්තාදිසුපයනනෙයො.

3084 පුරිස සංයුතතං යානං වා, පුරුෂයන් විසින් උසුලන යානාවක් හෝ; හත්ථවට්ඨකමෙව වා, අතින් පෙරලිය යුතු ගාලැක් හෝ; පාටඛනි ව, පටඛනිය ද මේ; ගිලානස්ස, ගිලනාහට; අභිරුහිතුං, නගින්න; වට්ඨති එව, වටීම.

3085 භික්ඛුනියා සභිං, භික්ෂුණිය හා; කිඤ්චිපි න ච සමපයොජෙය්‍ය, කිසිත් අතාවාරයෙක් නොයොදන්නේය; භික්ඛුනිං, භික්ෂුණිය; රාගා, රාගයෙන්; ඛභාසෙනානස්ස භික්ඛුනො, කාමාභිප්‍රාය ප්‍රකාශ කරන භික්ෂුහට; දුක්ඛං, දුක්ඛය වේ.

3086 භික්ඛු, භික්ෂුතෙම; හවෙ, එකාන්තයෙන්; භික්ඛුනිනං, භික්ෂුණීන්ට; පාතිමොක්ඛං න උද්දිසෙ, පාමොක් නො උදෙසින්නේය; තාසං, ඔවුන්ගේ; ආපතතිං වා, ආවත හෝ; සවෙ පති ගණෙහස්ස, පිළිගනී නම්; දුක්ඛං, දුක්ඛය වේ.

3087 අත්තනො පරිභොගත්ථං දින්නං, නොපම පරිභොග කළමැන වසි තමහට පරිභොගය පිණිස දෙනලද ත්‍රිච්චරුදියක්; පරිභොගං අකඛාච, පරිභොග නොකොටම; අඤ්ඤස්ස කාසස්සි දදතො පන, අතින් කිසිවෙකුට දෙන්නාහට වනාහි; දුක්ඛං, දුක්ඛය වේ.

3088 අසප්පායං සවෙ, පිත්තාදි දොෂකොපකර වශයෙන් අපාසුකර වේ නම්; සබ්බං, සියල්ල; අපනෙතුමපි වට්ඨති, හැරදමන්නටත් වටී; අග්ගං ගහෙඤ්ඤා, අග්‍ර වූ ග්‍රහණානි අත්තාදියක් ගෙන; දුතුං වා, කීප දිනක් පරිභොග කොට දෙන්නට හෝ; වට්ඨති, වටී; පත්තාදිසුපි, පාත්‍රාදියෙහි ද; අයං තයො, මේ තය වේ.

- 3089 පඤ්ච වග්ගපසමපද-ගණංගණුපාහනා නවා,
වච්චන්ද්‍රො ධ්‍රැවනානං-මජ්ඣ දෙසෙ න වට්ඨති.
- 3090 සමබ්බසං ව සාමනනා-සත්තමමං දුට්ඨොලා,
වාරිතං වත්ති කමමපි-සමබ්බසං සමනා.
- 3091 පණ්ණාති අජ්ජකාදිතං-ලොනං වා උණ්ණයාගුයා,
පකඛිපිකාන පාකත්තං-වාලොනං න ච වට්ඨති.
- 3092 සචෙ පරිසමඤ්ඤාසං-උපලාපෙති දුක්ඛං,
නත්ත වාදිතං තස්ස-වතං පන ච වට්ඨති.
- 3093 මකකතං ගුථ මුත්තෙති-ගතෙන නනාසිතං විය,
කතං නිසංසාය දුස්සිලං-නසා විහරතා නි ච.

3089 පඤ්චවග්ගපසමපද. විනයධරයන් පස්වැනි කොට කටයුතු උපසමපදව ද; නවා ගණංගණ උපාහනා, අතිකෙකු විසින් එකවරකුදු පරිභෝග නොකරන ලද සිවු පටලයෙන් බොහෝ පටල ඇති වහන් ද; වච්චන්ද්‍රො, කැප වීම්මාසාරණය ද; ධ්‍රැවනානං, ප්‍රකාති නැමද මේ; මජ්ඣදෙසෙ න වට්ඨති, මධ්‍ය දෙශයෙහි නොවේ.

3090 සමබ්බසං, වසපස දෙමහට; සාමනනා, වරින්; දුට්ඨොලා, දැගුලින් තුළ; සත්තමමඤ්ඤා, යටත්පිරිසෙයින් නියෙහුදු සිද්ධි පැලිම් ආදී වශයෙන් සැත්කම ද; සමබ්බසං, සමබ්බසංගිම; වත්තිකමමපි, ඇතුළත තෙල් විදිම් ආදී වශයෙන් කටයුතු වසති කමය ද; සමනා ශාසනාහු විසින්; වාරිතං, තුළසි ඇවැත් විධානයෙන් වළක්වන ලදී, පස මග හාත්පස දැගුල අභිගන්වය අග පටින් ගත යුත්තේය.

3091 අජ්ජකාදිතං පණ්ණාති, හෙලඅඳු ආදීන්ගේ පත්තෝ; ලොණං, ලුණු හෝ; උණ්ණයාගුයා පකඛිපිකාන, උණු කැඳෙහි ලා; පාකත්තං වාලොනං, පාක පිණිස සලන්ට; න ච වට්ඨති, නොවේ; පාකත්තං'යි මෙයින් නිවන පිණිස සැලීමෙහි නිදෝස් බව දක්වා.

3092-3093 අඤ්ඤාසං පරිසං, පරහු පිරිසක්; සචෙ උපලාපෙති, පා සිවුරු ආදී පිරිකර දෙමි යි කියා පොළඹාගනී ද; දුක්ඛං, දුක්ඛං මේ; නනාසිතං ගතෙන, නාන්ට ගියහු විසින්; ගුථමුත්තෙති මකකතං විය, මල මුසින් මකන්නාක් මෙන්; දුස්සිලං නිසංසාය විහරතා, දුස්සිලයා නිසා වසන; තසා, තා විසින්; කතං ඉති ච, කරන ලද්දේ මෙසේ; නත්ත ච, ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි; ආදිතං, අලජ්ජිතාදී භාවය දක්වා ඔහු හා සමාන කිරීමෙහි අලජ්ජි භාවයට පැමිණීම ආදී ආදිතවය, තස්ස, ඔහුට වතං පන ච වට්ඨති, කියන්ට වතාහි වේ.

3094 හතතගෙහ යාගුපානෙ ව-අනෙතාගාමෙ ව විටියං,
අකිකාරෙ අනාවජේජා-එකාවනෙතා ව බ්‍යාවටො.

3095 සුනෙතා බාදඤ්ච භුඤ්ජනෙතා-වච්චං මුත්තමපි වා කරං,
වඤ්ජනා තෙරසනනනතු-අසුත්තසෙන වාරිතා.

3096 නගෙහා අනුපසම්පනෙතා-නානාසංවාස කොපි ව,
සො පච්ජා උපසම්පනෙතා-උකඛිනෙතා මාතුගාමකො.

3097 එකාදස අහබ්බා ව-ගරුකට්ඨා ව පඤ්චමෙ,
වඤ්ජනො දුක්ඛං චුත්තං-බාවිසති ව පුග්ගලෙ.

3094 හතතගෙහ ව, හොජනශාලාවෙහි බුදින්නේ ද; යාගුපානෙ ව, යාගු පානය කරන කල්හි ද; අනෙතාගාමෙ ව, ගම් තුළ ද; විටියං ව, නිගමිතගරුදින්නේ විටියෙහි ද; අකිකාරෙ ව, අඳුරෙහි ද ගෙවත් අකිකාරයට පැමිණියේ ද; අනාවජේජා ව, කෘත්‍යයෙහි යුක්තහෙයින් ආවජිජනා නොකරන්නේ ද; එකාවනෙතා ව, සතුරු පක්‍ෂයෙහි සිටි වෛරී විසභාග පුද්ගල තෙමේ ද; ව්‍යාවටො ව, මැසීම් ආදී කෘත්‍යාන්තරයෙහි ව්‍යාවාන වූයේ ද;

3095 සුනෙතා ව, නිද්‍රොපගත වූයේ ද; බාදඤ්ච, කැවිලි ආදියක් කන්නේ ද; භුඤ්ජනෙතා ව, ඔදනාදිය බුදින්නේ ද; වච්චං මුත්තමපි වා කරඤ්ච, වස හෝ පස හෝ කරන්නේදැයි මේ; තෙරසනනනතු, තෙලෙස් දෙනාහට වනාහි; අසුත්තසෙන, අයුත්තසථහෙයින්; වඤ්ජනා, වඤ්ජනාව; වාරිතා, වලක්වන ලදී.

3096. නගෙහා ව, තග්නතෙමේ ද; අනුපසම්පනෙතා ව, අනුපසපත් තෙමේද; නානා සංවාසකොපි ව, ලබ්ධි නානා සංවාසක තෙමේ ද; සොපච්ජා උපසම්පනෙතා, යමෙක් පසුව උපසපත් වූයේ හේ ද; උකඛිනෙතා, ත්‍රිවිධ උත්තේෂපණීය කම්මය කරන ලද්දේ ද; මාතුගාමකො ව, මාගම ද.

3097 එකාදස අහබ්බා ව, එකලොස් අහවසයෝ ද; පඤ්චගරුකට්ඨාව, පාරිවාසික මූලායපටිකස්සනාරහ මානත්තාරහ මානත්තවාරී අබ්භාතාරහ යයි කියන ලද පඤ්චගරුකස්ථයෝදැයි; ඉමෙ බාවිසති ව පුග්ගලෙ, තග්නාදි මේ දෙවිසි පුද්ගලයන්; වඤ්ජනො, වදින්නාහට; දුක්ඛං චුත්තං, දුක්ඛට වෙයි කියන ලදී.

3098 යො පුරෙ උපසම්පනෙනා-නානාසංවාසබ්බසංකො,
ධම්මවාදි ව සම්බුද්ධො-වඤ්ඤා ඉමෙ තයො.

3099 තජ්ජනාදිකතෙ එත්ථ-වතුරො පන පුග්ගලො,
වඤ්ඤොපි අනාපනති-තෙති කම්මස්සව කුබ්බතො.

3100 අධිට්ඨානං පනෙ'කස්ස-විනනං වා තිණ්ණමෙව වා,
දිට්ඨාපිකම්මමුද්දිසං-තතො උඩං නිවාරණං.

3098 යො ව පුරෙ උපසම්පනෙනා, යමෙක් පළමු උපසම්පත් වූ ද; ධම්මවාදිනානාසංවාසබ්බසංකො ව, ධම්මවාදි නානා සංවාසක බ්‍රහ්ම හෙමේ ද; සම්බුද්ධො ව, දසබුද්ධි තෙමේ දැයි; ඉමෙ තයො, මේ තුන්දෙන; වඤ්ඤායා, වැදිය යුත්තාහුය.

මොහු ම වැදිය යුතුය අන්‍යයන්ට නොවැදිය යුතු යයි නියම නොකළ හෙයින් අතික් වැදිය යුත්තන්ගේ සභාග දක්වන්ට 'තජ්ජනාදි'යි ආදි කියේ.

3099 එත්ථ, මේ වඤ්ඤායාධිකාරයෙහි; තජ්ජනාදිකතෙ, තජ්ජනි යාදිකමුත් කරන ලද (ආදි ශබ්දයෙන් නියමය පබ්බාජනීය පටිසාරණීය කමුත් ගැහිතයි.) වතුරො පුග්ගලො පන, පුද්ගලයන් සතරදෙනා වනාහි; වඤ්ඤොපි, වදින්නාහට ද; තෙති, ඔවුන් හා; කම්මංකුබ්බ තො ව, අපලොකනා'දි වතුර්විධ කමය කරන්නාහට ද; අනාපනති, ආපනති නො වේ.

අධම්ම කමය කරන කල්හි වළක්වන්ට නොහැක්කවුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු විධිය දක්වන්ට අධිට්ඨානං'යි ආදි කියේ.

3100 අධිට්ඨානං පන, මෙයට මා කැමති නැතැයි විතතයෙන් අධිෂ්ඨානය; එකස්ස, අධම්ම කම කරණ භික්ෂුන් අතර හිඳ අධම්ම කම යයි දැනත් වළක්වන්ට නො හැකි වූ එක් භික්ෂුහට; උද්දිසං, උදෙසන ලදී. විනනං වා, වළකන්ට බැරි භික්ෂු දෙනමට හෝ; තිණ්ණමෙව වා, භික්ෂුන් තුන්තමට හෝ; දිසි ආවිකම්මං, උනුනුත් මෙයට මා කැමති නැතැයි යටකිය දෘෂ්ටිප්‍රකාශ කිරීම; උද්දිට්ඨං, උදෙසන ලදී; තතො උඩං, එයින් වැඩි (තුන් තමන් වැඩි) භික්ෂුන් සතරතමට; නිවාරණං, මේ අධම්ම කමය නොකරව යයි ප්‍රතික්‍රොශනය; උද්දිසං, උදෙසන ලදී.

විශවාසග්‍රාහලක්ෂණය අගතිතග්‍රහණයෙන් පසුවවිධ යයි දක්වන්ට; සඤ්ඤොපි ආදි කියේ.

**3101 සඤ්ඤො හොති සමනතො-ජීවනාලපිතොපි ච,
ගතිතතමනො හොති-විසසාසො පඤ්චධා සියා.**

**3102 සීලදිට්ඨි විපතති ච-ආචාරජීවසමනවා,
විපතතිසො චතසෙසාව-චුතතා ආදිවච්චක්ඛුතා.**

**3103 තත්ථ අපපටිකමමා ච-යා ච චුට්ඨානගාමිනී,
ආපතතිසො දුට්ඨ සීල-විපතති'නි පකාසිතා.**

**3104 අනතගාතිකදිට්ඨි ච-යා දිට්ඨි දසවක්ඛුතා,
අයං දිට්ඨිවිපතති'නි-දුට්ඨා දිට්ඨි දිපිතා.**

3101 සඤ්ඤො හොති, දාමටමාත්‍ර මිත්‍රයෙක් වේ ද, සමනතො ච හොති, දාය මිත්‍රයෙක් වේ ද; ජීවති ච, ජීවත් වේ ද; ආලපිතොපි ච හොති, මා සන්නක යමක් කැමතියෙහි එය ගනුව. විවාර ගැනීමෙහි කරුණෙක් නැතැයි කියෙත් වේද; ගතීතෙ අතතමනො හොති, ගත් කල්හි සතුටු වේදැයි; විසසාසො, විශ්වාස නෙම; පඤ්චධා, පස් ආකාරයෙන්; සියා, වේ; සඤ්ඤො හොති, ජීවති ගතීතෙ අතතමනො හොති සමනතො හොති ජීවති ගතීතෙ අතතමනො හොති ආලපිතො හොති ජීවති ගතීතෙ අතතමනො හොති'යි මෙසේ සඤ්ඤා සමනකත ආලපිත තුන්පදයන්ගෙන් එක් එක් පදයට විශ්වාසලක්ෂණත්‍රයක් කොට නවවිධ වේ යයි දතයුතු.

3102 සීලදිට්ඨි විපතති ච, ශීලවිපතතිය ද දාමටි විපතතිය ද; ආචාර ආජීව සමනවා ච, ආචාර ආජීව දෙකින් ගටගත්තා වූ විපතතිවය දැයි; විපතතිසො, විපත්තිහ; චතසෙසාව, සතරෙක් ම; ආදිවච්චක්ඛුතා, ආදිභ්‍ය බක්ඛු වූ සඵලයන් විසින්; චුතතා, කියත ලදි.

3103 තත්ථ, ඒ සිව් විපතතියෙහි; යා අපපටිකමමා ච, අප්‍රතිකම්ම යම් පරිජයෙක් ද; යා උඨානගාමිනී, යම් උඨානගාමිනී සසිකාදිශෙෂ ආපතතියෙක් වේදැයි; දුට්ඨ ආපතතියො, ආපතතිවය; සීලවිපතති පකාසිතා, ශීල විපතතියයි ප්‍රකාශ කරන ලදි.

3104 යා ච අනතගාතිකා දිට්ඨි, උචෙජ්ජනනශාඛතානන ග්‍රහණ වශයෙන් පැවති යම් අනතග්‍රාහික දාමටියෙක් වේ ද; යා ච දසවක්ඛුකාදිඨි, දුන්දෙය විපාක නැතැයි ආදීන් පැවති යම් දශවස්තුක දාමටියෙක් වේ ද; අයං දුට්ඨා දිට්ඨි, මේ විවිධ දාමටිය; දිට්ඨි විපතති'නි පකාසිතා, දාමටි විපතති යයි ප්‍රකාශ කරන ලදි.

3105 දෙසනාගාමිකා යා ව-පඤ්ච ඵලලව්වයාදිකා,
වුත්තාචාරවිපතනි'නි-ආචාර කුසලෙන සා.

3106 කුහනාදි පචතොති—මිච්ඡා ජිවොති දීපිතො,
ආජීවප්පච්චයා'පතනි—ජබ්බිධානි පකාසිතා.

3107 කච්චුතා ලභි සිමානි-නානා සංවාසකා තයො,
උක්ඛිතො නිවිධො කම්ම-නානා සංවාසකො මනො.

3105 ඵලලව්වයාදිකා, තුලසි ඇ; (ආදි සදිත් පවිනි පාටිදෙසනිය දුක්ඛට දුභිංසිත යන්ගේ ග්‍රහණයයි.) දෙසනාගාමිකා, දෙසනාගාමිනි යා ව පඤ්ච, යම් පස් ඇවතෙක් වෙත් ද; ආචාර කුසලෙන, ආචාර කුසල භාග්‍යවත්හු විසින්; සා, ඕ; ආචාර විපතනිනි වුත්තා, ආචාර විපතනියයි කියන ලදි; (යා, යනු පඤ්චාපතනි අපේක්ෂාකොට බහුතය. සා'යි ආචාර විපතනි සාමාන්‍යය අපේක්ෂාකොට එකතියයි.)

3106 කුහනාදි පචතොති, විසමය කරවිම් ආදිත් පැවති ආජීවය වනාහි; (ආදි ශබ්දයෙන් ආලපනා නෙමිතතිකතා නිප්පෙසිකතා ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣංසනතා යන මොහු ගත්තාහු.) මිච්ඡාජිවොති දීපිතො, මිච්ඡා ජීවයයි දක්වන ලදි; ආජීවප්පච්චයාපතනි, ආජීවය ප්‍රත්‍යයකොට ඇති ඇවත නොමෝ; (ආජීවප්පච්චයාපතනියො හෙතු යස්ස ආපතනියා'යි විග්‍රහයි) ජබ්බිධානි පකාසිතා, අභුතාදරොවනයෙහි පාරුජකා, සසුරුතෙහි සඞ්ඝාදිසෙසි, පරියායෙන් අභුතාදරොවනයෙහි තුලසි, නොතිලන්ව ප්‍රණීත භොජන විනවීමෙහි පවිනි, ගම් පිවිසි භික්ෂුණියගෙන් තමා අතින් භොජන පිළිගැනීමෙහි පාටිදෙසනිය, සුපව්‍යඤ්ජන විනවීමෙහි දුක්ඛට වශයෙන් ඡට්ප්‍රකාරයෙන් ඇත්තේ යයි ප්‍රකාශ කරන ලදි.

3107 කච්චුතා, කම්මයෙන්; ලභිසිමානි, ලබ්ධිසිමාවයෙන් යයි; නානා සංවාසකා තයො, නානා සංවාසකයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති; එහි නිවිධො උක්ඛිතො, ත්‍රිවිධ උත්තේෂපණීය කමිය කරන ලද්දේ; කම්මනානා සංවාසකො මනො, කම්මනානා සංවාසකයයි දන්නා ලදි.

සඞ්ඝයා විසින් උත්තේෂපණීය කමිය කරනලද අධම්මවාදීන්ගේ පක්ෂයෙහි හිද නොපි කුමක් කියවු දැයි ඔවුන්ගේ ද අත්‍යයන්ගේ ද ලබ්ධිය අසා මොහු අධම්මවාදීහුයයි සිත උපදවා ද, මෙනෙම ඔවුන් මැද හුන්නේ ඔවුන්ට නානා සංවාසක වේ. කම්මකොප්‍ය කෙරේ. අත්‍යයන් ගේ ද අත්පසට නො ආ හෙයින් කොප්‍ය කෙරේ'යි ආ අභිකථා විනිශ්චය දක්වන්ට අධම්මවාදී යි කියේ.)

**3108 අධම්මවාදිපක්ඛස්මිං-නිසිනෙනා'ව විවින්නයං,
ධම්මවාද, පනෙ'තෙනි-උපපනෙන පන මානසෙ.**

**3109 නානාසංවාසකො නාම-උඨියා'යං පකාසිතො,
තත්ත්වො පන සො ද්වින්නං-කම්මං කොපෙනි සම්බික්ඛං.**

**3110 බහිසිමගතො සිමා-නානාසංවාසකො මනො,
නානාසංවාසකා ඵලං-තයො වුත්තා මහෙසිනා.**

3108—3109 අධම්මවාදිපක්ඛස්මිං, උත්තෙෂ්ඨස්මිං කම්මයෙන් නිසාරණය කරණ ලද අධම්මවාදීන්ගේ පක්ෂයෙහි; නිසිනෙනාව, අත්පසනො හැර ගණපුරකව හුන්නේ ම; විවින්නයං, මොහු ධම්මවාදීහු ද නොහොත් ඒ අත්පසයෝදැයි විවිධාකාරයෙන් සිතන්නේ; එතෙ පන ධම්මවාදීහි, මොහු වතාහි ධම්මවාදීහු යයි සිත උපදවා ද; උපපනෙන පන මානසෙ, මෙසේ සිත උපන් කල්හි; අයං, අධම්මවාදීන්ගේ පක්ෂයෙහි ම හිඳ මෙසේ සිත උපදවන මේ භික්ෂුතෙම, උඨියා, මෙසේ උපදවන ලද මනා සම්බන්ධාන උභිධියෙන්; නානාසංවාසකො නාම, ඒ අධම්මවාදීන්ට නානා සංවාසකතමැයි, පකාසිතො, ප්‍රකාශ කරන ලදී; තත්ත්වො පන සො, එහි (අධම්මවාදිපක්ෂයෙහි) උත්තා ම වූ හෙතෙම; (සා'ධාතුගති නිවාරණාභි හෙයින් එහි හුන්නේ තත්ත්ව'යි කියන ලදී) වින්නං, ධම්මවාදි විසම්බන්ධයෙන්; සම්බික්ඛං කම්මං, වාතුච්ඡිදි සම්බන්ධය විසින් කටයුතු කම්මය; කොපෙනි, අධම්මවාදීන්ගේ අසංවාස භාවයට ගොස් ඔවුන් ගණය පිරු හෙයින් අත්පසයන්ගේ එක් සීමාව සිට අත්පසට නො එළඹි හෙයින් ජ්‍යෙෂ්ඨත් වුදුන් හෙයින් කොපස කෙරේ. යමෙක් වතාහි යම් පක්ෂයෙක්හි හිඳ මොහු ධම්මවාදීහු යයි ගනී ද මෙතෙම තමහට ම තමන් සමානසංවාසක කෙරේ සිද දනුයුතුයි.

3110 බහිසිමගතො, බහිසිමගත පියවිඅත් භික්ෂුතෙම ඉදින් අත්පස සිටියේ වේ ද හෙතෙම; සිමා නානාසංවාසකො මනො, සිමා නානා සංවාසකයයි දන්නා ලදී; (ඔහු ගණ පුරක කොට කරන ලද කම්මය කොපස වේ. මෙසේ යථෝක්ත නියමින්) තයො නානාසංවාසකා, නානා සංවාසකයෝ තුන්දෙනෙක්; මහෙසිනා, මහර්ෂිහු විසින්; වුත්තා, කියන ලදහ.

3111 චුතො අනුපසම්පනො-නානාසංවාසකා තයො,
භික්ඛුනෝකාදසාහබ්බා-අසංවාසා ඉමෙ සිද්ධං.

3112 අසංවාසස්ස සබ්බස්ස-තථා කම්මාරහස්ස ච,
සබ්බෙ උම්මතතකාදීනං-පටිකෙඛපො න රුහති.

3113 සසංවාසෙකසීමධං-පකතතතස්ස භික්ඛුනො,
චචනෙන පටිකෙඛපො-රුහතානන්තරස්සමි.

3111 චුතො, පරිච්ඡි අවන් පුගුල් ද; අනුපසම්පනො, අනුපසපන් ද; නානාසංවාසකා තයො, නානාසංවාසකයන් තුන්දෙන ද; භික්ඛුනී, භික්ඛුණිය ද; එකාදස අහබ්බා, එකොළොස් අහවසයෝද්ධි; ඉමෙ, මොහු සතළොස්; අසංවාසා, තහමක් සමග විසිය යුත්තාහු (එක කමාදි සංවාසයෙක් නැත්තාහු නම් එතෙහි පකතතතානං එක කමොදිකො සංවාසො'යි විග්‍රහය.) සිද්ධං, වෙති.

3112 අසංවාසස්ස සබ්බස්ස ච, යථොක්ත සථාරසම්ඛ සියලු අසංවාසයාගේ ද; තථා, එසේ; කම්මාරහස්ස ච, යමෙකුට සම්පන්නෙම කම් කෙරේ ද එ කමාහියාගේ ද; උම්මතතකාදීනං, උම්තු ආදීන් ගේ ද (ආදි ශබ්දයෙන් සම්පන්න මිත්‍රාදීන්ගේ ග්‍රහණයයි.) සබ්බෙ, සහතුරු හෙවත් සම්පයා තජ්ජියාදි කම් කරන කල්හි; පටිකෙඛපො, ප්‍රතික්‍රොශනය; න රුහති, ප්‍රතික්ෂෙපස්ථානයෙහි නො සිටී; (කම් කොප්‍ය නො කෙරේ'යි අභිප්‍රායයි.)

3113 සසංවාසෙකසීමධං-පකතතතස්ස භික්ඛුනො, කම්යෙන් හෝ ලබ්ධියෙන් හෝ අසංවාසිකභාවයට නො පැමිණි හෙයින් සමාන සංවාස වූ සීමාවෙන් අසංවාසිකභාවයට නොගොස් එක් සීමාවෙහි සිටියාවූ අනනිමිවස්තුට නො පැමිණි හෙයින් ස්වභාවගුණ ආත්මය ඇති භික්ඛුවකගේ; අනන්තරස්සමි, අනන්තර අත්පස්හි වූ භික්ඛුවක් හට ද; චචනෙ, වාග්හෙද කරණයෙන්; පටිකෙඛපො, වාක් ප්‍රතික්ෂෙපය; රුහති, ප්‍රතික්ෂෙපස්ථානයෙහි සිටී; (කම් කොප්‍ය කෙරෙයි යනු අභිප්‍රායයි.)

3114 හික්ඛු ආපජ්ජනා'පනතිං-ආකාරෙහි පනව්ඡහි,
වුත්තා සමණකප්පා ව-පඤ්ච පඤ්ච විසුඛියො.

3115 නිදනං පුග්ගලං චක්ඛුං-විධිං පඤ්ඤාතනියා පන,
විපතනා 'පතන'නාපනති-සමුට්ඨානනයමපි ව.

3114 හික්ඛු, හික්ඛුතෙම; ඡති ආකාරෙහි පන, (අලජ්ඣ බැවින් අඤ්ඤා බැවින් කුකුසින් පෙළන බැවින් සිතිමුද්‍රායෙන් අකාපෙති කාපසංඤ්ඤා බැවින් කාපෙති අකාප සංඤ්ඤා බැවින්'යි ඡට්ඨ) ආකාරයෙන්; ආපතනං ආපජ්ජනි, ආවතට පාමිණේ, පඤ්ච සමණකප්පා ව වුත්තා, (ගිත්තෙන් පෙළුන ලද්දය ශක්‍යයෙන් පෙළුන ලද්දය, නියෙන් පෙළුන ලද්දය, ඛිජ්ජනාත්තය, නොබැඳුන ඛිජ්ජ ඇතිඑක ම පස්වන කොට ඇත්තේයයි) පඤ්ච ශ්‍රමණ ව්‍යවහාර කියන ලදහ. පඤ්ච විසුඛියොව, (නිදනය උදෙසා සෙස්ස සුතපදයෙන් ඇස්විය යුත්තේය. මේ ප්‍රථම විශුද්ධිය යනාදි නයින් දක්වනලද) පඤ්ච ප්‍රාතිමොක්‍ෂොඥෙස සංඛ්‍යාත විශුද්ධි ද (සුත්උදෙස්ස පිරිසිදුපොහොස ඉටන්පොහොස පවුරුණය සමගිපොහොස ම පස් වැන්න යයි මෙසේ කියනලද) පඤ්ච විශුද්ධිහු ද; වුත්තා, කියන ලදහ.

3115 නිදනං, නිදනය ද; (නිදනය නම් නිසංසෙත දියති පඤ්ඤා-පියති එත්ථ සික්ඛාපදනති'නිදනං'යි නිවිච්ඡාන ගෙයින් ශික්‍ෂාපද ප්‍රඥප්ති ස්ථානගුණ විසාලානුවර ආදියයි.) පුග්ගලං, පුගුල් ද; (පුගුල්නම් පුං නිරයං ගලති අදති'යි නිවිච්ඡාන ගෙයින් නිරුද්ධක් අනුභව කරන සත. ආයතී පුද්ගල ද තත්ත්වදාය ගෙයින් ගුණය. පුළු ගතියෙන් හෝ පුගුල්යයි දතයුතුය. මෙහි ශික්‍ෂාපද ව්‍යතික්‍රමයට ආදිකර්මකයෝ අභිප්‍රාය කරන ලදහ) චක්ඛු ව, චක්ඛුව ද; (චක්ඛි එත්ථ භගවතො ආණ්ඩාසංඛ්‍යාතා සික්ඛාපද පඤ්ඤාතනී යි නිවිච්ඡාන ගෙයින් ඒ ඒ පුගුල්හුගේ ශික්‍ෂාපද නැඟීමට හෙතු භූත අප්‍රකාශාරය වක්‍රානම්. පන යනු නිපාතයි;) පඤ්ඤාතනියා විධිං ව, ප්‍රඥප්ති. අනුප්‍රඥප්ති ආදි උභතො ප්‍රඥප්ති අවසන් තව්විධ ප්‍රඥප්ති විධියද "විධානං විභජ්ජනං" විධි යි නිවිච්ඡාන ගෙයින් විභාගය විධියයි.) විපතනි ව, (ශිලආවාර දාමටි ආදී වශයෙන් යට උදෙස්ස වශයෙන් දැක්වූ චතුර්විධ) විපතනිය ද; (විපජ්ජනනි එතාය සිලාදයොති විපතනී'යි නිවිච්ඡාන) ආපතනි ව, ආපතනිය ද; (ආපජ්ජනනි එතාය අකුසලාබ්‍යාකතගුණාය භගවතො ආණ්ඩාසංඛ්‍යාතා ආපතනී'යි නිවිච්ඡානයි. භික්‍ෂොමෝ ආපතනියට පුළු ප්‍රයෝග වශයෙන් අනෙක විධිනම්. ආපතනි අනාපතනි නොදැනීම ආදි වශයෙන් ආණ්ඩාසංඛ්‍යාතයයි.)

අනාපතනි ව, අනාපතනිය ද; සමුට්ඨානනයමපි ව, සමුට්ඨාන නය ද; (සමුට්ඨානි එතෙහි ආපතනි නි සමුට්ඨානානි, සමුට්ඨානානං නයං සමුට්ඨානනයං'යි නිවිච්ඡාන ගෙයින් කායාදිවශයෙන් ඡට්ඨිධ ආපතනි කාරණය සමුට්ඨානය නම්.)

3116 වජ්ජ කම්ම ක්‍රියා සංඝඤා-විනාශානන්තරිකම්මපන,
තථෙ'වඛගවිධානඤ්ච-වෙදනා කුසලතතිකං.

3117 සත්තරසම්මං එතං-දසෙසංචා ලකඛණං චූඩො,
සිකඛාපදෙසු යොජෙය්‍ය-තස්ස තස්ස යථාරහං.

3118 නිදනං තස්ස වෙසාලි-තථා රජගහං පුරං,
සාවස්ථා 'ලච්ඡි කොසම්බි-සක්කපගගා පකාසිතා.

3116 වජ්ජවිධිඤ්ච, (යමෙකු සම්පන්න පක්ෂයෙහි විනයය අකුසලය ම වේ ද මේ ලොකවදාය. සෙස්ස ප්‍රඥපති වදායයි කියන ලද) වදා විධිය ද; කම්මවිධිං ව, (සියල්ල ම කායකමිම වාක්කමිම තවයවශයෙන් ත්‍රිවිධ වෙති'යි දක්වනලද) කම්මවිධිය ද; ක්‍රියාවිධිං ව, (කිරිය සමුට්ඨාන අකිරිය සමුට්ඨාන ක්‍රියාක්‍රිය සමුට්ඨානාදි වශයෙන් දක්වන ලද) ක්‍රියා විධිය ද; සංඝඤාවිධිං ව, (සංඤ විමොක්ෂයයි ආදී නයිත් දක්වන ලද) සංඤ විධිය ද; විනා විධිඤ්ච, (සියල්ල ම විනා වශයෙන් සම්පන්නකය අවිනාශකයයි විවිධ වෙති'යි කියන ලද) විනා විධිය ද; ආණන්තරි විධිඤ්ච, (ආණන්තරිකය අනාණන්තරිකය යයි කියන ලද) ආණන්තරි විධිය ද; (පන යනු නිපාතය) තථෙව අඛග විධානඤ්ච, (සියලු ශික්ෂාපදයෙහි ආපනතින්ට කියන ලද,) අඛගවිධානය ද; වෙදනාතතිකඤ්ච, වෙදනා ත්‍රිකය ද; කුසලතතිකඤ්ච, කුසල ත්‍රිකය දැයි (ඒ වනාහි ඒ ඒ තැන්හි අකුසල විනයය දුබ්බ වෙදනාව යයි දක්වන ලද ම ය.)

3117 සත්තරසම්මං එතං ලකඛණං, යථොක්ත නිදනාදි සතළොස් ප්‍රභේද සියලු ශික්ෂාපද සාධාරණ මේ ලක්ෂණය; දසෙසංචා, ප්‍රකාශ කොට; චූඩො, විනයධරතම; තස්ස තස්ස සිකඛාපදෙසු, ඒ ඒ ශික්ෂා පදයෙහි; යථාරහං යොජෙය්‍ය, සුදුසු සේ යොදන්නේය.

මේ සතළොස් ලක්ෂණයන් අතුරෙන් නිදන පුද්ගලයන් දක්වන්ට “නිදනං”යි ආදී කියේ.

3118 තස්ස, ඒ සතළොස් සාධාරණ ලක්ෂණයන් අතුරෙන්; නිදනං, නිදනක; වෙසාලිපුරං, විශාලා නුවරය; තථා, එසේ; රජගහං පුරං, රජගහ නුවරය; සාවස්ථිපුරං, සැවැත් නුවරය; ආලච්ඡිපුරං, අලච්ඡි නුවරය; කොසම්බිපුරං, කොසම්බි නුවරය; සක්කපගගා, ශාක්‍ය ගගන දෙනුවර යයි මොහු; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරන ලදහ.

- 3119 දස වෙසාලියා වුතතා-එකවිස ගිරිබ්බජෙ,
සතානි හි ඡ උග්ගානි-නිත්ඤ්ඤාචරියං සිසුං.
- 3120 ඡ පනාලවියං වුතතා-අට්ඨ කොසමබ්බියං කතා,
අට්ඨ සකෙකපු පඤ්ඤානා-තයො භගෙන පකාසිතා.
- 3121 තෙවිසතිවිධාවුතතා - සුදින්න ධනියාදයො,
භික්ඛුනං පානිමොක්ඛසමිං - ආදිකමමිකපුග්ගලා.
- 3122 භික්ඛුනිනං තථා පානි-මොක්ඛසමිං ආදිකමමිකා,
ථුලලනඤ්ඤාදයො සත්ත-සබ්බෙ තිංස භවනති තෙ.

3119 වෙසාලියා, විශාලා නුවර; දස, සිව්දශයෙක්; වුතතා, කියන ලදහ; ගිරිබ්බජෙ, ඉසිහිලි ආදි පථිත පසින් ගාලක් සදාශ හෙයින් ගිරිබ්බජ යයි කියනලද රජගහ නුවර; එකවිස, එක්විස්සෙක්; වුතතා, කියන ලදහ. සාවචරියා, සැවැත්නුවර; ඡ උග්ගානි, සසින් අඩු; නිත්ඤ්ඤානි හි, තුන්සියයෙක්; (හි'යනු නිපාතය) සිසුං, කියන ලද්දහු වෙති.

3120 ආලවියං පත, අලවිනුවර වතාහි; ඡ, සිව් සයෙක්, වුතතා කියන ලදහ; කොසමබ්බියං, කොසගිනුවර, අභ, අට්ඨවියෙක්; කතා, කරන ලදහ; සකෙකපු, ශාකානුවර; අට්ඨ, සික අටෙක්; පඤ්ඤානා, පණ්ණවන ලදහ; භගෙන, එනම් නුවර; තයො, සිව් තුණෙක්; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරන ලදහ.

3121. භික්ඛුනං පානිමොක්ඛසමිං, භික්ඛුප්‍රානිමොක්ඛසමිං; සුදින්න ධනියාදයො, සුදින්නසථවිර ධනියසථවිරාදිහු, තෙවිසතිවිධා, තෙවිස්ස; ආදිකමමිකපුග්ගලා, ආදිකමමික පුතුල්ලයයි; වුතතා, කියන ලදහ.

3122. භික්ඛුනිනං පානිමොක්ඛසමිං, භික්ඛුණි ප්‍රානිමොක්ඛසමිං; තථා, එසේ; ථුලලනඤ්ඤාදයො සත්ත, ථුලලනඤ්ඤාදි සත්දෙන; ආදිකමමිකා, ආදි කර්මකයෝයයි කියන ලදහ; තෙ සබ්බෙ, ඒ සියලු ආදිකර්මක පුතුල්ල, තිංස භවනති, නිහෙක් වෙති.

3123 තරු, නිමුලං නවපතනමෙවං-වයඞ්කරං සතතඵලං ඡප්පථං
ජානාති යො විපපහවං විසාබං - ජානාති පඤ්ඤාන
මසෙසතො සො.

3124 ඉති පරමමිමං විනිව්ජයං - මධුරපදස්මනාකුලනතු යො,
පඨති සුඤ්ඤති පුච්ඡතෙව සො-භවති උපාදි සමො විනිව්ජයෙ.

ඉති විනය විනිව්ජයෙ පක්ෂණකතයො සමතො.

3123 නිමුලං, නිදනපුදාල වස්තු සංඛ්‍යාත තුන්මුල් ඇති; (නිදනපුදාල වස්තු සංඛ්‍යාත නිශ්ණි මූලාති එතස්සාති නිමුලං යි විග්‍රහය.) නවපතනං, ප්‍රඥප්ති අනුප්‍රඥප්ති ආදී නවවිධ ප්‍රඥප්ති සංඛ්‍යාත නව පත් ඇති; (නවවිධප ඡාණතති සංඛ්‍යාතාති පතතාති එතස්සාති විග්‍රහය) වයඞ්කරං, ලොකවදා ප්‍රඥප්ති වදා සංඛ්‍යාත දෙයකුරු ඇති; (ලොක වජ්ජපණ්ණතති වජ්ජ සංඛ්‍යාතා වෙ අඞ්කරා එතස්සාති වයඞ්කරං'යි විග්‍රහය.)

සතතඵලං, (ආපතති අනාපතති විපතති සඤ්ඤා නොසඤ්ඤා වෙදනාත්‍රික කුසලත්‍රික සංඛ්‍යාත) සන්තිලි ඇති; (ආපතති විපතති සඤ්ඤා වෙදනා කුසලත්‍රික සංඛ්‍යාතාති සතතඵලාති එතස්සාති සතතඵලං'යි විග්‍රහය.) ඡප්පථං, ඡවි සමුට්ඨාත සංඛ්‍යාත ඡවිපුප් ඇති (ඡසමුට්ඨාත සංඛ්‍යාතාති පුප්ථාති එතස්සාති ඡප්පථං'යි විග්‍රහය.) විපපහවං, විග්‍ර කමිම සංඛ්‍යාත ස්කන්ධත්වය ඇති (විතතකමිම සංඛ්‍යාතා වෙ පහවා එතස්සාති විපපහවං'යි විග්‍රහය) විසාබං, ක්‍රියා අභිග සංඛ්‍යාත දෙ සා ඇති; (ක්‍රියා අභිග සංඛ්‍යාතා වෙ සාබා එතස්සාති විසාබං'යි විග්‍රහය.) එවං තරු, මෙසේ නිදනාදී සතලොස් ප්‍රකාර සියලු සිත්පද සාධාරණ ලක්ෂණ සමුදය, චිත්තිය සංඛ්‍යාත තුරු; යො, යම් භික්ෂුවක් හෙම; ජානාති, දනී ද; සො, හෙතෙම; පඤ්ඤානං, විනය පිටකය; අසෙසතො, නිශේෂයෙන්; ජානාති, දනී.

3124 ඉති, මෙසේ; මධුරපදස්මං, මධුරපද, භීය; අනාකුලනතු, (තු යනු නිපාතය) තිරවුල්; පරමං, උතුම්; ඉමං විනිව්ජයං, මේ විනිස; යො, යමෙක්; පඨති, වාචොදාන කෙරේ ද; සුඤ්ඤති, ගුරුන් ලඟ මනාකොට අසා ද; (පරි) පුච්ඡතෙ ව, අතී අසා ද; සො, හෙතෙම; විනිව්ජයෙ, විනි සෙහි; උපාදි සමො භවති, විනය ධරයන්ට අගතැන් තුබූ උපාදි තෙරුන් හා සම වේ.

ඉති විනයවිනිව්ජයෙ පක්ෂණකතයො සමතො, මෙසෙසින්
විනේ විනිස මුසුතය පිරු.

3125 පාමොකෙක පානිමොකකසමි.- මුඛෙ මොකකපපෙසනෙ,
සබ්බ දුක්ඛකකයෙ චුතෙන - චුතනමෙවිතරතනයං.

3126 ඉදං චතුර්ඛිධං සීලං - ඤාතො තස්ස පතිට්ඨතො,
සමාධිං පුන භාවෙතො - පඤ්ඤාය පටිමුච්චති.

ආදිමහි සීලං දසෙසයං-මජ්ඣෙ මග්ගං විභාවයෙ,
පටියොසානෙ ච නිබ්බානං-එසා කපිකසණ්ඨිති-සි.

දක්වන ලද ධර්මකපිකලක්ෂණය සිහිකරන්නා වූ මේ ආවායඝී තෙම ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරගිලප්‍රකාශක වූ විනිශ්චය නාතිසංඛෙක්ෂප විසාර මුඛයෙන් දක්වා තත්මූලික අතික් ඉන්ද්‍රිය සංවරාදි ත්‍රිවිධගිලයන් ඒ ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරගිලය දැක්වීමෙන් ම දැක් වූ බව ද, ගිල විසුඬි මූලික විතත විශුඬිආදි පඤ්චවිශුඬිය තත්මූලික වූ ද, ආයඝීමාගීසංඝිකාන ඥානදර්ශනවිශුඬිය එයින් පැමණිය යුතු නිමිණය ද දක්වා යථාර්ථ විනය කථාව නිමවන්ට කැමතිව පාමොකෙක'යි ආදි කියේ.

3125 පාමොකෙක,සමාධි ආදි තීරවද්‍ය ධර්මයන්ට ප්‍රතික්ෂාභාවයෙන් උතුම් වූ; මොකකපපෙසනෙ, නිමිණ තගර ප්‍රවේශ නිමිති; මුඛෙ, වාර භූත; සබ්බදුක්ඛකකයෙ, ජාතිදුක් ආදි සියලු දුක් ඝෂය කරන ආයඝී මාගීසිගම උපායයක් හෙයින් එලොපචාර වශයෙන් සම්මුඛකය සංඝිකාන; . පානිමොකකසමි, ප්‍රාතිමොක්ෂය; චුතෙන, කී කල්හි; ඉතරතනයං,ඉන්ද්‍රිය සංවර ගිල ආජිව පාරිශුඬි ගිල ප්‍රත්‍යයසංතිශ්‍රිතගිල සංඝිකාන අතික් ගිලත්‍රය; චුතනමෙව, (රජ ආයේ'යි කී කල්හි පමුද, ගමනය මෙන්) කියන ලදම(එහෙයින් ඒ නොකියමි'යි අභිප්‍රායයි.)

3126 ඉදං චතුර්ඛිධං සීලං, ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවර ගිලාදි මේ චතුපාරිශුඬි සීලය; ඤාතො, ලක්ෂණදීත් භානභාගිය සිතිභාගිය නිබ්බේධභාගිය විශේෂ භාගිය ආදි ප්‍රකාරයෙන් දැන; තස්ස, ඒ චතුර්විධ ගිලයෙහි; පතිට්ඨතො අවිජ්ජාදි අප්‍රාධිත සමන්තාගත භාවය සමපාදනයෙන් පිහිටියේ; සමාධිං, උපචාර අපිණා ලෝකික සමාධිය; පුන භාවෙතො, සමසනප්‍රිස් කමිමසථානයෙහි නැවත නැවත අනුයෝගවශයෙන් වඩා; පඤ්ඤාය, ලක්ෂණ ආකාර පිරිසිදිතා ලොකොත්තර ප්‍රඥාව හෙතුකොට ගෙන; පටිමුච්චති, සම්මෙලන බකිනයන් සිදු සසර මරු කෙරෙන් හාත් පසින් මිදේ; අනුපාදිසෙසනිමිණධාතුචෙන් පිරිනිවේයයි අභිප්‍රායයි.

සංඛෙක්ෂපයෙන් කියන ලද්ද ම වූ අතීය නිදෙස් වශයෙන් කියන්නේ 'දසානුස්සනියො'යි ආදි කියේ.

3128 ඉචෙච්චං පන සබ්බමපි - වනනාලිසවිධං සියා,
කමමඨානං සමුද්දිසං - කමමඨානමමනො භුතො.

3129 උපචාරප්පනානො ච - ඤාන හෙද ආනිකකමා,
වබ්බිනාවබ්බිනා වාපි - නථාරමමණ භුමිතො.

ගතා දෙවා දෙවනතං ගතා නාදිසා ගුණා මසි සනතිති එවං දෙවතා සකඛි
ථානෙ ඤාපෙතා අතතතො සමාදිගුණානුස්සරණං දෙවතානුස්සති. සබ්බා
දුකඛුපසම්භුතස්ස නිබ්බාණස්ස ගුණානුස්සරණං උපසමානුස්සති.
ඡ්විතිඤ්චුපචේද්ද භුතස්ස මරණස්ස අනුස්සරණං මරණානුස්සති.
කෙසාදි කායකොට්ඨාසෙ ගතා පචනතා සති කායගතාසති, ආනඤ්ච
පානඤ්ච ආනාපාතං, අස්සාස පස්සාසා, නදරමමණා සති ආනාපාත
සති මිඡ්ජති සිතිහතිති මෙනතා, මිතෙනසු භවාති වා මෙනතා, සා
සත්තානං භිතසුබ්බපසංහාරලකිණපරදුකඛාපනයකකාමනාලකිණා
කරුණා. පරසමපත්තිපමොදලකිණා මුදිතා. ඉට්ඨාතිට්ඨෙසු මජ්ඣිමනා-
කාරප්පවතති ලකිණා උපෙකඛා.

අප්පමාණසත්තාරමමණනතා අප්පමඤ්ඤ. අරුපෙ ආරමමණෙ
පචනතා ආරුප්පා. ගමන පරියෙසන පරිභොගාදි පච්චවෙකිණා වසෙන
කබලිංකාරුහාරෙ පටිකකුලනති පචනතා සඤ්ඤ ආහාරෙපටිකකුල
සඤ්ඤ. පඨවි ධාතු ආදීනං චතුනතං ධාතුනං සලකිණිනො කෙසාදි
සසම්භාරතො ච වචන්තං චතුධාතු වචන්තං'යි විකා.

3128 ඉචෙච්චං, මෙසේ; (පන යනුනිපාතය) වනනාලීසවිධං, සතලීස්
වැදූරුම්; මනොභුතො, කුශල ප්‍රවෘත්ති නිවාරණයෙන් එසේ ලබන ලද
නම් ඇති කාම දෙවයාහට; (මනො අභිභවතිති මනොභු තස්ස සි විග්‍රහසි)
කමමඨානං, විදගීනාවච කරණ වූ; සබ්බමපි, සියලුම; කමමඨානං,
යොග සබ්බසාන කමීයට අරමුණු බැවින් ප්‍රවෘත්ති ස්ථාන භූත කමීමස්ථා
නය; සමුද්දිසං සියා, කියන ලද්දේ වේ.

කමමස්ස යොගසබ්බාතස්ස ඤානං ආරමමනභාවෙන පචතති
ට්ඨානනති කමමඨානං, නිට්ඨති එත්ථ ඵලං නදයනන වුත්තිනායාති
ඤානං කරණං. කමමස්ස විපස්සනාය ඤානං කරණං.
කමමඨානං'යි විකා. මේ කමීමස්ථානයන්ගේ භාවනානය විසිද
දක්වන්ට පළමුකොට මාතිකා දක්වන්නේ උපචාරප්පණතො'යි
ආදිකියේ.

3129 උපචාරප්පණතො ච, මෙපමණ කමීමස්ථාන උපචාරවහය
මෙපමණ කමීමස්ථාන අපීණවහයයි උපචාර අපීණා වශයෙන් ද; ඤාන
හෙද ච, මෙපමණ ප්‍රථම ධ්‍යානිකයන. මෙපමණ චතුථී ධ්‍යානිකයන,
මෙපමණ පඤ්චමධ්‍යානිකයන ආදීන් ධ්‍යාන හෙදවශයෙන් ද; අනිකකමාච,
අභිහාරමමණයන්ගේ අනික්‍රමණ වශයෙන් ද; වබ්බිනාවබ්බිනා වාපි,
අභුල් ආදි වශයෙන් වැඩිය යුතු නොවැඩිය යුතු වශයෙන් ද; නථා, එසේ;
ආරමමණ භුමිතො ච, නිමිතතා රමමණාදි ආරමමණ වශයෙන් ද, ලැබෙන,
නොලැබෙන භුමි වශයෙන් ද;

3130 ගහණා පච්චයා භිසේයා-තථා චරියානුකූලතො,
විසේසො අයමෙතෙසු - විඤ්ඤාතබ්බො විභාවිතා.

3131 අට්ඨානුස්සනියො සඤ්ඤා-චච්ඡානඤ්ච තත්ත්මෙ,
උපචාරාවහා සෙසා-තිංසකානාවහා මතා

3132 පස්මස්සානිකා තත්ත්ම-අසුභා කායගතාසනි,
ආනාපානඤ්ච කසිණා-චතුක්කස්සානිකා ඉමෙ,

3130 ගහණා, දුෂ්ටයාදීන්ගේ වශයෙන් ගතයුතු බැවින් ද; පච්චයා, ප්‍රත්‍යය බැවින් ද; භිසේයා, බොහෝ සෙයින්; තථා, එසේ; චරියානුකූලතො, චරියානුකූලබැවින් දැයි; අයං විසේසො, මේ හෙදය තෙම; එතෙසු, මේ සතලිස් කමිසථාතයෙහි; විභාවිතා, කැණැතියහු විසින්; විඤ්ඤාතබ්බො, දත යුත්තේය.

මෙසේ මානිකා දක්වා පිළිවෙලින් නිදෙසන්නේ පළමුකොට උපචාරා වහාදිනු දක්වනට අට්ඨානුස්සනියො'යි ආදී කියේ.

3131 තත්ත්ම, ඒ මානිකායෙහි; සතලිස් කමිසථාතයෙහි හෝ; අට්ඨානුස්සනියො ව, බුඩ්ධානුස්සනි ආදී අට අනුස්මානිනු ද, සඤ්ඤා ව, අහ රෙහි පිළිකුල් සංඥාව ද; චච්ඡානං ව, චතුර්ධානු ව්‍යවස්ථාව දැයි, ඉමෙ, මොහු දසදෙන; උපචාරා වහා, උපචාරා වහය, මෙහි බුඩ්ධගුණාදීන්ගේ පරමානුභාවයෙන් ද ඒ බුඩ්ධ ගුණාදීන් තමන් අනෙකවිධහෙයින් ද එකක්හුගේ ද ගමනිර්භාවයෙන් ද බුඩ්ධානුස්මානි ආදී වූ දසකමිසථාත යෙහි අපිණා වශයෙන් සමාස්ත පිහිටන්නට අසමනී බව හෙයින් අපිණා භාවයට නො පැමිණ උපචාර භාවයෙන් සමාධි පිහිටන්නේයි. සෙසා තිංස, සෙසු තිස; කානාවහා මතා, ධ්‍යානාවහයයි දන්නා ලදහ.

3132 තත්ත්ම, ඒ ත්‍රිංශත්කමිසථාතයෙහි; අසුභා ව, උච්චිමානකාදී දශ අසුභ ද; කායගතාසනි ව, කායගතාසනිය දැයි; (ඉමෙ, මොහු එකලොස; පස්මස්සානිකා, ප්‍රථම ධ්‍යානයෙහි නියුක්තයහ; මෙහි අගුහ භාවනාව තමා ප්‍රතිකූල වූ අරමුණු බැවින් ශිෂ්ට වූ ජලප්‍රවාහ ඇති තදියෙහි රිටි බලයෙන් රුද්‍රතාවූ තවුකාව මෙන් විතනී බලයෙන් ම අගුහයෙහි විත්තය පවතිනුයි අගුහ කමිසථාතයෙහි අවිතනී ධ්‍යානය සමග නොවන හෙයින් ප්‍රථම ධ්‍යානිකයෙහි කියන ලදී) ආනාපානඤ්ච, ආනාපානස්මාතිය ද, කසිණා ව, දශ කිසුණු දැයි; ඉමෙ, මොහු එකලොස; චතුක්කස්සානිකා, චතුර්ක තයින් ප්‍රථමාදී රූපාවචර චතුර්කධ්‍යානයෙහි නියුක්තයහ.

**3133 නිකජ්ඣානානි තිසෙසාව-අප්පමඤ්ඤා'ථ පච්ඡමා,
චන්තාරොපි ච ආරුප්පා-චතුස්සකානිකා මතා.**

**3134 අතික්කමො චිධා චුතොතා-අඛාරමමණතො පන,
චතුක්ක නික ඤානෙසු-අඛානික්කමතා මතා.**

3133 තිසෙසාව අප්පමඤ්ඤා, මෙත්‍රි කරුණා මුදිතා යයි අප්‍රාමාණ්‍යයෝ භූතදෙන ම; නිකජ්ඣානානි, චතුස්සකනයිත් ප්‍රථමධ්‍යාන ත්‍රිකයෙහි නිසුනනයහ; (නිකජ්ඣානිකා'යි, නිකජ්ඣානා'යි කියයුත්තෙහි නිකජ්ඣානානි යි මෙසේ ලිඛිත පරිවර්තය කොට කියන ලදැයි දතයුතු.) මෙහි මෙත්‍රි කරුණා මුදිතා යන මොවුන්ගේ දෙමිනස් සහගත ව්‍යාපාද විහිංසා අනභිරති යන මොවුන් ප්‍රාණය කළ බව හෙයින් දොමිනස්ස ප්‍රතික්ෂෙපයෙන් සෞමනස්ස සහගතතිය යුක්ත මැයි ('අථ' යනු චචන්තාරමහයෙහි නිපාතය;)පච්ඡමා ච, පශ්චිම අප්පමඤ්ඤාව ද; චන්තාරො ආරුප්පාපි ච, කාන්ස්ණොත්ඝාටජ ආකාශාදී වූ සතර අරුපා ලම්බනයෝදැයි මොහු, චතුස්සකානිකා මතා, චතුස්සකනයිත්, චතුස්සධ්‍යානයෙහි නිසුනනයහ'යි දන්නා ලදහ.

මෙහි සියලු සත්හු සුවපත් වෙත්වා'යි දුකින් මිදෙත්වා'යි ලද සුව සම්පතතිත් තහමක් පහවෙත්වා යි මෙසේ මෙත්‍රියාදී වශයෙන් ප්‍රවාතනව්‍යාපාරත්‍රය හැර කමිසවකතා දගීනයෙන් සතියන් කෙරෙහි ලා මධ්‍යස්ථාකාර ප්‍රවාතන භාවනයෙන් නිවීම වූ තතු මධ්‍යස්ථතාපෙක්‍ෂාවගේ බලවත් බව හේතු කොට ගෙන උපෙක්‍ෂා බ්‍රහ්ම විහාරයාගේ සුඛ සහගතතිය සමහනොවන හෙයින් උපෙක්‍ෂා නොමෝ. එසේ චතුස්සධ්‍යානිකයහයි කියන ලදි.

3134 අඛාරමමණතො, අඛිතආරමමණ වශයෙන්; අතික්කමො පන, අතික්‍රමණය නෙම වනාහි; චිධා, දෙපරිද්දකින්; චුතොතා, කියන ලදි; චතුක්ක නික ඤානෙසු, දශකසිණ, ආණාපාත සති, යයි එකොළොස් චතුස්සධ්‍යානවත් කමිසථානයෙහි ද මෙත්‍රි ආදී පළමු බ්‍රහ්ම විහාරත්‍රය සංඛ්‍යාත ත්‍රිකධ්‍යානික කමිසථානයෙහි ද; අඛානික්කමතා මතා, එකම අරමුණෙහි විතකීදි ධ්‍යාන සමතික්‍රමයෙන් ප්‍රථම ධ්‍යානාදීන්ගේ අරමුණෙහි ම චිතියධ්‍යානාදීන්ගේ උත්පතතිය වන හෙයින් අඛිත අතික්‍රමණය දන්නා ලදි, (අඛානික්කමොයෙව අඛානික්කමතා' යි විග්‍රහය.)

3135. වතුන්දා අප්පමඤ්ඤපි-අඛණ්ඩකම්මො සියා,
ආරම්මණමතිකම්ම-ආරුප්පා පන ජායරෙ.
- 3136 කසිණානි දසෙ'වෙ'සු-වසේනබ්බානි යොගිනා,
සෙසං පන ච සබ්බමි-න වසේනබ්බමෙව න.
- 3137 නිමිත්තාරම්මණා තත්ථ-කසිණා ච දසාසුහා,
කායෙ සතාණාපාණඤ්ච-බාවිසති භවනති'මෙ.
- 3138 සෙසානුස්සතියො අට්ඨ-සඤ්ඤා ධාතු වච්ඡන්තං,
විඤ්ඤාණං නෙවසඤ්ඤා ච-දස චෙ භාවගොචරා.

3135. වතුන්දා අප්පමඤ්ඤපි, වතුන්දා අප්පමාණය ද, අඛණ්ඩකම්මො සියා; (තෘතීයධර්ම සම්ප්‍රසූතන සෞමනසාතික්‍රමයෙන්) අඛණ්ඩකම්ම වශයෙන් වේ; ආරුප්පා පන, ආකාශානඤ්චායනනාදි සතර අරුපාවචර ධර්මයෝ වනාහි; ආරම්මණං අතිකම්ම, (ප්‍රතිභාග නිමිත්ත කාන්තසනාත්ඤාට්ඨආකාශ නත් විෂය ප්‍රථමාරුප විඤ්ඤා නත් අභාවා පෙක්ඛ සතර) අරමුණු පිළිවෙලින් ඉක්ම; ජායරෙ, උපදිත්.

3136 එත්ථ, මේ ආරම්මණයත් අනුරෙහි; දසකසිණා එව, දස කසිණ පමණක්; යොගිනා, භාවනා කරන්නන් විසින්; වසේනබ්බානි, (යම් පමණ අවකාශයක් කසිණයෙන් එරණය කරා ද, ඒ අභ්‍යන්තරයෙහි දිව්‍යශ්‍රෝතා ධාතුවෙන් ශබ්දය අසන්ට දිව ඇසින් රු දකින්නට පර සතුන්ගේ සිත් දැන ගන්නට සමත් වෙයි කී ප්‍රයෝජන සදහා අඛණ්ඩකම්ම වශයෙන් පිරිසිදු යම් පමණ කැමති ද එ පමණ) වැඩියුත්තාහු ය; සෙසං, සෙසු; (පන ච යනු නිපාතයි.) සබ්බමි නං, (යම් අගුණාදි කම්මන්තරයක් වෙන් ද) සියලු ම ඒ කම්මන්තරය; න වසේනබ්බමෙව, (ප්‍රයෝජනා භාවයෙන්) නො වැඩිය යුත්තේම;

3137 තත්ථ, ඒ කම්මන්තරයත් අනුරෙහි; දස කසිණා ච, දස කසිණ ද; දස අසුහා ච, දස අසුහ ද; කායෙ සති ච, කායගතා සතිය ද; ආණාපාණඤ්ච, ආනාපාන සතිය දැයි; ඉමෙ, මේ; බාවිසති, දෙවිසි කම්මන්තරයෝ; නිමිත්තාරම්මණා භවනති, ප්‍රතිභාග නිමිත්තාරම්මණයෝ වෙති; (මෙහි කසිණා යි ආදී තත් ආරම්මණධර්මයෝ ගෘහිතයහ.)

3138. සෙසා අට්ඨඅනුස්සතියො ච, සෙසු අප්පමාණයන්හු ද; සඤ්ඤා ච, ආහාරයෙහි ප්‍රතික්‍රියා සංඥාව ද; ධාතුවච්ඡන්තාඤ්ච, වතුන්දා නිශ්චය ද; (වතු ධාතුවච්ඡන්තං. කියයුත්තෙහි ගාථාබ්‍රහ්ම වශයෙන් හුඟව කොට ගාථාවෙහි ධාතුවච්ඡන්තං'යි කියන ලදී.) විඤ්ඤානං ච විඤ්ඤානඤ්චායනනය ද; නෙවසඤ්ඤා ච, නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායනනය දැයි; දස චෙ, දෙළොස්; භාවගොචරා, ස්වභාව ධර්ම ගොචරයහ, (පරමාත්ම ධර්මාලම්බනය හ'යි කියන ලද්දේ වේ.)

- 3139 වනයෙසා අප්පමඤ්ඤයො-මෙ ව ආරුප්පමානසා,
ඉමෙ ධම්මා විනිද්දිසා - ඡ න වහනබ්බගොවරා.
- 3140 දසාසුභා පටිකකුල-සඤ්ඤා කායගතාසනි,
දෙවෙසු නප්පවත්තනති-වාදසෙවාති භුමිතො.
3141. නාති වාදස භියො ව-ආනාපානසනිසි ව,
සබ්බසො තෙරසෙවාසි-බ්‍රහ්මලොකෙ න ජායරෙ.
3142. ධ්වපෙඤා චතුරාරුප්ප-අරුපාවචරෙ කිර,
අඤ්ඤා පන න ජායනති-සබ්බ ජායනති මානුසෙ.
3143. චතුස්සං කසිණං භික්ඛා-කසිණා ව දසාසුභා,
දිට්ඨෙය්‍යෙනෙව ගහෙනබ්බා-පුබ්බභාගෙ භවනති තෙ.

3139. වනයෙසා අප්පමඤ්ඤයො ව, සතර අප්‍රාමාණ්‍යයෝ ද; වෙ ආරුප්පමානසා ව, ආකාසානඤ්චායනන ආකිඤ්චඤ්ඤායනන සංඛ්‍යාන අරුපාවචර විතෙතාත්පාදවයද්ධි; ඉමෙ ඡධම්මා, මේ ඡට් ධම්මෝ; න වහනබ්බ ගොවරා, සතර අප්‍රාමාණ්‍යයන්ට සතිප්‍රඥප්තියගේ ප්‍රථමාරූප යට කාත්ස්තොත්ඝාටජ ආකාශ ප්‍රඥප්තියගේ තාතිසාරූපයට ප්‍රථමාරූප විඤ්ඤාණභාව ප්‍රඥප්තියගේද අරමුණු බැවින් න වහනව්‍ය ගොවර යහයි; විනිද්දිට්ඨා, කියන ලදහ.

3140. දස අසුභා, දස අසුභ ද; පටිකකුලසඤ්ඤා, ආනාරයෙහි පිළි කුල් සංඥව ද, කායගතාසනිති, කායගතා සනිය ද්ධි යන; වාදසෙව, දෙළොසම; භුමිතො, භුමි වශයෙන්; දෙවෙසු, කාමාවචර දෙවියන් අතර; නප්පවත්තනති, කුණපයන්ගේ ද ප්‍රතික්කුලාචීයාගේ ද අසමභව යෙන් තො පවතිත්.

3141. නාති වාදස ව, එ දෙළස ද; භියො (භියො යනු අබිකාචී යෙහි නිපාතය.) ඉන් වැඩි; අනාපානසනිසි ව, ආනාපාන සනිය ද්ධි; තෙරසෙව, තෙළෙසම; (අපි යනු නිපාතය.) බ්‍රහ්මලොකෙ, බ්‍රහ්මලොක යෙහි; සබ්බසො, ගැම සෙසින්; න ජායරෙ, ඒ කුණපාදීන්ගේ ද; ආශවාස ප්‍රශවාසයන්ගේ ද; රූපලොකයෙහි අභාවයෙන් තො උපදිති.

3142. අරුපාවචරෙ කිර, අරුප භවයෙහි වනාහි; චතුරො ආරුප්ප ධ්වපෙඤා, සතර අරුපයන් තබා; අඤ්ඤා පන, අනික් සනිස් ධම්මෝ වනාහි; න ජායනති, රූපසමතික්‍රමණ බැවින් තො උපදිති; මානුසෙ, මිනිස් ලොව; සබ්බ, සියලු සම්පහසිස් ධම්මෝ; ජායනති, සියල්ල ලැබෙන හෙයින් උපදිති.

3143. චතුස්සං කසිණං භික්ඛා, සතර වන වායො කසිණය ගැර; කසිණා ව, නවකසිණයෝ ද; දස අසුභා ව, දස අසුභ ද්ධි; තෙ, ඒ එකුන් විසි ධම්මෝ; දිට්ඨෙය්‍යෙනෙව, දැකීමෙන් හෙවත් වස්ත්‍රච්ඡෙදනයෙන්ම; පුබ්බභාගෙ, පුච්ඡාග පරිකම් කාලයෙහි; ගහෙනබ්බා භවනති, ගහසුභු වෙති; (පුච්ඡාගයෙහි ඇසින් බලා පරිකම් කරන්නහු විසින් ඔවුන්ගේ උගහන නිමිත්තය ගහසුභු යයි කියන ලද්දේ වේ.)

3144. ආණාපාණඤ්ච චුට්ඨන-දිට්ඨන නවපඤ්චකං,
මාඵනො දිට්ඨ චුට්ඨන-සුතෙනෙවෙ'සු සෙසකං.
3145. ආකාසකසිණං වෙසු-ඨපෙඨා කසිණා නව,
පඨමාරුප්පවිත්තස්ස-පච්චයා පන ජායරෙ.
3146. භවනති හි අභිඤ්ඤාණං-කසිණානි දසාපි ව,
තිස්සොපි අප්පමඤ්ඤායො-චතුස්සත්තං තු පච්චයා.
- 3147 හෙට්ඨමං හෙට්ඨමාරුප්පං-පරස්ස ව පරස්ස ව,
නෙවසඤ්ඤා නිරොධස්ස-පච්චයොති පකාසිතං.

3144. ආණාපාණං, ආණාපාණසතිස; චුට්ඨන ව, තාසිකාග්‍රයෙහි හෝ උත්තරොත්ථයෙහි හෝ සප්ඨි වශයෙන් ද; නවපඤ්චකං, කාය ගතා සතියෙහි නවපඤ්චකය; දිට්ඨන ව, දෘෂ්ටිවශයෙන් ද ගතස්සත්තේය; මාඵනො, වායො කසිණය; දිට්ඨචුට්ඨන, දෘෂ්ටි සප්ඨියෙන් ගතස්සත්තේය; එත්ථ; මෙහි; සෙසකං, උත්තාවශෙෂ බ්‍රහ්මානුසමානි ආදි අට ද; සතර බ්‍රහ්ම විහාර ද, සතර අරුපයෝ ද, ආහාරයෙහි පිළිකුල් සංඥාව ද, චතුසීභූ නිශ්චය ද, කායගතාසතියෙහි චක්කපඤ්ඤාදිය දැයි මේ සියල්ල; සුතෙනෙව, පරශ්‍රුතියෙන්ම ගතස්සත්තේය.

3145. එත්ථ ව, මේ කම්මසානයන් අතුරෙහි ද; ආකාස කසිණං ඨපෙඨා, ආකාශ කසිණය නම; නව කසිණා, නව කසිණයෝ; පඨමාරුප්පවිත්තස්ස පන, ප්‍රථමාරුප විත්තයට වනාහි; පච්චයා ජායරෙ, අර මුණු වූ කාත්ස්ණොත්ඝාට්ඨ ආකාශයට හේතු බැවින් ප්‍රත්‍යයව උපදිති. ප්‍රත්‍යවෙති.

3146. දසාපි ව කසිණානි, දශ කසිණ ද; අභිඤ්ඤාණං, දිව්‍යංචක්ෂුර භිඤ්ඤාදීන්ට; පච්චයා භවනති හි, ප්‍රත්‍යවත්තාහු ම; තිස්සොපි අප්පමඤ්ඤායො, තුන් අප්‍රාමාණ්‍යයෝ ද; චතුස්සත්තං තු, චතුස්සී බ්‍රහ්ම විහාරයට වනාහි; පච්චයා භවනති, ප්‍රත්‍යය වෙති.

3147, හෙට්ඨමං හෙට්ඨං ආරුප්පං, හෙතිම හෙතිම අරුප ආකාසානඤ්චායනකාදිය; පරස්ස ව පරස්ස ව, විඤ්ඤානඤ්චායනනාදි උත්තරොත්තර ඛ්‍යානයට; පච්චයොති, ප්‍රත්‍යය වේ'යි ප්‍රකාශ කරණ ලදි; නෙවසඤ්ඤා, නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායනනය; නිරොධස්ස, සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධ සමාපතියට; පච්චයොති, ප්‍රත්‍යය වේ'යි; පකාසිතං, ප්‍රකාශ කරන ලදි.

3148. සබ්බෙ සුඛවිහාරස්ස-භවනිස්සරණස්ස ව,
තථා භවසුඛානඤ්ච - පච්චයාති ච දිපිතා.
3149. අසුභා දස විඤ්ඤායා-තථා කායගතාසනි.
අනුකුලා ඉමෙ රාග-චරිතස්ස විසෙසතො.
3150. චතසො අප්පමඤ්ඤායො-සවණ්ණකසිණා තථා,
අනුකුලා ඉමෙ දොස - චරිතස්ස පකාසිතා.
3151. විතකකචරිතස්සාපි-මොහප්පකතිනොපි ච,
ආනාපානසතෙකා'ච-සප්පායාති විහාමිතා,
3152. සඤ්ඤා වෙච චචඤ්ඤානං-මරණ්ණපසමෙ සති,
පඤ්ඤාපකතිනො ඵතෙ-අනුකුලාති දිපිතා.

3148. සබ්බෙ, සියලු සම්පත්තියේ කම්මයථානයේ; සුඛවිහාරස්ස ව, දෘෂ්ටධර්ම සැපවිහරණයට ද; භවනිස්සරණස්ස ව, විභවොපනිශ්‍රය හෙයින් විදර්ශනාපාදකත්වයෙන් ආශ්‍රිතඤ්ඤාකරණයෙන් පෘෂ්ණිකයුතු නිවෘත්තියට ද; තථා, එසේ; භවසුඛානඤ්ච, පරිකමෝපවාර භාවනා වශයෙන් ප්‍රවෘත්ත වූවාහු කාමසුගති භව සැපයන්ට ද රූපාවචරාපිණ්ඩවශ ප්‍රවෘත්තවූ රූපාවචර විතතයෝ රූපාවචර සැපයන්ට ද අත්‍යයෝ අරූපාවචරයන්ට ද; පච්චයාති ච, ප්‍රත්‍යය යයි ද; දිපිතා, ප්‍රකාශ කරන ලද්දහුය.

3149. දසඅසුභා, දස අශුභ ද; තථා, එසේ; කායගතාසනි, කායගතාසනිය යි; ඉමෙ, මේ එකොළොස්; රාගචරිතස්ස, රාගප්‍රකෘතිකයාහට; විසෙසතො, විශේෂයෙන්; අනුකුලා විඤ්ඤායා, අනුකූල වන්නාහු යි දතයුත්තාහු ය. (රුගයට සෘජුව විරුද්ධ හෙයින් හා අනිසප්පාය වශයෙන් මොහු ම කියන ලද රුගාදීන් විෂකම්භනය නො කරන ශ්‍රමාදීන්ට අනුපකාර කුශල භාවනාවෙන් නම් නොමැති යි.)

3150. සවණ්ණකසිණා, සතර වණ්ණකසිණ හා; තථා, එසේ; චතසො අප්පමඤ්ඤායො, සතර අප්‍රාමාණ්‍යයෝයයි; ඉමෙ, මොහු අටදෙන; දොසචරිතස්ස, දොෂප්‍රකෘතිකයාහට; අනුකුලා, අනුකූලයහ යි; පකාසිතා, ප්‍රකාශ කරන ලදහ.

3151. එකාච ආනාපානසනි, එකම ආනාපානසනි නොමෝ; විතකකචරිතස්සාපි, විතකී චරිතයාහට ද; මොහප්පකතිනොපි ච, මොහචරිතයාහට ද; සප්පායාති, සප්පාය යයි; විහාමිතා, පණ්ණිතයහු විසින් දත යුත්තී ය.

3152. සඤ්ඤා වෙච, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූල සංඥාව ද; චචඤ්ඤානං, වතුථිතු නිශ්චය ද; මරණ්ණපසමෙ සති ව, මරණානුසමාති උපසමානුසමාති ඵය දැයි; එතෙ, මේ සිවුකම්මයථාන; පඤ්ඤාපකතිනො, ප්‍රඥප්‍රකෘතිකයාහට, අනුකුලාති, අනුකූලයහ'යි; දිපිතා, ප්‍රකාශ කරන ලදහ. 12

3153. ආදිං අනුස්සතිච්ඡක්කං-සද්ධාවරිතවණ්ණිනං,
ආරුප්පා කසිණා සෙසා-දස සබ්බානුරූපකා.
3154. එවං පහෙදතො ඤාතො-කම්මට්ඨානානි පණ්ඩිතො,
චරියායානුකූලනතු-තෙසු යං අනතතො පන.
3155. නං ගහෙකාන මෙධාපී-දළහං කල්‍යාණමිත්තතො,
උච්චේදං පළිබොධානං-කතො පඨමමෙව ව.
3156. අනුරූපෙ වසනෙනන-විහාරෙ දෙසවජ්ජිනෙ,
භාවෙතො පඨමාදීනි-කානානි පන සබ්බසො.

3153. ආදිං අනුස්සතිච්ඡක්කං, බුඩ්ධි ධර්ම සංකප්ප ගිල වාග දෙවතා නුස්මාති සංඛ්‍යාත ආදි අනුස්මාතිභවිකය තෙම; සද්ධාවරිතවණ්ණිනං, ශ්‍රද්ධාවරිතයාහට අනුකූල යයි කියන ලදි; ආරුප්පා, සිහර අරුපයෝ ද; සෙසා කසිණා දස, භූත කසිණ ආලෝක කසිණයන්ගේ වශයෙන් සෙසු දසකසිණ ද, සබ්බානුරූපකා, සියලු භවිවර්තයන්ට අනුකූලවන්නාහුය.

මෙසේ යථානිසම්ප්‍රදාය මාතෘකානු ක්‍රමයෙන් කම්මසථාන හෙදවිභාග කොට දැන් භාවනා තය දක්වන්ට “එවං”යි ආදි කියේ.

3154. 3155. එවං, මෙසේ; පහෙදතො, ප්‍රහෙද වශයෙන්; මෙධාපී, පාරිභාරිය ප්‍රඥවෙන් යුක්ත වූ; පණ්ඩිතො, ත්‍රිහෙනු ප්‍රතිසංකි ප්‍රඥවෙන් ප්‍රඥවන් පුද්ගල තෙම; කම්මට්ඨානානි ඤාතො, කම්මසථානයන් දැන; තෙසු, ඒ කම්මසථානයන් අතුරෙන්; යනතු, යම් කම්මසථානයක් වනාහි; අනතතො පන චරියාය අනුකූලං, තමන්ගේ වනාහි චරිතයට අනුකූලවේ ද; කල්‍යාණ මිත්තතො, “පියො ව ගරු භාවනීයො වත්තා ව චචතකකිමො-ගම්භිරඤ්චකථං කත්තා තො චට්ඨානෙ නියොජකො”යි කියන ලද ලක්ෂණ ගිලශ්‍රැත ප්‍රඥදි ගුණයෙන් සමන්වාගත කල්‍යාණ මිත්‍රයකු කෙරෙන්; නං, ඒ කම්මසථානය; දළහං ගහෙකා, ආදි මධ්‍යපයඝ්ථසානයන් මොනවට සලකමින් දැඩිව සිත්හි කොට ඉගෙන; පඨමමෙව ව, භාවනාරම්භයට පළමුව; පළිබොධානං උච්චේදං කතො, “ආවාසො ව කුලං ලාභො ගණො කම්මඤ්ච පඤ්චමං, අධ්‍යානං ඤාති ආබාධො ගහො ඉඤ්චි තෙදස”යි කියන ලද දසමග පළිබොධයන්ගේ ද දික් කෙස් නිය සනාත විවර්තන පාත්‍රපවතාදි කුඩා පළිබොධයන්ගේ දැඩි විවිධ පළිබොධයන්ගේ කොට නිමිච්චමෙන් හෝ ආලය පරිත්‍යාගයෙන් හෝ උච්චේදය කොට,

3156. දෙසවජ්ජිනෙ, “මහාවාසං ජරාවාසං නවාවාසඤ්ච පඤ්චතිං, සොණ්ණිං පණ්ණඤ්ච ප්‍රපථඤ්ච ඵලං පඤ්චතමෙව ව. නගරං දුරුතා බෙනතං විසභාගෙන පට්ටනං, පච්චන්තසීමාසප්පායං යත්ථ මිත්තො න ලබ්භති. අට්ඨාරසෙනානි සානානි ඉති විඤ්ඤාය පණ්ඩිතො, ආරකා පරිවජ්ජයා මග්ගං පටිහයං යථා”යි අනු කථායෙහි කියන ලද මේ අට්ඨොක් දෙසයෙන් වර්ජිත වූ; අනුරූපෙ විහාරෙ,

**3157. නතො චූට්ඨාය සප්පඤ්ඤා-කානමහා පඨමාදිතො,
නාමරූපවච්ඡානං-කතා කඛං විනිරිය.**

(ඉධ භික්ඛවෙ සෙතාසනං නාතිදුරං ගොති නාචවාසනං ගමනා ගමන සම්පනං, දිවා අප්පකිණ්ණං රතනිං අප්පසද්දං අප්පනිගෙඝාසං, අප්පඛංසමකසවාතාපසිරිංසප්පමථස්සං යස්මිං පන සෙතාසනෙ විහරන්තස්ස අප්පකසිරෙනෙව උප්පජ්ජන්ති විවරපිණ්ඩපානසෙතාසන ගිලානපච්චයගෙසජ්ජපරිකබ්ඛා, තස්මිං බො පන සෙතාසනෙ යෙ තෙ භික්ඛු විහරන්ති බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා තෙ කාලෙන කාලං උපසඬකම්මා පරිපුච්ඡති පරිපඤ්ඤාති ඉදං භනෙන් කථං ඉමස්ස කො අත්ථොති?තස්ස තෙ ආයස්මනො අවිච්චස්සව විවරන්ති අනුතතාති කතස්සව උතතාති කරොන්ති අතෙක විනිතෙසු ව කංඛා ඨාතීයෙසු ධම්මෙසු කංඛං විතොදෙනති. එවං බො භික්ඛවෙ සෙතාසනං පස්සවබ්ගසමනනාගතං ගොති'යි.

මෙසේ භාග්‍යවත්හු විසින් වණිණිනා කරන ලද, පස්සවගුණයෙන් සමන්වාගත බැවින්) අනුරූප වූ භාවනා කමානුගුණ විහාරයෙහි වසනෙතන, වසන්තහු විසින්; පඨමාදීනි කානාති පන, ප්‍රථම විනියාදි රූපාවචර ධ්‍යානයන් වනාහි; සබ්බස්සො භාවෙනා, හැම සෙයින් (විගුභි මාගීයෙහි කී සියලු භාවනා විසි නො පිරිහෙලා භාවෙනබ්බො'යි නික්මිණිමානිකාපද විසාර ක්‍රමයෙන් විතනවිගුභි සම්පාදනය කොට) වඩා;

3157. සප්පඤ්ඤා, කමිජත්‍රිගෙතුකප්‍රතිසංකිප්පඤ්ඤෙන් ද කමිසථානමනසිකාරසප්පායයන් ප්‍රතිග්‍රහණය කොට අසප්පායයන් හැර සප්පායසෙවනොපකාරපාරිතාරියප්‍රඤ්ඤෙන් ද සමන්වාගත යොගාවචර තෙම; නතො පඨමාදිතො කානමහා, තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤා යනවර්ජිතරූපාරූපාවචර ධ්‍යානයක් විදගීතාපාදක භාවයෙන් සම වැද අභට විදගීතාපාදක ධ්‍යානයන් ගෙන් එක්තරු එ ප්‍රථම ධ්‍යානයකින්, චූට්ඨාය නැති; නාමරූපවච්ඡානං කතා, විගුභිමාගීයෙහි කියන ලද තයින් පස්සවසකකාදි මූඛයන් අතරෙන් ඊජ්ජිත මූඛයකින් ප්‍රවිෂ්ටව නාමරූප ව්‍යවස්ථා කොට මේ නාමය මේ රූපය මේ නාමරූපයෙන් ව්‍යතිරික්ත ආත්මාදි කිසින් තැනැයි නිෂ්ඨාවට ගොස්; (මෙයින් දෘෂ්ටි විගුභිය දැක්වූයේය.) කංඛං විනිරිය, නාමරූපවයගේ පස් ප්‍රකාරයෙන් දැකීමෙන් අධිවත්‍රයගත අගොසිං හු බො අහං අතිත මධානං'යි ආදී නය ප්‍රවානන භොගිගවිධ සැකය හා සන්ධි කංඛති ආදී නය ප්‍රවානන අභටවිධ සැකයන් දුරු කොට, (මෙයින් කඛිකාවිහරණවිගුභිය දැක්වූයේ ය.)

3158. උපකෙලසෙ අමගොති-දසො'භාසාදයො පන,
මගො විපස්සනා ඤාණං-ඉති ජානාති පණ්ඩිතො.

3159. තිණණං තෙසං චච්ඡානෙ-කතෙ ඵනතාවතා පන,
තිණණං පන ච සච්චානං-චච්ඡානං කතං සීයා.

3158. ඔභාසාදයො දසඋපකෙලසෙ පන, විදගීනාවිතනයෙන් සඤ්ජාන වූ ශරීරයෙන් නික්මෙන්නා වූ ආලොක සංකීර්ණය වූ ආභාසය ද විදගීනාවිතනයගජාන වූදිකාදි හෙද වූ ප්‍රීතිය ද විතතදරථයාගේ ව්‍යපගමලක්ෂණ වූ කාය විතත වශයෙන් විප්‍රකාර ප්‍රශ්නිධිය ද බලවත් ශ්‍රවණය සංකීර්ණය විදගීනාසම්ප්‍රසන්න අධිමොක්ෂය ද සමස්තප්‍රධාන කාන්තසාධක වූ වීර්යසමෝධායක සංකීර්ණය වූ පරිග්‍රහය ද කායික චෛතසික සුඛය ද චප්පද්‍යා අතීතීක්ෂණ වූ විදගීනාඥනය ද සමානි ප්‍රසාදනය යි කියන ලද විරකානාදි අනුසමරණ සමථි වූ සමානිය ද සම්ප්‍ර වානත විදගීනා සගජාන වූ උපෙක්ෂා සමෝධායක යයි කියන ලද තත්‍ර මධ්‍යස්ථනොපෙක්ෂාව ද මනෝවාරයෙහි ආවර්තනොපෙක්ෂා ද යන විවිධ වූ උපෙක්ෂාව ද ආභාසාදි නවය උපන් කල්හි ඵකාන්තයෙන් මට මින් පූර්වයෙහි මෙබඳු ආභාසයෙක් නොම උපතැයි ආදී නයින් එහි ආලය කර මින් උපදනා වූ සුක්ෂමතෘෂ්ණා ස්වරූප වූ නිකාන්තිය යන ඔභාසාදි වූ දශවිධ දගීනොපක්ලෙශයෝ වනාහි; අමගොති, තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිමාන වස්තු බැවින් නො මගැයි ද; විපස්සනා ඤාණං, මාගීවිටි පිළිපත් විදගීනාඥනය නෙම; මගොති, මාගීය යි; පණ්ඩිතො, ඥානවන්ත යොගාවචර නෙම. ජානාති, දන්නේ ය; පණ්ඩිතං මාගී'මාගීඥානදගීනවිගුණි සංක්ෂෙපයෙන් දැක්වූයේ යි.

3159. ඵනතාවතා පන, නාමරූප ව්‍යවස්ථා කොට'යි ආදීන් සංක්ෂෙපයෙන් දැක්වන ලද නයින් මෙ පමණකින් වනාහි; තෙසං තිණණං, නාමරූප තත්ප්‍රත්‍ය මාගී'මාගී භූත්දෙතාගේ; චච්ඡානෙ කතෙ, දෘෂ්ටි විගුණි කංකාවිතරණ විගුණි මාගී'මාගීඥානදගීනවිගුණි'යි භූතින් ව්‍යවස්ථා කල්හි; (පන ච යනු නිපාතය.)

තිණණං සච්චානං, දුඛ සමුදය මාගී සංකීර්ණය වූ භූත් සත්‍යයන්ගේ ද; චච්ඡානං කතං සීයා, සුඤ්ඤත තීරණ පරිඤ්ඤා සංකීර්ණය ලොකික ම වූ ඥානයෙන් අනුබෝධ වශයෙන් නිශ්චය කරන ලද්දේ වේ, කෙසේද? නාමරූප ව්‍යවස්ථා සංකීර්ණය දෘෂ්ටි විගුණි ඥානයෙන් දුඛසත්‍ය ව්‍යවස්ථා ව ද කරන ලද්දේ වේ. ප්‍රත්‍යයපරිග්‍රහ සංකීර්ණය කංකාවිතරණවිගුණි ඥානයෙන් සමුදය සත්‍ය ව්‍යවස්ථාව ද එසේ මාගී'මාගී ව්‍යවස්ථා සංකීර්ණය මාගී ඥානදගීනයෙන් මාගීසත්‍යව්‍යවස්ථාව ද කරන ලදී. ඥාන තීරණ පරිඤ්චය සංක්ෂෙපයෙන් දැක්වා ප්‍රභාණ පරිඤ්චගේ ශරීරභූත නවඥාන යන් දැක්වන්ට උදෙසාබලය'යි ආදී කියේ යි.

3160. උදයබ්බය හඬගා ව-හසාදිතව නිබ්බද,
මුඤ්චිතුකාමනා ඤාණං-පටිසංඛානුපස්සනා.
3161. සංඛාරාපෙක්ඛා ඤාණඤ්ච-නවමං සවවානුලොමිකං,
අයං පටිපදාඤාණ-දස්සනනති පකාසිතං.
3162. තතො ගොත්‍රභූවිත්තස්ස-සමනනතර මෙව ච,
සනතිමාරමමණං කඤ්චා-ජායතෙ ඤාණ දස්සනං.

3160. උදයබ්බය හඬගා ව, උත්පාදහඬගානුදගීතවශප්‍රවෘත්ත උදයව්‍යය ඥානය. උදයය මුද්‍ය ව්‍යයෙහි ප්‍රවෘත්ත හඬගානුදගීතඥානය යන ඥාතවය ද; හසාදිතව නිබ්බද ව, සංස්කාරයන්ට හසින් අනුදගීතා වශයෙන් ප්‍රවෘත්ත හසානුදගීතඥානය ද දෘෂ්ටහසයන්ගේ ආදිතව හෙයින් බැලීම් වශයෙන් පැවති ආදිතවානුදගීතඥානය ද දෘෂ්ටාදිතවයන් ඇති කල්හි කලකිරීම් වශයෙන් පැවති නිබ්බදනුදගීතඥානය දැයි මේ තුන් ඥානය ද; මුඤ්චිතුකාමනාඤාණං ව, එසේ කලකිරී සංස්කාරයන් කෙරෙන් මිදෙනු කැමති වශයෙන් ප්‍රවෘත්තමුඤ්චිතුකාමනාඤාණය ද; පටිසංඛානුපස්සනා ව, මිදීමට උපායසමප්‍රතිපාදනය පිණිස නැවත සංස්කාරයන් පරික්ෂා කරමින් ප්‍රවෘත්ත පටිසංඛානුදගීතාඥානය ද.

3161. සංඛාරාපෙක්ඛාඤාණඤ්ච, සංස්කාරධර්මයන් හය යයි විවර්ත වශයෙන් අධ්‍යපෙක්ෂාවශප්‍රවෘත්ත සංඛාරාපෙක්ඛාඤාණය ද; නවමං සවවානුලොමිකඤ්ච, සත්‍යාබිගමයට එකානන්‍යප්‍රත්‍ය වේ"යි සවවානුලොමික යයි ද සත්තිස් බොධිපාසමික ධර්මයන්ට අනුලොමි හෙයින් අනුලොම ඥානයයි ද කියන ලද නව වන ඥානය දැයි මෙයින් තවානුපුමිවිදගීතාසංඛාත ප්‍රත්‍යාණපරිඥ දක්වන ලද්ද. අයං පටිපදා ඤාණදස්සනනති, මෝ ප්‍රතිපදා ඥාන දගීතය යි; පකාසිතං, ප්‍රකාශ කරන ලද්ද.

3162. තතො, ඒ අනුලොමි ඤාණයෙන් පසු; ගොත්‍රභූවිත්තස්ස, මාගීවර්ජනසථාතිකව නිජාණාලමිතව උපන්නා වූ පෘථග්ජන ගොත්‍රය (ව්‍යවහාරය) අභිභවනය කරන හෙයින් (ඉක්මවන හෙයින් ආයථී ගොත්‍ර ව්‍යවහාරයට පමුණුවන හෙයින්) ගොත්‍රානු යයි සංඛ්‍යාවට ගියා වූ අනන්ත රුදි ප්‍රත්‍යය විදගීතා විත්තයට; සමනනතරමෙව ච, සමනනතරවම; සනතිමාරමමණං කඤ්චා, සියලු ක්ලෙශ දරථයන්ගේ ද සංස්කාර දුඛාග්ති යගේ ද ව්‍යපශමනයට නිමිත්ත බැවින් ශාන්ති සංඛ්‍යාත නිරුධ්‍රැවය ආලමිතය කොට; ඤාණදස්සනං, චතුරයථිසත්‍යයන්ගේ පරිඥානසම යාදි වශයෙන් දැන ගන්නා අතීතයෙන් ඥාන වක්ෂ්‍යසින් මෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දගීතය යි සංඛ්‍යාවට ගියා වූ සොවාන් මාගීඥාන සංඛ්‍යාත සත් වන විශුද්ධිඥානය නෙම; ජායතෙ, උපදී.

3163. ඤාණදස්සනසුඛිති-ඉදං ඤාණං පකාසිතං,
පච්චවෙකකිණපරියන්තං-ඵලං තස්සානුජායතෙ.

3164. තෙනෙ'ව ච උපායෙන-භාවෙනෙතා සො පුනපුනං,
පාපුණාති යථා භික්ඛු-සෙසමග්ගඵලාති ව.

3165. ඉවෙච්චමච්චනනමවෙච්ච ධම්මං.
විධංසයිත්වා කුසලං අසෙසං.
විසොසයිත්වාන තයො භවෙ සො
උපෙති සනතිං නිරුපාදිසෙසං.

3166. විඤ්ඤාසක්කමතො වාපි-පුබ්බාපරවසෙන වා,
යදි අක්කරබ්බෙඛෙ වා-අයුත්තං විය දිස්සති.

3163. ඤාණදස්සනවිසුද්ධිති, ඥානදර්ශන විශුද්ධියි; ඉදං ඤාණං, මේ ඥානය තෙමි; පකාසිතං, ප්‍රකාශ කරන ලදි; තස්ස, ඔහුට; පච්චවෙකකිණ පරියන්තං, මාගීඵල විෂය වූ කාමාවචරඥානය කෙළවර කොට ඇති; ඵලං, ඵලවිත්තය තෙමි; අනු, පසු මාගීකන්නරව; ජායතෙ, උපදී.

3164. තෙනෙව ච උපායෙන, එම උපායයෙන්; සො භික්ඛු, ඒ යොගාවචර භික්ඛු තෙමි; පුනපුනං භාවෙනෙතා, නැවත නැවත විදර්ශනා වඩන්නේ; යථා, යම් සේ, ප්‍රථමමාගීදියට පැමිණියේ ද එසේ; සෙස මග්ගඵලාති ව, සෙසු විනිශ්චිත මාගීඵලයන්ට ද; පාපුණාති, පැමිණේ.

3165, ඉවෙච්චං, මේ සෙසින්; (යථොක්ත නසින්;) අවචන්තං, අත්‍යන්තයෙන්; ධම්මං අවෙච්ච, ධර්මාවබෝධය කොට; අසෙසං අකුසලං, සියලු අකුශලයන්; විද්ධංසයිත්වා, සමූච්ඡේද ප්‍රභාණයෙන්; විධංසනය කොට; තයො භවෙ, කාමභවාදි තුන් භවයන්; විසොසයිත්වාන, නික්කාන්ති ශෝඨණ වශයෙන් ශුෂ්ක කොට; සො, ඒ අග්‍රදක්ෂිණාභී ක්ෂිණා ශ්‍රව භික්ඛු තෙමි; නිරුපාදිසෙසං, පලමු කොට කෙලශ පරිනිවෘණයෙන් විශලන ලද විපාකසකකිය ඇති බැවින් කටන්තාරූප සංඛ්‍යාත උපාදි ශෙෂ රහිත බැවින් නිරුපාදිශෙෂ වූ; සනතිං, නිවෘණධාතුවට, උපෙති, පැමිණේ.

3166. විඤ්ඤාසක්කමතො වාපි, අක්ෂරපද වාක්‍ය සංඛ්‍යාත රචනා ක්‍රමයෙන් හෝ; පුබ්බාපර වසෙන වා, වක්තව්‍යාථී විශේෂයන්ගේ පරිපාටි වශයෙන් හෝ; අක්කරබ්බෙඛෙ වා, අක්ෂර පද රචනා ගාථාබ්‍යයෙන් හෝ; (බ්බෙඛෙති භි කිවමනා තන්ති ඡන්දස් උපායයෙන් බ්බෙඛෙ'ති කියේ ය.) යදි අයුත්තං විය දිස්සති, අයෝග්‍ය මෙන් පෙනේ නම්.

3167. නං නථා න ගහෙනබ්බං-ගහෙනබ්බමදොසනො,
මයා උපපරික්ඛිඨා-කතතතා පන සබ්බසො.
3168. සෙට්ඨස්ස චොලරට්ඨස්ස-නාහිභුතෙ නිග්ඤ්ඤෙ,
සබ්බස්ස පන ලොකස්ස-ගාමෙ සම්පිණ්ඩිතෙ විය.
3169. කදලීසාලතාලවුත්ථ-නාලිකෙරවනාකුලෙ,
කම්ප්පලසඤ්ජනන-සලීලාසයසොභිතෙ.
3170. කාවෙරිජලසමපාන-පරිභුතමහීනලෙ,
ඉධෙ සබ්බඛගසමපනෙන-මධගලෙ භුතමධගලෙ.

3167. නං, ඒ අයුක්තය සි දාශ්‍යමානසථානය; නථා න ගහෙනබ්බං, දාශ්‍යමානාකාරයෙන් ම එසේ අයුක්තය සි නො ගත යුත්තේ ය; කෙසේ ගතයුතු ද? මයා, මා විසින්; සබ්බසො, සම්ප්‍රකාරයෙන්; උප පරික්ඛිඨා කතතතා පන; පරික්ෂා කොට කළ හෙයින් වනාහි; අදො සනො, නිදොස් වශයෙන්; ගහෙනබ්බං, ගතයුත්තේය; (මෙහි යම් යම් දොසෙක් පැනේ ද ඒ කම්පන දොෂයෝ හෝ වේවා විපයඝාත දොෂයෙක් හෝ වේවා අනික් දොසෙක් නො ම ඇත්තේ යයි දැක් වූයේය'යි සේයි)

3168. 3169. 3170. සෙට්ඨස්ස, ධනධාතූන් වස්ත්‍රාභරණාදී උපභොග පරිභොග සම්පන්නයෙන් හා ශ්‍රාමරජඩානී කෙත්වත් නදී නවාකාරමාදී සම්පන්නයෙන් ද ප්‍රශස්තතර වූ; චොලරට්ඨස්ස, සොලීරට්ට, නාහි භුතෙ, මධ්‍යවතීනිකායෙන් තාහිසදාශ වූ; නිග්ඤ්ඤෙ, මධ්‍යවතීනි බැවින් ම පරිමණ්ඩලානිසම්භවයෙන් විලොපාදී ආකුල රහිත වූ; සබ්බස්ස ලොකස්ස පන. සියලු ලොකයානට වනාහි; සම්පිණ්ඩිතෙ විය, පිඩු කරන ලද මෙන් සිරින් සිත්කළ වූ;

කාදලී සාලතාල උවුත්ථාලිකෙර වන ආකුලෙ, කෙහෙල් සල් තල් උක් පුළුපු වෙතින් ආකුල වූ; කම්ප්පල උප්පල, කම්ප් උපුල් මෙයින්; සඤ්ජනන, ගැවසුණු; සලීලාසය, තවාක පොකුණින්; සොභිතෙ, හෙබියා වූ;

කාවෙරි ජලසමපාන, කාවෙරි නදී ජලප්‍රවහීනයෙන් පරිභුත වට පැතිරෙණ ලද; මහීනලෙ; භූමිතලය ඇත්තා වූ; ඉධෙ, තානාසම්පන්නී යෙන් සමාඛ වූ; සබ්බඛගසමපනෙන, සම්පූර්ණවිකාරණයෙන් යුක්ත වූ; මධගලෙ, ජනයන්ගේ වාසියට කාරණාභූත වූ; භුතමධගලෙ ගාමෙ, භුතමධගල නම් ගමෙහි;

කදලී ව සාලා ව තාලා ව උවුත්ථ ව නාලිකෙර ව, කාදලීසාල තාලවුත්ථාලිකෙර, තෙසං වනාහි, කාදලීසාලතාලවුත්ථාලිකෙරවනාහි; තෙහි ආකුලෙ, කම්ප්පල ව උප්පලානි ව කම්ප්පලානි, තෙහි සඤ්ජනනා කම්ප්පලසඤ්ජනනා-සලීලස්ස ආසයා සලීලාසයා, කම්ප්පලසඤ්ජනනා ව තෙ සලීලාසයා වානි කම්ප්පලසඤ්ජනනාසලීලාසයා තෙහි සොභිතො කම්ප්පලසඤ්ජනනාසලීලාසයසොභිතො, තසමිං. කාවෙරියා ජලං, කාවෙරිජලං, කාවෙරිජලස්ස සමපානො, කාවෙරිජලසමපානො, තෙන. පරිසමන්තනො භූතං පවත්තනං මහීනලං එතස්සානි, කාවෙරිජලසමපානපරිභුතමහීනලො, තසමිං.

3171. පවරකාරපාකාර-පරිබාපරිවාරිනෙ,
විහාරෙ පිණ්ඩදසස්ස-දස්සනියෙ මනොරමෙ.

3172. තිරනනරුහවා තිර-තරුරුප් විරජිනෙ,
නානාදිජගණාගමෙ-නානාගමමනොරමෙ.

3173. වාරුපඛකප්පඛකිණ්ණ-නලාකසමලඛකනෙ,
සුරසොදක සම්පුණ්ණ-වරකුප්පසොභිනෙ.

3174. විවිත්‍රවිපුලවවුග්ග-වරමණකපමණ්ඩිනෙ,
ආවාසෙහි ව නෙකෙහි-අවචනනමුපසොභිනෙ.

3175. උග්ගතෙන ව පුපෙන-හෙකාව ධරණිතලං,
ඡිකාවාවහසතෙන-කෙලාස සිඛරං ධරං.

3171. පවර ආකාර, කුලපවු දරන සිද්ධාන්තසාගරාකාර වූ; පාකාර පරිබා, පවුරින් හා අගලින්; පරිවාරිනෙ, වටකරන ලද්ද වූ; දසස්සනියෙ, දසීනාභී වූ; මනොරමෙ, සිත්කළු වූ;

3172. තිරනෙන, පොකුණු හෙබි උදක වාහක තිරාන්තයෙහි; රුහ, ජාන වූ; (වකාරය සකිප්පි) අතිර, බොහෝ බැවින් අපරිවේෂ්ඨ වූ; තරුරුප්, මල්පිලිමත් තුරු රජුන් විසින්; නොහොත් තරුරුප්, තුරු පෙළින්; විරාජනො, විරාජිත වූ; නානාදිජගණ, නොයෙක් පක්ෂි රැහැන්; ආරාමෙ, අවුත් රමණ කැන් වූ; නානාරාම, නොයෙක් අරමින්; මනොරමෙ, මතරම් වූ;

3173. වාරුපඛකප්, සිත්කළු පියුමෙන්; පඛකිණ්ණ, ගැවසුණු තටාකවලින්; සමලඛකනෙ, සමලඛකාන වූ; රසොදක, මිහිරිදලින්; සම්පුණ්ණ, පිරුණු; වරකුප්, උතුම් ලීදින්; උපසොභිනෙ, හෙබියා වූ;

3174. විවිත්‍ර, විසිතුරු; විපුල, විපුල්; අවවුග්ග, අනිශ්චිත් කැහි; වරමණකප, උතුම් මඩුවෙන්; මණ්ඩිනෙ, විභූෂිත වූ; නෙකෙහි ආවාසෙහි ව, නොයෙක් ආවාසයෙන් ද; අවචනනං, අනිශ්චිත්;

3175. ධරණිතලං, මිහිතෙල; හෙකාව, විදරණය කොට; උග්ගතෙන විය, නැංගා වැනි; ධරං, පරුෂ වූ; කෙලාසසිඛරං, කෙලාසසිඛරය; ඡිකාව, ජයගෙන; අවහසනෙන විය, අපහාස කරනා වන්; පුපෙන ව, පුපයෙන් ද; උපසොභිනෙ, හෙබියා වූ; පිණ්ඩදසස්ස, මෙනම්හුගේ; ('වෙණිහුදසස්ස' නියා ද පොත්හි පෙනේ) විහාරෙ, වෙහෙරෙහි;

**3176. සරදවුදසංඛාසෙ-දසසනියෙ සමුසසිනෙ,
පසාදජනනෙ රමෙම-පාසාදෙ වසනා මයා.**

පවරු ව නෙ ආකාරා වෙති පවාරාකාරා, පාකාරා ව පරිබා ව පාකාර පරිබා, පවරාකාරා ව නා පාකාරපරිබා වානි පවරාකාරපාකාරපරිබා, නාහි පරිවාරිනො, නසමිං. තීරසස අනෙතා තීරනෙතා, තීරමෙව වා අනෙතා තීරනෙතා, තීරනෙත රුහිංසු ජසිංසුති, තීරනනරුහා, තීරනන රුහා ව නා බහුතනා අතිරා අපරිවෙජ්ද වා තීරනනරුහවාතීරා, තරුතං රාජනො තරුරාජනො, තීරනනරුහවාතීරා ව නෙ තරුරාජනො වානි තීරනනරුහවාතීරතරුරාජනො, තෙති විරාජිනො තීරනනරුහවා, තීරතරුරාජවිරාජිනො, නසමිං. දිජානං ගණා දිජගණා, නානා ව නෙ දිජ ගණා වානි නානාදිජගණා නෙ. නනො නනො ආගන්ථා රමනති එත්ථානි නානාදිජගණාරාමො, තසමිං.

නානා අනෙකා ආරාමා, (පුප්ඵළාරාමා) නානාරාමා, තෙති මනොරමො නානාරාමමනොරමො, නසමිං. වාරු ව නෙ පඬකජා වානි වාරුපඬකජා. වාරුපඬකජෙති සංකිණ්ණා, වාරුපඬකජසඬකිණ්ණා. වාරුපඬකජ සංකිණ්ණා ව නෙ තටාකා වානි, වාරුපඬකජසංකිණ්ණතටාකා. තෙති සමලඬකනො, වාරුපඬකජසංකිණ්ණතටාකසමලඬකනො, නසමිං.

සුඤ්ඤෙ මධුඤ්ඤෙ රසො අසසානි, සුරසං. සුරසඤ්ඤෙ තං උදකඤ්ඤානි සුරසොදකං. සුරසොදකෙන සම්පුණ්ණා සුරසොදකසම්පුණ්ණා. වරා ව නෙ කුපා වානි වරකුපා. සුරසොදකසම්පුණ්ණා ව නෙ වරකුපාවෙති සුර සොදකසම්පුණ්ණවරකුපා. තෙති උපසොභිතො, සුරසොදකසම්පුණ්ණ වරකුපුපසොභිතො, නසමිං.

විසෙසෙන විත්තා විචිත්තා විචිත්තා ව නෙ විපුලා වෙති විචිත්තවිපුලා. විචිත්තවිපුලා ව නෙ වරමණකපා වෙති විචිත්තවිපුලවරමණකපා-අතිස යෙන උග්ගතා, අවමුග්ගතා. අවමුග්ගතා ව නෙ වරමණකපා වෙති අවමු ග්ගතවරමණකපා, විචිත්තවිපුලා ඒ නෙ අවමුග්ගතවරමණකපා වෙති, විචිත්ත විපුලවමුග්ගතවරමණකපා. (මෙති තකාර ලොපය සි.) තෙති මණ්ඩිනො විචිත්තවිපුලවමුග්ගතවරමණකපමණ්ඩිනො, නසමිං. මණ්ඩං සුරියරසමිං පානි රකඛිතීනි මණ්ඩපො-නනො නනො ආගමම වසනති එත්ථානි ආවාසො. තෙති-

3176. සරද, සරත් කල්හි; අවුද, මෙඝකුටයක් හා; සංකාසෙ, සුළු මහනතතායෙන් සදාශ වූ; දසසනියෙ, දශීණිය වූ; සමුසසිනෙ, මනාව උදගත වූ; පසාදජනනෙ, බලන්තවුන්ට හා වසන්තවුන්ට. ප්‍රසාද දනවන්නා වූ; රමෙම, රමය වූ; පාසාදෙ, පහයෙහි; වසනා, වසන් තා වූ; මයා, මා විසින්;

අවුමං දදතීති අවුදෙ. සරදෙ අවුදෙ, සරදවුදෙ. සරදවුදෙන සංකාසො, සරදවුදසඬකාසො. නසමිං-සමමා උසසිනො උග්ගතොති සමුසසිනො-නසමිං. පසාදං නොසං ජනෙතීති, පසාදජනනො, නසමිං.

3177. චූතනස්ස බුඛසීහෙන-විනයස්ස විනිච්ඡයො,
බුඛසීහං සමුද්දිස්ස-මම සබ්බිහාරිකං.

3178. කතොයං පන භික්ඛුනං-භික්ඛුජාය සමාසනො,
විනයස්සාවබොධන්තං - සුඛෙනෙවාචරෙන ච.

3179. අචචුතචචුතවික්කනෙන-කලමහකුලනඤ්ඤෙන,
මහිං සමනුසාසනෙන-ආරඬො ච සමාපිනො.

3177. 3178. බුඛසීහෙන, බුඛශ්‍රෙණියන් විසින්; චූතනස්ස, දෙසන ලද; විනයස්ස, විනයපිටකය සමබක; අයං විනිච්ඡයො පන, පාඨාගත අනුකථාගත ආචර්යපරමපරාගත මේ විනිශ්චය තෙම වතාහි; මම, මාගේ; සබ්බිහාරිකං, සබ්බිහාරික වූ; බුඛසීහං, බුඛසීහ නම් තෙරහු; සමුද්දිස්ස, උදෙසා (ඔවුන් විසින් කරන ලද ආයාචනාව ගෙන) භික්ඛුනං; භික්ඛුභික්ඛුණීන්ට; භික්ඛුජාය, භික්ෂු පිණිස; සුඛෙනෙව, සුපයෙන් ම, අචරෙනෙව ච, ශික්‍රයෙන් ම; විනයස්ස අවබොධන්තං, විනය දැන ගැනීමට; සමාසනො, සංක්‍ෂේපයෙන්; කතො, කරන ලදී.

දෙවදත්තවිඤ්චමානවිකාදීහි කතාපරාධස්ස සිතුණනාදිපරිසස යස්ස ච සහණතො කිලෙසානං හතනතො ච සීහො වියාති සීහො. බුඬො ච සො සීහො වාති බුඬසීහො- තෙන. භික්ඛුනං යන තන්හි ප්‍රධාන නිදර්ශනය හෝ ය. එකදෙන නිදර්ශනය හෝ යි.—මෙසේ දෙශාදිය දක්වා දැන් කාලනියමය දක්වන්ට අචචුත'යි ආදී කියේ.

3179. කලමහකුලනඤ්ඤෙන, කලමහකුලය තොම කරන්නාවූ (කලමාවංශයෙහි ජන වූ යයි සේයි.) අචචුත අචචුත වික්කනෙන, තාරා යනයාගේ මෙන් කිසිවෙකු විසින් අභිභවනය නොකළ හැකි වික්‍රම ඇති අචචුතවික්‍රම නම් සොළීරජහු; මහිං, ධරණිය හෙවත් සොළීරට; සමනුසාසනෙන, මොනවට දශරාජ ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරන කල්හි; (රාජ්‍යය කරන කල්හි යයි සේයි.) ආරඬො ච, ආරම්භ කරන ලද්දේ ද; සමාපිනො ච, නිෂ්ඨා ද කරන ලද්දේ වේ—දැන් මේ විනයවිනිශ්චය ප්‍රකරණය කරන්නහු විසින් තමන් ලත් පුණ්‍ය සම්පතතිය සියලු ලොක යාහට භික්ෂු පිණිස පිරිනමන්නේ යථා'යි ආදී කියේ.

3180. යථාසිඛිමයං පතොතා-අනතරායං විතා තථා,
සබ්බෙ සිජ්ඣනතු සබ්බකප්පා-සත්තානං ධම්මසංයුතා,

3181. යාච නිවසති ලොකසමිං-මඤ්ඤෙ වාරුකඤ්ඤෙ,
තාච නිසතු බුබ්බස-සාසනං කලිසාසනං.

3182. කාලෙ සමමා පචස්සනතු-වස්සං වස්සවලාහකා,
පාලයනතු මහිපාලා-ධම්මතො සකලං මහිං.

3180. අයං, මේ විනයවිනිස තෙම; අනතරායං විතා, අනතරාය යක් නැතිව; යථා, යම්සේ; සිඬිං, නිෂ්පතති යට; පතොතා, පැමිණියේ ද; තථා, එසේ; සත්තානං, සත්ත්වයන්ගේ; ධම්මසංයුතා, කුලල නිශ්චිත වූ; සංකප්පා, විතොතාත්පාදයෝ අභිප්‍රායාථීයෝ හෝ; සබ්බෙ, සියල්ලෝ; අනතරායං විතා, අනතරායයක් නැතිව; සිජ්ඣනතු, නිපදින්නවා!

එම කුලලඵලයෙන් සමුදායකතියෙන් හෙතෙම වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාසන විරසවිනිස පතන්නේ යාවනිසති'යි ආදී කියේ.

3181. ලොකසමිං, ලොකයෙහි; වාරු (සුදු සිනිදු විපුල් වැලිතෙලින් ද ප්‍රසූවණ සැප වූ සිනිල් ප්‍රසන්න ජලයෙන් ද කෙළෙතො නොයෙක් ප්‍රකාර මත්ස්‍යතුමියෙන් ද දෙතෙර භත පුෂ්පඵලපලලවලසිකාන තුරුලිය වෙතින් ද රැව්දෙන ගිරාසාලික මොනර හංසාදී පක්ෂි රැවින් ද ඒ ඒ තන්හි බමන බමර රැවුන් ද) මනොඤ්ඤ වූ; කඤ්ඤො, නිගම ප්‍රදේශ ඇතියා වූ; මඤ්ඤෙ, සුදු සිනිදු එකපමිනරු වූ මදරගිර තෙම; යාච, යම්තාක්; නිසති, පවති ද, තාච, ඒතාක් කල්හි; බුබ්බස, දසබුල්හුගේ; කලිසාසනං, අපරාධ නොහොත් පාප නසන්නා වූ (දුරුකරන්නා වූ) සාසනං, පයඝීපති ප්‍රතිපතති ප්‍රතිවෙධ සංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධ ශාසනය තෙම; නිසතු, පවතුවා!

(කං වුවවනි උදකං. තෙන දුරිතො කඤ්ඤො. වාරු මනුඤ්ඤා'කඤ්ඤ ඵනස්සාති වාරුකඤ්ඤො-කලි වුවවනි අපරාධො නං සාසනි හිංසනි අප තෙතීති කලිසාසනං, කඵසං වුවවනි පාපං නං අස්සති විකම්පනි දුරමුස්සා දයතීති කඵසාසනං'යි හෝ පාඨය.)

මෙසේ ලොකයාහට දෘෂ්ටධාර්මික සාමපරාධික පරමාථීහිතසාධක ශාසනයාගේ විරසවිනිස ප්‍රාථමික කොට එම පුණ්‍යකම්මානුභාවයෙන් ලොවට දෘෂ්ටධාර්මිකාථී හෙතු ආශංසනය කරන්නේ කාලෙ'යි ආදී කියේ.

3182. කාලෙ, ශස්‍ය සමාභියට අනුරූප කාලයෙහි; වස්සවලාහකා, වස්සවලාහක පඤ්ඤාන දෙවපුත්‍රයෝ; වස්සා, වමොව; සමමා පචස්සනතු, අවෘත්ති අභිවෘත්තියෙන් විරහිතව යම්සේ ශස්‍ය සමපාදනය වෙත් ද එසේ මනාව වස්වන්නවා, පවත්වන්නවා; මහිපාලා, මහිපල්ලු; ධම්මතො, දසරද දමින්; සකලං මහිං, සියලු පාවිච්ඡිනිශ්චිතජනසමූහයා, පාලයනතු, රකින්නවා!

මෙසේ ලොකයාහට ලෝකික ලෝකොත්තර සමපතති සාධනය පිණිස තමන්ගේ පුණ්‍ය පිරිනැමීම කොට දැන් දන්නා ලද ලෝකොත්තර සමපතති නිෂ්පාදන වශයෙන් පුණ්‍ය පරිණාමය කරන්නේ ඉමං'යි ආදී කියේ.

3183. ඉමං සාරභුතං භිතං අත්ථසුතං.
කරොනෙනන පනතං මයා යනතු පුඤ්ඤං,
අයනෙනන ලොකො මුනිඤ්ජප්පයානං.
සිවං විනයසොකං පුරං පාපුණානු.

ඉති විනයවිනිශ්චයකම්මසානභාවනාවිධානං නිසිතං.

විනයවිනිශ්චයො සම්බොධා.

ඉති තම්බපණ්ණියෙන පරමවෙය්‍යාකරණෙන නිපිටකනය
විබිකුසලෙන පරමකවිජනහදයපදුමවනවිකසනකරෙන කවි
වරවසනෙන පරමරතිකරවරමධුරවචනුගගාරෙන උරගපුරෙන
බුබදනෙනන රචිතොයං විනයවිනිශ්චයො.

3183. සාරභුතං, ගිලසාරාදිසාරප්‍රකාශක හෙයින් හඤ්ඤාසාරයක්
වැනි වූ; භිතං, එම පිණිස පිළිපදිනාවුන්ට අනුපාදිසෙසනිථිණාවසාන
භිතාවගත හෙයින් අමානෝඥයක් මෙන් භිත වූ; අත්ථසුතං, දෘෂ්ට
ධාර්මික සාමපරාධික පරමානුයෙන් හා වෛතෙයානිදියෙන් යුක්ත
හෙයින් අනුයෙන් යුක්ත වූ; ඉමං, මේ විනයවිනිශ්චය; කරොනෙනන,
රචනා කරන්නා වූ; මයා, මා විසින්; යං පුඤ්ඤානු, යම් පුණ්‍යයකට
වනාහි; පනතං, පැමිණෙන ලද්දේදී ද; තෙන, ඒ පුණ්‍යය හෙතුකොට
ගෙන; අයං ලොකො. මේ සියලු සත්වලොක තෙම; මුනිඤ්ජප්පයානං, ඒ
සියල්ල දත්තවු විසින් පැමිණෙන ලද්ද වූ; විනයසොකං, අපගත යොකාදි
සංසාර දුක් ඇත්තා වූ; සිවං පුරං, නිථිණ පුරයට; පාපුණානු, පැමි
ණේවා!

“සිඛිරසතු”

මෙසේ විනයවිනිශ්චයෙහි කම්මසානභාවනාවිධානය නිමාවට
ගියේය.

විනයවිනිශ්චය සමාප්ත විය.